

811.161.2

3-17

Н.Ф. Зайченко
С.А. Воробйова

ПРАКТИЧНИЙ
КУРС
УКРАЇНСЬКОЇ
МОВИ

ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ:
УСНЕ МОВЛЕННЯ

Зайченко Н.Ф., Воробйова С.А.

Практичний курс
української мови
для іноземців:
усне мовлення

Київ
Знання України
2004

ББК 81.2УКР-923

3 -17

Рекомендовано Вченою Радою філологічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

**Видання здійснено за фінансової підтримки
Української фондової біржі**

Рецензенти:

Г.П. Іжакевич, доктор філологічних наук, професор
В.В. Лобода, доктор філологічних наук, професор
П.П. Шумарова, доктор філологічних наук, професор

Зайченко Н. Ф.

3-17 Практичний курс української мови для іноземців: усне мовлення /
Зайченко Н. Ф., Воробйова С. А.— К.: Знання України, 2004.— 324 с.
ISBN 966-7999-88-2

Пропоноване видання адресується іноземним студентам, які оволоділи базовою практичною граматикою української мови і лексичним мінімумом у межах 1500-2000 одиниць і бажають активізувати свій лексичний запас та вдосконалити навички усного (діалогічного та монологічного) мовлення в актуальних ситуаціях повсякденного спілкування. Навчальний посібник призначено для роботи в аудиторії з викладачем, він може також вибірково використовуватися для самостійної роботи.

ББК 81.2УКР-923

ISBN 966-7999-88-2

© Н. Ф. Зайченко, 2004
© С. А. Воробйова, 2004

ПЕРЕДМОВА

Пропонований навчальний посібник призначено для іноземних студентів, які вже оволоділи базовою практичною граматиною української мови і лексичним мінімумом у межах 1500-2000 одиниць, а також для всіх, хто бажає вдосконалювати рівень практичного володіння українською мовою в соціально-побутовій та (частково) в соціально-культурній сферах спілкування. Посібник базується на принципах активної комунікативності, практичної спрямованості, країнознавчої інформативності.

Навчальний посібник орієнтовано насамперед на оволодіння усною формою розмовно-побутового мовлення, що визначає його структуру, зміст і навчально-методичний апарат. Він складається з чотирьох частин: 1. Навчальної, або власне посібника. 2. Граматичних таблиць. 3. Матеріалів для самоконтролю. 4. Словників.

Першу частину побудовано за комунікативно-ситуативним принципом. У ній виділено 16 комунікативних тем, які реалізуються в типових ситуаціях повсякденного спілкування. Кожна з тем розрахована на декілька занять; послідовність вивчення тем може змінюватися викладачем відповідно до реальних потреб навчання.

Комунікативна тема складається з:

- 1) **Компетенцій** — переліку основних комунікативних намірів, які формуються в процесі роботи над цією темою.
- 2) **Лексико-граматичного матеріалу**. У цій рубриці наводиться перелік типових для даної теми лексико-граматичних структур, лексичних та граматичних одиниць, імплікованих у діалогах, текстах завдань, навчальних та художніх текстах. Цей матеріал адресовано викладачеві для орієнтації, він може стати об'єктом спеціальних занять з граматики, що доповнюють уроки усного розмовного мовлення. Лексико-граматичний коментар подається спорадично до найбільш важких для засвоєння граматичних тем або ж явищ, специфічних для української мови, і супроводжується вказівкою: Зверніть увагу! Запам'ятайте!
- 3) **Лексико-тематичного мінімуму**, який містить у собі подані за алфавітом найбільш уживані слова та словосполучення, що рекомендуються для активного засвоєння в межах даної теми. Навчальний характер мінімуму забезпечується поданням дієслівного керування в дієслівно-іменникових сполученнях, його використанням при виконанні завдань.
- 4) **Діалогів-зразків (мікродіалогів) та навчальних діалогів**. У процесі роботи над мікродіалогами студенти завчають мовленнєві формули та граматичні структури, характерні для певної ситуації

спілкування. Мікродіалоги та навчальні діалоги служать основою для виконання комунікативних завдань різних типів.

- 5) **Завдань, характер яких визначається комунікативною спрямованістю.** Обмежено, зокрема, вправи на відпрацювання граматичних форм, що є завданням початкового етапу. Незначну кількість вправ такого типу адресовано студентам із слабкою підготовкою. Вони мають на меті повторити й активізувати вже відомий студентам матеріал, автоматизувати навички вживання у мовленні різних граматичних форм.

Переважну більшість завдань спрямовано на розвиток навичок уживання цих форм у діалогічному та (частково) монологічному мовленні. Завдання для розвитку навичок діалогічного мовлення різноманітні за типами. Їх основна мета — сформулювати у студентів уміння користуватися різними мовленнєвими формулами у складних різновидах діалогу, таких як: діалог-уточнення, діалог-перепитування, діалог-розпитування, діалог-бесіда, а також уміння підтримувати розмову, виступати ініціатором діалогу. Типи завдань ускладнюються від теми до теми, частина з них супроводжується зразком для виконання, а більш складні позначені літерою «К» і мають відповіді в «Матеріалах для самоконтролю».

- 6) **Уривків художніх текстів, жартів, гуморесок, анекдотів,** які завершують кожну комунікативну тему посібника, тематично пов'язані з нею і вміщують характерну для даної теми лексику та граматичні конструкції.

Основна мета цієї частини посібника пізнавально-навчальна: розширення знань про різні сторони життя українців, їхні звичаї, традиції тощо, розширення пасивного лексичного запасу, вироблення навичок та вмінь монологічного мовлення. Деякі завдання до цих текстів позначені зірочкою і рекомендуються для роботи на просунутому етапі навчання. Художні тексти можуть служити також матеріалом для різноманітних лексико-граматичних вправ та комунікативних завдань, які може запропонувати викладач відповідно до потреб навчання.

Країнознавча скерованість посібника реалізується насамперед через матеріал діалогів, навчальних текстів та завдань до них, які відбивають національно-специфічні риси мовленнєвої поведінки носіїв української мови в різних ситуаціях спілкування. Крім того, цьому підпорядковані спеціально дібрані уривки оригінальних художніх текстів, жартів, анекдотів, прислів'я, які поряд з пізнавальною інформацією про життя, звичаї, традиції українського народу розкривають його характерні риси, спосіб мислення, смаки, уподобання тощо. Керуючись принципом методичної доцільності, автори

посібника намагалися дозувати країнознавчий матеріал, зосередивши більшу його частину в заключних темах посібника.

Частина завдань творчого характеру враховує елементи рідної культури студента, що, на думку авторів, підвищує мотивацію занять.

У другій частині — **Граматичні таблиці** — подано довідковий матеріал про основні зразки словозміни іменних частин мови (іменника, прикметника, числівника), займенника та дієслова.

Третя частина — **Матеріали для самоконтролю** — містить у собі ключі до виконання більш складних завдань, що позначені в тексті літерою «К».

У четвертій частині — **Словники** — подаються два словники. Перший з них вміщує слова спеціально-термінологічного (лінгвістичного) вжитку. Другий — це українсько-російсько-англійський словник, що обіймає всю загальнонавчальну лексику посібника.

Навчальний посібник призначено для роботи в аудиторії з викладачем і може використовуватися вибірково для самостійної роботи.

Автори посібника висловлюють щиру подяку докторам наук Іжакевич Галині Прокопівні, Лободі Василю Васильовичу, Шумаровій Наталії Петрівні за цінні зауваження, зроблені під час рецензування рукопису посібника, а також кандидатів філологічних наук Моїсеєвій Лілії Федорівні за редагування англійської частини словників.

Комунікативна тема:

ЗНАЙОМСТВО

1. Компетенції.

- 1.1. Формули знайомства в різних ситуаціях спілкування.
- 1.2. Усталені формули ввічливості.
- 1.3. Висловлення прохання, подяки.
- 1.4. Висловлення почуття радості, задоволення.

2. Лексико-граматичний матеріал.

- 2.1. Рід та число іменників.
- 2.2. Іменники спільного роду.
- 2.3. Творення іменників жіночого роду від однокореневих іменників чоловічого роду.
- 2.4. Відмінювання імен та прізвищ.
- 2.5. Займенники *я, ти, він, вона, вони, ми, ви, мій, твій, ваш, свій*.
- 2.6. Наказовий спосіб дієслова.
- 2.7. Зворотні дієслова.
- 2.8. Спонукальні та питальні речення.

3. Лексико-тематичний мінімум.

3.1. Базова лексика:

бабуся, батько, брат; дівчина, дідусь, дружина; знайомий, знайома; ім'я; колега; мати (матір); подруга, прізвище; сестра, співробітник, співробітниця; товариш; чоловік;

бачити, бути; відрекомендувати, відрекомендуватися; говорити; давати, дозволяти (дозволити); звати, знайомитися, зустрічати (зустріти); любити; познайомитися; просити; хотіти; чути;

знайомий, знайома, знайомі; радий, рада, раді; щасливий, щаслива, щасливі;

я, ти, він, вона; ми, ви; мій, моя, моє, мої; свій, своя, своє, свої;
по батькові.

3.2. Найбільш уживані вислови:

Давайте (давай) з вами (тобою) познайомимося (знайомитися)!

Будьмо знайомі! Дозвольте (дозволь) познайомитися!

Дозвольте відрекомендуватися! Познайомтеся, будь ласка!

Я хочу познайомити вас з ...! Дозвольте відрекомендувати вам ...

Дозвольте познайомити вас з ...! Прошу любити і шанувати!

Я радий (рада) (щасливий, щаслива) з вами (тобою) познайомитися!

Завдання 1. Прочитайте й запам'ятайте найбільш уживані під час знайомства вислови.

а) Знайомство без посередника.

Давайте (давай) з вами (тобою) познайомимось!

Давайте (давай) з вами (тобою) знайомитися!

Чи можна з вами познайомитися?

Будьмо знайомі! Мене звать...

Дозвольте (з вами) познайомитися!

Дозвольте відрекомендуватися! (*У цьому випадку обов'язково треба назвати своє прізвище, ім'я та по батькові, фах, заняття тощо.*)

Мене звать Олександр, а вас (тебе) як (звать)?

Моє прізвище Скляренко. А як ваше (твоє) ім'я та по батькові?

А як ваше (твоє) прізвище?

Зверніть увагу!

Давайте (імператив, 2 особа множини).

Давай (імператив, 2 особа однини) + дієслово доконаного виду 1 особи множини або дієслово недоконаного виду неозначеної форми (інфінітив).

Дозвольте (імператив, 2 особа множини) + дієслово доконаного виду неозначеної форми (інфінітив)

б) Знайомство з допомогою посередників. Знайомство кого-небудь з ким-небудь.

Познайомтесь, будь ласка! Це Марія (Павлівна Волощук), а це Петро (Миколайович Борзенко).

Я хочу познайомити вас (тебе) з братом [сестрою, товаришем, дівчиною, бабусяю, дідусем]!

Дозвольте познайомити вас (тебе) з моїм чоловіком [товаришем, співробітником, колегою] [з моєю дружиною, подругою, співробітницею, колегою]!

Дозвольте відрекомендувати вам мого (мою) колегу!

Прошу любити і шанувати! (*Усталена формула під час знайомства кого-небудь з ким-небудь.*)

Зверніть увагу!

Познайомтесь! (імператив, 2 особа, множина).

Познайомити кого з ким. Відрекомендувати кого кому.

Це + іменник у називному відмінку

Віктор Петрович Скляренко.

¹ У квадратні дужки беруться слова, що можуть уживатися в наведеному словосполученні.
У круглі дужки беруться слова, що можуть заступати вжиті слово.

в) Як висловити задоволення, радість з приводу знайомства.

Дуже приємно! (*Найпоширеніша ввічлива форма висловлення задоволення під час знайомства з ким-небудь.*)

Я радий (рада) з вами (тобою) познайомитися!

Дуже радий (рада)!

[Я] щасливий (щаслива), що познайомився (познайомилася) з вами (що ми познайомилися)!

Я про вас багато чув (чула)!

Мені про вас багато говорили.

Ми вже зустрічалися. Ви мене не пізнаєте?

Я вас десь бачив (бачила), зустрічав (зустрічала).

Завдання 2. Прочитайте діалоги. Познайомтесь зі своїми товаришами а) без посередника, б) з посередником.

– Хто це?	– Мене звать Олександр.
– Це студенти!	– А як твоє прізвище?
– Познайомимось!	– Моє прізвище Сергієнко.
– Добрий день!	– А це хто?
– Добрий день!	– Це мій товариш.
– Як вас звать?	– Як його звать?
– Мене звать Олексій.	– Його звать Тарас.
– Як ваше прізвище?	– А як його прізвище?
– Моє прізвище Микитенко.	– Його прізвище Олексієнко.
– А як тебе звать?	

Запам'ятайте!

Мене (його, її, їх) звать + іменник у називному відмінку (Тарас, Микита, Олена, Ганна).

Моя ім'я та по батькові + іменники у називному відмінку (Віктор Петрович, Оксана Іванівна).

Моя прізвище + іменник у називному відмінку (Скляренко, Шевчук, Заморій).

Завдання 3. Прочитайте ще раз найбільш уживані при знайомстві вислови і перевірте, як ви їх запам'ятали.**Завдання 4.** Прочитайте формули знайомства. Скажіть, в якій ситуації вони вживаються.

1. Давай з тобою познайомимось!
2. Мене звать Сашко, а тебе як звать?
3. Я хочу познайомити тебе з моєю матір'ю.
4. Дозвольте відрекомендувати вам мого колегу!
5. Прошу любити й шанувати!
6. Мені дуже приємно з вами познайомитися.

7. Дуже радий!
8. Ми вже зустрічались. Ви мене не пізнаєте?
9. Я багато про вас чула!

Завдання 5. Закінчіть речення.

1. Давайте з вами ... !
2. Я хотіла б з вами ... !
3. Як вас ... ?
4. Як ваше ... ?
5. Мене звать ... ?
6. Моє ім'я та по батькові ... .
7. Моє прізвище ... .

Завдання 6. Закінчіть речення.

- Ви студент?
- Так, я ... .
- Як вас звать?
- Мене звать ... .
- Як ваше прізвище?
- Моє прізвище ... .
- А це хто?
- Це мій ... .
- А як його звать?
- Його звать ... .

Завдання 7. Прочитайте діалоги за ролями, зверніть увагу на формули знайомства в різних ситуаціях спілкування.

1. – Добридень!
– Добридень!
– Я ваш викладач української мови. Давайте познайомимся. Мене звать Андрій Олексійович. А вас?
– Олександр Кандиба.
– Дуже приємно. Звідки ви?
– Я з України.
– А як вас звать?
– Мене звать Павло. Павло Гнатюк. Я теж з України. Дуже радий.
2. – Добридень! Мене звать Оксана Петрівна. Я викладаю українську мову. А як вас звать?
– Петер Рунге.
– Ви з Німеччини?
– Так. Я з Лейпціга.
– Лейпціг — чудове місто. Дякую, Петере. А як вас звать?

- Йозеф Сабо. Я з Угорщини.
  - Дуже приємно. Ви студент?
  - Так, я студент.
  - Дякую. Ваше ім'я я вже знаю. Адже ви Майкл?
  - Так, Майкл. Я економіст.
  - А як ваше прізвище?
  - Майкл Браун до ваших послуг.
  - Дуже приємно. Дякую.
3. – Добридень! Петро Миколайович Сергійчук.
- Добридень! Косенко Анастасія Юріївна.
  - Дуже приємно. Ви з Київського університету?
  - Ні, я викладач політехнічного університету.
4. – Професор Вінер?
- Так, це я.
  - Добридень!
  - Добридень!
  - Дозвольте відрекомендуватися. Сіренко, Павло Максимович, співробітник кафедри української літератури.
  - Дуже радий. Курт Віннер.
  - Ходімо, будь ласка. На вас чекає машина, яка відвезе вас до готелю.
5. – Вибачте, ви приїхали на конференцію?
- Так.
  - Дуже радий вас бачити. Ми з організаційного комітету конференції. Дозвольте відрекомендуватися. Каспрук, Володимир Євгенович.
  - Дуже приємно. Професор Ольшевич з Польщі.
  - Я вас пам'ятаю, професоре. Я слухав вашу доповідь на конференції в Кракові.
  - Он як? Ви були на цій конференції?
  - Так, я виступав з повідомленням про нові рукописи Лесі Українки.
  - Як же, як же! Тепер пригадую.
6. – Сергію Васильовичу, ви знайомі з професором Шмідтом?
- Так, я знаю його дуже добре. Ви хочете, щоб я вас познайомив?
  - Так, будь ласка. Познайомте мене з ним.
  - З задоволенням. Ви хочете з ним поговорити?
  - Так, я хотів би з ним поговорити про його доповідь. У мене є запитання.

7. — Дозвольте відрекомендуватися: Солоденко Анатолій Сергійович, кореспондент газети «Вечірній Київ». Професоре Гаснер, я хотів би поставити вам кілька запитань.
— Будь ласка, я готовий відповісти.
8. — Привіт, Максиме! Заходь, радий тебе бачити.
— Добридень, Ігоре! У тебе гості?
— Декілька моїх старих друзів. Я тебе познайомлю з ними. Знайомтесь, будь ласка: Максим, мій університетський товариш. Олег, Віктор — мої шкільні друзі.
— Максим. Радий з вами познайомитися.
— Олег. Ми вчилися з Ігорем в одному класі.
— Віктор. Дуже приємно.
9. — Добридень, Тарасе!
— Привіт, Катрυσю. Заходь!
— Я не спізнилася?
— Ні, ти прийшла вчасно. Проходь до кімнати. Я тебе зараз познайомлю зі своїм товаришем.
— Добридень!
— Добридень!
— Знайомтесь: Володимир, Катря.
— Дуже приємно.
— Мені теж.
10. — Ганно, це мої друзі, Олексій і Леонід.
— Олексій.
— Дуже приємно.
— Леонід.
— Рада з вами познайомитися. Чоловік часто розповідав про вас. Прошу до столу.
11. — Пробачте, ми, здається, знайомі?
— Вибачте, але я вас не пам'ятаю.
— Он як! Хіба ви не з університету?
— Так, я працюю в університеті.
— А пам'ятаєте Шевченківську конференцію?
— Минулого року? В Києві?
— Так. Ви виступали з доповіддю.
— Так, так ... Пам'ятаю. Ви з Лейпціга? Нас познайомив професор Бойко. Так?
— Цілком вірно!
12. — Щось холодно, хоча вже початок літа.
— Нічого, на півдні буде тепло.
— А ви куди їдете?

- В Ялту.
- О, так ми до кінця їдемо разом. Давайте знайомитися. Мене звуть Денис.
- Дуже приємно! Олексій.
- Ви у відпустку?
- Так, я у відпустку. А ви?
- А я додому, я там живу.

Завдання 8. 1) Познайомте:

1. Товариша зі студентами своєї групи.
2. Професора, який приїхав на симпозиум, зі своїми колегами.
3. Свого товариша, який зайшов до вас, зі своїми гостями.
4. Своїх товаришів з вашою дружиною.
5. Вашу приятельку з батьком і матір'ю.
6. Дівчину з вашими друзями.

2) Познайомтесь:

1. Зі студентами вашої групи.
2. Зі студентами, в яких ви будете викладати.
3. З супутником у поїзді.
4. З деканом факультету.
5. З учасниками конференції.
6. З батьками вашого приятеля, ім'я та по батькові яких ви не знаєте.
7. З людиною, яка звертається до вас як до знайомого, а ви її не пізнаєте.

Завдання 9. Доберіть до висловів синонімічні і складіть з цими ви-
словами короткі діалоги.

1. Будьмо знайомі.
2. Дозвольте відрекомендуватися.
3. Як вас звуть?
4. Дозвольте відрекомендувати вам професора Ярошенка.

Завдання 10. Поясніть, коли при знайомстві називають ім'я, коли ім'я та по батькові, коли тільки прізвище, коли прізвище, ім'я та по батькові. Які традиції щодо знайомства існують у вашій країні?

Завдання 11. Прочитайте текст, знайдіть у ньому конструкції, що їх використовують при знайомстві.

Давайте познайомимось. Віктор Петренко. Я студент. Я вчуся на філологічному факультеті. Я буду вчителем української мови та літератури.

Познайомтесь, будь ласка, це моя мати, Віра Антонівна. Моя мати — вчителька. Вона викладає історію. Вона дуже любить свою роботу.

А тепер я хочу відрекомендувати свого батька. Олексій Іванович. Він інженер і працює на заводі.

А це мій молодший брат. Його звать Андрій. Він ще вчиться в школі.

Дозвольте познайомити вас з моєю сестрою. Її звать Оленка. Вона ще маленька. Тому вона ходить до дитсадка.

Завдання 12. Закінчіть діалоги. Використайте під час знайомства дані нижче формули відповіді.

- 1) — Давайте познайомимося. Віктор Петренко.
— ...
- 2) — Познайомтесь, будь ласка, це моя мати, Віра Антонівна.
— ...
- 3) — А тепер я хочу відрекомендувати вам свого батька. Олексій Іванович Петренко
— ...
- 4) — А це мій молодший брат. Його звать Андрій.
— ...
- 5) — Дозвольте познайомити вас ще з моєю сестрою. Її звать Оленка.
— ...

Формули - відповіді: дуже приємно; мені приємно з вами познайомитися; радий (рада) познайомитися; я радий (рада) з вами познайомитися; я про вас багато чув (чула); я десь вас бачив (зустрічав); ми вже зустрічалися; ви мене не пізнаєте?

Завдання 13. Відтворіть першу репліку діалогу.

- 1) Знайомляться студенти.
— ...
— А мене Олексій.
- 2) Студенти знайомляться з новою студенткою.
— ...
— Я теж хочу з вами познайомитися.
- 3) Новий викладач прийшов до декана.
— ...
— Дуже приємно. Професор Кулініч.
- 4) Чоловік знайомить товариша зі своєю дружиною.
— ...
— Дуже приємно. Радий з вами познайомитися.
- 5) Журналіст знайомиться з людиною, в якій бере інтерв'ю.
— ...
— Дуже приємно. Я вас слухаю.

Формули звертання під час знайомства: давайте познайомимося; будьмо знайомі; я хотів би з вами познайомитися; дозвольте вас познайомити з ... ; дозвольте відрекомендуватися.

Завдання 14. Складіть діалоги. Познайомте своїх друзів одного з одним; товариша зі своєю сестрою; колег з новим директором; товариша зі своєю дружиною.

Завдання 15. Опишіть ситуації, в яких можуть використовуватися дані репліки. Закінчіть діалоги.

- 1) – Знайомтесь. Це мій брат Сашко, про якого я вам розповідав.
- 2) – А тепер давайте познайомимося. Мене звать Євген. А вас?
- 3) – Дозвольте відрекомендуватися. Олексій Петрович Романенко, журналіст.
- 4) – Я радий з вами познайомитися, але ... Хіба ви не пізнаєте мене?
- 5) – Познайомтесь, будь ласка. Мій товариш Тарас.

Завдання 16. Складіть діалоги за даними ситуаціями.

- 1) Викладач знайомиться зі своїми студентами.
- 2) Учасники конференції знайомляться з працівниками оргкомітету, які їх зустрічають.
- 3) Кореспондент знайомиться з людиною, в якій хоче взяти інтерв'ю.
- 4) Господар дому знайомить гостей одного з одним.
- 5) Юнак знайомить свою дівчину з товаришем.
- 6) Ви знайомите товариша зі студентами своєї групи.
- 7) Ви знайомитеся з людиною, яку, як вам здається, ви вже десь бачили.
- 8) У поїзді ви знайомитеся зі своїми супутниками.

Завдання 17. Прочитайте уривок художнього тексту, зверніть увагу на жести при знайомстві.

З другої хати, назустріч, виходить хазяїн ... Стискаємо руки й схиляємо голови, але я чую, як його очі лізуть десь поза мене, назад, і чую, що там коло дверей щось ворухиться.

– Моя дочка Анеля, — говорить пан Адам. — Пан Віктор, навчитель Стася...

Вертаюсь назад і стискаю суху, холодну руку.

(М. Коцюбинський)

Завдання 18. Розкажіть, як знайомляться у вас на батьківщині.

Завдання 19. Прочитайте уривок художнього тексту, переробіть його на діалог.

Одного вечора, коли Раїса милувалася грою світла на церкві, перед вікнами несподівано з'явилася постать ... Піп поторсав двері, постояв трохи і, обійшовши школу, застав Раїсу під стіною.

Обоє змішалися ...

Він прийшов знайомитися. Він знав, що вона приїхала, і в неділю виглядав її в церкві, але вона не одвідала дому божого ... Вона тут людина нова, нікого не знає, і, коли трапиться якась потреба, він просить звернутися до нього, свого найближчого сусіда.

(М. Коцюбинський)

ЗВЕРТАННЯ**1. Компетенції.**

- 1.1. Формули привертання уваги при встановленні контакту.
- 1.2. Формули звертання при формальному й неформальному спілкуванні.
- 1.3. Спеціальні форми ввічливості.
- 1.4. Формули вибачення, прохання.
- 1.5. Формули подяки.
- 1.6. Формули вдячності.

2. Лексико-граматичний матеріал.

- 2.1. Кличний відмінок іменників.
- 2.2. Творення іменників жіночого роду від однокоренових іменників чоловічого роду.
- 2.3. Множина однокоренових іменників чоловічого і жіночого роду.
- 2.4. Минулий час.
- 2.5. Наказовий спосіб дієслова (імператив).
- 2.6. Спонукальні та питальні речення.

3. Лексико-тематичний мінімум.

3.1. Базова лексика:

бабуся; громадянин, громадянка; дівчина, дівчинка, дідусь, добродій, добродійка, дочка, друг, дядько; пан, пані, послуга; синок; тітка, турбота; хвилинка, хлопчик;

вибачити (вибачати); дарувати, дочути; запитати, затримувати (затримати), робити (зробити), зупиняти (зупинити); перепрошувати, пробачити (пробачати); розчути; сказати, служити; чути;

шановний, вельмишановний, поважний, високоповажний;

3.2. Найбільш уживані вислови:

Будь ласка! Будьте ласкаві (люб'язні) ... ! Зробіть ласку ... Пробачте (вибачте), скажіть, будь ласка ... Перепрошую, чи не могли б ви сказати ... Даруйте (вибачте, пробачте), можна вас на хвилинку ... Вибачте (пробачте) за турботу, скажіть, будь ласка ... Коли (як, якщо) [буде] ваша (твоя) ласка ... Чи могу вас про щось запитати? Слухаю вас (тебе). Що ви сказали? Ви мене питаєте? Я до ваших (твоїх) послуг!

а) Звертання до незнайомих або малознайомих людей.

Громадянин! *(До незнайомого чоловіка, юнака.)*

Громадянка! *(До незнайомої жінки, дівчини.)*

Громадяни! *(До багатьох людей, офіційно.)*

Шановний [вельмишановний, поважний, високоповажний] пане!
(До чоловіка, усне і писемне звертання.)

Шановна [вельмишановна, поважна, високоповажна] пані! *(До жінки, усне і писемне звертання.)*

Пані та панове! *(До кількох осіб — жінок та чоловіків.)*

Панове! *(До кількох осіб — чоловіків.)*

Добродію! Добродійко! *(Ввічливе звертання, усне і писемне, але децю застаріле.)*

Хлопчику! Дівчинко! *(До дитини, підлітка, усне звертання.)*

Дідусю! Бабусю! Дядьку! Тітко! *(До літніх людей від молодших за віком або до рідних чи близьких.)*

Синку! Дочко! *(До юнака, дівчини від старших за віком або до близьких родичів.)*

Будь ласка ...

Будьте ласкаві (люб'язні) ...

Зробіть ласку ...

Пробачте (вибачте), скажіть, будь ласка, ...

Пробачте (вибачте), будь ласка, ви не скажете, ...

Перепрощую, чи не могли б ви сказати, ...

Даруйте (вибачте, пробачте), можна вас на хвилинку ...

Пробачте (вибачте) за турботу, скажіть, будь ласка, ...

Коли (як, якщо) [буде] ваша (твоя) ласка, ...

Пробачте (вибачте), що зупиняю (затримую) вас ...

Чи можу (можна) вас про щось запитати?

(Початок чемного звертання до незнайомої і знайомої людини, якщо ви хочете щось спитати, щось попросити.)

Зверніть увагу!

В українській мові деякі іменники жіночого роду на означення осіб утворюються від однокоренових іменників чоловічого роду за допомогою суфіксів *-к/а/та -иц/я/*: *вчитель — вчителька, добродій — добродійка; співробітник — співробітниця*. Якщо іменники чоловічого роду мають суфікси *-ень, -ець, -анин/-янин*, то при творенні іменників жіночого роду найчастіше елементи *-ень, -ець, -ин* усикаються: *громадянин — громадянка, українець — українка*.

Окремі іменники жіночого роду утворюються за допомогою суфікса-закінчення: *пан — пані*.

б) Звертання до знайомої людини, до колеги:

Опанасе Петровичу! (*Звертання на ім'я та по батькові.*)

Одарко Федорівно!

Андрію! Ганнусю! Оксано! Петрику! (*Звертання на ім'я, частіше до добре знайомих, близьких людей, а також до дітей.*)

Дідусю!

Бабусю!

Дядьку Михайле! Тітко Ольго! (*Звертання племінників або близьких знайомих до старших за віком.*)

Друже! (*Частіше урочисто.*)

Друзі!

Колеги! Колего! (*Офіційне звертання до співробітників або людей однакової спеціальності, товариша за фахом, за місцем роботи чи навчання у вищій школі.*)

в) Відповідні репліки на звертання.

[Я] слухаю [вас (тебе)]!

Що?

Що ви (ти) сказали (сказав, сказала)?

Ви (ти) мене питаєте (питаєш)? (*Якщо ви не зрозуміли, до кого звертаються.*)

Пробачте (вибачте), я не чув (чула) (дочув, дочула; розчув, розчула)!

Чим маю (можу) служити? Я до ваших (твоїх) послуг! До послуг вам (тобі)! (*Ввічлива форма висловлення готовності допомогти, прислужитися, стати в пригоді кому-небудь.*)

Запам'ятайте!

При звертанні вживається кличний відмінок. Іменники першої відміни мають закінчення:

а) *о* – іменники твердої групи: *громадянк-о, тітк-о*;

б) *е* – іменники м'якої та мішаної групи: *Катр-е, земл-е*;

в) *є* – іменники м'якої групи після голосного та апострофа: *Марі-є*;

г) *ю* – деякі пестливі іменники м'якої групи: *бабус-ю, Гал-ю, дон-ю, матус-ю, тітус-ю*.

Іменники другої відміни мають закінчення:

а) *у* – іменники твердої групи (з суфіксами *-ик, -ок, -к, -о*), іношомовні імена на *г, к, х*, деякі іменники мішаної групи з основою на шиплячий (крім *ж*): *батьк-у, сину, Джеку, Людвігу; товаришу*, а також *діду, сину, тату*;

б) *ю* – іменники м'якої групи: *Віталі-ю, вчител-ю, Гриц-ю, лікар-ю, Олексі-ю*;

в) *є* – безсуфіксні іменники твердої групи, м'якої групи із суфіксом *-ець* та деякі іменники мішаної групи – власні назви з основою на *ж, ч, ш, дж* і загальні назви на *р, ж*: *Богдан-є, друже-є, козач-є, Петр-є, Степан-є, хлопч-є, юнач-є*.

Завдання 1. Прочитайте уважно наведені вище (3.2а, 3.2б) слова та словосполучення і зверніть увагу на форму їх використання у формулах звертання.

Завдання 2. Виберіть з даних звертань найбільш уживані:

- а) до чоловіка;
- б) до жінки;
- в) до юнака;
- г) до дівчини;
- г) до підлітків;
- д) до літніх людей від молодших за віком;
- е) до юнаків, дівчат від старших за віком.

Завдання 3. Назвіть усталені вирази ввічливості при звертанні з метою щось запитати, щось попросити, використовуючи наведені вище формули.

Завдання 4. Утворіть кличний відмінок від іменників:

- а) мама, сестра, Оксана, Настя, земля, Петрівна, Василівна, Валя, матуся, Катерина Павлівна, Марія Василівна, дочка;
- б) синок, батько, хлопець, хлопчик, Василь, Кобзар, друг, Петро Миколайович, Петрик, Олексій.

Завдання 5. Доберіть синоніми до прикметника *шановний*; до дієслів *пробачити* та *зупиняти*; до словосполучення *будь ласка*.

Завдання 6. Прочитайте діалоги, наведені в темі «Знайомство». Зверніть увагу на вжиті в них звертання до різних осіб. Утворіть кличну форму від слів (імен та назв особи за професією), які вжито в називному відмінку.

Завдання 7. Замініть у наведених реченнях одні звертання на інші, синонімічні їм.

З р а з о к: Громадянинне! Чи не скажете, котра година?
Шановний пане! Чи не скажете, котра година?

1. Громадянинне! Будьте ласкаві, як мені потрапити до зупинки трамвая?
2. Громадянку! Будь ласка, чи не скажете, де тут підземний перехід?
3. Юначе! Зробіть ласку, допоможіть мені перейти на протилежний бік вулиці.
4. Дівчино! Скажіть мені, будь ласка, чи є тут десь поблизу аптека?

Завдання 8. Замініть одну з реплік або окремі слова в ній, використовуючи формули звертання, наведені на початку теми.

З р а з о к: Будьте ласкаві, чи не скажете, де зупиняється тролейбус №16?
Вибачте, скажіть, будь ласка, де зупинка тролейбуса №16?

1. – Будьте люб'язні, скажіть мені, як проїхати до універмагу «Україна»?
2. – Пробачте, будь ласка, ви не скажете, де знаходиться готель «Дніпро»?
3. – Даруйте, можна вас на хвилинку?
– Я вас слухаю!
– Я вперше у вашому місті, скажіть, будь ласка, чи можна десь поблизу купити хліба?
4. – З вашої ласки, я візьму цю книжку.
5. – Вибачте, так можна пройти на Володимирську вулицю?

Завдання 9. Вставте в частину реплік потрібні слова або словополучення.

З р а з о к: Даруйте мені...
Даруйте мені, можна вас про щось спитати?

1. ... чи не могли б ви сказати, ...
2. Пробачте, що...
3. Будьте люб'язні, ...
4. ... я не чув, ...
5. Хлопчику, ...
6. З вашої ласки ...
7. Пробачте за турботу, ...

Завдання 10. Використайте подані нижче окремі слова в репліках.

З р а з о к: Ласку
Зробіть ласку.

1. Скажіть.
2. На хвилинку.
3. Не могли б ви.
4. Зупинка.
5. Ласкаві.
6. Шановний.
7. Сказали.
8. Служити.
9. Дочув.

Завдання 11. Прочитайте наведені нижче діалоги. Замініть виділені формули привертання уваги синонімічними.

1. — *Оксано!* Ти не будеш заперечувати, якщо ми заїдемо в універмаг? Мені треба купити подарунок до дня народження моєї матері.
  - Звичайно, ні. Я теж подивлюся щось для себе.
  - *Поглянь*, ось гарна хустка. Давай попросимо її показати.
  - Давай.
  - *Добродійко*, покажіть, будь ласка, нам оцю хустку!
  - Будь ласка!
  - А ви маєте хустки інших кольорів?
  - Так, ось подивіться ще ці.
  - *Перепрошую*, а яку б ви порадили мені взяти?
  - Це залежить від того, кому ви її купуєте.
  - Матері, але вона у мене ще молода.
  - Тоді раджу ось цю.
  - Дякую. *Даруйте*, яка каса обслуговує вашу секцію?
  - Каса №3.
  - Дякую.
2. а) На розі вулиці біля підземного переходу стоїть старенька бабуся і розгублено дивиться, не знаючи, куди їй іти. Нарешті вона наважується звернутися до перехожих.
  - *Перепрошую вас*, — звертається старенька до дівчини, — чи не могли б ви сказати, де зупиняється тролейбус №17?
  - *Пробачте*, але я не місцева, тому не можу вам сказати. Зверніться до когось іншого.б) — Добродію!
  - Слухаю вас!
  - Будьте ласкаві, скажіть мені, де зупиняється сімнадцятий тролейбус?
  - О, ви не туди вийшли. Вам треба знову спуститися в підземний перехід і вийти на той бік вулиці. Там пройдете кілька метрів і побачите потрібну вам зупинку.
  - Дуже вдячна вам.
  - Нема за що.

КЗавдання 12. Опишіть ситуації, в яких вживаються звертання:

- 1) Перепрошую вас.
- 2) Юначе!
- 3) Панове!
- 4) Вибачте, я не дочув.

Завдання 13. Доповніть наведені нижче звертання відповідними репліками.

1. — Пробачте, шановний пане, чи не скажете, де знаходиться найближча пошта?
  - ...

2. — Бабусю! Допоможіть мені, будь ласка, знайти тут кафе.
— ...
3. — Дочко! Ти не знаєш, де знаходяться каси попереднього продажу квитків?
— ...
4. — Зробіть ласку, скажіть мені, де тут підземний перехід?
— ...
5. — Татусю! Подай мені, будь ласка, книжку.
— ...
6. — Миколо Андрійовичу, підійдіть, будь ласка, до телефону.
— ...

Завдання 14. Відтворіть першу репліку діалогів.

1. — ...
— Я слухаю вас!
2. — ...
— Підземний перехід?
— Так.
3. — ...
— Це недалеко.
4. — ...
— Тролейбус №3 зупиняється на тому боці вулиці.
5. — ...
— Ви мене питаєте?
6. — ...
— Вибачте, але я не дочув.
7. — ...
— Я до ваших послуг.

Завдання 15. Складіть розгорнутий діалог, уживаючи різні формули звертання.

Завдання 16. Використайте всі відомі вам варіанти звертань у реченнях:

- а) Панове! Відійдіть, будь ласка, від проїжджої частини вулиці.
- б) Будь ласка, дайте мені газету «Голос України».
- в) Перепрошую вас, чи не могли б ви сказати, де знаходиться Музей українського мистецтва?

Завдання 17. Виберіть необхідні формули, якщо вам треба звернутися:

- 1) до незнайомого юнака, щоб дізнатися про найближчу книгарню;
- 2) до кондуктора тролейбуса, щоб купити талон на проїзд;
- 3) до продавця в гастрономі, щоб купити шинку;

- 4) до незнайомої дівчини, якщо ви хочете дізнатися про місце знаходження театру;
- 5) до викладача із запитанням;
- 6) до старшої за вас знайомої, до якої ви хочете зайти у справах;
- 7) до хлопчика на вулиці, щоб дізнатись, як проїхати до готелю;
- 8) до товариша, з яким вам треба зустрітися на цьому тижні;
- 9) до старшого за віком чоловіка, щоб дізнатися про потрібну вам зупинку.

* **Завдання 18.** Прочитайте уривок з художнього тексту. Знайдіть звертання і поясніть їх функції.

Мав Бубон двох діток і одну дружину. Сина звали Дем'янком, дочку — Музою, дружину — Мацестою Єлізарівною. Муза вчилася грати на віолончелі зі скрипкою, а Дем'янка Карпо Іванович готував до великого майбутнього: вечорами опановував ораторське мистецтво й літературну мову. Бубон-старший мріяв, щоб Дем'ян став великою людиною — міністром, членом уряду, — а для цього (так казав Карпо Іванович) треба бути неабияким оратором. Тому перед сном Дем'ян уголос виголошував промови Юлія Цезаря та Гаю Валерію Катутула, уранці — староримські промови Цицерона, що спрямовувалися проти консула Марка Антонія.

— Діти, шановний, завжди повинні бути розумніші за своїх батьків, — казав Карпо Іванович.

На роботі Бубон усім говорив офіційно: «Шановний», «Шановна»! Удома вживав інші звертання: «Моя рибонько» (це до Музи), «моє сонечко» (це Дем'ян), «моє серденько» (Мацеста Єлізарівна), а також — мій рибчик, мій капчик, дорогульчик, макульчик, мацюпульчик і козюльчик. Якщо Карпо Іванович сердився, хоча такого сімейною історією майже не зафіксовано, то казав: «Ух, ти мій собачульчик!», або: «Ти не дорогульчик, а гіпопотамчик».

(Олег Черногуз)

Завдання 19. Розкажіть про традиції звертання до членів родини у вас на батьківщині.

* **Завдання 20.** Прочитайте уривок з художнього тексту. Знайдіть звертання і поясніть, як вони утворені.

1. Нарешті помітив Степан Филімонович простоволосого Добролежу в човні.

— Міг би й швидше! Поплив — ніби за море... торгувати! — прикрикнув на Петра генеральний. — Попалося щось путяще?!

Човен нечутно в'їхав у намул берега.

- Ого! — помітив генеральний здоровенного сома на дні човна.
– Де ти таку торпеду видобув?
– Та сам не вірю, що виволік його ...
– Але суть, Петре, в тім, щоб сом живим зостався до вранішньої рибалки...
– Ну, Степане Филимоновичу, в мене снотворного для риби нема.
2. – Стьопо, а давай я гайну по фінбога? — запропонувала Калерія.
– Я викручуся інтелігентно, мовляв, їздила по магазинах і по дорозі забираю вас.
– Тільки ж дивись, Калеріє, дорога до траси розбита ...
(А. Колісниченко)
3. У трубці щось зашаруділо, клацнуло — чи не випала вона з рук, — і невдвозі почувся голос Ольги.
– Слухаю вас.
– Слухай уважно, Олечко. Кинь на свекруху свій дитсадок і їдь до старої Доленко.
– Ой, Галино Францівно, то ви? — Ольга нестримно розреготалася. — Ви ж свекруху заікою зробили. Ой, не могу ...
– Можеш, можеш ... Навчи її по телефону розмовляти.
– Безнадійно, пробувала, вона з того боку Місяця, — Оля досміювалася. — Бути при параді?
– Який там парад, прихось у чому є.
– Слухаю, товаришу майор!

(В. Гужва)

ЗУСТРІЧ

1. Компетенції.

- 1.1. Вираження привітання при зустрічі.
- 1.2. Вираження прощання.
- 1.3. Вираження пропозиції про зустріч.
- 1.4. Вираження згоди/відмови при зустрічі.
- 1.5. Вираження вибачення.
- 1.6. Вираження радості, захоплення, схвалення.
- 1.7. Вираження здивування, занепокоєння, невдоволення.
- 1.8. Вираження точного й приблизного часу.
- 1.9. Окреслення місця зустрічі.

2. Лексико-граматичний матеріал.

- 2.1. Етикетні формули в ситуації зустрічі.
- 2.2. Орудний відмінок іменника в означальній функції.
- 2.3. Кличний відмінок іменника в апелятивній функції.
- 2.4. Минулий час дієслова.
- 2.5. Майбутній час дієслова.
- 2.6. Числівники й прислівники на означення часу.
- 2.7. Прийменниково-відмінкові конструкції на означення місця.
- 2.8. Дієслівний складений присудок.
- 2.9. Розповідне й окличне речення.
- 2.10. Складне речення з пояснювальним підрядним.

3. Лексико-тематичний мінімум.

3.1. Базова лексика:

вівторок; зустріч; неділя, несподіванка; понеділок, попередження, прихід, п'ятниця; середа, субота; четвер;

бажати, бачити, бачитися, бракувати; дарувати (у значенні пробачити), дочекатися, думати; занести, запізнитися (запізнюватися), зателефонувати, змогти (могти), змусити, зустріти (зустрічати), зустрітися (зустрічатися); перепрошувати, привести, прийти; робити; спитися, спізнитися (спізнюватися); трапитися; чекати;

приємний, радий (рада), щасливий (щаслива);

вчасно, давно, давненько, де, добре, завтра, нарешті, коли, після-завтра, рано, сюди.

3.2 Найбільш уживані вислови:

Яка (приємна) зустріч! Оце так зустріч! Яка (приємна) несподіванка! Давно (давненько) [ми] не бачилися! Скільки літ, скільки зим! Кого я бачу! Невже це ви! Що привело вас до мене? Що трапилось?

Радий (рада) вас (тебе) бачити! Який (яка) я радий (рада), що ви (ти) прийшли (прийшов, прийшла)! Як добре, що ви (ти) прийшли (прийшов, прийшла)! Я щасливий (щаслива), що зустрів (зустріла) вас (тебе)! Нарешті! Краше пізно, ніж ніколи!

А ось і я (ми)! Я (ми) не спізнився (спізнилася) (спізнилися)? Я вчасно прийшов (прийшла)? Ви (ти) давно чекаєте (чекаєш)? Даруйте, що змусив (змусила) вас (тебе) чекати! Вибачте, що запізнився (запізнилася)! Не чекали? Перепрошую (пробачте, вибачте, пробач, вибач), що прийшов (прийшла) без попередження!

Чи можна з вами (тобою) зустрітися? Коли ми можемо зустрітися? Де ми можемо зустрітися? Давайте (давай) зустрінемося завтра... ! Чи не бажаєте (бажаєш) зустрітися завтра... ! Що ви (ти) робитимете (робитимеш) завтра (увечері...)? Може, зустрінемося? Я тебе (вас) чекаю сьогодні (завтра...), о восьмій (сьомій...) вечора! Ви не зайняті сьогодні... ? Ви вільні (увечері, завтра...)?

З (великою) радістю [приємністю, задоволенням]! Згоден (згодна, згодні)! Домовилися! Прийду обов'язково (вчасно)! Не обіцяю! Я зайнятий (зайнята)! На жаль, не зможу! На жаль, у цей день [час] я буду зайнятий (зайнята)! Зателефонуйте мені!

Завдання 1. Прочитайте її запам'ятайте найбільш уживані при зустрічі вислови.

Висловлення своїх почуттів при несподіваній зустрічі.

Яка (приємна) зустріч!

Оце так зустріч!

Яка (приємна) несподіванка!

Оце так несподіванка! *(Найбільш уживані вислови.)*

Давно (давненько) [ми] не бачилися!

Скільки літ, скільки зим! *(Невимушений вислів.)*

Кого я бачу!

Невже це ви (ти)! Яким побитом?!

Як ви (ти) тут опинилися (опинився, опинилася)?

Не думав (думала) вас (тебе) зустріти тут!

Яким вітром (якими вітрами) [вас, тебе] [сюди] [занесло]? *(Невимушений вислів з відтінком подиву – як опинився, опинилася тут.)*

Кого-кого, але вас (тебе) не сподівався (сподівалася) зустріти [тут]! *(Вживається при несподіваній зустрічі, коли не чекають когось побачити саме в цьому місці.)*

Що привело вас до мене?

Що змусило вас прийти? (*Офіційне.*)
 Що трапилось? (*З відтінком занепокоєння.*)
 Чому ви прийшли?
 Чому ви прийшли так рано?

Завдання 2. Прослухайте діалоги. Виділіть стереотипні вирази для висловлення почуття при несподіваній зустрічі.

1. – Тамаро! Оце так несподіванка! Добридень.
 – Добридень. Для мене це теж несподіванка. Як ти живеш?
2. – Петре? Яка приємна зустріч! Привіт!
 – Невже це ти, Насте? Не думав тебе тут зустріти!
3. – Семене Івановичу? Ви? Як ви тут опинилися?
 – Володимире Петровичу? Я теж здивований. Не сподівався вас тут зустріти.
4. – Лідіє Володимирівно! Скільки літ, скільки зим!
 – Олександро Андріївно! Справді давненько ми з вами не бачилися.
 – Як ви живете?
 – Добре, дякую. А ви?
5. – Можна зайти до вас?
 – Заходьте, будь ласка. Я вас слухаю. Що змусило прийти вас до мене?

Зверніть увагу!

Дієслово у формулах зустрічі, як правило, вживається в минулому часі: *не бачилися, опинилися, опинився, опинилася, сподівався, сподівалася, привело, змусило.*

Дієслова *сподіватися, змусити, думати* потребують поширення, тому при них уживається дієслово в інфінітиві: *не сподівався зустріти, змусило прийти, думав зустріти.*

Завдання 3. Прочитайте стереотипні формули висловлення своїх почуттів при очікуваній зустрічі.

Висловлення своїх почуттів при очікуваній зустрічі.

Радий (рада) вас (тебе) бачити!

Я такий (така) радий (рада) вас (тебе) бачити!

Який (яка) я радий (рада), що ви (ти) прийшли (прийшов, прийшла)! (*Вживається відразу після привітання з відтінком схвалення.*)

Я (ми) радий (рада, раді) вашому (твоєму) приходу (приходові).

Я щасливий (щаслива), що зустрів (зустріла) (бачу) вас (тебе)!

Я такий (така) щасливий (щаслива), що навіть слів бракує! (*Вживається відразу ж після привітання з відтінком радості.*)

А я (ми) [давно] чекаю (чекаємо) вас (тебе)! А я (ми) вже й не чекав (чекала, чекали)!

Нарешті дочекався (дочекалася) вас (тебе)! (*Вживається при вираженні радості, задоволення, нетерпіння при довгому очікуванні когось.*)

Краще пізно, ніж ніколи! (*З відтинком докору за запізнення.*)

Завдання 4. Читаючи діалоги за ролями, зверніть увагу на стереотипні формули висловлення своїх почуттів.

1. – Добридень, Петре. Радий тебе бачити.
– Добридень. Я теж.
2. – Добрий ранок, Оксано. Я не спізнився?
– Ні, ні, ти прийшов вчасно. Я рада тебе бачити.
3. – Вітаю тебе, Сашко. Я прийшов вчасно?
– Привіт. Я вже чекаю на тебе.
4. – Привіт, Ларисо. Нарешті ти прийшла! Ледве дочекався тебе!
– Привіт, Дмитре. Пробач, що спізнилася: довелося довго чекати автобуса. Дуже рада тебе бачити.
5. – Добридень! Заходьте. Я такий щасливий бачити вас, що навіть слів бракує.
– Добридень! Дякую. Я теж щаслива бачити вас.

Запам'ятайте! _____

Прикметники *радий (рада), щасливий (щаслива)* + інфінітив дієслова *бачити ...* у простому реченні, але у підрядному реченні: *радий, щасливий, що бачу (зустрів)* (особова форма дієслова в теперішньому або минулому часі).

Завдання 5. Прочитайте й запам'ятайте найбільш уживані вирази, які вживаються в українській мові, щоб засвідчити свій прихід. Знайдіть їх у наведених діалогах.

Засвідчення свого приходу.

А ось і я (ми)!

Ось я (ми) й прийшов (прийшла, прийшли)!

Я (ми) не спізнився (спізнилася, спізнилися)?

Я (ми) вчасно прийшов (прийшла, прийшли)?

Ви (ти) давно чекаєте (чекаєш)?

Я (не) змусив (змусила) (примусив, примусила) вас (тебе) чекати?

Даруйте, що [я, ти] змусив (змусила, змусили) вас (тебе) чекати!

Вибачте (пробачте), що запізнився (запізнилась, запізнилися)!

Не чекали (чекав, чекала)? (*При несподіваному приході когось.*)

Перепрошую (вибачте, пробачте, вибач, пробач), що я (ми) прийшов (прийшла, прийшли) без попередження!

Зверніть увагу!

Кожна з поданих фраз може супроводжуватися привітанням.

1. – Добрий день! А ось і ми!
– Добрий день! Дуже радий вас бачити! Заходьте.
2. – Добрий вечір! Я не спізнився?
– Добрий вечір. Ти прийшов вчасно. Заходь.
3. – Доброго ранку! Не чекали? Перепрошую, що я прийшла без попередження, але мені терміново треба вас бачити!
– Доброго ранку! Заходьте. Нічого, нічого, ви нас не потурбували.

Завдання 6. Прочитайте й запам'ятайте вирази, з допомогою яких можна домовитися про зустріч.

Домовленість про зустріч, про її час та місце.

Чи можна з вами (тобою) зустрітися?

Коли ми зустрінемося? Коли ми можемо зустрітися? (*Вживається при домовленості про день і час зустрічі.*)

Де ми зустрінемося (зустрічаємося)?

Де б нам краще зустрітися?

Давайте (давай) сьогодні [завтра, післязавтра, у вівторок, середу ..., на тому тижні, 20-го ...] зустрінемося (біля фонтана на майдані Незалежності) о восьмій годині вечора! (*Домовленість про місце зустрічі.*)

Чи не могли б ми зустрітися завтра...?

Що ви (ти) робитимете (робитимеш) увечері?

Ви (ти) не зайняті (зайнятий, зайнята) сьогодні [завтра, післязавтра...]? Ви (ти) вільні (вільний, вільна) увечері? (*Запитання для подальшої пропозиції зустрітися.*)

Може, зустрінемося?

Може, (ми) підемо кудись удвох?

Я тебе чекаю увечері о сьомій годині!

Ви (ти) зможете (зможеш) прийти завтра до мене о третій годині?

Зустрінемося через (за) три дні, через (за) тиждень [місяць, рік]? (*Призначення часу зустрічі.*)

Завдання 7. Прочитайте діалоги за ролями. Замініть виділені вирази синонімічними.

1. – Ганно, був дуже радий тебе побачити. Ми можемо зустрітися знову?
– Авжеж, давай [зустрінемося] на тому тижні, у четвер, о шостій годині вечора біля фонтана на майдані Незалежності. Домовилися?

- Домовились! До побачення.
- На все добре.
- 2. – Валерію Павловичу! Ви пам'ятаєте про нашу зустріч сьогодні?
  - Так, я не забув.
  - Тоді чекаю на вас у себе вдома о сьомій годині вечора!
  - Дякую. Буду вчасно.
- 3. – Сергію! Ти вільний сьогодні ввечері?
  - Так. А що? Хочеш, щоб ми зустрілися ввечері?
  - Так. Чому б нам не піти в кіно?
  - Чудово. Я згоден.
- 4. – Ганно Василівно! Ви зможете прийти до мене завтра о третій годині?
  - До Вас? О третій? Так, зможу.
  - Тоді домовилися. Чекаю на Вас.

Завдання 8. Прочитайте наведені нижче вирази. Які з них ви вже знаєте? Запам'ятайте нові для вас вислови.

Як дати згоду на зустріч або відмовитися від зустрічі; як уникнути однозначної відповіді.

З [великою] радістю.

З приємністю.

Із задоволенням. Згоден (згодна, згодні).

Згода.

Домовилися. Обов'язково прийду!

Гаразд, добре.

Я за! (*Уживається на підтримку якоїсь пропозиції, тобто згоден (згодна) зустрітися.*)

Я не проти [зустрітися].

Мене влаштовує цей час.

Не обіцяю.

Я зайнятий (зайнята).

Не певен (певна), що зможу прийти.

Ні, [я] не зможу.

На жаль, не зможу.

На жаль, ні.

Пробачте (вибачте), але не зможу зустрітися з вами (тобою).

Навряд чи вдасться (вийде)! (*Вживається, якщо ви не впевнені, що зможете зустрітися.*)

На жаль, не вийде!

Мені дуже шкода, але я змушений (змушена) відмовитися.

Пробачте (вибачте), але мене не влаштовує цей день (час).

На жаль, у цей день (час) я буду зайнятий (зайнята).

Можливо (може), я [ї] прийду.

Не знаю.

Навряд чи [зустрінемося]! (*Вживається тоді, коли не впевнені в тому, що зможуть прийти.*)

Зателефонуйте (зателефонуйте) мені пізніше. (*Пропозиція домовитися про зустріч по телефону.*)

Завдання 9. Прочитайте діалоги. У діалогах 1, 3, 4 замініть другу репліку протилежною за змістом.

1. – Давайте зустрінемося завтра о шостій годині!
– З радістю.
2. – Може, зустрінемося сьогодні ввечері?
– Згода. А де?
– Біля пам'ятника Шевченку, навпроти університету.
3. – Ви не хочете зустрітися у мене вдома?
– Я за (Я не проти).
4. – Давайте зустрінемося пізніше.
– Не обіцяю, я сьогодні зайнятий.
5. – Чи не зустрітися нам о восьмій годині?
– Пробачте (пробач), але я не зможу зустрітися з вами (тобою) в цей час. Я дуже зайнятий. Може, трохи пізніше?
– Добре, а о дев'ятій годині?
– Дев'ята мене влаштовує.

Запам'ятайте!

Іменники в орудному відмінку з прийменником *з* (*із; зі*): *з радістю, з присми-
ністю, із задоволенням*, коротка форма прикметника *згоден, -дна, -дні; певен,
-вна, -вні*.

Завдання 10. Прочитайте вирази, які вживаються, щоб запропонувати час зустрічі. У наведених діалогах замініть другу репліку на протилежну за змістом.

Як запропонувати інший час зустрічі.

Чи не можна в інший час (іншим разом)?

Чи не можна трохи пізніше (раніше)?

Давайте (давай) краще в інший час (іншим разом)!

О третій [четвертій...] годині я не можу, а о шостій вас (тебе) влаштовує?

Увечері [вдень, уранці] я зайнятий (зайнята). Чи не краще зустрітися завтра, о п'ятій [шостій, сьомій...] годині?

Вас (тебе) це влаштовує?

1. — Сергію! Давай зустрінемося о п'ятій годині.
— Я не проти. Але мені зручніше трохи раніше, десь о четвертій.
2. — Маріє! Я чекаю на тебе о четвертій годині!
— На жаль, о четвертій не зможу, а о п'ятій тебе не влаштує?
— Гаразд. Домовилися.
3. — Давайте зустрінемося завтра. Вам це підходить?
— Так. А коли саме?
— Може, о сьомій вечора?
— Згода. До зустрічі.

КЗавдання 11. Прочитайте діалоги. Скажіть, хто учасники діалогу за віком і характером, в якій ситуації ці діалоги вживаються.

1. — Добри вечір, Юрко. Я дуже рада тебе бачити.
— Добри вечір, Оленко. Я вчасно прийшов?
— Так, вчасно. Заходь.
2. — Доброго ранку, Володимире! Ти давно чекаєш на мене?
— Доброго ранку. Ні, я прийшов на кафедру за хвилину до тебе. Проходь. Роздягайся. Зараз будемо готуватися до семінару.
3. — Привіт, Ігоре! Нарешті! Я вже думав, що ти не прийдеш.
— Привіт, Ярославе! Не ображайся, але я не винний. Я довго чекав тролейбуса.
4. — Ганно Петрівно! Ви!? Скільки літ, скільки зим!
— Миколо Васильовичу!? Я дуже рада вас бачити! Скільки ж це ми з вами не бачилися? Років п'ять? Як ви живете?
— Дякую, добре. А ви?
— Теж добре, дякую.
— Пробачте, я зараз дуже поспішаю. Може, домовимося про зустріч?
— Із задоволенням. Давайте зустрінемося десь на тому тижні. Ви не заперечуєте?
— Ні, мене це влаштує. Тоді, може, у середу, о п'ятій годині, на цьому ж місці?
— Згоден. Домовилися. До зустрічі.
— До побачення.
5. — Можна до вас?
— Так. Заходьте, будь ласка. Що змусило вас прийти до мене? Я вас слухаю.
— Я хочу поговорити з вами про свого сина. Він вчиться у вашій школі, в п'ятому класі.
— Вас щось непокоїть?
— Так.

- Тоді давайте зустрінемося завтра. Мені треба з'ясувати все, поговорити з учителями. Ви не заперечуєте?
- Ні, я завтра буду у вас.
- Гаразд. Я чекаю на вас о дев'ятій годині ранку.
- Дякую. До зустрічі!

Завдання 12. Прочитайте ще раз подані вище діалоги і знайдіть словосполучення, що супроводять зустріч. А які словосполучення використали б ви у цій ситуації?

Завдання 13. Складіть діалог, який може відбутися між юнаком і дівчиною, що зустрілися за таких обставин:

- а) зустріч відбулася несподівано;
- б) дівчина дуже спізнилася на побачення, а юнак її терпляче чекає.

Завдання 14. Висловіть свої почуття:

1. При несподіваній зустрічі зі своїм товаришем.
2. При несподіваній зустрічі зі знайомою жінкою, яку ви давно не бачили.
3. При несподіваному приході подруги, з відтінком занепокоєння.
4. При очікуваній зустрічі.
5. При очікуваній зустрічі, коли ваш знайомий запізнюється.
6. При вчасному приході гостей.
7. Якщо ви спізналися на побачення.

Завдання 15. Складіть діалоги в таких ситуаціях:

1. Вам треба домовитися про зустріч, про час та місце її:
  - а) з товаришем, б) зі знайомою дівчиною, в) зі своїми студентами, г) з деканом.
2. Дайте згоду на зустріч:
  - а) з товаришем, б) з батьком, в) із знайомою дівчиною, г) з викладачем.
3. Відмовтесь від зустрічі:
  - а) з товаришем, б) із знайомою дівчиною, в) з колегами по роботі.
4. Ви не хочете дати однозначної відповіді на пропозицію про зустріч, яку пропонують вам:
  - а) товариш, б) знайомі, в) батьки вашого товариша.

Завдання 16. Наведіть синонімічні варіанти до таких висловів і поясніть, чим вони відрізняються.

1. Яка зустріч! 2. Кого я бачу! 3. Скільки літ, скільки зим! 4. Що змусило вас прийти? 5. Радий вас бачити. 6. А я вже й не чекала вас! 7. А ось і я! 8. Не чекали мене? 9. Коли ми зустрінемося? 10. З приєм-

ністю! 11. Не обіцяю. 12. Можливо, я прийду. 13. Чи не можна в інший час? 14. Вас це влаштує?

К Завдання 17. Кому і в якій ситуації ви скажете:

1. Оце так зустріч! 2. Скільки літ, скільки зим! 3. Що змусило вас прийти до мене? 4. Як добре, що ви прийшли. 5. Краще пізно, ніж ніколи. 6. Даруйте, що змусив вас чекати. 7. Перепрошую, що прийшов без попередження. 8. Коли ми зустрінемося? 9. Ви не зайняті сьогодні? 10. Домовилися. Обов'язково прийду. 11. На жаль, не зможу. 12. Навряд чи.

Складіть три-чотири діалоги з наведеними репліками.

К Завдання 18. Поставте замість крапок одну з реплік, що наводяться в дужках.

1. На вулиці зустрічаються дві жінки, які давно не бачилися.
  - Ольго Петрівно! Добридень! ... (Невже це ви? Яким вітром вас сюди занесло? Кого-кого, але вас не сподівалася зустріти!)
  - ... (Привіт! Добридень), Віро Семенівно! ... (Скільки літ, скільки зим! Оце так зустріч! Давно не бачилися!) ... (Я рада, що зустріла вас. Я щаслива, що бачу вас!). Ви не поспішаєте?
  - Ні, ні, у мене є вільний час, ми можемо трохи поговорити.
2. Студент спізнився на заняття.
  - Пробачте. Дозвольте увійти?
  - Заходьте.
  - ... (Привіт! Добридень). Пробачте, що запізнився.
  - ... (Нічого, нічого, сідайте. Добре, що взагалі прийшли. Краще пізно, ніж ніколи.)
3. На вулиці зустрілися після канікул двоє студентів, юнак і дівчина.
  - ... (Привіт! Добридень!) ... (Радий тебе бачити. Невже це ти? Яка зустріч! Давно не бачилися з тобою.)
  - ... (Привіт! Вітаю тебе! Добридень!) ... (Я рада тебе бачити. Оце так зустріч!) Давно тут?
  - Ні, я тільки вчора приїхав. Скоро початок занять.
  - Так, так. Ти вже десь влаштувався?
  - Звичайно. Я живу в гуртожитку.
  - Пробач, я поспішаю. ... (Може, зустрінемося завтра (пізніше). Давай домовимося про зустріч.)
  - ... (З задоволенням. Сьогодні не зможу. Можливо, на тому тижні?)
  - ... (У середу, о п'ятій, на цьому ж місці. Зустрінемося в гуртожитку.)

- ... (Згоден. Добре. Гарзд.)
- До побачення.
- Бувай здоровий.

Текст.

Раптом задзвонив телефон. Я підняв слухавку.

— Привіт, — почув я голос свого товариша. — Як справи? Ти десь зовсім зник. Чому не приходиш до нас? Хочеться, як раніше, сісти та поговорити. Так багато треба сказати!

— Боже мій, — подумав я. — Вже кілька років я не бачив свого товариша. Щось, мабуть, трапилось, якщо він зателефонував мені. Треба обов'язково піти до нього.

Відклавши всі справи, через годину я вже дзвонив у двері Павла.

— А-а! Скільки літ, скільки зим! — зрадів він, відчиняючи мені двері.

— Роздягайся, проходь у кімнату, дуже радий тебе бачити.

Нарешті ми сіли один проти одного.

— Ну, розкажуй, — почав я, — що трапилось?

— Та не хвилюйся, — відповів Павло. — Нічого не трапилось. Дуже вже захотілося побачитися з тобою, поговорити...

Але розмови якось не вийшло. Він почав мені показувати нові речі, які він шойно придбав, потім ми дивилися телевизор. Пізно ввечері я підвівся. Проводжаючи мене, Павло говорив:

— Не забувай, заходь. Дуже хочеться поговорити.

— Обов'язково зайду ще. Бувай здоровий.

Дорогою додому я думав: невже ж, крім нових речей, нам більше ні про що говорити. Мені було сумно.

Завдання 19. Прочитайте текст. Знайдіть у ньому конструкції, що їх використовують при зустрічі. Перекажіть текст, уживаючи необхідні етикетні формули.

Завдання 20. Закінчіть діалоги. Використайте даний нижче матеріал для довідок.

1. — Привіт, Сашко!
— ...
2. — Тетяно, це ти!?!
— ...
3. — Я хотів би з вами зустрітися ще!
— ...
— Коли і де?
— ...
— ...

4. — Добрий день! Я не спізнився?
— Ні. ...
5. — Приходьте до нас завтра в гості!
— ...

Матеріал для довідок: Домовилися. Обов'язково прийду. На жаль, не зможу. Оце так зустріч! Ми можемо зустрітися на тому тижні! Не сподівалася тебе тут зустріти. У п'ятницю, о восьмій годині вечора. біля Національного театру опери та балету. Ви якраз вчасно прийшли.

Завдання 21. Відтворіть першу репліку діалогу. Використайте матеріал для довідок.

1. — ...
— Навряд чи зможу.
2. — ...
— Перепрошую, що прийшов без попередження.
3. — ...
— Краще пізно, ніж ніколи.
4. — ...
— Миколо! Скільки літ, скільки зим!
5. — ...
— Що змусило вас прийти до мене?

Матеріал для довідок: Юхиме, це ти? Приходьте завтра, о восьмій годині до нас. Добридень. Заходьте. Пробачте, я спізнилась. Добридень, можна до вас?

Завдання 22. Складіть діалоги в таких ситуаціях:

1. Ви зустрілися в університеті з товаришем, якого давно не бачили.
2. Ви шукали свою приятельку, довго не могли її знайти і нарешті зустріли несподівано на вулиці.
3. До вас додому несподівано приходять гості.
4. Ви зустріли свого співробітника, який запропонував вам зустрітися, але ви не впевнені, що будете в цей час вільні.
5. Ви хочете зустрітися з ректором у терміновій справі і звертаєтесь з цього приводу до його секретарки.

Завдання 23. Складіть можливий діалог між двома чоловіками, які довго не бачилися і несподівано зустрілися.

* **Завдання 24.** Прочитайте уривок з художнього твору. Знайдіть формули, які вживаються при зустрічі. Перекажіть цей текст.

В лісі було тихо, як у хаті.

— Мелашко! — промовив Лаврін тихим голосом. — Як побачив я тебе над водою, то наче з криниці погожої води напився.

— Мелашко, я прийду до тебе на вашу вулицю. Чи прийти, чи не треба? — спитав Лаврін.

— Приходь, — сказала Мелашка, — але поспішай додому, бо тебе батько ляатиме.

— А може, ти вийдеш до млина завтра надвечір, під ту вербу, де я стояв з волами? Однак завтра неділя. Я одпрошусь в батька або прийду і батька не питаючись.

Мелашка йшла осторонь і мовчала. Вона думала.

— Чи прийдеш, Мелашко? Бо я прийду, хоч би мене батько прив'язав.

— Прийду, — насилу почув Лаврін од неї тихе слово.

Лаврін спинив воли й водив слідом за Мелашкою очима, доки вона ввійшла в свою хату. Тоді він повернув воли назад і поїхав додому.

(І.С. Нечуй-Левицький)

Комунікативна тема:

ТЕЛЕФОН

1. Компетенції.

- 1.1. Встановлення заочного контакту із співрозмовником.
- 1.2. Звертання, привітання, прощання в телефонній розмові.
- 1.3. Запит та отримання інформації.
- 1.4. Вираження підтвердження, заперечення, відмови.
- 1.5. Вираження дозволу, вибачення, прохання.
- 1.6. Вираження занепокоєння, здивування, невдоволення, розчарування.

2. Лексико-граматичний матеріал.

- 2.1. Давальний відмінок іменників у функції адресата.
- 2.2. Кличний відмінок іменників у функції звертання.
- 2.3. Наказовий спосіб дієслова.
- 2.4. Питальні частки.
- 2.5. Стверджувальні та заперечні речення.
- 2.6. Ініціативні питальні речення з модальним словом *можна*.
- 2.7. Спонукальні речення.
- 2.8. Формули мовленнєвого етикету в телефонній розмові.
- 2.9. Слово *нічого*.

3. Лексико-тематичний мінімум.

Брати взяти піднімати підняти		що?	відповідати відповісти		кому?	викликати покликати		кого?
дзвонити подзвонити передзвонити додзвонитись телефонувати зателефонувати		кому? звідки? куди? звідки?	батькові, з автомата,		подрузі, з дому,	знайомим з готелю		
<hr/>								
замовляти замовити		телефонну розмову	з'єднувати з'єднати роз'єднати		кого? з ким?			
записувати записати		номер телефону						

мати	телефон	набирати		що?	код країни, міста		
не мати	телефону	набрати			номер телефону		
класти		слухавку		вставляти		що?	телефонну
покласти				вставити			картку
вішати							
повісити							
підходити		до телефону		чекати		кого? на кого? що?	
підійти				зачекати		кого? на що?	
розмовляти	по телефону						
починати		роzmову		переказати		що? кому?	
почати				переказувати			
закінчувати							
закінчити				попросити		кого?	
припиняти				слухати		до телефону	
припинити						кого?	
перервати							
чути	кого?			помилитися	номером		
				скористатись	телефоном		

Абонент, автомат (телефон-автомат), апарат; година, гудок, гудки; дзвінок, довідник; зв'язок; кабіна, картка, код; номер; розмова; сигнал, слухавка; таксофон, телефон, телефоніст(ка); хвилина; час.

Автоматичний: внутрішній; довгий, домашній; короткий; міжнародний, міжміський, міський; приватний; службовий; телефонний, терміновий;

зайнятий, зайнята, зайняте, зайнято;

добре; погано, помилково; терміново; часто; чутно, не чутно.

Завдання 1. Перевірте, чи знаєте ви найбільш уживані словосполучення, пов'язані з розмовою по телефону. Доберіть з лексико-тематичного мінімуму до поданих нижче іменників прикметники, а до прикметників відповідні іменники:

апарат	внутрішній
гудки	довгий
зв'язок	домашній
кабіна	приватний
номер	телефонний
розмова	терміновий
сигнал	службовий

Завдання 2. Прочитайте наведені нижче діалоги-зразки. Знайдіть стереотипні вислови, що вживаються під час телефонної розмови. Порівняйте їх з аналогічними зворотами в рідній мові.

РОЗМОВА ПО ТЕЛЕФОНУ.

1. — Скажіть, де можна замовити розмову з Німеччиною?
— На поштамті. До речі, там є міжнародні телефони-автомати.
— Дякую.
— Нема за що.
2. — Я можу замовити розмову з Німеччиною?
— Можете. Яке місто?
— Франкфурт-на-Майні.
— На сьогодні?
— Так, і, якщо можна, зараз.
— Номер телефону в Німеччині?
— 27-58-60 (двадцять сім — п'ятдесят вісім — шістдесят).
— Зайдіть до кабінки № 1, я зараз наберу ваш номер телефону.
— А коли платити?
— Після розмови.
— Дякую.
3. — Довідкова слухає.
— Я хочу дізнатися про номер домашнього телефону.
— Переключаю вас на квартирний сектор.
— Квартирний сектор. Почекайте ... Я слухаю.
— Будь ласка. Шевчук Іван Петрович.
— Адресу знаєте?
— Ні, але він живе десь на Подолі.
— Одну хвилинку. Чекайте ... Ви слухаєте? Шевчук Іван Петрович: 416-54-12 (чотириста шістнадцять — п'ятдесят чотири — дванадцять).
— 416-54-... Пробачте, я не встигла записати.
— 416-54-12.
— Дякую.
4. — Олена Григорівна?
— Так.
— Добрий день. Вас турбує Сергієнко Іван.
— Слухаю тебе, Іване.
— Ви часом не знаєте телефону Петра Дорошенка? Тут до нього приїхав знайомий.
— Дорошенка? Петра? Одну хвилинку. Записуй: 416-18-20.
— Дуже вам вдячний. До побачення.
5. — Алло!
— Попросіть, будь ласка, Петра Дорошенка.
— Це я.

- Вибачте, вас турбує Дітріх Рейнеке. Я хотів би передати вам листа від вашого знайомого з Німеччини.
- Від Курта Венцеля?
- Так, від нього.
- Велике спасибі. А звідки ви телефонуєте?
- З таксофону біля вашого інституту.
- За дві хвилини я буду внизу. Зачекайте мене біля входу.
- 6. – Це готель?
- Ні, квартира.
- Вибачте, я помилилась.
- Нічого, буває.
- 7. – Алло!
- Можна Оксану?
- Добридень, юначе. Хто її питає?
- Вибачте, добридень. Це її знайомий Петро.
- Оксани немає вдома. Вона в інституті. Їй щось переказати?
- Дякую, нічого. Ще раз вибачте.

Завдання 3. Доповніть діалоги необхідними за змістом репліками.

1. – Алло!	2. – ...
– ...	– Ні, готель.
– Це я.	– ...
3. – ...	4. – ...
– Вона вийшла.	– Слухаю вас.

Зверніть увагу!

Слово *нічого* в українській мові багатозначне:

а) – Як ваше здоров'я?

– Спасибі, нічого. (*Непогано.*)

б) – Вибачте, я, здається, взяв вашу книгу?

– Нічого. Вона мені зараз не потрібна.

(*Це неважливо, дрібниці, немає значення, немає за що пробачатися.*)

в) – Вам допомогти?

– Нічого, не турбуйтеся. (*Ввічлива відмова.*)

г) – Ти щось про це знаєш?

– Ні, нічого. (*Заперечення.*)

Завдання 4. Ще раз прочитайте діалоги-зразки 2, 6, 7 і скажіть, у якому значенні вжито в них слово *нічого*.

Завдання 5. Відтворіть пропущену репліку.

1. – ...	2. – ...
– Нічого, не турбуйтеся.	– Нічого, мені вже краще.

3. — ...
— Ні, нічого.

4. — ...
— Нічого, все по-старому.

Завдання 6. Прочитайте текст. Запам'ятайте стереотипні формули, які вживаються на початку й наприкінці телефонної розмови. Чи відрізняються вони від тих, якими користуєтесь ви в рідній мові.

... Початкові фрази в службовій розмові повинні вказувати не лише на те, що зв'язок між сторонами встановлений (*Алло! — Я слухаю! Слухаю! Вас слухають!*), але й визначити ці сторони. Той, хто починає розмову, повинен назвати своє прізвище, ім'я та по батькові, а також від чийого імені він говорить (установа, службова особа та ін.). Звичайно у відповідь теж називають себе і свою посаду (при цьому сторони вітаються).

Коли той, хто телефонує, не впевнений у правильності набраного номера, він звичайно послуговується формулою: *Пробачте, це секретар директора? Пробачте, це Наталя Василівна?* Якщо ви помилились номером, ще раз вибачтесь й припиніть розмову словами: *Пробачте, це помилка* (якщо до вас так подзвонили, не треба сердитись і ображати людину на другому кінці міста чи країни).

Якщо хочуть розмовляти не з тим, хто взяв трубку, а з кимось іншим, тоді кажуть:

Добрий день! Чи можу я попросити до телефону Бориса Сергійовича (або референта Івченка)?

На це звичайно відповідають:

Добрий день! Одну хвилинку, я зараз передаю трубку.

Або:

Прошу зачекати.

Або:

На жаль, Борис Сергійович вийшов, буде о третій.

Або:

Референта Івченка немає. Чи можу я йому щось переказати?

Або:

Є його колега. Будете розмовляти?

Вибір відповіді залежить від конкретної ситуації. Ось які початки фрази вважаються ознакою особливої ввічливості.

Чи можна попросити...

Чи не можна покликати...

Ви можете покликати...

Чи не могли б ви попросити...

Вам не важко попросити...

...

Ініціатива закінчення розмови належить звичайно тому, хто подзвонив, але якщо співрозмовник значно старший за віком або

службовим становищем, слід дати можливість закінчити розмову йому! Молодший за віком чи становищем може лише повідомити старшого про те, що він уже з'ясував усі питання, які в нього виникли. Розмову закінчує старший, але при всій віковій чи службовій відстані між співрозмовниками вони однаково повинні вживати обов'язкові формули ввічливості (*Добрий день! Прошу! Будь ласка! Будьте люб'язні! Пробачте за турботу! Дякую за увагу! До побачення!*)

(А. Коваль)

Завдання 7. Перевірте, чи знає ваш товариш, як треба вести службову телефонну розмову, склавши на основі прочитаного тексту кілька діалогів типу «питання-відповідь».

Завдання 8. Складіть кілька мікродіалогів на тему: «Телефонна розмова», використавши стереотипні формули в таких ситуаціях: а) прохання дозволити скористатись телефоном; б) початок телефонної розмови; в) прохання покликати до телефону потрібну вам особу; г) з'ясування номера телефону; ґ) повідомлення про причину, через яку телефонна розмова не може відбутися.

Завдання 9. Складіть діалог відповідно до такої ситуації: Групу іноземних студентів ніхто не зустрів на вокзалі. Вони стурбовані, здивовані, оскільки надсилали до деканату телеграму про час свого приїзду. Керівник групи телефонує до деканату, щоб вирішити цю проблему.

Завдання 10. Прослухайте, а потім прочитайте діалог за ролями. Зверніть увагу на інтонування питальних реплік та їх варіантів.

- Можна Наталку?
- Вибачте, кого? (кого-кого?). Вас дуже погано чути.
- Наталку Грищенко.
- Я слухаю. Це ти, Оксано? (Оксано, це ти?) (Оксано?)
- Так.
- Тебе погано чути. Хтось ще говорить на лінії.
- Я передзвоню.
- Добре.

Завдання 11. Закінчіть діалог на основі першої репліки в ситуації:

- а) Оксана передзвонила і потрапила, куди слід;
- б) Оксана помилилась номером.
- а) – Ну ось, тепер добре чути?
- ...
- б) – Ну ось, тепер добре чути?
- ...

Зверніть увагу!

Модальне слово *можна* в українській мові багатозначне. Воно вживається: а) коли треба висловити прохання про дозвіл і дозвіл вчинити певну дію: Можна (*дозволяється*) увійти? До вас можна? Можна до вас?; б) коли треба повідомити про можливість: Де можна (*мається можливість*) замовити розмову по телефону?

К Завдання 12. Прослухайте діалог по телефону і охарактеризуйте його з точки зору етикетних норм. Назвіть емоційні реакції, що супроводжують репліки діалогу.

– Алло!

(1) – Покличте Галю.

(2) – Кого?

(3) – Галю!

(4) – У нас таких (такої) немає!

(5) – Як це немає? Хто це говорить?

(6) – А кого вам треба?

(7) – Куди я потрапив, га? Який у вас номер?

(8) – А який вам потрібен?

(9) – Чорт зна що!

(10) – Нема чого чорта згадувати! Дивитись треба, коли набираєш!

К Завдання 13. Трансформуйте наведений у попередньому завданні діалог, додержуючись елементарних норм ввічливості.

Завдання 14. Складіть діалоги на основі таких реплік:

1) Зателефоную іншим разом. 2) Телефонуй, коли звільнишся. 3) Га-разд ... до побачення. 4) Я з автомату. 5) Дякую, нічого. Я зателефоную пізніше.

К Завдання 15. Прочитайте жарт і одним словом охарактеризуйте жінку. Спробуйте відтворити монолог жінки по телефону. Порівняйте його з наведеним у «Матеріалах для самоконтролю».

Жінка, не поклавши трубки, озирається на скрип дверей, що відчиняються:

– Ти вже прийшов, любий? А я все ще розмовляю з тобою по телефону.

К Завдання 16. Прочитайте уривки з повісті А. Житника «Нічна пригода», в яких є репліки лише одного співрозмовника. Спробуйте відтворити репліки співрозмовників Ірини. Порівняйте їх з авторськими, вміщеними в Матеріалах для самоконтролю.

1. Задзвонив телефон. Ірина розмірковувала: брати трубку чи ні? Зрештою підвелася з дивана...
  - Слухаю.
  - ...
  - А, це ти ...
  - ...
  - Ні ... Не треба сьогодні.
  - ...
  - Недобре почуваюсь.
  - ...
  - Я сказала: ні. Все, — поклала трубку.
2. Знову задзвонив телефон. Ірина миттю вхопила трубку.
  - Хто?
  - ...
  - А, це ви...
  - ...
  - Ні-ні, я зайнята...
  - ...
  - А знаєте що? Приходьте ви до мене.
  - ...
  - Не пізно. Я завжди рада гостям. Чекаю. — Вона назвала адресу.
  - ...
  - Це майже поруч. Два квартали вгору.

К Завдання 17. Дайте відповідь на запитання: Чи одна і та ж особа телефонує Ірині? Аргументуйте свою відповідь.

К Завдання 18. Відтворіть пропущені репліки діалогів. Порівняйте їх з авторськими, наведеними в «Матеріалах для самоконтролю».

1. Намацав у кишені двокопійчану монету і зайшов до таксофонної будки. Трубку довго не брали, нарешті почувся тривожний, видно, спросоння, голос Олени:
  - (1) — ...
— Добрий вечір, це я ...
  - (2) — ...
— Я розбудив тебе?
  - (3) — ...
— Пробач. Я дуже скучив за тобою. А подзвонити раніше не міг.
  - (4) — ...

(В. Дрозд)

2. — Вечір добрий, Маргарито Семенівно! Як Анатолій Григорович? Мама казала, що в нього був інфаркт ...

- (1) — ...
— Боже, який жаж! Вітайте його від мене.
- (2) — ...
— Ні, мама на дачі. Вона у неділю повернеться.
- (3) — ...
— На все краще.

(В. Дрозд)

* Тексти.

Михайло дивився по телевізору футбольний матч, коли подзвонив телефон. Довго не міг впізнати по голосу того, хто дзвонив, а він запитував про життя, про здоров'я, впевнений, що його впізнали. Врешті Михайло обірвав:

- Хто це говорить?
— Це я, Павло Прокопович, твій батько... Невже не впізнав?
Голос таки був не схожий на батьків — тонкий і деренчливий.
— Ти звідки дзвониш? — знову запитав Михайло.
— Встав з тролейбуса біля училища. Шукаю твою вулицю. Кажуть, вона десь поблизу.
— Іди прямо, по Червонокозачій, я тебе зустріну.

(Ю. Мушкетик)

К Завдання 19. На основі інформації першого абзацу тексту складіть діалог між Михайлом та його батьком.

* Завдання 20. Прочитайте текст за ролями. Дайте йому назву. Визначте, які емоційні реакції супроводжують репліки діалогу.

Дзвонять директорові цирку:

- Даруйте, вам потрібен кінь, який уміє говорити?
— Не грайтеся, — директор поклав трубку.

Дзвінок повторився.

- То ще раз питаю вас, хочете мати коня, який уміє говорити?
— Майте совість, я зайнятий, — вигукнув директор і поклав трубку.
За третім дзвінком голос наполягав вислухати.
— Скотина! — смачно сказав директор і брязнув трубкою.

За четвертим дзвінком голос благав:

- Що хочете кажіть, тільки не кидайте трубки. Знаєте, як копитом набирати важко!

(За М. Шевченком)

МІСТО

1. Компетенції.

- 1.1. Встановлення контакту (звертання, привертання уваги, привітання, вибачення, подяка, прощання).
- 1.2. Запит, повідомлення, уточнення інформації (про маршрут, відстань, вартість проїзду, транспортний засіб тощо).
- 1.3. Спонування співрозмовника до дії (прохання, запрошення).
- 1.4. Окреслення місця, напрямку, відстані, часу.
- 1.5. Вираження згоди, незгоди, застереження, заперечення.

2. Лексико-граматичний матеріал.

- 2.1. Дієслова руху.
- 2.2. Наказовий спосіб дієслова.
- 2.3. Місцевий, родовий, знахідний, орудний, кличний відмінки іменника.
- 2.4. Прийменниково-іменникові конструкції для вираження просторових та часових відношень.
- 2.5. Назви мешканців міста, транспортних засобів, установ, підприємств.
- 2.6. Спонукальні й питальні речення.
- 2.7. Стверджувальні й заперечні речення.

3. Лексико-тематичний мінімум.

Назви частин міста: район, мікрорайон, квартал; центр, околиця; вулиця, провулок; проспект; бульвар; площа, майдан; парк, сквер, алея; перехрестя, ріг, поворот; тротуар (хідник), бруківка; перехід, підземний перехід; пішохідна зона.

Назви транспортних засобів та їх частин: автобус, трамвай, тролейбус, метро, таксі; швидкісний трамвай, маршрутне таксі; легковий, вантажний автомобіль, приватна машина; автобус-експрес; мікробус; «швидка» (автомобіль швидкої медичної допомоги); поїзд (метро), вагон (трамвая, поїзда метро), салон (автобуса, тролейбуса), кузов (автомобіля), капот; багажник; мотор; гальма: таксобус; кермо, лічильник.

Назви осіб, пов'язаних із міським транспортом: водій, шофер, таксист (розм.), кондуктор, контролер, пішохід; пасажир; автоінспектор, диспетчер.

Оплата проїзду: талон, проїзний квиток, жетон, компостер; купувати/купити талон, заплатити за лічильником, заплатити за проїзд,

закомпостувати талон, передати гроші водієві, оплатити проїзд, опустити жетон, їхати «зайцем» (без квитка).

Вибір маршруту й виду транспорту: зупинка автобуса, трамвая, тролейбуса (автобусна, тролейбусна, трамвайна зупинка); кінцева зупинка; кільцевий рейс, маршрут; розклад руху; інтервал руху.

Курсувати за маршрутом ...

Як проїхати		в центр, на вулицю, на бульвар, на площу
Як доїхати		до центру,
Як дістатися		до бульвару, до площі.
Як ми поїдемо?		на автобусі, на трамваї, на тролейбусі,
Їхати		на метро, на таксі; чим? як? автобусом, трамваєм, тролейбусом.
Чекати		чого? автобуса, трамвая, тролейбуса.
		на що? на автобус, трамвай, тролейбус.
Брати		що? таксі.
Взяти		
Іти		пішки.
Робити		(де?) в центрі, на станції, на зупинці;
Зробити		пересадку (коли?) через дві (три...) зупинки;
		(на що?) на автобус, трамвай, тролейбус, метро ...

Завдання 1. Прочитайте наведені нижче діалоги-зразки за ролями.

НА ВУЛИЦІ.

- а) — Скажіть, будь ласка, де знаходиться готель «Русь»?
 — На Госпітальній вулиці.
 — А як мені туди доїхати?
 — Звідси вам краще їхати тролейбусом 14 або 15 (чотирнадцятим або п'ятнадцятим тролейбусом) до зупинки «Госпітальна». Це недалеко, лише одна зупинка, можна пройти навіть пішки.
 — Дякую.
 — Нема за що.
- б) — Вибачте, будь ласка, чи не скажете, як дістатися до аеропорту «Київ»?
 — Дев'ятим тролейбусом. Його кінцева зупинка на Терещенківській вулиці.
 — А як туди доїхати?
 — На метро.
 — Дякую.

- в) — Скажіть, добродію, я доїду п'ятнадцятим тролейбусом до Києво-Печерської лаври?
- Ні, не доїдете. Він іде на площу Толстого. Вам треба сісти на 38-й тролейбус, проїхати 6 зупинок, а потім перейти на інший бік вулиці. І ви біля лаври.
  - А де зупинка тролейбуса?
  - Ось тут, біля метро.
  - Дуже вдячна!
  - Будь ласка.

БІЛЯ ДОВІДКОВОГО БЮРО.

- а) — Скажіть, будь ласка, як я можу потрапити до університету?
- Університету? Зараз напишу адресу: вулиця Володимирська, будинок 60 (шістдесят). Метро «Університет» або 17-м (сімнадцятим) тролейбусом до цієї зупинки.
  - А від метро треба ще їхати?
  - Ви можете під'їхати 17-м тролейбусом одну зупинку або пройти пішки. Це недалеко.
  - Ось вам гроші за довідку. Дякую.
  - Будь ласка.
- б) — Мені потрібна адреса Петренка, Тараса Олексійовича.
- Він киянин?
  - Здається, так.
  - А рік народження знаєте?
  - Приблизно 1972-й (тисяча дев'ятсот сімдесят другий).
  - Підійдіть, будь ласка, через півгодини.
  - Я щодо адреси Петренка. Я до вас уже підходила.
  - Так, я пам'ятаю. Петренко, Тарас Олексійович, 1972-го року народження, домашня адреса: бульвар Шевченка, 15 (п'ятнадцять), квартира 63 (шістдесят три). Телефон: 220-41-52 (двісті двадцять — сорок один — п'ятдесят два). Ось довідка.
  - Дуже вдячна вам. Ось гроші за довідку.

^к **Завдання 2.** Прослухайте поданий нижче діалог «На вулиці», дивлячись на діалог-зразок а), виділіть нову для вас інформацію та форми її вираження. Зверніть увагу на інтонування реплік-уточнень.

НА ВУЛИЦІ.

- Скажіть, будь ласка, де знаходиться готель «Русь»?
- Готель «Русь»? На Госпітальній вулиці.
- А як мені доїхати до нього?
- Як доїхати? Ми зараз біля Бессарабського ринку.. Тоді вам краще їхати на тролейбусі.

- На тролейбусі?
- Так. Вам треба пройти на зупинку тролейбуса 15 (п'ятнадцять) на вулицю Еспланадна, проїхати на ньому до зупинки «Госпітальна», а потім цією ж вулицею піднятися до готелю «Русь».
- Це далеко?
- Ні, лише одна зупинка. Можете пройти й пішки вулицею Басейна до бульвару Лесі Українки.
- Дякую.
- Нема за що.

Завдання 3. Прослухайте діалог-зразок «На вулиці» б), дивлячись на текст, заповніть пропуски в поданому нижче діалозі, використавши в репліках назви інших видів транспорту чи інший маршрут.

- Вибачте, будь ласка, чи не скажете, як дістатися аеропорту «Київ»?
- ...
- А як туди доїхати?
- ...
- ...
- Спасибі.
- Будь ласка.

Зверніть увагу!

Формули подяки вживаються залежно від ситуації: середовища, характеру стосунків, віку людини, значності послуги, за яку дякують.

<i>Дякую</i>		напівавтоматична подяка за
<i>Спасибі</i>		дрібну послугу.
<i>Нема(є) за що</i>		скромніша відповідь на подяку.
<i>Прошу</i>		напівавтоматична відповідь на
<i>Будь ласка</i>		подяку з відтінком певної байдужості.

Запам'ятайте!

За допомогою наголосу слово *про́шу* набуває різних значень:

про́шу – «будь ласка»

прошу́ – «звертаюсь з проханням», «клопочу».

Завдання 4. Прослухайте, а потім прочитайте діалоги «На зупинці».

Діалоги (а) і (б) прочитайте за ролями, правильно акцентуючи кінець реплік.

НА ЗУПИНЦІ.

- (а) – Перепрошую, юначе, шостий трамвай іде на Поділ?
 – Ні, бабуся, вам треба перейти підземним переходом до зупинки тринадцятого трамвая.
 – Спасибі, синку.
 – Нема за що.
- (б) – Будьте ласкаві, чи я доїду на цьому тролейбусі до Хрещатика?
 – Так. Вам треба проїхати три зупинки.
 – Дякую.
 – Нема за що.
- (в) – Ви не скажете, чи можна п'ятим тролейбусом доїхати до Обласної лікарні?
 – Так, можна. Але тролейбусом туди їхати довго. Лінше сісти в метро і доїхати до станції «Шулявська», а вже там пересісти на п'ятий тролейбус. Хвилин на двадцять буде швидше.
 – Не знаю, як вам і дякувати.
 – Нема за що. Найближча станція метро поруч, біля Володимирського собору.
 – Ще раз велике спасибі.
 – Будь ласка.

Завдання 5. Замініть у діалозі (а) «Ні» на «Так», а в діалозі (б) «Так» на «Ні». Як зміняться репліки діалогів? Запишіть їх.

Завдання 6. Замініть репліки діалогу «На зупинці» (б) відповідно до нової ситуації: перехожий, до якого звертаються, не знає, як дістатися лікарні. Запишіть діалог.

Завдання 7. Доповніть діалог «На зупинці» (б) репліками третього співрозмовника, який пропонує кращий, на його думку, маршрут.

Завдання 8. Доповніть діалог «На зупинці» (а) репліками, що уточнюють певну інформацію, за зразком:

- Зупинка знаходиться за рогом будинку.
- Якого будинку?
- Висотного.

КЗавдання 9. Відреагуйте на подані нижче репліки, вживши відповідні дієслова руху. Розширте діалоги висловами, що виражають емоційні реакції співрозмовників:

- а) – Подивись, чи не видно там автобуса.
 – ...

- б) — Чому ж так довго немає трамвая?
— ...
- в) — Ось бачиш, жодного таксі на стоянці. Доведеться чекати.
— ...

Завдання 10. Складіть діалоги, аналогічні діалогові «Біля довідкового бюро». Ви хочете дізнатися: а) про адресу гуртожитку №3, де мешкають студенти університету; б) про те, як дістатися до університету; в) про адресу вашого знайомого за номером його домашнього телефону.

Завдання 11. Прочитайте діалоги-зразки «На стоянці таксі» за ролями.

НА СТОЯНЦІ ТАКСІ.

- а) — Ви не скажете, де тут стоянка таксі?
— Я не киянка.
— Вибачте, що потурбував.
— Нічого.
- б) — Скажіть, будь ласка, ви киянка?
— Так. А що ви хотіли (хочете)? (А що вам треба?)
— Де тут найближча стоянка таксі?
— Біля Бессарабки, тобто Бессарабського ринку.
— Це далеко?
— Ні, на протилежному боці вулиці.
— Спасибі.
— Будь ласка.
- в) — Таксі вільне?
— Так, сідайте! Куду вас везти?
— Мені треба на Львівську площу, до Будинку художника.
— Добре.
— ...
— Ось ми й приїхали.
— Скільки з мене?
— Сума на лічильнику.
— Візьміть, будь ласка.
— Ось здача.
— Залиште собі.
— Дякую. До побачення.
— До побачення.

Завдання 12. Складіть діалоги з 3-4 реплік на основі початкових слів наведених реплік.

- а) — Ви не скажете, ...
— ...
— ...

- б) – ...
 – На жаль, ...
 – ...
 в) – Вибачте, ...
 – ...
 – ...

Завдання 13. Складіть і запишіть діалог, аналогічний діалогу-зразку «На стоянці таксі» в), змінивши ситуацію: вночі ви зупиняєте таксі на вулиці, але водій відмовляється вас везти. Ви здивовані, бо таксі вільне. Включіть до діалогу такі слова й звороти: домовлятися, зайняте, ні, плата за подвійним тарифом, це інша справа.

Запам'ятайте!

Хто питає, той не блудить.

Завдання 14. Познайомтеся з лексикую, що найчастіше використовується у міському транспорті та таксі.

Сідати	на автобус, трамвай, тролейбус
Сісти	
Увіходити	в автобус, трамвай, тролейбус
Увійти	
Виходити	з автобуса, трамвая, тролейбуса
Вийти	
Сходити	
Зійти	
Поступатися	місцем кому?
Поступитися	
Проходити	куди? вперед
Пройти	

Закомпостувати талон

Автобус, трамвай, тролейбус — повний, переповнений, порожній.

У МЕТРО.

Поїзд, вагон, платформа, ескалатор, станція пересадки, жетон на проїзд, контролер; черговий (чергова) по станції; перехід; лінія метро.

Спускатись Спуститись	на ескалаторі, ескалатором
Підніматись Піднятись	на ескалаторі, ескалатором
Купувати Купити	жетон для проїзду в метро
Опускати Опустити	жетон
Проходити Пройти	через контроль
Пред'являти Пред'явити	проїзний квиток, посвідчення

Запам'ятайте!**Оголошення в метро:**

- Не біжіть по ескалатору!
- Тримайтеся за поручень ескалатора!
- Обережно! Двері зачиняються. Наступна станція – «Дніпро». Вихід на праву платформу.
- Станція «Лісова» – кінцева. Поїзд далі не йде. Звільніть, будь ласка, вагони. При виході з вагона не забувайте свої речі.
- Пасажири! (Громадяни пасажири!) Прискорюйте висадку й посадку! Проходьте у вільні вагони!
- Відійдіть від краю платформи!

ПОЇЗДКА В ТАКСІ.

Стоянка таксі; вільне, зайняте таксі.

Зупиняти Зупинити	що?	таксі
Брати Взяти	що?	таксі
Замовляти Замовити	що?	таксі по телефону
Домовлятися Домовитися	про що?	про оплату проїзду

Нічний тариф, чайові

Це таксі вільне?

Зупиніть, будь ласка.

Завдання 15. Прочитайте наведені нижче написи, які ви можете побачити в міському транспорті. Виділіть серед них а) написи-орієнтири і б) написи-застереження. Скажіть, які з них призначені для пасажирів автобуса, трамвая, метро? Порівняйте їх з написами в міському транспорті у вас на батьківщині.

- Розмовляти з водієм під час руху заборонено!
- Палити (курити) заборонено.
- Місця для інвалідів, осіб літнього віку та пасажирів з дітьми.
- Сідати на східці ескалатора заборонено.
- Не притулятися! Не висовуватися!
- За безбілетний проїзд штраф ... гривень.
- Вхід. Вихід. Вихід в місто, на вулицю ... .
- Перехід на станцію ... .
- Перехід дозволено з ... год. до ... год.

Завдання 16. Прочитайте наведені нижче діалоги-зразки. Завчіть їх.

В АВТОБУСІ, ТРОЛЕЙБУСІ, ТРАМВАІ.

- а) – Вибачте за турботу, ви б не могли закомпостувати мій талон?
 – Звичайно. Ось, будь ласка.
 – Спасибі.
- б) – Пробачте, я щось не бачу компостера.
 – У цих автобусах вони лише біля дверей. Давайте я передам ваш талон.
 – Ось візьміть, будь ласка.
 – Вибачте за клопіт.
 – Нічого.
- в) – Передайте, будь ласка, кондуктору гроші на талони.
 – Хто передавав на талони? Ви? Ось ваші талони.
 – Дякую.
 – Прощу.
- г) – Вибачте, добродію, у вас немає зайвого талончика? Я шойно з поїзда, а кіоск зачинено.
 – На жаль, немає. У мене проїзний. Але не хвилюйтесь. Ви зможете купити талони в кондуктора, але краще — без здачі.
 – Спасибі вам.
 – Нема за що.

К Завдання 17. Уявіть собі, що ви знаходитесь разом з товаришем 1) на платформі станції метро; 2) на зупинці автобуса; 3) у новому мікрорайоні міста. Ваш товариш: 1) дивується, чому так довго немає поїзда метро, і звертається за роз'ясненням до чергового; 2) звертає вашу увагу, що зупинку автобуса тимчасово відмінено; 3) хвилюється, що поблизу немає зупинки міського транспорту й ви можете спізнитися на роботу.

Запишіть складені вами діалоги. Порівняйте їх з діалогами у «Матеріалах для самоконтролю».

Завдання 18. Ви хочете з'ясувати, скільки часу забере дорога до певного пункту вашої подорожі містом (музей, поліклініка, університет, стадіон на околиці міста тощо). Чи з однаковим запитанням ви звернетесь до перехожого, коли ви збираєтесь: а) іти пішки, б) їхати автобусом (трамваєм, тролейбусом, метро, таксі)?

При складанні діалогів використайте наведену нижче інформацію.

Зверніть увагу!

На позначення відстані між об'єктами вживається дієслівна або ж бездієслівна конструкція від (чого) до (чого) *їхати ... кілометрів, іти ... метрів, кроків; їхати, іти ... зупинок, кварталів.*

Слово «станція» (метро) на позначення відстані вживається значно рідше.

У запитанні про відстань використовуються слова *близько, далеко (Далеко звідси до ...? Далеко їхати до...? Чи далеко їхати до ...?), скільки, багато (Скільки зупинок до ...? Багато зупинок треба їхати до ...?)*

Запам'ятайте!

Якщо ви хочете дізнатися або ж повідомити, скільки часу потрібно на подолання певної відстані, вживайте конструкції *скільки часу? іти, їхати* + знах. відм. іменників із значенням часу (годину, півгодини, двадцять хвилин) або сполучення числівника (один, два, три і т. д.) зі словом «зупинка» (одну зупинку; дві, три, чотири зупинки; п'ять зупинок), *за скільки часу дійти, доїхати* – за + знах. відмінок іменників із значенням часу (тиждень, півгодини) або сполучення кількісних числівників однини чи множини зі словами *хвилина, година* в род. відм. (три години, п'ять годин).

Завдання 19. Ваш приятель отримав нову квартиру на лівому березі Дніпра. Раніше він мешкав у центрі міста. З'ясуйте: а) чи це далеко від його старої квартири і б) як він тепер буде їздити на завод,

де працює; на стадіон, де тренується; до батьків, які мешкають на Подолі. Скористайтесь з плану-схеми Києва.

Зверніть увагу!

Якщо йдеться про рух у межах одного міста чи іншого населеного пункту, дієслова *іти, ходити* можуть уживатися:

а) на позначення руху пішки: *Я люблю ходити вулицями міста. — Я не хочу їхати тролейбусом, я їду пішки;*

б) у значенні «прямувати кудись, до когось з певною метою»; «бути, перебувати будь-де, у кого-небудь з певною метою»: *Сьогодні я їду в гості до свого приятеля. — Учора я ходив у гості до свого приятеля (Учора я був у гостях).*

Запам'ятайте!

Іменники та прийменники, з якими можуть уживатися ці дієслова в значенні б).

Таблиця 1.

Куди?			З якою метою?
в/у	до	на	на
інститут	інституту	фабрику	заняття
академію	академії	завод	лекцію
школу	школи	стадіон	урок
університет	університету	роботу	вечір
кінотеатр	кінотеатру	факультет	зустріч
театр	театру	курси	збори
цирк	цирку	пошту	екзамен
музей	музею	вулицю	залік
зоопарк	зоопарку		прийом
поліклініку	поліклініки		концерт
лікарню	лікарні		спектакль
шпиталь	шпиталю		оперу
гості	—		балет
оперу	опери		фільм
			весілля
			мітинг

Зверніть увагу!

Ходити в оперу (до опери) (= в оперний театр, до оперного театру).

Ходити в театр на оперу (= на оперний спектакль).

Завдання 20. Закінчіть міні-діалоги, вживши відповідні дієслова руху:

- а) – Аптека на прогилежному (тому) боці вулиці?
– Так, треба ...
- б) – Твій брат все ще мешкає на околиці?
– Ні, ...
- в) – У кінотеатрі «Орбіта» новий фільм.
– ...
- г) – Нам уже час?
– Так, ...

Завдання 21. Відтворіть перші репліки міні-діалогів.

- а) – ...
– Ні, лише на два тижні.
- б) – ...
– Уже три зупинки.
- в) – ...
– Гадаю, за півгодини доїдете.
- г) – ...
– Ще дві зупинки.

Завдання 22. Ви хочете піти в кінотеатр «Україна». Дізнайтесь у товариша, чи далеко до кінотеатру.

Завдання 23. Ви хочете купити сувеніри перед від'їздом з Києва. Ваш знайомий радить зробити це в художньому салоні в центрі міста. Дізнайтесь, чи далеко це від готелю, де ви мешкаєте, як краще туди дістатися.

Завдання 24. Користуючись наведеною вище таблицею, складіть 3-4 діалоги з початковою реплікою-питанням про напрямок руху:

а) Коли напрямок руху взагалі невідомий (пряме питання з питальним словом):

З р а з о к:

а) – Куди ти йдеш?
– В університет
на екзамен.

б) – Петре, ти куди?
– В університет
на екзамен.

б) Коли напрямок руху видається співрозмовникові найбільш імовірним (питання-припущення без питального слова):

- Петре! Ти в басейн?
- Так, я йду в басейн.
(– Так, в басейн.)
(– Так.)

к) Завдання 25. Дайте відповіді на поставлені запитання:

У момент зустрічі ми запитуємо: «Куди ти йдеш? (Куди ви йдете?)»
Чи можна спитати: Куди ти йшов вчора? (Куди ви йшли вчора?)
За яких обставин можна так сказати?

Завдання 26. Скажіть, де ви зустріли свою подругу (свого друга).
У діалозі з'ясуйте, звідки, куди і з якою метою вона (він) прямує.
Скористайтеся словами таблиці 1.

З р а з о к:

По дорозі з бібліотеки я зустріла Оксану.

- Привіт, Оксанко! Звідки ти йдеш?
- Їздила в гуртожиток на вечір першокурсників. А ти?
- А я ходила в бібліотеку, а тепер йду до бабусі на день народження.
- Передай їй мої вітання.
- Спасибі. Обов'язково передам.

Місця зустрічі:

Хрещатик, головпоштамт, ринок, станція метро, стадіон.

Завдання 27. Уявіть собі, що у вас в гостях друг (подруга), з яким ви познайомилися під час свого перебування в Україні. Ви зустрічаєте його на залізничному вокзалі і йдете пішки до центру міста, де ви мешкаєте. Прокоментуйте маршрут від вокзалу до центру міста, відзначивши варті уваги пам'ятки, споруди тощо. При складанні діалогу використовуйте репліку-уточнення, репліку-перепитування.

Завдання 28. Проаналізуйте таблицю 2.

Таблиця 2.

Де?	У кого?	Куди?	До кого?	Звідки?	Від кого?
в Одесі	у приятеля	в Одесу	до приятеля	з Одеси	від приятеля
в університеті	у декана	в університет	до декана	з університету	від декана
на фабриці	у тата	на фабрику	до тата	з фабрики	від тата
в селі	у бабусі	у село	до бабусі	з села	від бабусі

Завдання 29. Складіть міні-діалоги, вживши слова з таблиці 2.

З р а з о к:

- а) – Де ти був?
– В Одесі у приятеля.
- б) – Куди ти їздив?
– В Одесу до приятеля.
- в) – Звідки ти приїхав?
– З Одеси від приятеля.

Завдання 30. Прочитайте гумореску «Не той знак».

Центром міста їде віз. Його зупиняє автоінспектор і запитує їздового:

- Добродію, невже ви не бачили знака, що кіньми по цій вулиці їздити заборонено?
- Бачив.
- Так у чому ж річ?
- Але ж на знакові намальований один кінь, а я їду двома.

Завдання 31. На основі прочитаного тексту складіть власний діалог у реальній ситуації розмови автоінспектора з порушником руху.

* **Завдання 32.** Прочитайте текст і на його основі складіть діалог, який відбувся в трамваї.

ВИПАДОК.

Замітка в газеті: «Вчора в трамваї трапився випадок. Якийсь мужчина поступився місцем дамі. Дама зомліла. Коли прийшла до пам'яті, подякувала мужчині. І тоді зомлів він».

Комунікативна тема:

ГОТЕЛЬ. ГУРТОЖИТОК

1. Компетенції.

- 1.1. Запит та уточнення інформації про наявність, розташування, розмір, якість, вартість житла тощо.
- 1.2. Висловлення прохання, бажання.
- 1.3. Висловлення поради, дозволу, подяки.
- 1.4. Висловлення підтвердження, заперечення, згоди, відмови.
- 1.5. Висловлення припущення.
- 1.6. Висловлення здивування.
- 1.7. Характеристика предмета.
- 1.8. Порівняння чогось із чимось.

2. Лексико-граматичний матеріал.

- 2.1. Місцевий, родовий і орудний відмінки іменників.
- 2.2. Прийменники зі значенням місцезнаходження об'єкта.
- 2.3. Прислівники зі значенням місця.
- 2.4. Модальні дієслова *мати, мусити*.
- 2.5. Префіксальні дієслова руху.
- 2.6. Узгоджене й неузгоджене означення.
- 2.7. Модальні слова-речення типу *гаразд, добре, звичайно*.
- 2.8. Частковопитальні речення.
- 2.9. Порівняльні звороти.

3. Лексико-тематичний мінімум.

Проживання в готелі: адміністратор, анкета; бюро, бюро обслуговування; ванна; готель; гривня; доба, душ; інформація; картка, каса, квитанція, кемпінг, кімната, ключ, копійка; ліфт; мешканець, місце, мотель; номер; паспорт, перепустка, поверх, покоївка; турист; швейцар; плата за добу; розрахунковий час; черговий адміністратор; чергова на поверсі.

Будити	кого?		бронювати	що?	місце в готелі
розбудити			забронювати		
викликати	кого?	покоївку	телефонувати	куди?	в бюро обслу-
викликати	що?	таксі	зателефону-		говування
			вати	до кого?	до знайомого
займати	що?	номер	звільняти	що?	номер
зайняти			звільнити		

заповнювати	що?	анкету	звертатись	до	до чергового
заповнити		картку	звернутися	кого?	до адміністратора
здавати	що?	ключ	мешкати	де?	в готелі
здати		від номера	жити		на другому поверсі
одержувати	що?	ключі від номера			
одержати		перепустку			
платити	за що?	за проживання в готелі			
сплатити	що?	проживання в готелі, рахунок			
заплатити		наперед			

Завдання 1. Прочитайте діалоги-зразки за ролями. Завчіть їх.

- а) (1) – Добридень! Чи є у вас вільні номери?
 (2) – А який номер ви бажаєте?
 (3) – На одну особу.
 (4) – Так, затишний номер з ванною і балконом.
 (5) – Скільки коштує цей номер?
 (6) – Цей номер коштує ... гривні (гривню, гривень) за добу.
 (7) – Гаразд. Я беру цей номер.
 (8) – Ваш паспорт, будь ласка.
 (9) – Прошу.
 (10) – Заповніть картку мешканця готелю.
 (11) – Я мушу платити наперед?
 (12) – Як хочете. У нашому готелі можна заплатити і наперед, і після звільнення номера.
 – Я хотів би заплатити за три доби.
 – Будь ласка, платіть у касу.
- б) – Чи є у вас вільні номери?
 – На жаль, усі номери зайняті. Можу запропонувати місце у тримісному номері.
 – Ні, мені це не підходить. Я їду з дружиною і дочкою до Львова і хотів би зупинитися на кілька днів у Києві.
 – Раджу вам звернутися в кемпінг «Пролісок».
 – Спасибі. Можна туди зателефонувати?
 – Звичайно. Ось номер телефону.
 – Дякую.
- в) (1) – Алло! Це кемпінг «Пролісок»?
 (2) – Так. Адміністратор слухає.
 (3) – Скажіть, будь ласка, чи є у вас вільний тримісний номер.
 (4) – Так, у нас є вільні номери, приїжджайте (приїздіть).

(5) – Дуже вам вдячний.

(6) – Будь ласка.

Завдання 2. Відтворіть з пам'яті пропущені репліки діалогів-зразків.

а) – Добридень! Чи є у вас вільні номери?

– ...

– На одну особу.

– ...

– Скільки коштує цей номер?

– ...

б) – ...

– На жаль, усі номери зайняті, можу запропонувати місце в три-місному номері.

– ...

– Раджу вам звернутись у кемпінг «Пролісок».

– ...

– Звичайно. Ось номер телефону.

– ...

в) – ...

– Так. Адміністратор слухає.

– ...

– Так, у нас є вільні номери. Приїжджайте (приїздіть).

– ...

– Будь ласка.

Завдання 3. Дізнайтесь у чергової на поверсі: а) які послуги надає готель; б) як дістатися з готелю до університету; в) чи можна замінити номер у готелі, оскільки у вашому холодно. Запишіть діалоги.

Завдання 4. Прочитайте фрагмент діалогу а) з трансформованими репліками (3), (6), (8). Чим ці репліки відрізняються від реплік діалогу-зразка?

– Добридень! Чи є у вас вільні номери?

– Який номер ви бажаєте?

(3) – Я хотів би номер на одну особу. (Мені потрібний ...)

– Так, у нас є затишний номер з ванною і балконом.

– Скільки коштує цей номер?

(6) – ... гривень за добу.

– Добре. Я візьму цей номер.

(8) – Дайте, будь ласка, ваш паспорт.

– Прошу.

Завдання 5. Замініть 3 і 4 репліки діалогу-зразка в) їх варіантами.

Завдання 6. Прочитайте подані нижче діалоги за ролями. Виділіть нову для вас інформацію.

У ГОТЕЛІ.

- 1) – Добрий день! Моє прізвище Рейнеке. На моє ім'я має бути заброньований номер. Подивіться, будь ласка.
  - Рейнеке? Хвилиночку. Зараз подивлюсь. Для вас заброньовано номер 549 (п'ятсот сорок дев'ять). Ось анкета. Заповніть її, будь ласка.
  - Дякую ... Ось моя картка.
  - Скільки днів ви будете у нас?
  - П'ять днів.
  - Заплатить у касу, будь ласка, за п'ять діб, і тоді я дам вам вашу перепустку.
  - Ось квитанція.
  - Добре. Візьміть перепустку.
  - А де можна взяти ключ від номера? На своєму поверсі?
  - Так, у чергової.

- 2) – Добрий вечір. Ось моя перепустка.
  - Номер 549. Ходітьте, я покажу вам номер. Заходьте, будь ласка.
  - Сподіваюсь, вікна виходять на тиху вулицю?
  - Так. Ось ваша кімната. Ванна й туалет праворуч.
  - Телефон міський?
  - Так, вихід у місто через п'ятірку (цифру 5).
  - А як телефонувати до бюро обслуговування?
  - Список телефонів на столі.
  - Дякую.
  - Коли йтимете з готелю, не забувайте залишати ключ у мене.
  - Гарзд. Я дуже стомився і хотів би відпочити. Я можу попросити Вас розбудити мене завтра о сьомій годині ранку?
  - Так, не хвилюйтесь, я розбуду Вас. На добраніч!
  - Дякую. На добраніч!

Запам'ятайте!

Якщо вам потрібно попросити кого-небудь про певну послугу, ви можете скористатися такими узвичаєними формулами прохання:

Чи можна попросити Вас	розбудити мене
Чи можу я попросити Вас	о п'ятій (годині) ранку?
Я можу попросити Вас	

Чи не могли б Ви розбудити мене?

Розбудіть мене, будь ласка, о п'ятій ранку.

Зверніть увагу!

Розрахункова доба в українських готелях починається о 12-й годині. Нумерація поверхів відрізняється від нумерації, прийнятої в західних країнах: «український» 2-й поверх, наприклад, відповідає 1-му поверхові в німецьких і французьких готелях.

Завдання 7. Ви виїжджаєте з готелю о п'ятій ранку і просите чергову розбудити вас о 4.30, а також замовити до готелю таксі. Складіть діалог відповідно до цієї ситуації.

Завдання 8. Трансформуйте наведені вище діалоги «У готелі» в монолог, висловивши свою думку щодо готельного обслуговування в Україні за допомогою виразів: *як на мене, на мою думку; мені здається, що ..., я гадаю, що ...*.

Завдання 9. Прочитайте діалоги. Зверніть увагу на вирази, характерні для даної теми. Перевірте, чи знаєте ви їх.

1. — Де ви хочете зупинитись? Я радив би влаштуватись у готелі «Турист», це поруч з метро.
  - Так, я знаю. Це хороший готель. Мої друзі вже жили в ньому.
  - ...
2. Андрій телефонує з аеропорту своєму приятелю:
  - Привіт, Петре! Я вже в Києві!
  - Де ти влаштувався?
  - Поки що ніде.
  - Тоді приїжджай до нас, зупинишся у нас.
  - Спасибі, з великим задоволенням. Боюсь тільки, що завдам вам клопоту.
  - Який там клопіт? Батьки на дачі, вся квартира в нашому розпорядженні.
  - Ну, якщо так ..., зараз же їду.
  - ...
3. Марта приїхала до Києва на наукову конференцію і за день до свого повернення додому зателефонувала своїм знайомим.
  - ...
  - Ви вже давно в Києві, Марто?
  - Чотири дні.
  - Надовго приїхали?
  - Ні, завтра їду додому.
  - І не зателефонували раніше? Чому? Ви б могли пожити в нас.

- Спасибі, Оксано Іванівно! Я не хотіла завдавати вам клопоту. До того ж конференція відбувалася в тому ж готелі, де ми зупинились. Це дуже зручно.
- Ну, це інша справа.
- ...
- ...

КЗавдання 10. Опишіть ситуацію співрозмовників діалогу 1. Доповніть його власними репліками.

КЗавдання 11. Доповніть діалог 2 репліками-уточненнями про: а) адресу приятеля; б) вид транспорту, яким краще дістатися до його квартири; в) тривалість поїздки.

КЗавдання 12. Доповніть діалог 3 (завдання 9) початковими і заключними репліками.

Завдання 13. Дайте відповіді на запитання, висловивши своє небажання завдавати клопіт співрозмовникові.

З р а з о к:

- Чому ви не зупинились у родичів?
- а) – Ну що ви! Навіщо їм зайвий клопіт? Мені непогано й у готелі. (Я непогано влаштувався в готелі.)
- б) – Ну що ви! Навіщо завдавати їм клопіт? У них і так нема де повернутися: п'ятеро у двох кімнатах.
  1. Чому ви не повідомили нас про свій приїзд? Ми б вас зустріли і допомогли влаштуватись у готелі.
  2. Чому ви відразу не приїхали до нас, коли дізналися, що місця в готелі немає?
  3. Чому ти не повідомив мене, шойно приїхав?

Запам'ятайте!

Дієслово *мусити* вказує на крайній ступінь потреби в чомусь, на обов'язковість виконання дії: *Аби краще жити, мусимо краще працювати.*

Дієслово *мати* в поєднанні з неозначеною формою дієслова вживається в значенні передбачення якоїсь дії: *Я маю сьогодні купити квитки на поїзд.*

Завдання 14. Ознайомтеся з лексико-тематичним мінімумом до теми «Проживання в гуртожитку».

Адреса; бібліотека, блок, буфет; вахтер, вигоди, вода; гуртожиток; духова; їдальня; кафе, каселянша, кімната, комендант, кухня;

направлення; ордер; поселення, правила проживання; самоврядування, самообслуговування, стадіон, сусід, сусідка; умови;

гаряча, холодна вода; постільна білизна; студентське містечко;

гуртожиток для іноземних студентів; ордер на поселення; правила проживання; сусід, сусідка по кімнаті; умови проживання.

Бути розташованим знаходитись	де?	на околиці недалеко від університету
розташовуватись розташуватись	де?	на вулиці ...
жити проживати	де?	в гуртожитку на третьому поверсі
мешкати	з ким?	з подругою
поселятись поселитись	де?	у гуртожитку у кімнаті
міняти помінати	що?	постільну білизну
отримувати отримати	що?	ордер направлення на поселення
пред'являти пред'явити	що?	перепустку

Завдання 15. Перевірте, чи знаєте ви наведені нижче слова й словосполучення. Складіть з ними кілька мікродіалогів типу «питання-відповідь».

Сучасний гуртожиток, сімейний гуртожиток; кімната на одного (на двох); блок на дві кімнати; кімната з виг дами; кімната відпочинку, кімната для занять; місце в гуртожитку; отримати місце в гуртожитку; влаштуватись, поселитись у гуртожитку; підтримувати чистоту в гуртожитку; чергувати на поверсі; пропускний режим; побутові умови — хороші, погані.

Завдання 16. Складіть і запишіть діалоги типу А і Б, відповівши на поставлені питання.

А. У репліці-відповіді підтвердіть інформацію повним і неповним реченням.

З р а з о к:

- Ви мешкаєте в новому гуртожитку?
- Так, я мешкаю в новому гуртожитку.

(— Так, в новому.)

(— Так.)

- Б. У репліці-перепитуванні висловіть здивування, вживши слова з тим же значенням, що й у питанні, а також із протилежним значенням.

З р а з о к:

— Ви мешкаєте в старому гуртожитку?

— Чому в старому? Ні, я живу в новому гуртожитку.

(— Чому в старому? В новому.)

1. Ви ще не отримали місця в гуртожитку? 2. У вас студенти не чергують на поверсі? 3. Ваш гуртожиток розташований далеко від інституту? 4. У вашому гуртожитку кімнати на чотирьох чоловік?

Завдання 17. Прочитайте діалоги, виділіть нову для вас інформацію.

У ГУРТОЖИТКУ.

- а) — Добридень! Скажіть, будь ласка, де я можу побачити коменданта?
— Добридень! Комендант зараз у своєму кабінеті, це на першому поверсі, кімната № 5 (п'ять).
— Дякую.
— Нема за що.
- б) — Ви комендант?
— Так. А що вам потрібно?
— У мене направлення в цей гуртожиток від проректора. Я приїхав на філологічний факультет вивчати українську мову.
— Дайте, будь ласка, ваші документи й ордер на поселення.
— Ось, візьміть.
— Так, у нас є вільне місце на 4-му (четвертому) поверсі, в кімнаті 22 (двадцять два).
— А скільки осіб там мешкає?
— Це кімната на двох. Там живе студент із Іспанії, він також вивчає українську мову.
— Дуже добре. Я згоден.
— Ось ключі від вашої кімнати. Підійдіть зараз до кастелянші й отримайте всі необхідні речі.
— Які саме?
— Перш за все постільну білизну.
— А де я знайду кастеляншу?
— У підвальному приміщенні. Вона якраз видає чисту білизну. Тому поспішайте.
— Дякую.

- На все вам добре. Сподіваюся, що вам у нас сподобається. Якщо виникнуть якісь проблеми, звертайтеся до мене. Мене звуть Надія Петрівна.
- Спасибі, Надіє Петрівно.
- До побачення.

Завдання 18. Познайомтеся з вашим сусідом по кімнаті, дізнайтеся у нього якнайбільше про умови проживання в цьому гуртожитку. При складанні діалогу використайте такі слова і словосполучення: *студентське містечко, гаряча вода, буфет, читальний зал, стадіон; в кімнатах затишно (холодно); воду подають з переборами; зручно (незручно), діставатися до центру міста.*

З р а з о к:

- а) – Ви вже давно мешкаєте в гуртожитку?
  - Так.
  - А які тут умови?
  - Загалом непогані: студентське містечко розташоване зручно, поруч стадіон.
- б) – Мені здається, в цій кімнаті затишно. А чи є в гуртожитку буфет?
  - На жаль, немає. Але поруч у студентському містечку є їдальня.
  - А коли вона відчиняється?
  - О восьмій ранку.
  - Це мене влаштовує. Лекції починаються о дев'ятій.

Завдання 19. Прочитайте діалоги. Опишіть ситуації, в яких вони могли б відбутись. Складіть діалоги, аналогічні наведеним.

- 1) – Де ти влаштувалася?
  - У гуртожитку для іноземних студентів.
  - В якому саме?
- 2) – Можна поміняти білизну?
  - Ні, ще не привезли чистої.
  - А коли можна прийти?
  - Не знаю, може, ввечері.
  - Ну, що ж. Дякую й за це.
- 3) – Це ви вчора приїхали з Австрії?
  - Так, я. А що?
  - Телефонували з деканату й просили вас сьогодні зайти за студентським квитком.
  - Дякую вам.
  - Будь ласка.

- 4) – Ти вже давно мешкаєш у цьому гуртожитку?
– Так, уже чотири місяці.
– Тобі подобається?
– Не дуже.
– А чому не переїдеш на приватну квартиру?
– Приватна квартира мені не по кишені.

Завдання 20. Ваш український знайомий збирається на навчання до Іспанії. Його цікавлять умови проживання в студентському гуртожитку. Складіть відповідний діалог-розпитування, включивши до нього максимальну кількість частковопитальних речень з питальними словами *хто? що? де? який? коли? скільки? чому?* тощо.

ЖИТЛО. ДІМ

1. Компетенції.

- 1.1. Запит та уточнення інформації про місцезнаходження предмета.
- 1.2. Вираження наявності/відсутності предмета, володіння/неволодіння предметом.
- 1.3. Вираження місцеположення предмета у просторі.
- 1.4. Вираження напрямку руху предмета.
- 1.5. Вираження якісної та відносної характеристики предмета.
- 1.6. Вираження пропозиції.
- 1.7. Вираження оцінки.

2. Лексико-граматичний матеріал.

- 2.1. Формули мовленнєвого етикету.
- 2.2. Знахідний відмінок іменника зі значенням напрямку руху предмета.
- 2.3. Знахідний відмінок іменника в об'єктній функції.
- 2.4. Місцевий відмінок іменника зі значенням місцеположення предмета у просторі.
- 2.5. Дієслова *стояти* — *ставити/поставити*.
- 2.6. Стверджувальні й заперечні речення.

3. Лексико-тематичний мінімум.

Житло: розташування, розмір, тип житла.

Будинок; дача, двір, дім; житло; квартира, кімната; мешканець, місце; новосілля (вхідчини), новосел; обмін, околиця, опалення, ордер, оселя; площа, поверх, помешкання, приміщення, проживання; район, розмір; селище, село, старожил; умови; центр;

будувати (побудувати); влаштовуватися (влаштуватися); жити, проживати, мешкати; здавати (здати), знаходитися; купувати (купити); наймати (найняти); обмінювати (обміняти), одержувати (одержати), орендувати, отримувати (отримати); переїздити, переїжджати (переїхати), переселятися (переселитися), поліпшувати (поліпшити), приватизувати; розмінювати (розміняти), розташовуватися (розташуватися);

багатоповерховий; великий, високий, власний; двокімнатний, двоповерховий, державний; комунальний, кооперативний; низький, новий; окремих; південний, приватний; спільний; хороший; центральний;

перший, другий, третій...;

близько, далеко, недалеко; внизу, угорі; поряд, поруч; на північ, на південь;

де; недалеко від, навпроти чого, поряд (поруч) з...

Назви частин приміщення. Опис та умеблювання квартири, будинку.

Антресолі; балкон; ванна, вигоди, вікно, вітальня; гараж; двері, диван, дитяча, душ; занавіски; картина, кватирка, килим, ковдра, комірчина, коридор, крісло, кухня; лампа, ліжко, лінолеум, ліфт, люстра; меблі; паркет, передпокій, підвал, під'їзд, підлога, плита, подушка, постіль, пральна машина, простирадло; світло, світильник, спальня, стеля, стіл, стілець, сходи; тахта, телевизор, телефон, туалет; холодильник; шафа, штори;

вішати (повісити) — висіти; класти (покласти) — лежати; прибирати (прибрати); ставити (поставити) — стояти; умеблювати;

газовий; електричний; житловий; затишний, зручний; книжковий, кухонний; письмовий;

ліворуч, праворуч; зліва, справа; наліво, направо;

біля, поряд, посередині, між; без, за, на, з (зі, із).

Вартість житла, оплата.

Вартість, вода; газ; електрика; квартплата, кредит, купівля; опалення, оплата, оренда; плата, площа, послуги, продаж; рахунок; сума; ціна;

вмикати (увімкнути), вимикати (вимкнути); здавати(ся) (здати), купувати (купити), наймати (найняти); підвищувати (підвищити); платити (заплатити); приватизувати, продавати(ся) (продати); шукати (знайти);

дешевий, дорогий; загальний; комунальний; приватний.

Завдання 1. Випишіть з лексико-тематичного мінімуму слова, які називають а) тип житла; б) розмір житла; в) розташування житла; г) частини житла; д) меблі. Доповніть ці групи іншими відомими вам словами.

Завдання 2. Доповніть подані нижче слова, утворивши словосполучення.

З р а з о к:

1) Будинок...

а) великий будинок

б) побудувати будинок

2) Вішати...

картину,

штори

1. Квартира, вікно, лампа, ліжко, плита, світло.
2. Купувати, переїздити, мешкати, ставити (поставити), платити.

Завдання 3. Користуючись лексикою даної та попередніх тем, відреагуйте на репліки за зразками. Слідкуйте за інтонацією питальних речень.

З р а з о к:

1. – У вас є квартира?
  - а) – Так, я маю власну квартиру.
  - б) – Ні, у мене немає квартири.
2. – У вас велика квартира?
  - а) – Так, велика.
  - б) – Ні, невелика.
3. – У вас державна чи власна квартира?
  - а) – Державна.
  - б) – У мене взагалі немає квартири.

1. У вас є дача? 2. У твого друга є власний автомобіль? 3. У нього службовий чи власний автомобіль? 4. У вашому будинку є підвал? 5. У вашому будинку великий двір? 6. У вашій квартирі центральне опалення? 7. У вас є телефон? 8. У тебе є гараж? 9. У вас пічне чи центральне опалення? 10. У вашій квартирі дві чи три кімнати?

Завдання 4. Доповніть складені у попередньому завданні діалоги з реплікою-запереченням реплікою-уточненням за зразком.

З р а з о к:

- а) – У вас є квартира?
– Ні, у мене немає квартири. Я наймаю кімнату в приватному будинку.
- б) – У вас велика квартира?
– Ні, невелика. Лише одна кімната.

Завдання 5. На основі попередніх діалогів та лексичного мінімуму теми складіть діалоги-розпитування, з'ясувавши якнайбільше деталей, пов'язаних із житлом (тип, розмір, розташування, комфортність, вартість тощо).

Чи знаєте ви? Квартиру можна не лише продати, купити, але й обміняти, розміняти.

Обмінюють меншу квартиру на більшу або ж, навпаки, більшу на меншу. Розмінюють велику квартиру на кілька квартир. Кілька

окремих квартир можна обміняти на одну велику. Варіантів обміну, як і причин обміну квартир, дуже багато.

Завдання 6. Користуючись поданою в оголошеннях інформацією, підготуйте запитання, що вас цікавлять, і зателефонуйте з приводу:

а) обміну; б) продажу; в) найму (оренди) квартири. Використайте подані в кінці завдання слова і словосполучення.

а) Обмін квартири.

1 + 1 = 3 (Солом'янка, центр). 227-64-74.

Міняю:

2 = 1 (Шевченківський). 434-11-90.

б) Продаж, купівля.

Продаю.

Квартиру (центр) без посередників. 244-07-02.

Кімнату. 512-66-10.

4-хкімнатну (своя, Теремки-1) - 26 000. 463-16-63.

Куплю.

1-4-хкімнатну (Дарницький, Печерський). 472-00-70.

в) Оренда.

Здається затишна квартира. 519-17-94.

Здам однокімнатну (околиця міста) недорого. 296-25-71.

Іноземець найме квартиру (центр). 290-25-68.

Англієць найме без посередників квартиру 100-200 кв. м, будинок «євроремонт». Центр. 246-53-75.

Даги оголошення про обмін (розмін); здавати в оренду; розклеїти оголошення в людних місцях; з'їхатися, роз'їхатися; обійтися без посередників; поліпшити житлові умови. Обмін без посередників; обмін з доплатою; квартира на роз'їзд.

Рівноцінний, нерівноцінний обмін; перший та останній поверхи не пропонувати.

Завдання 7. Складіть діалоги відповідно до ситуації.

1. Друзі отримали нову квартиру й запрошують вас на новосілля.
2. Друзі показують вам нову квартиру (новий будинок) і радяться, як краще умяблювати оселю.

Завдання 8. Прочитайте уривок з новели українського письменника Ю. Мушкетика «Розмін». Зверніть увагу на лексику, пов'язану з розміном квартири.

І. Він прийшов додому повеселілий. І Катерина Прокопівна одразу помітила те. Пригостила чоловіка смачним обідом, налила чарку,

а по обіді обережно повела мову про те, що їхній Ірі, здається, вельми пощастило — Гоша їй освідчився. Матиме дочка вченого чоловіка, житиме не так, як живуть вони. Щоправда, Ірі та Гоші ніде мешкати, йти в прийми Гоша не хоче... Але ж хіба Катерина Прокопівна не знає, який Василь Семенович ніжний батько, як жадає щастя своїм дітям. Вони розмінюють квартиру.

II. — Як же ми її розміняємо? — запитав Василь Семенович.

— Ну... молодим двокімнатну, нам... одну.

— Кімнату? В спільній квартирі? Хто захоче міняти дві окремі квартири на першому поверсі? Та ще під вікнами дитячий садок.

— Але ж... — Катерина Прокопівна поблідла. — Гоша інакше не хоче. Поставив таку вимогу.

III. Майже два тижні в квартирі Сокурів тривала війна, у якій Василь Семенович займав глуху оборону, а мати з дочками вели активний наступ. Врешті він здався.

IV. Сокури відгуляли весілля й незабаром розміняли квартиру. Іра з Гошею отримали квартиру на тому ж масиві, на сусідній вулиці, старі Сокури переселилися в кімнату в спільній квартирі на старій Чернігівській околиці, по дорозі на Новгород-Сіверський.

*Завдання 9. На основі інформації фрагменту тексту (I) складіть діалог «Розмова за обідом».

К * Завдання 10. Трансформуйте фрагмент тексту (III) в діалоги-умовляння: а) дружина умовляє чоловіка; б) дочки умовляють батька. Скористайтеся такими виразами: Так буде краще; Ти ж нас любиш; Хіба ти не бажаєш мені щастя? Як ти так можеш говорити! Ти егоїст! Ти мене зовсім не любиш!

К * Завдання 11. Як, на вашу думку, склалося життя Катерини Прокопівни та Василя Семеновича після розміну квартири. Порівняйте свій варіант з кінцівкою новели в «Матеріалах для самоконтролю».

Завдання 12. Розкажіть про дім, у якому пройшло ваше дитинство. Опишіть квартиру, в якій ви зараз мешкаєте.

Комунікативна тема:

ПОШТА. ТЕЛЕГРАФ

1. Компетенції.

- 1.1. Привертання уваги, встановлення контакту.
- 1.2. Запит про потрібну інформацію.
- 1.3. Уточнення потрібної інформації.
- 1.4. Прохання, порада.
- 1.5. Характеристика предмета за його змістом, кількісними і якісними ознаками.
- 1.6. Вираження адресатності.

2. Лексико-граматичний матеріал.

- 2.1. Формули мовленнєвого етикету.
- 2.2. Давальний відмінок іменника у функції адресата.
- 2.3. Знахідний відмінок іменника у функції об'єкта дії.
- 2.4. Знахідний відмінок іменника зі значенням напрямку руху.
- 2.5. Орудний відмінок іменника зі значенням засобу дії.
- 2.6. Лексико-семантична група дієслів *давати, посилати, надсилати, відправляти, вручати*.
- 2.7. Вказівні слова *ось, це*.
- 2.8. Узгоджене й неузгоджене означення.
- 2.9. Загальнопитальні й частковопитальні речення.

3. Лексико-тематичний мінімум.

Назви приміщень та їх частин: відділення зв'язку, вікно (віконце); головпоштамт; зала (зал); пошта, поштамт; телеграф.

Поштові та телеграфні відправлення: авіапошта, адреса, адресат, аркуш; бандероль, бланк; відправник, вручення; довідник; експрес-пошта, електронна пошта; індекс, інтернет; код, конверт, кореспонденція; лист, листівка, листування; отримувач; пакунок (посилка), папір, переказ, повідомлення; скринька; телеграма, телекс, телетайп, телефон; факс;

лист — авіа, звичайний (простий), до запитання, рекомендований, цінний; бандероль — звичайна (проста), цінна; телеграма — звичайна, термінова, вітальна (поздоровча); поштова листівка, поштова скринька; грошовий переказ; міжнародні конверти.

Відправляти відправити	що?	бандероль грошовий переказ	кидати вкинути	що? куди?	листа в поштову скриньку
надсилати надіслати	що?	листа (лист) телеграму	вручати вручити	що? кому?	телеграму адресатові
посилати послати	що?	пакунок	заповню- вати заповнити	що?	бланк
отримувати отримати	що?				
заклеїти наклеїти написати	що?	конверт марку адресу	запакувати як?	що? розбірливо, нерозбірливо	бандероль
пред'являти пред'явити	що?	документ			

Поштові послуги: оформлення й відправлення листів, листівок, бандеролей, пакунків (посилок), телеграм; відправлення й видача грошових переказів; видача кореспонденції до запитання; оплата комунальних послуг; передплата газет та журналів; надання телефонного та телеграфного зв'язку; доставка кореспонденції додому, виплата пенсії; електронна пошта; інтернет-послуги.

Оплата поштових послуг: вартість одного слова тексту; вартість за один кілограм ваги; квитанція; оплата, тариф, пільговий тариф.

Працівники пошти: листоноша; начальник пошти, працівник (працівниця) пошти; оператор зв'язку; поштар(ка), телефоніст (телефоністка).

Завдання 1. Прочитайте слова і словосполучення до теми «Пошта. Телеграф». Перевірте за словником незнайому вам лексику. Складіть із цими словами речення.

Завдання 2. Перечитайте ще раз рубрику «Поштові послуги». Скажіть, які ще послуги може надавати пошта. Які послуги надає пошта у вашій країні?

Запам'ятайте!**Написи-орієнтири:**

Інформаційний пункт; приймання замовлень на рекламу, оголошення; видача довідок.

До переговорного залу.

До міжміських телефонів.

Видача кореспонденції до запитання.

Прийом телеграм.

Написи-інструкції:

Міжнародні рекомендовані бандеролі приймаються вагою до 3 кг.

У поштових відправленнях заборонено пересилати ріжучі, колючі, вогне-небезпечні предмети. Поштове відправлення можна одержати за поданням паспорта або особистого посвідчення з фотокарткою і підписом власника. Як правильно писати адресу ...

Тарифи на міжнародні відправлення ...

Телефакс — передає письмові або друковані тексти, схеми, малюнки, таблиці.

Стереотипні вислови, які вживаються на пошті.

Чи маєте конверти, марки, листівки?

Де можна відправити бандероль (пакунок, грошовий переказ, рекомендований лист)?

В якому вікні передплачують газети та журнали?

Тут приймають телеграми?

Прийміть, будь ласка, телеграму (цінну бандероль).

Скільки з мене?

Завдання 3. Прочитайте діалоги-зразки. Замініть виділені вислови синонімічними.

НА ПОШТАМТІ.

1. — Скажіть, будь ласка, у вас є *конверти для міжнародної пошти*?
  - Так, є.
  - Скільки коштує конверт?
  - Це залежить від того, в яку країну ви надсилаєте листа.
  - До Німеччини.
  - Дві гривні 34 (тридцять чотири) копійки.
  - Це разом з маркою?
  - Так.
  - Дайте, будь ласка, два конверти.
  - Ваші конверти і здача.
  - Дякую.

2. — *Чи не скажете, юначе, де видають кореспонденцію до запитання?*
— У дев'ятому вікні.
— Дякую.
— *Нема за що.*
3. — Подивіться, будь ласка, чи немає листа на моє ім'я.
— Ваш паспорт.
— Пробачте, але я забув його в готелі. У мене з собою лише посвідчення з місця роботи.
— Гарзд. Давайте ваше посвідчення. На жаль, листів для вас немає.
— Дякую.
— *Пробшу.*
4. — *Де можна взяти бланк для телеграми?*
— Який вам бланк потрібний? Для внутрішньої чи міжнародної телеграми?
— Для внутрішньої.
— Ось бланк. А яку телеграму ви хочете послати? Звичайну чи вітальну?
— Вітальну.
— Тоді подивіться ось ці спеціальні бланки телеграм для поздоровлення. Можете вибрати той, що вам подобається.
— Гадаю, що цей.
— Тоді не забудьте написати номер серії цього бланка там, де відмітки особливого виду.
— Дякую вам за увагу.
— Будь ласка.
5. — *Прийміть, будь ласка, телеграму.*
— Звичайну чи термінову?
— Термінову. А коли вона прийде?
— За одну-дві години. Вибачте, але я не можу прочитати текст. У вас дуже нерозбірливий почерк.
— Зустрічайте шостого поїзд 71 вагон 3 Петро.
— Добре. А в селі є пошта?
— Звичайно, є. Це велике село.
— Тоді все гарзд. Вашу телеграму доставлять вчасно. Ось квитанція.
— Спасибі.
6. — *Ви маєте в продажу поштовий папір?*
— Так. *Раджу взяти ось цей набір:* тут кольоровий папір з крас-видами Києва в різні пори року.

- Чудово! Може, у вас є й красиві міжнародні конверти на згадку про Київ?
- На жаль, немає.
- Шкода.

Завдання 4. Замініть у діалозі 1) «Так» на «Ні». Продовжіть самостійно діалог відповідно до нової ситуації.

Завдання 5. Які діалоги ви складете, якщо треба а) відправити телеграму; б) зателефонувати; в) надіслати вітальну листівку. Використайте синонімічні конструкції.

- З р а з о к:** – Оксано Іванівно, кому ви надсилаєте телеграму?
– Батькові в Одесу.

Хто?	Кому?	Куди?
Оксана Іванівна	приятель	Львів
Іван Петрович	брат	Москва
Олексій Григорович	чоловік	Одеса
Ганна Василівна	дружина	Донецьк
Микола	сестра	Берлін
Петро	подруга	Київ
Галя	син	Харків

Зверніть увагу!

У давальному відмінку однини іменники чоловічого роду, які в початковій формі закінчуються на приголосний або на *-о*, можуть мати варіативне закінчення: *-у(-ю)* або *-ові(-сві)*: *діду (дідові), батьку (батькові)*. У закінченнях іменників жіночого й чоловічого роду на *-а(-я)* відбувається чергування *г - з*: *дорога – дорозі; к - ц*: *Анка – Аниці; х - с*: *свекруха – свекрусі; Кайдашиха – Кайдашисі*.

Завдання 6. Продовжіть діалоги, послуговуючись реплікою-стимулом. Виберіть один з варіантів репліки-реакції (підтвердження-заперечення).

- 1) – У вас є міжнародні конверти?
– ...
- 2) – Чи маєте в продажу поштові листівки з краєвидами Києва або інших міст України?
– ...
- 3) – Я можу відправити коробку цукерок бандероллю?
– ...

- 4) — Тут видають листи до запитання?
— ...
- 5) — Чи можна звідси надіслати листа експрес-поштою?
— ...

Перевірте себе!

Чи вмієте ви заповнити бланк телеграми?

Запишіть кілька текстів.

Чи вмієте ви написати адресу на конверті, як це узвичаєно в Україні?

Завдання 7. Складіть діалог відповідно до ситуації:

1. Вам треба відправити додому кілька книг, але ви не знаєте, як саме — бандероллю чи пакунком. Товариш радить вам а) розпитати у людей; б) звернутись у будь-яке віконце і спитати про це; в) прочитати уважно написи в залі поштамту.
2. Ви хочете замовити розмову з іншим містом, але оператор зв'язку радить вам скористатись автоматичним зв'язком і самому зв'язатися з потрібним вам містом. Скористайтесь з лексики, вмішеної в розділі «Телефон».

Завдання 8. Перевірте себе: 1) Чи знаєте ви значення телефонних сигналів: а) довгий (безперервний) гудок; б) короткі переривчасті сигнали у слухавці; в) довгі переривчасті сигнали? 2) Чи вмієте ви користуватись автоматичним телефонним зв'язком? Опишіть свої дії при наборі вашого домашнього телефону.

Завдання 9. Перевірте, чи зумієте ви викликати по телефону: а) швидку допомогу; б) дізнатися про точний час; в) про час прибуття чи відправлення поїзда. Складіть відповідні діалоги.

Завдання 10. Складіть діалог між вами і працівником пошти відповідно до ситуації: а) вам надають послугу, про яку ви просите; б) вам з якихось причин відмовляють у послугі. Використайте відомі вам вирази задоволення, невдоволення, здивування, обурення.

Тексти.**ЛІТЕРА «О».**

Колись одному чоловікові треба було надіслати листа до Житомира, і він попросив свого сусіда написати адресу.

— Слухай, — каже сусід, — давай краще напишемо в Одесу: я дуже красиво пишу літеру «О».

Завдання 11. Прочитайте жарт. Трансформуйте перший абзац в репліку-звертання до сусіда. Що б ви відповіли сусідові на його пропозицію?

ЛИСТУВАННЯ.

Сержант роздає солдатам листи з дому. Один з них виймає з конверта чистий аркуш.

- Що це означає? — питає сержант.
- Лист від дружини.
- Але ж там нічого не написано?!
- Ми з нею полаялись і не розмовляємо.
- ?!

Завдання 12. Прочитайте жарт за ролями. Виберіть кінцеву репліку із виразів, що виражають здивування. Який з виразів, на вашу думку, є найбільш «філософським»: Чи ти ба? Буває ж таке! Ну й ну! Такого ще зроду не бачив! Ну й дивина! І чого тільки не буває на цьому світі!

Комунікативна тема:

КАВ'ЯРНЯ. РЕСТОРАН

1. Компетенції.

- 1.1. Етикетні формули прохання-подяки, прохання-відмови; пропозиції, поради.
- 1.2. Вираження спонукання до конкретної дії та до спільної дії.
- 1.3. Вираження можливості/неможливості здійснення певної дії.
- 1.4. Вираження зацікавленості й байдужості, жалю.
- 1.5. Вираження здивування, роздратування; невдоволення, обурення.
- 1.6. Вираження кількісної характеристики.
- 1.7. Вираження прямого об'єкта дії.

2. Лексико-граматичний матеріал.

- 2.1. Знахідний, родовий відмінки іменника в значенні прямого об'єкта.
- 2.2. Місцевий відмінок іменника.
- 2.3. Наказовий та умовний способи дієслова.
- 2.4. Майбутній час дієслів.
- 2.5. Модальні дієслова *хотіти, хочеться*.
- 2.6. Слова *може, просто, шкода*.
- 2.7. Дієслова *любити, полюбляти, подобатись, смакувати*.
- 2.8. Пряма й непряма мова.
- 2.9. Спонукальні речення.

3. Лексико-тематичний мінімум.

3.1. Підприємства громадського харчування: загальна інформація.

Бар, буфет; вечеря, виделка, відвідувач(-ка); здача; їдальня, їжа; кав'ярня, каса, касир, кафе, кельнер(-ка), клієнт(-ка), кухар, кухоль; ложка; меню, метрдотель, миска, місце; ніж; обід, обслуговування, офіціант(-ка); піднос, посуд; рахунок, ресторан; самообслуговування, серветка, склянка, сніданок; тарілка; фужер; чайові, чарка, чашка, чек, черга;

бувати; відвідувати (відвідати), вибирати (вибрати), випити; готувати (приготувати); давати (дати); замовляти (замовити), запрошувати (запросити); їсти (поїсти); накривати (накрити); обідати (пообідати), обслуговувати (обслужити); платити (заплатити), перехопити; радити (порадити), рекомендувати (порекомендувати); сідати (сісти), сидіти, снідати (поснідати); ставати (стати), стояти; харчуватися;

вільний; дешевий, дієтичний, дорогий; зайнятий; комплексний; недорогий, нічний;

дешево, дорого, недорого, окремо, разом, смачно, швидко.

3.2. Їжа. Страви.

Апетит; борщ; вареники; галушки, гарнір; друге (друга страва); десерт, дієта; закуска; їжа; каша, кисіль, котлети; млинці; пампушки, перше (перша страва), печеня, пиріг, пиріжок, порція; салат, смак, страва; тістечко; холодець; шашлик, шніцель; юшка;

брати (взяти); надавати (надати) перевагу; додержуватися (дієти); любити (не любити); подобатися (не подобатися), полюбляти; смакувати (не смакувати); хотіти, хочеться (не хочеться);

варений; гарячий, гіркий, голодний, гострий; квашений, кислий; смажений, смачний, солодкий, солоний; тушкований; холодний, хороший;

смачно, не смачно.

3.3. Напої.

Алкоголь; вино, вода; горілка, графин; кава, какао, квас, келих (келех), кефір, компот, коньяк; лимонад, лікер; молоко; напій; пиво, пияцтво, пляшка, п'яний; сік; тост; узвар; чай, чарка;

відкоркувати; заварювати (заварити); наливати (налити), напиватися (напитися); пити (випити), піднімати (підняти), п'яніти (сп'яніти); (не)розумітися;

алкогольний, безалкогольний, гарячий, мінеральний, міцний, прохолоджувальний, фруктовий.

Завдання 1. Складіть і запишіть якнайбільше словосполучень а) з дієслів та іменників, наведених у п. 3.1., та б) з іменників і прикметників, наведених у п. 3.2.

Завдання 2. Прочитайте діалоги-зразки і опишіть а) ситуації, в яких відбуваються діалоги, та б) учасників діалогів.

- 1) – Візьми піднос і прохось сюди. Салат будеш брати (братимеш)?
  - Буду! (Братиму!)
  - Тоді постав його на піднос. Юшку їстимеш (будеш їсти)?
  - Ні, юшки не хочю.

- А я візьму борщ.
  - Що на друге?
  - Вареники з м'ясом, звичайно.
  - Я теж їх візьму. Все?
  - Ні, я ще хочу чаю.
  - Тепер усе?
  - Усе!
  - Тоді прохось до каси і плати гроші.
- 2) – Скажіть, будь ласка, кава у вас є?
- Так, є.
  - Тоді дайте мені одну чашку.
  - Будете ще щось брати?
  - Одне тістечко.
  - Будь ласка.
  - Дякую.
- 3) – Добрий день. Що будете (будемо) замовляти?
- Я б хотіла щось типово українське. Що ви порадите?
  - На перше можу запропонувати український борщ з пампушками, а на друге печеню в горщиках.
  - Як це в горщиках?
  - Подивіться на сусідній стіл. У таких горщиках готують м'ясо з картоплею і грибним соусом.
  - Ну, що ж, покуштуємо. Принесіть нам, будь ласка, два борщі, дві порції печені, два овочевих салати і дві чашки кави.
  - Щось питимете?
  - Будь ласка, пляшку мінеральної води.
  - А вино чи горілку будете замовляти?
  - Що ви можете запропонувати?
  - Із червоних вин пропоную «Оксамит України», з білих — «Перлину степу», можу також порекомендувати горілку «Козацьку».
  - Тоді, будь ласка, пляшку червоного вина.
  - Чекайте, за кілька хвилин принесу.
  - Дякую.
- 4) – Де пообідаємо?
- Можна в нашій їдальні.
  - А там велика черга?
  - Коли як. Під час перерви, звичайно, велика.
  - Тоді ми не встигнемо на семінар.
  - Ну що ж, давай тоді перехопимо що-небудь в буфеті, а пообідаємо пізніше.
  - Гарзд.

- 5) – Подивись, що там нам сьогодні пропонують.
– На закуску морквяний салат, рибу під маринадом, фаршироване яйце під майонезом і вітамінний салат.
– Вітамінний салат? Що це таке?
– Салат із свіжої капусти й зеленої цибулі, приправлений олією.
– Ніколи такого не куштував, особливо зеленої цибулі. А він смачний?
– Не знаю, чи сподобається тобі. Я читав десь, що французи зеленої цибулі не вживають. Скажу лише, що цей салат дуже корисний.
– ...
- 6) – Ти вже снідала?
– Ще ні.
– Тоді ходімо разом до буфету, він якраз відчинився.
– Гаразд, ходімо.
- 7) – Чи є у вас вільні столики?
– На жаль, усі зайняті. Доведеться трохи зачекати. Якщо ви поспішаєте, можна підісти он до того столика. Там є два вільних місця.
– Спасибі. Ми краще зачекаємо, доки звільниться столик для двох.
– Як хочете...
- 8) – Мартіне, ми йдемо ввечері до ресторану. Підеш з нами?
– Дякую, але мені щось не хочеться.
– Що з тобою? Ти часом не захворів?
– Ні, мені просто не хочеться.
– Ну, як знаєш.
- 9) – Мартіне, ми йдемо ввечері до ресторану. Ти не хотів би піти з нами?
– На жаль, не зможу. Ми з сестрою йдемо сьогодні в театр.
– Дуже шкода.
– Нічого. Сходимо іншим разом.

Зверніть увагу!

Вживання модальних дієслів *хотіти* й *хочеться*.

1. Я хочу (= маю бажання) морозива. — Мені хочеться (= маю внутрішню потребу) кави. Словом *хотіти* підкреслюється бажання мовця досягти певного результату. Безособові форми дієслова *хочеться*, *хотілося* звучать менш категорично.
2. *Я хочу їсти* (= Я голодний).
3. *Ми хочемо* (= збираємося) *повечеряти в ресторані*.

4. *Ви не хочете* (= не хотіли б) *піти разом з нами до кав'ярні?* – *Мені б хотілось запросити вас до кав'ярні.* (Пом'якшуючі формули запрошення.)
5. *Як хочете (хочеш)* (= це ваша (твоя) справа) – усталена формула для вираження байдужості на рішення чи дії співрозмовника.

Запам'ятайте!

В українській мові існують спеціальні пом'якшуючі формули відмови. Щоб не образити співрозмовника відмовою, скористайтесь з таких етикетних формул:

На жаль, не можу ...

Мені дуже шкода, але ...

Шкодую, що не зміг ...

Я б із задоволенням, але ...

Охоче, але ...

Мені не хотілось би відмовляти, але ...

Розрізняйте!

Присудкове слово *шко́да* («жаль»): *Мені шко́да вам відмовляти.*

Прислівник *шкода́* («даремно»): *Шкода́ шукати правди там, де її немає.*

Іменник *шко́да*: *Де н'ють, там і лють, без шко́ди не буває.*

Завдання 3. Змініть у діалозі 1) «Ні» на «Так», а в діалозі 2) «Так» на «Ні». Закінчіть діалоги відповідно до нової ситуації.

Завдання 4. Прочитайте діалог 5), доповніть його репліками, в яких з'ясуєте, що кожен із співрозмовників хоче взяти на перше, на друге. Користуйтеся лексикою тематичного мінімуму та конструкціями з діалогів-зразків.

Завдання 5. Прийміть запрошення або відмовтесь від нього, використавши синонімічні вирази. У репліці-відмові аргументуйте свою відмову.

1. – Ходімо в їдальню.
– ...
2. – Запрошуємо тебе до кав'ярні.
– ...
3. – Чи не повечеряти нам у ресторані?
– ...
4. – Не хочете чого-небудь перехопити?
– ...

Завдання 6. У відповідь на питання вашого приятеля скажіть, куди і з якою метою ви йдете. Запросіть його з собою. Дайте три варіанти

кінцевої репліки діалогу: а) ваш співрозмовник з радістю приймає запрошення; б) рішуче відмовляється від запрошення, незважаючи на ваші умовляння; в) вагається, прийняти чи не прийняти запрошення. Зверніть увагу на різні типи питальних речень.

1. Куди ти йдеш? 2. Ти куди? 3. Ти в їдальню? 4. Куди це ти?

Завдання 7. Інсценізуйте діалог, звернувши увагу на інтонування реплік. Продовжіть діалог:

- Що?! Знову картопля?
- Чому знову?
- Але ж уранці ми вже їли картоплю!
- Але не смажену, а варену.
- Але ж від того картопля не перестала бути картоплею!
- Не перестала. Ну й що?
- Як то що!?! Хочу м'яса.
- Любий, м'ясо робить людину агресивною.
- Що-що? Уперше чую ...
- Але не востаннє. Так будемо вечеряти?
- ...

Завдання 8. Прочитайте вислів і знайдіть його відповідник у рідній мові: «Прийде голодний, то з'їсть і холодне». Скажіть, чи відбиває цей вислів зміст попереднього діалогу?

Запам'ятайте!

Деякі усталені вирази, з допомогою яких в експресивно-розмовному мовленні передається здивування. При цьому велике значення має відповідна інтонація: *Ну добре, досить! Ще чого?! Невже? Та неже? Та ну? Та не може бути! Отакої! От так-так! Що?! Що-що? Ти це серйозно? Дивина, тай годі! Ганьба!*

Завдання 9. Ви хочете замовити в кафе дієтичні страви на обід і уточнюєте в кельнера, з чого приготовлено страви, зазначені в меню. Для складання діалогу скористайтеся з довідкового матеріалу.

Матеріал для довідок:

- а) **Закуски:** салат з помідорів і зеленої цибулі; салат з оселедців; риб'яче асорті; морквяний салат; м'ясне асорті; тушкований буряк з майонезом; холодець свинячий.
- б) **Перші страви:** борщ український, капуста; бульйон з локшиною; юшка з грибами; бульйон з яйцем; молочний суп.
- в) **Другі страви:** биточки в сметані; тушковане м'ясо з овочами; млинці з сиром; вареники з капустою (картоплею, м'ясом); риба

смажена; риба відварена з картоплею; котлети по-київськи; печеня в горщиках.

- г) **Треті страви:** кава чорна, кава з молоком, чай з лимоном, кефір, компот, кисіль, морозиво; малинове желе з вершками; тістечка.

Завдання 10. Прочитайте жартівливі діалоги, самостійно закінчіть репліку, а потім порівняйте її з авторською.

I. Коли обідають.

Гість: Коли у вас обідають?

Малий хлопчик: Завжди о третій годині, а коли ...

II. — Офіціанте, це м'ясо дуже тверде, його не можна вкусити. По-кличте адміністратора!

— Він вам не допоможе ...

III. Відвідувач кав'ярні:

— Принесіть мені шматочок цукру!

— Пане, але він буде дев'ятим у вашій каві! — зауважив офіціант.

— То й що? ...!

IV. — Будь ласка, склянку чаю без вершків, — замовляє відвідувач у кав'ярні.

— Перепрощую, — каже офіціантка. — Вершків уже немає. Ви не проти, ...?

V. У вокзальному ресторані пасажир зняв галас:

— Ганьба! М'ясо таке жорстке, що я десять хвилин не можу його прожувати!

— Не хвилюйтеся, — сказав офіціант, — ...

* **Тексти.**

АПЕТИТ.

Гендель мав одне дошкульне місце: любив добре попоїсти. Одного разу, завітавши в ресторацію, де його ще не знали, Гендель замовив цілого смаженого індики. Кельнер, прийнявши це замовлення, приніс кілька столових кувертів.

— Не треба, — пояснив йому Гендель. — Я ж прийшов сам-один.

— Сам-один? — здивувався кельнер. — І так просто цілого індики?

— Чому це — так просто? — В свою чергу здивувався Гендель. —

3 картоплею, овочами і ще що там у вас знайдеться...

Завдання 11. Складіть діалог між Генделем та кельнером на основі інформації другого речення.

Завдання 12. Чи знаєте ви, яким одним словом називається те, що замовив Гендель до індики?

Завдання 13. Чи можете ви назвати слово, яке є ключовим для розуміння жарту? Перевірте свою відповідь, прочитавши поданий нижче коментар.

Зверніть увагу!

У тексті «Апетит» слово *просто* вживається в різних значеннях.

1. Як прислівник зі значення *легко, без жодного зусилля*:
І так просто — цілого індика? (легко впорається з цілим індіком?)
2. Як обмежувальна частка *тільки, лише*: Чому це так просто (= тільки одного індика без гарніру)?

ЧОРТ ШТОВХНУВ.

Є така народна усмішка. Лежить на печі чоловік і стогне: «Ой!» та й «Ой!», «Ой!» та «Ой!».

— Що тобі, чоловіче? — питає стривожено жінка. — Може, тобі каші зварити?

— Ой, не хочу.

— То, може, кулешику?

— Ой, не хочу.

— То, може, борщику?

— Ой, не хочу.

— То, може, картопельки спекти?

— Ой, не хочу.

— То, може, горілочки принести?

— А бог його знає ...

(Ф. Маківчук)

Зверніть увагу!

На широку сферу вживання слова *може*.

1. *Може* як особова форма модального дієслова *могти* (3-я особа однини) вживається у значенні:
  - а) «бути спроможним, здатним»: Дитина вже може говорити;
  - б) «дозволяється»: Вона може йти, бесіда закінчилася;
  - в) «об'єктивної можливості/неможливості»: Машина тут не може проїхати: надто вузька дорога.
2. *Може* як вставне слово зі значенням можливості, припущення: Може, ти хочеш борщику? А може, картопельки?

Завдання 14. Перекажіть зміст народної усмішки «Чорт штовхнув» у вигляді монологу. Як ви зрозуміли її назву?

ОБІД.

– Можеш неньку запитати, а чи скоро вже обід?
 – Підізвав малого Гната надокучливий сусід.
 – ... Я звертався ... Сказала мати,
 Що вже ждять немає сил:
 Тільки ви підете з хати,
 Зразу сядемо за стіл.

(Г. Поздняк)

Завдання 15. До якого з наведених вище діалогів цей жарт наближається за своїм змістом?

Завдання 16. Передайте зміст жарту «Обід» у вигляді монологу, додавши власну оцінку.

Завдання 17. Побудуйте на основі віршованого жарту прозові діалоги 1) між сусідом та Гнатом; 2) між Гнатом і його мамою (ненькою).

НАЇВСЯ.

Прийшов сусід до сусіда у справах, а там якраз обідати сіли. Вареники їдять. Запрошують сусіда, а той відмовляється.

– Дякую. Я ось так наївся, — і провів долонею по самій шиї.
 – Та сідайте, не гребуйте...

Сусід сів, поїв вареники. А коли всі встали з-за столу, п'ятирічна донька господарів сказала:

– Мамо, мамо! А в дядька від шиї до лоба тридцять вареників влізло!

Завдання 18. Зверніть увагу на жест, яким супроводжується репліка-відмова сусіда. Що означає цей жест у вашій рідній культурі?

ВУЛИЦІ ПІДВЕЛИ.

Чоловік напідпитку повертається додому опівночі і виправдовується перед дружиною:

– Я вийшов з ресторану ще о дев'ятій годині.

– Що ти верзеш? — перепиняє його дружина. — Від ресторану до дому лише три короткі вулиці.

– То правда, що короткі, але ж які широкі!

Завдання 19. Перекажіть жарт від імені дружини. Спробуйте зобразити графічно дорогу чоловіка з ресторану додому.

*ТЕКСТ.

Техаський мільйонер, котрий приїхав на Різдво до Лондона, зупинився в найпрестижнішому готелі.

Образившись, що в ресторані йому не приділяють належної уваги, він крикнув офіціантові:

- Принесіть-но мені страву за 1000 доларів!
- Дуже жалкую, сер, але півпорції ми не подаємо.

Завдання 20. Прочитайте жарт, дайте йому назву. Замініть вирази «Принесіть-но...» та «Дуже жалкую...» іншими формулами прохання та вибачення, які вживаються в аналогічній ситуації.

*ТЕКСТ.

... Батько крутив головою, роззирався й нарешті запитав:

- Так де ж твій будинок?
- Ото він, виглядає з-за клена, з голубими балконами.
- Ну, то пішли, чого ж ми тут сидимо, — підвівся Павло. Михайло підвівся й собі, довго мовчав, дивився під ноги.
- Не можна тобі туди, батьку, — врешті мовив. — Там мати. Павло також помовчав, пожував сухими губами, зітхнув.
- Да-а, я перед нею винуватий.

Але справжньої, отієї, що кидає душу в самий діл, вини в голосі не відчувалося.

– Жаль. Ми так і не поговорили ...

– Чого ж, погломимо. Давай сходимо в ресторан та повечереємо.

(Ю. Мушкетик)

* Завдання 21. Прочитайте текст. Складіть діалог між сином та батьком, який міг відбутися за вечерею в ресторані. Використайте таку інформацію: Михайло закінчив Політехнічний інститут, працює головним технологом на хімічному заводі, має дружину, двох дітей, живе в трикімнатній квартирі. Павло розлучився з другою дружиною, вони розміняли двокімнатну квартиру, йому дісталася кімната в спільній квартирі з чотирма сусідами, він уже на пенсії.

Комунікативна тема:

ТОРГІВЛЯ. МАГАЗИНИ

1. Компетенції.

- 1.1. Привертання уваги.
- 1.2. Запит та уточнення інформації.
- 1.3. Вираження задоволення, незадоволення; схвалення, несхвалення.
- 1.4. Вираження кількісної характеристики предмета.
- 1.5. Вираження якісної характеристики предмета.

2. Лексико-граматичний матеріал.

- 2.1. Родовий відмінок іменника в партитивному значенні.
- 2.2. Знахідний відмінок у значенні прямого об'єкта.
- 2.3. Іменники, які вживаються лише в однині чи множині.
- 2.4. Назви рахованих і нерахованих предметів. (Раховані та нераховані імена.)
- 2.5. Вказівні займенники.
- 2.6. Якісні і відносні прикметники.
- 2.7. Лексико-граматична група дієслів *личити, підходити, пасувати, бути до лиця*.
- 2.8. Узгоджене й неузгоджене означення.

3. Лексико-тематичний мінімум.

- 3.1. Базова лексика.

Загальні назви, дії та ознаки, що стосуються торгівлі, купівлі, вибору товарів:

вага, гроші, доставка, купівля; переоблік, перерва, продаж, продукти; розмір, самообслуговування, товар, торгівля, ціни, черга;

відчиняти (відчинити), давати (дати), є, зачиняти (зачинити), коштувати, стояти (стати);

безкоштовний, дешевий, дорогий, якісний, неякісний.

Назви магазинів та їх відділів:

бакалія; відділ, вітрина; гастроном; каса, кіоск, крамниця; магазин; маркет; прилавок, примірювальна; супермаркет; універмаг;

букіністичний, господарчий, книжковий, кондитерський, м'ясний, овочевий, продовольчий, промтоварний, рибний.

Назви осіб, що беруть участь у купівлі-продажу, та їхніх дій:

касир, покупець, покупка, продавець, продавщиця;

брати (взяти), вибивати (вибити), вибирати (вибрати), загортати (загорнути), зважувати (зважити), купувати (купити), показувати (показати), продавати (продати), різати (нарізати), радити (порадити), цікавити.

Назви виміру товарів:

банка, грам, десяток, кілограм (кіло), коробка, метр, пакет, пачка, півкілограма (півкіло), пляшка, пучок, шматок, штука.

Назви продовольчих товарів:

- а) хлібних — батон, бублик, булка, паляниця, сухар, хліб;
- б) гастрономії — ковбаса, консерви, сосиски, шинка, яйце;
- в) молочних — вершки, кефір, масло, молоко, морозиво, ряжанка, сир, сметана;
- г) бакалії — борошно, кава, крупа, локшина, олія, сіль, цукор, чай;
- д) м'ясних — баранина, курка, м'ясо, птиця, сало, свинина, яловичина;
- е) рибних — оселедці (оселедець), риба;
- є) овочей, фруктів, ягід — апельсин, банан, буряк, виноград, вишня, гарбуз, горох, груша, кавун, капуста, картопля, кукурудза, лимон, малина, морква, огірок, перець, полуниці, помідор, слива, смородина, суниці, цибуля, часник, яблуко;
- ж) кондитерських виробів — пиріг, пиріжок, кекс, печиво, тістечко, торт, цукерки, шоколад;
- з) алкогольних напоїв — вино, горілка, коньяк, лікер, наливка, пиво, шампанське.

Білий, жирний, нежирний, свіжий, несвіжий, спілий, неспілий, чорний.

Ковбаса варена, копчена.

Масло вершкове; олія.

Назви промислових товарів:

- а) одягу — блузка, джинси, колготки, костюм, краватка, пальто, панчохи, плащ, річ, сорочка, спідниця, сукня, шкарпетки, штани;
- б) постільної білизни — ковдра, наволочка, підковдра, подушка, простирадло;
- в) взуття — босоніжки, кросівки, підбори, туфлі, черевики, чобітки, чоботи;
- г) тканин — бавовна, вовна, синтетика, шовк;
- д) парфумерії — губна помада, зубна паста, зубна щітка, крем, мило, одеколон, парфуми, шампунь;
- е) головних уборів — берет, капелюх, капелюшок, хустка, шапка;

личить/не личить, носити, обмінювати (обмінати), пасувати/не пасувати, підходити/не підходити, примірювати (приміряти);

бавовняний, великий, вовняний, вузький, дитячий, довгий, жіночий, короткий, малий, синтетичний, спортивний, чоловічий, широкий, шовковий.

Книгарня та магазин культтоварів:

автор, букініст, видання, газета, дискета, журнал, карта, касета, книга (книжка), листівка, література, мистецтво, письменник, підручник, платівка, поезія, проза, путівник, радіотовари, словник, твір, фотоплівка, фототовари;

радити (порадити), цікавити;

історичний, класичний, книжковий, медичний, навчальний, сучасний, технічний, художній.

Капцтовари:

блокнот, гумка, зошит, лінійка, олівець, папір, папка, ручка, фарби, чорнило, щоденник;

загальний, кольоровий, синій, червоний, чорний, шкільний;

зошит у лінійку, у клітинку.

3.2. Найбільш уживані вислови:

Де знаходиться ... магазин? О котрій годині відчиняється універмаг? Коли працює крамниця? Де ... відділ? Де можна купити ... ? У вас є ... ? Покажіть, будь ласка, ... Дайте мені, будь ласка, ... Скільки коштує? Скільки з мене? Загорніть (спакуйте), будь ласка. Станьте в чергу!

Можна приміряти? Це мені (не) підходить! Який номер взуття ви носите? Який це розмір? Мені потрібні чобітки (туфлі, босоніжки). Скільки коштує метр цієї тканини?

Дайте мені, будь ласка, путівник по Києву (карту міста, листівки з видами міста).

Де продаються книжки з мистецтва?

У вас є англійсько-український словник?

Завдання 1. Прочитайте діалоги за ролями. Замініть перші репліки діалогів синонімічними, використавши слова лексико-тематичного мінімуму.

1. – Будь ласка, кілограм свинини й курку.
– Платить у касу ...
– Ось мій чек.
– Візьміть м'ясо й курку.
– Дякую.
– Будь ласка.
2. – У вас є торти?
– Так, є. І дуже свіжі. Щойно привезли. Можу запропонувати торт «Київський», «Барвінок», «Мигдалевий».
– Дякую. Я візьму торт «Київський». І ще, будь ласка, зважте півкілограма цукерок «Червона».
– Гроші вам чи в касу?
– У касу.
– Будь ласка, у кондитерський відділ ... гривні (гривню, гривень).
– Ось чек, а ось здача.
– Дякую ... Ось мій чек.
– Візьміть торт і цукерки.
3. – Зважте мені, прошу, півкілограма (півкіло) цибулі, 300 (триста) грамів моркви, один буряк, 2 (два) кілограми (кіло) картоплі й кілограм яблук.
– Куди платити?
– Гроші на місці.
– Ось візьміть.
– Дякую.
4. – Дайте мені, будь ласка, дві пляшки молока, [одну] пляшку вершків, півкілограма сиру, 200 (двісті) грамів масла, півкілограма сметани.
– Платить у касу.
– Ось мій чек.
– А ось ваші продукти.
– Дякую.

Завдання 2. Дайте відповіді на поставлені питання, використовуючи матеріал для довідок.

1. – Ганно Михайлівно, куди це ви так поспішаєте?
– ...
2. – Добридень, звідки ви [йдете]?
– ...

3. — Зважте мені, будь ласка, півкілограма (півкіло) сиру.
— ...
4. — гроші платити вам чи в касу?
— ...
5. — Скільки з мене?
— ...
6. — Які сьогодні є в продажу торти?
— ...
7. — Яке м'ясо ви порадите мені взяти на борщ?
— ...

Матеріал для довідок:

Ось, будь ласка, платити на місці. З вас ... гривень. Я йду до гастроному. Я йду з базару. Свинину. У нас сьогодні великий вибір тортів.

Завдання 3. Відтворіть пропущену репліку-запитання. Відповідні формули-запитання знайдіть у кінці завдання.

1. — ...
— Я поспішаю до магазину.
2. — ...
— Платіть у касу № 5.
3. — ...
— З вас усього ... гривень 50 копійок.
4. — ...
— У вас сьогодні великий вибір фруктів.
5. — ...
— Ось ваш чек.
6. — ...
— Дайте мені півкілограма (півкіло) свинини й стільки ж яловичини.
7. — ...
— Візьміть здачу.

Матеріал для довідок:

гроші вам чи в касу? Скільки з мене? Куди ви йдете? Які фрукти є у вас сьогодні? З мене ... гривні 20 копійок. Що ви бажаєте? Ви вже заплатили?

Завдання 4. Прочитайте назви продуктів харчування. Зверніть увагу на їх лексико-граматичну характеристику.

Хліб (чорний, білий)	цукор, -кру (тільки одн.)
батон, -а	крупа
сухар, -ря	картопля (тільки одн.)

печиво (тільки одн.)	морква (тільки одн.)
цукерка	молоко (тільки одн.)
кефір (тільки одн.)	масло (тільки одн.)
вершки (тільки мн.)	сир, -у
ковбаса	сметана (тільки одн.)
шинка (тільки одн.)	цибуля (тільки одн.)
м'ясо (тільки одн.)	буряк, -а
свинина (тільки одн.)	помідор, -а
яловичина (тільки одн.)	огірок, -рка
курка	апелсин, -а
риба (тільки одн.)	яблуко
оселедець, -ця	банан, -а
яйце, -я	виноград, -у (тільки одн.)
борошно (тільки одн.)	груша, -і

Запам'ятайте!

Деякі іменники вживаються тільки в однині. Це іменники на позначення: а) продуктів — *молоко, масло, м'ясо, борошно, цукор*; б) речовини — *залізо*; в) сукупності предметів — *одяг, взуття, посуд, молодь*; г) деяких дій — *боротьба, плавання*; д) почуттів — *любов, ненависть, здоров'я*; е) деяких овочів та ягід — *картопля, капуста, морква, часник, виноград, смородина, малина*. Частина іменників вживається тільки в множині. Це іменники на позначення: а) предметів, що складаються з двох або більше частин — *ножиці, окуляри, штани, гроші*; б) деяких речовин та продуктів — *парфуми, верики, консерви*; в) деяких абстрактних понять — *будні, вибори, канікули*.

Текст.

Мене звуть Ганна. Я не працюю, я домогосподарка. Сьогодні у мене багато роботи. Спершу я повинна подбати про все необхідне для обіду й вечері. Тому одразу ж після сніданку я пішла до гастроному. Я вирішила приготувати на обід борщ і вареники з м'ясом, тож спочатку я зайшла до м'ясного відділу, де купила свинину й яловичину. У відділі гастрономії я побачила добру шинку, яку дуже любляють мої діти. Потім я зайшла в рибний відділ. Там я вибрала два оселедці. А ще згадала, що в мене мало борошна, й у відділі «Бакалія» придбала кілограм борошна, а також цукор. Здається, в гастрономі я купила все. Яйця вирішила купити на базарі. Зараз вони там дешевші. По дорозі я зайшла до магазину «Молоко» і купила літр молока, двісті грамів масла, стільки ж сиру й півкілограма сметани. Тепер усе. Ага, ще треба хліба. У хлібному магазині взяла чорного хліба, паляницю й батон. Після цього я зайшла ще в овочевий магазин, бо треба було купити овочі для борщу: картоплю, моркву, буряк, цибулю, капусту й помідори. У відділі фруктів був великий вибір — апель-

сини, виноград, банани, лимони, яблука, але я купила лише яблук. Все це я вирішила віднести додому, а потім ще піти в кондитерський магазин. Адже на вечір ще треба купити торт і цукерки. Скажу відверто: я вже стомилася. І коли вже в нашому районі відкриють супермаркет?

Запам'ятайте!

В українській мові іменники чоловічого роду другої відміни в родовому відмінку однини залежно від їх значення мають закінчення *-а*, *-я* або *-у*, *-ю*.

Закінчення *-а*, *-я* мають:

- а) назви осіб, власні імена та прізвища – *студента, учителя, Андрія, Франка*;
- б) назви предметів – *ножа, олівця, плаща*;
- в) назви населених пунктів – *Житомира, Харкова*;
- г) назви мір довжини, ваги, часу – *грама, метра, тижня*; назви місяців і днів тижня – *вівторка, листопада*; назви грошей – *долара, карбованця*; числові назви – *десятка, мільйона* та ін.

Закінчення *-у*, *-ю* мають іменники, що означають:

- а) речовину, масу, матеріал – *борщу, льоду, сиру*, але *хліба*;
- б) збірні поняття – *ансамблю, батальйону, кодексу, саду*; назви деяких рослин – *гороху, щавлю*;
- в) назви будівель, споруд, приміщень та їх частин – *заводу, магазину, супермаркету, універмагу*;
- г) назви установ, закладів, організацій – *інституту, клубу, університету* та деякі інші.

Завдання 5. Дайте відповіді реченнями з тексту.

1. Чим займається домогосподарка?
2. Що Ганна повинна зробити спершу?
3. Куди Ганна пішла спочатку?
4. Що вирішила приготувати Ганна на обід?
5. В який відділ вона зайшла спочатку?
6. Яке м'ясо вона купила?
7. В які ще відділи зайшла Ганна?
8. Що вона там купила?
9. В які магазини заходила Ганна після гастроному?
10. Що вона придбала в молочному магазині?
11. Які овочі вона купила в овочевому магазині?
12. Що ще вона придбала в овочевому магазині?
13. В якій ще магазин вирішила піти Ганна?
14. Що їй треба було купити ще?

Завдання 6. Скажіть, що можна купити в магазині: а) «Хліб», б) «Молоко», в) «Гастроном», г) «Кондитерські вироби», д) «Овочі-фрукти»?

Завдання 7. Скажіть, де можна купити а) чорний хліб, паляницю, батон; б) масло, сир, вершки; в) ковбасу, шинку; г) борошно, цукор; д) картоплю, буряк, моркву, капусту; е) торт, цукерки?

Завдання 8. Прочитайте ще раз текст і перекажіть його, вживаючи назви продуктів харчування.

Діалоги.

НА БАЗАРІ (ринку).

1. – Будь ласка, покажіть мені моркву.
– Ось дивіться. Гарна й свіжа. Тільки з городу.
– Скільки ж вона коштує?
– ... гривні.
– А дешевше не можна?
– Дешевше не буде. Я й так зайвого не прошу.
– Ну, тоді зважте мені півкілограма.
– Будь ласка.
2. – О, яка чудова зелень! І скільки ж вона коштує?
– Всього вісімдесят копійок за пучечок.
– Тоді дайте мені два пучечки.
– Будь ласка. Платіть гроші.
– Ось візьміть.
3. – Скільки коштують горіхи?
– 4 гривні за кілограм.
– А так, щоб узяти?
– Так і щоб узяти.
– Добре, піду ще пошукаю горіхи(ів). Може, знайду дешевше.

Завдання 9. Складіть кілька діалогів між продавцем і покупцем, коли: а) продавець пропонує свій товар, а його якість не задовольняє покупця; б) покупець хоче купити яблука, а продавець не хоче поступитися ціною; в) покупець і продавець дійшли згоди щодо ціни.

В УНІВЕРМАЗІ.

Джон: Скажіть, будь ласка, де можна купити взуття, костюм, пальто, капелюх, сумку, тканини?

Оксана: Все це можна купити в окремих магазинах — «Одяг», «Взуття», «Капелюхи», «Галантерея», «Тканини».

Джон: А як називаються магазини, де продаються усі ці речі разом?

Оксана: Це універмаг. Але в ньому залежно від виду товару є спеціалізовані відділи. Наприклад, господарчі товари, посуд, галантерея, білизна, тканини, одяг, дитяче, жіноче, чоловіче взуття, дитячий одяг, канцтовари, радіо, телевізори тощо.

Джон: Ваші універмаги, мабуть, схожі на наші супермаркети?

Оксана: Не зовсім. Адже в універмазі товар вам пропонують продавці, а в супермаркеті ви самі вибираєте товар. До речі, у нас тепер теж є багато супермаркетів.

Завдання 10. Скажіть, які товари можна купити в універмазі. Згрупуйте лексику на позначення промислових товарів за їх видами.

Завдання 11. Прочитайте подані нижче діалоги. Виділені речення замініть синонімічними.

1. Дві жінки йдуть повз магазин «Капелюшки».
  - Ольго, давай зайдемо і подивимось, які капелюшки є у продажу. Мені вже час купити новий.
  - З задоволенням. Я б теж хотіла собі щось купити.
  - Будь ласка, покажіть мені оцей капелюшок.
  - Ось цей?
  - Ні-ні, той, що праворуч.
  - Оцей! Будь ласка. Примірте.
  - Як ви вважаєте, він мені личить?
  - Я гадаю, що так. Але мені здається, що він занадто великий для вас. Ви який розмір носите?
  - П'ятдесят шостий.
  - А це на розмір більше.
  - Приміряйте цей. Так. Добре. Він дуже вам до лиця. Подивіться у дзеркало.
  - А й справді! А ти, Олю, що скажеш? Брати?
  - Звичайно, якщо він тобі подобається.
2. – Сергію! Поглянь сюди, який костюм! Мені здається, що він добре пасує до твоїх очей. Давай зайдемо і подивимось ближче.
  - Ні, костюм я куплю трохи пізніше. Спершу треба моїй дочці купити на зиму пальто.
  - Як знаєш. Подивись, ось продають дитячий одяг.
  - А, так це ми вже до «Дитячого світу» дійшли? Давай подивимось, що тут є.
  - Поглянь на вітрину, здається, непогані пальто для дівчаток. Тобі подобається?
  - Треба зайти в магазин і подивитися.

3. — Покажіть, будь ласка, цю сукню.
— Цю?
— Ні, поруч, червону, з довгими рукавами.
— Який розмір?
— Сорок шостий.
— Будь ласка. Ви можете пройти й приміряти її. Ось сюди.
— Ну, як? Підходить?
— Чудово! Як на мене шите. Я її беру.
4. — А ось магазин «Подарунки». Давай зайдемо, я, може, щось дружині виберу до свята.
— Давай. Дивись, який вибір парфумів!
— Так. Дуже великий. Але моя дружина користується лише французькими парфумами.
— Скажіть, будь ласка, у вас є французькі парфуми?
— Так. А які б ви хотіли — класичні чи сучасні?
— Класичні. Моїй дружині подобаються парфуми типу «Шанель».
— Тоді візьміть оці — «Шанель № 5». Гадаю, ваша дружина буде задоволена.
— Дякую за пораду. Я їх візьму.
5. — Покажіть мені, будь ласка, рукавички.
— Чорні, коричневі чи сірі?
— Будь ласка, сірі. Вони з натуральної шкіри?
— Так. Вам який розмір?
— Сім з половиною.
— Ось, будь ласка.
— Мені здається, що вони короткуваті. У мене довгі пальці.
— Зараз я вам підберу ваш розмір. Гадаю, що восьмий розмір буде якраз.
— Ну, як? Добре?
— Добре. Платити вам?
— Так.

Завдання 12. Складіть діалоги в таких ситуаціях:

- а) Вам треба придбати новий костюм. Ви прийшли в універмаг;
б) Вашому синові потрібний спортивний костюм. Підіть з ним у магазин «Спорттовари» й виберіть костюм синові; в) У вашої дружини незабаром день народження, ви йдете з товаришем купити їй подарунок; г) У вас небагато грошей, але ви хочете своїй дружині обов'язково щось купити. Зайдіть у магазин «Подарунки» і виберіть їй недорогий, але хороший подарунок.

Завдання 13. Складіть діалоги в таких ситуаціях: Ви з товаришем зайшли у спеціалізований магазин придбати новий телевізор: 1) Який діалог відбудеться між вами і вашим товаришем; 2) Який діалог відбудеться між вами й продавцем; 3) Ви з дружиною йдете повз вітрини магазину «Одяг». Дружина пропонує зайти і подивитись, що там є, а ви їй заперечуєте. Наведіть переконливі аргументи.

Завдання 14. Прочитайте текст. Складіть на основі цього тексту кілька діалогів.

Нарешті ми одержали нову квартиру. Але я ніколи не думав, що відразу ж буде стільки клопоту. Найнеобхідніше, що треба було зробити, це купити нові меблі. Щоправда, деякі меблі зі старої квартири можна було перевезти на нову, однак багато чого ще треба купити. По-перше, нам потрібні для дитячої кімнати ліжка, шафа, письмовий стіл, кілька стільців. У їдальню нам треба великий стіл, щоб уся родина могла сісти, буфет, стільці, а ще нам треба спальний гарнітур. Здається, зараз у магазині «Меблі» є саме такий, який ми з дружиною хочемо придбати, — зручний і недорогий. А дружина наполягає, що перш за все треба купити кухню. Доведеться поступитися їй. І ось ми поїхали до меблевого магазину. Щойно ввійшли, відразу ж засперечалися з дружиною, які саме меблі нам купувати у першу чергу. Щоб остаточно не посваритися, вирішили порадитися з продавцем. І добре зробили. Тепер ми маємо все, що нам потрібно. Але це я так думаю, а дружина, здається, іншої думки.

Гумор.

У магазині вродлива клієнтка протягом години приміряє різні капелюшки. Нарешті каже продавцеві:

- Оцей мені пасує найкраще.
- Цілком можливо, бо це той самий, в якому ви сюди прийшли.

Завдання 15. Прочитайте діалоги. Виділіть стереотипні формули привертання уваги.

У КНИГАРНІ.

1. — Скажіть, будь ласка, у вас є що-небудь для самостійного вивчення української мови?
  - Так. У нас є кілька самовчителів.
  - А які саме?
  - Я можу вам порадити посібник «Вивчаємо українську мову», останній випуск.
  - Добре. Я візьму цю книжку. Платити вам чи в касу?
  - У касу.
  - А скільки платити?

- П'ять гривень.
  - А де каса?
  - У кінці залу.
  - ...
  - Візьміть чек. Мені самовчитель.
  - Так, я пам'ятаю. Ось ваша книжка. Дякую за покупку.
  - Будь ласка.
2. – Мені потрібен українсько-англійський словник правничої термінології.
- На жаль, такого словника у продажу немає. Можу вам запропонувати українсько-англійський словник загального типу.
  - А можна подивитися?
  - Будь ласка.
  - Я візьму його.
  - Платіть у касу!
3. – Добридень! Мені сказали, що у вас є «Енеїда» І. Котляревського¹ з малюнками А.Базилевича².
- На тому тижні ця книжка була. А зараз її немає. Вона користується великим попитом.
  - Дуже шкода. Адже я хотів придбати кілька примірників, щоб подарувати своїм знайомим. А що ви можете мені порадити?
  - А що вас цікавить: Котляревський чи ілюстрації Базилевича?
  - Ілюстрації Анатолія Базилевича.
  - Тоді я можу вам запропонувати «Кайдашеву сім'ю» І. Нечуя-Левицького з ілюстраціями саме А.Базилевича.
  - Дякую. Я візьму три примірники. Платити в касу?
  - Ні, на місці.
  - Ось гроші.
  - Ось здача й ваші книжки.
  - Дякую.

Завдання 16. Складіть кілька діалогів, що відбулися а) між продавцем книжкового магазину й покупцем, якому потрібні певні книжки, а їх уже немає в продажу; б) між продавцем і покупцем, який шукає «Кобзар» Т.Г. Шевченка останнього видання, а в продажу є попереднє видання; в) між продавцем і покупцем, який шукає географічну карту України; г) між двома товаришами, що зайшли до магазину купити книжку в подарунок своєму товаришеві на день його народження; д) між продавцем і покупцем, який хоче купити своєму сину цікаву дитячу книжку.

¹ Котляревський Іван Петрович (1769 - 1838) – письменник-класик української літератури.

² Базилевич Анатолій Дмитрович (1926 р. н.) – народний художник.

Гумор.

1. ОДНАКОВО.

Чоловік купує дружині панчохи.

- Які саме ви бажаєте купити? — запитує продавець.
- Будь-які. Вона все одно прийде міняти.

2. ЧИ МОДНО?

– Скажіть, будь ласка, блузка, що ви мені її пропонували, зараз модна?

- Остання мода!
- А вона, часом, не линяє?
- Що ви! Три роки висіла на вітрині і не вигоріла!..

Текст.

У одного чоловіка був папуга. Він довго вчив папугу говорити. Але папуга не говорив нічого, крім слова «Звичайно». Нарешті господар вирішив продати папугу на базарі.

Чоловік, який хотів купити папугу, спитав у продавця:

- Скільки коштує ваш папуга?
- П'ятдесят гривень.
- Чому так дорого?

Господар пояснив:

– Мій папуга дуже розумний. Він вартий цих грошей. Якщо ви не вірите мені, спитайте його про це.

- Гей, папуго, ти розумний? — спитав покупець.
- Звичайно! — закричав папуга.

Покупцеві сподобався папуга, і він купив його. Удома він почав ставити йому різні запитання, але папуга на всі питання відповідав: «Звичайно». Кінець кінцем новий господар папуги розсердився й вигукнув:

- Тільки дурень міг купити такого папугу за п'ятдесят гривень.
- Звичайно! — прокричав папуга.

Завдання 17. Прочитайте ще раз текст і дайте відповіді на поставлені питання.

1. Хто був у одного чоловіка? 2. Чого він довго вчив папугу? 3. Що говорив папуга? 4. Що вирішив зробити господар? 5. Що спитав у продавця чоловік, який хотів купити папугу? 6. Що відповів господар папуги? 7. Як відреагував на ціну папуги покупець? 8. Як пояснив господар високу ціну за папугу? 9. Як пересвідчився покупець у правдивості слів продавця? 10. Чи купив папугу покупець і чому він його купив? 11. Що трапилося вдома? 12. Чому розсердився новий господар папуги? 13. Що він вигукнув? 14. Що відповів папуга?

Завдання 18. Прочитайте ще раз оповідання і перекажіть його близько до тексту.

Завдання 19. Спробуйте скласти подібне оповідання про інших тварин (собаку, кішку, мавпу тощо).

Наприклад, 1) чоловік купив собаку, щоб він стеріг його будинок, а собака спить, коли хтось чужий заходить до двору; 2) жінка придбала кішку, щоб ловила мишей, а кішка тікає від них; 3) людина купує мавпу, його запевняють, що вона нічого не псує в квартирі, а виявляється навпаки.

ПОБУТ

1. Компетенції.

- 1.1. Вираження прохання здійснювати/не здійснювати дію (дії).
- 1.2. Уточнення конкретної дії.
- 1.3. Запит інформації.
- 1.4. Вираження поради.
- 1.5. Вираження пропозиції.
- 1.6. Вираження побажання.
- 1.7. Вираження часу.

2. Лексико-граматичний матеріал.

- 2.1. Формули мовленнєвого етикету.
- 2.2. Знахідний відмінок іменника в об'єктній функції.
- 2.3. Орудний відмінок із значенням знаряддя й способу дії.
- 2.4. Присвійні прикметники на позначення приналежності предмета особі.
- 2.5. Короткі форми прикметника.
- 2.6. Кількісні та порядкові числівники.
- 2.7. Майбутній час дієслова.
- 2.8. Дієслова у наказовому способі.
- 2.9. Складений дієслівний присулок з групами допоміжних дієслів.

3. Лексико-тематичний мінімум.

3.1. Базова лексика:

автомашина, автомобіль, ательє; бензоколонка; завивка, зал, зачіска; лагодження; майстерня, макіяж, манікюр; обслуговування; перукар, перукарка, перукарня, пляма, пральня; ремонт; станція, стрижка; укладка; фотоательє; хімчистка, чистка;

відчищати (відчистити), віддавати (віддати), відставати (відстати), голити(-ся) (поголити(-ся)), лагодити (полагодити), мити (вимити), підстригати(-ся) (підстригти(-ся)), поспішати, прасувати (випрасувати), прати (випрати), робити (зробити); ремонтувати (відремонтувати); чистити (почистити);

дитячий, довгий, жіночий, короткий, найближчий, терміновий, технічний, чоловічий, якомога довгий, якомога короткий;

заново, знову, поблизу, ще.

3.2. Найбільш уживані вислови:

Де тут поблизу перукарня, майстерня по лагодженню ...?

Я хочу підстригтися (зробити укладку, хімію).

У мене зіпсувався годинник. Годинник поспішає, відстає.

Мені треба відчистити пляму і випрасувати костюм.

Робити манікюр, завивку, укладку; лагодити, чистити взуття; ремонтувати машину; прати білизну.

Авторемонтна майстерня; автозаправна станція; майстерня по ремонту...

Станція технічного обслуговування. Терміновий ремонт. Чоловічий зал. Жіночий зал. Віддавати полагодити.

Завдання 1. Прочитайте подані нижче діалоги. Зверніть увагу на питально-відповідну форму, прийняту у перукарні.

У ПЕРУКАРНІ.

1. – Добридень! Проходьте, сідайте. Що будемо робити?
- Я б хотів підстригтися.
- Як будемо стригтися?
- Зробіть мені, будь ласка, коротку стрижку.
- Добре. ... Подивіться ззаду.
- Дуже добре. Я задоволений.
- Голитися будемо?
- Так.
- Одеколоном освіжити обличчя?
- Можна. Дякую.
- Будь ласка. Заходьте до нас ще.

Зверніть увагу!

На усталену у сфері обслуговування формулу майбутнього часу дієслів недоконаного виду, що складається з особової форми допоміжного дієслова *бути* в 1-ій особі множини *будемо* + інфінітив *робити*: *Що будемо робити? Голитися будемо?*

---

2. – Добридень! Проходьте, сідайте, що будемо робити?
- Я б хотіла зробити модну зачіску, але не знаю, що мені личить?
- Покладіться на мене. ... Ну як? Подобається?
- Подобається, але я сама, на жаль, не зможу робити таку зачіску.
- Цьому дуже легко зарадити, якщо ви зробите хімію (хімічну завивку). Тоді вам доведеться укладати волосся в перукарні один раз на тиждень.
- Добре, я подумаю. А в яку зміну ви працюєте?

- У парні дні зранку, а в непарні — з третьої до дев'ятої години. Вівторок і п'ятниця у мене вихідні дні.
  - Дякую. Тепер я знатиму, коли можна до вас приходити.
  - Заходьте, будь ласка.
3. – Що будемо робити?
- Мені тільки укласти волосся.
  - У вас волосся чисте, чи будемо мити голову?
  - Ні, я сьогодні мила голову.
  - Тоді треба тільки змочити волосся. Ось так. Як ви хочете укласти — на бігуді чи феном?
  - Феном.
  - Добре. ... Ось і все. Вам подобається?
  - Дуже. Дякую.
  - Будь ласка. Приходьте ще.

Запам'ятайте!

- а) Майбутній час дієслів недоконаного виду вживається в таких формах:
- 1) Особові форми допоміжного дієслова *бути* — *буду, будеш, буде, будемо, будете, будуть* + інфінітив: *буду писати, будете ходити*.
  - 2) Інфінітив + скорочені особові форми *-му, -меш, -ме, -memo, -мете, -муть*, що стали дієслівними закінченнями: *голитимусь, чекатиму, чекатимеи, чекатимемо, чекатимете, чекатимуть*.
- б) Майбутній час дієслів доконаного виду вживається в таких формах:
- 1) Префікс + форма теперішнього часу: *вимию, вимочиш, зробимо*.
  - 2) Деякі безпрефіксні дієслова з закінченням теперішнього часу — *пуцу, візьму*.

Завдання 2. Дайте відповіді на поставлені питання, використовуючи матеріал для довідок.

1. – Що ви хочете зробити з волоссям?
– ...
2. – Як будемо стригтися?
– ...
3. – Чи будете голитися?
– ...
4. – Яку б зачіску ви хотіли зробити?
– ...
5. – Ви хочете зробити хімічну завивку чи тільки укласти волосся?
– ...
6. – Вам треба мити волосся?
– ...
7. – Ви укладатимете волосся на бігуді чи феном?
– ...

Матеріал для довідок:

Модну, але не знаю, що мені личить. Краще феном. Ні, у мене чисте волосся. Я хотів би підстригтися коротко. Зробіть мені, будь ласка, хімію. Так, буду голитися. Пофарбувати.

Завдання 3. Відтворіть пропущену репліку-питання. Репліка-відповідь знаходиться в кінці завдання в матеріалах для довідок.

1. — ...
— Я б хотіла вимити волосся, підстригтися й зробити зачіску.
2. — ...
— Так, я буду голитися.
3. — ...
— Якщо можна, то не дуже різким одеколоном.
4. — ...
— На бігуді.
5. — ...
— Зробіть, будь ласка, коротку стрижку.
6. — ...
— Я б хотіла зробити модну зачіску, але не знаю, чи личить вона мені.
7. — ...
— Так, я хотіла б зробити хімію, але не знаю, чи добре робити її на довге волосся.

Матеріал для довідок:

Що ви хочете зробити з волоссям? Що ви хочете робити? Як будете стригтися? Ви будете голитися? Вам зробити хімічну завивку? Ви хочете укласти волосся на бігуді чи феном? Одеколоном обличчя змочити?

Текст.

Мене звуть Ганна. Сьогодні у мене урочистий день — день мого народження. Увечері я чекаю гостей. Мені треба ще дуже багато зробити, а найголовніше, піти до перукарні. Зранку я прибрала в квартирі, підготувала все до столу, а потім пішла до своєї перукарки. Щойно я прийшла, як відразу ж сіла в крісло.

— Що ми робитимемо цього разу? — спитала перукарка.

— О, сьогодні я повинна бути дуже гарною, адже у мене ювілей — тридцять років.

— Тоді, я гадаю, спершу помиємо голову, а потім я вам феном зроблю фантастичну зачіску.

— Подивіться, будь ласка, може, мені трохи підстригтися?

– Поки що не треба. Для тієї зачіски, яку я вам хочу зробити, потрібно волосся саме такої довжини.

– Згодна. Я повністю покладаюся на ваш смак.

– Ось дивіться, як личить вам ця зачіска. Сьогодні всі чоловіки закохаються у вас.

– О, я задоволена. Справді, ви зробили щось особливе. Не знаю як чоловікам, але самій собі з цією зачіскою я подобаюся. Я дуже вам вдячна.

– Буду рада знову вас бачити. Заходьте. Тоді підстрижемося. І, може, вже час зробити хімію?!

– Дякую. Обов'язково зайду ще. До побачення.

– Бувайте здорові. Хай вам щастить!

Завдання 4. Дайте відповіді реченнями з тексту.

1. Як звуть героїню тексту?
2. Який сьогодні у неї день?
3. На кого чекає Ганна ввечері?
4. Куди їй треба піти?
5. Що вона зробила спочатку?
6. Куди Ганна пішла потім?
7. Про що її спитала перукарка?
8. Що відповіла Ганна?
9. Що їй порадила зробити перукарка?
10. Чи погодилась з нею Ганна?
11. Чи личить Ганні зачіска, яку їй зробила перукарка?
12. Чи задоволена Ганна тим, що їй зробили в перукарні?
13. Що запропонувала Ганні перукарка?
14. Що відповіла їй Ганна?

Завдання 5. Прочитайте ще раз текст і перекажіть його.

Завдання 6. Скажіть, що можна зробити в перукарні а) чоловікові, б) жінці, вживаючи лексику на позначення цих дій і назв.

Завдання 7. Складіть діалоги в таких ситуаціях: а) Вам треба поголитися. Ви прийшли в перукарню; б) У вас сьогодні урочистий день. Вам треба зробити зачіску; в) Вам треба підстригтися; г) Ви збираєтеся поїхати відпочивати. Звичайно, треба щось зробити з волоссям, щоб не витратити багато часу на зачіску.

Завдання 8. Прочитайте текст. Знайдіть лексику на позначення перукарської справи і поясніть її функції в тексті.

ВАМ, ПАНІ, ВАЛІДОЛ ОДРАЗУ ДАВАТИ?

Ірина — моя однокурсниця. Вона дуже гарна, завжди добре одягнена, підмальована.

— Іро, ти погано скінчиш, — жартували хлопці. — Не бачити тобі диплома ... І чи не в воду дивилися.

Раптом почула — наша Іра відкрила кооперативну перукарню на тихій вулиці. Ах, як романтично звучить сьогодні це слово — бізнес! Як зачаровує! Одне слово, я напросилась у гості.

Іринина «Лаванда» (макіяж, манікюр, зачіска) — це колишня двокімнатна квартира. Два перукарські крісла, дві сушки. Обслуговують у «Лаванді» за попереднім записом. Зручно, звичайно, однак ціни ...

Поки гортаю останню «Бурду», Ірина вже лакує зачіску чергової клієнтки й виставляє рахунок:

— Стрижка, завивка, укладка, макіяж ... Отже, всього ... — тримає паузу як справжня актриса і називає суму. І додає напівжартома-напівсерйозно: — Вам, пані, валідол одразу давати чи вдома знайдете?

— Валідол? Навіщо? — не розуміє клієнтка, відверто милуючись собою в дзеркалі. — Краса варта й не таких грошей.

Знайомлюся з відвідувачками. Одна з них каже:

— Своє серце (й гаманець) я віддала саме «Лаванді», бо так, як Іра або Таня, мого волосся не знає ніхто. Що ж стосується цін за послуги ... то тут ненабагато дорожче, ніж у державній перукарні.

Інша відвідувачка додає:

— Дівчата з «Лаванди» люблять експериментувати. І не бояться зачесати тебе зовсім інакше. — Хай навіть із викликом, хай незвичайно, але на їх смак можна покластися.

У мене склалося враження, що всі клієнтки, яких я побачила в перукарні, давно знайомі між собою.

— Так і є, — пояснює Іра. — Адже вони регулярно відвідують «Лаванду». І для майстра це непогано. Щоранку я, приміром, дивлюся, хто записаний на сьогодні, й прикидаю, як пострижу, який макіяж потрібний.

Мені дуже сподобалася робота майстрів.

(М. Клачинська)

Запам'ятайте!

Присвійні прикметники на позначення приналежності предмета особі утворюються за допомогою суфіксів *-ів(-їв)*, *-ин(-їн)* та їх варіантів *-ов*, *-ев(-єв)*: Сергій — *Сергійв* батько, мама — *мамина* книжка, Іра — *Ірина* майстерня, Софія — *Софійне* пальто, лікар — *лікарева* сумка, соловейко — *соловейкове* гніздо.

КЗавдання 9. Утворіть присвійні прикметники від даних слів і складіть з підкресленими словами речення.

З р а з о к:

Брат — братів.
На столі лежав братів зошит.

Андрій, батько, дід, Марія, перукар, чоловік, дочка.

Завдання 10. Прочитайте ще раз текст і перекажіть його.

Завдання 11. Прочитайте діалоги. Зверніть увагу на питально-відповідну форму.

У ВЗУТТЄВІЙ МАЙСТЕРНІ.

1. — Добридень!
- Добридень! Я вас слухаю.
- Мені треба полагодити черевики.
- Будь ласка, дайте мені їх, я подивлюся. Ось бачите, вам треба зробити набійки.
- Так, я знаю, але я ще хотіла наклеїти нові підметки.
- Добре. Але це тепер коштує дорого.
- Я знаю. А що робити? Скільки це коштує?
- 8 (вісім) гривень 50 (п'ятдесят) копійок.
- Платити відразу?
- Так, я випишу вам квитанцію.
- А коли будуть готові?
- Увечері. Десь годині о п'ятій.
- Дякую.
2. — Добридень! Чи ви можете при мені полагодити босоніжки?
- Залежно від того, що треба робити. Дайте я подивлюся. У вас розірвалися перетинки, та й набійки вже треба зробити.
- Так, я бачу. Але дуже прошу вас зробити зараз.
- Це можна, але вам доведеться посидіти десь з півгодини.
- Згодна.
- ...
- Ось ваші босоніжки.
- О, я дуже вам вдячна.
- Будь ласка, заходьте до нас ще.
- На все добре.

Запам'ятайте!

Деякі прикметники мають коротку форму: *варт*, *винен*, *годен*, *згоден*, *готов*, *жив*, *здоров*, *зелен*, *ладен*, *невен*, *повен*, *повинен*, *ясен*, яка змінюється тільки за родами та числами: *варт* — *варта* — *варте* — *варті*. Вони не відмінюються.

Завдання 12. Складіть кілька діалогів між майстром і відвідувачем, коли: а) майстер дивиться ваше взуття, але полагодити його вже неможливо; б) ви просите полагодити ваше взуття якомога швидше; в) майстер вирішує, що можна зробити з вашим взуттям; г) ви віддасте своє взуття і покажете, що треба полагодити.

Завдання 13. Прочитайте діалоги і зверніть увагу на формули звертання в закладах побутового обслуговування.

У ХІМЧИСТЦІ.

1. — Добридень! Мені треба почистити сукню.
— Будь ласка. Покажіть її. Треба зрізати гудзики.
— Добре. А коли буде готова?
— Якщо це звичайна чистка, то буде готова за шість днів.
— А раніше не можна? Мені дуже потрібна ця сукня.
— Тоді здайте в термінову чистку. Але це коштуватиме значно дорожче.
— А скільки часу ви виконуєте термінове замовлення?
— Двадцять чотири години.
— О, це дуже добре ... Значить, якщо сьогодні середа, то завтра, у четвер, я зможу її забрати?
— Так, але десь о п'ятій годині вечора. Так ви здасте?
— Так. Здаю.
— Візьміть квитанцію. І приходьте завтра о п'ятій годині.
2. — Добридень. Подивіться, будь ласка, чи можна вивести ці плями на спідниці?
— А якого характеру ці плями? Давайте я подивлюся.
— Це олія. Я випадково вилила її на спідницю.
— Я покажу майстрові, що він скаже.
...
— Майстер каже, що ці плями можна вивести. Ви здасте?
— Звичайно. Коли буде готова?
— У п'ятницю на тому тижні.
— А в інший день можна, бо в п'ятницю я не зможу прийти?
— Звичайно, можна, у будь-який день, але після п'ятниці.
— Добре. А коли у вас вихідний?
— У неділю.
— Дякую. Я зайду в суботу.
3. — Чи зможете ви терміново почистити костюм?
— Звичайно, але я повинна подивитися, що у вас за плями. Так, так. Почистити можна. Треба тільки зрізати гудзики.
— А ви зможете їх пришити після чистки?

- Звичайно. У нас є майстер, який робить це. Так ви здаєте?
- Авжеж. Але коли я його зможу одержати?
- Якщо ви здаєте у термінову чистку, то післязавтра зранку ви можете його забрати. А якщо у звичайну чистку, то одержите через тиждень.
- Добре. Я здаю у звичайну чистку.
- Візьміть квитанцію. Через тиждень заберете.

Завдання 14. Складіть діалоги в таких ситуаціях: а) у вас через кілька днів урочистий вечір, а ви виявили, що ваше святкове вбрання треба почистити. Ви йдете до хімчистки; б) ваша машина зіпсувалася і вам довелося її лагодити. Звичайно, ви забруднили костюм. Ви йдете до хімчистки; в) минула зима, ви переглянули свій зимовий одяг і виявили, що дещо треба почистити, перш ніж заховати його на літо. Ви йдете до хімчистки.

Комунікативна тема:

ЗДОРОВ'Я

1. Компетенції.

- 1.1. Запит та уточнення інформації про стан здоров'я людини.
- 1.2. Вираження поради, рекомендації.
- 1.3. Вираження спонукання до дії
- 1.4. Вираження наявності/відсутності предмета.
- 1.5. Вираження необхідності, повинності.
- 1.6. Вираження припущення.
- 1.7. Вираження мети.
- 1.8. Вираження ствердження.
- 1.9. Вираження заперечення.

2. Лексико-граматичний матеріал.

- 2.1. Наказовий спосіб дієслова.
- 2.2. Вживання видів дієслова з обставинними словами.
- 2.3. Прийменники *до, у, в, від, з, із, зі* з іменниками на означення істот та неістот і дієсловами руху.
- 2.4. Стверджувальні і заперечні речення.
- 2.5. Особові й безособові речення з словами *повинен, треба*.
- 2.6. Обставина мети.
- 2.7. Пряма й непряма мова.

3. Лексико-тематичний мінімум.

3.1. Базова лексика:

ангіна, аптека; біль; голова, горло, грип; діагноз, дієта, допомога; запалення, застуда, здоров'я, зуб; кашель, краплі, кров; легені, лікар, лікарня, ліки; медицина, медсестра; напад, нежить, нога; око, операція; поліклініка, порошок; реєстратура, рецепт, рука; серце, сила, слабкість, спина, спокій, стан, страждання;

боліти; виглядати, виклика́ти (ві́кликати), виписувати (виписати); дихати; застуджуватися (застудитися), зламати; кашляти, ковтати (ковтнути); оглядати (оглянути), одужувати (одужати); призначати (призначити), почувати, прописувати (прописати); роздягатися (роздягнутися); скаржитися (поскаржитися); траплятися (трапитися); хворіти (захворіти);

високий; гарячий, гострий; здоровий; лікарняний; міцний; сильний, слабкий; хворий;

жахливо, не дуже добре, погано; прекрасно, добре; краще, гірше.

3.2. Найбільш уживані вислови:

На що ви скаржитесь? Де болить? Що з вами (тобою)? У мене болить голова, зуб, серце ... У мене, мабуть, температура. У мене нежить, кашель. Що трапилося? Вам допомогти? Я зламав (зламала) руку. Викличте швидку допомогу, телефон 03. Вам потрібний спокій. Візьміть рецепт. Одужуйте! Не хворій(-те)! Як ви себе почуваете? Дякую, мені вже краще.

Приймати перед їжею (до їжі); приймати тричі на день; приймати після їжі.

Лікарняний листок; швидка допомога.

Завдання 1. Прочитайте діалог. Перекажіть його від імені Оксани у формі монологу.

ЯК ВИ СЕБЕ ПОЧУВАЄТЕ?

- Добридень, Оксано!
- Добридень, Тарасе!
- Оксано, як ти себе почуваш?
- Не дуже добре. А що? У мене поганий вигляд?
- Так, ти сьогодні погано виглядаєш. Ти, часом, не захворіла?
- Я дійсно погано себе відчуваю, болить голова й горло. Важко ковтати. Мабуть, застудилася вчора.
- Ти була в поліклініці?
- Ні.
- Обов'язково піди до лікаря.
- Певно, ти маєш рацію. Зараз же піду в поліклініку.
- Тобі допомогти?
- Ні-ні, не треба. Я сама дійду.
- Одужуй швидше!
- Дякую.

Запам'ятайте!

Прийменники *до, у(в), від* вживаються з іменниками у родовому відмінку при дієсловах руху: *йти, піти (куди? до кого?) до лікаря; йти, повернутися (звідки? від кого?) від лікаря*, але: *з лікарні, з аптеки; бути (де? у кого?) у лікаря*.

Завдання 2. Закінчіть відповіді на поставлені питання.

- Як ти себе почуваш?
- Я відчуваю себе ...
- Що з тобою?
- Мабуть, я ...
- Як ти відчував себе вчора?
- Вчора я відчував себе ...

- Ти ходив до лікаря?
- Ні, я ще не був ...
- Зараз піду ...

Запам'ятайте!

Слід розрізняти стверджувальні й заперечні речення. Ствердження позначається стверджувальною часткою *так*, а також тим, що присудок в реченні не має при собі заперечення: *Так. Я йду. Я прийшов.*

Заперечення виражається: а) за допомогою часток *не, ні*, словами *немає (нема), не було, не буде*: *Ти прийдеш? Ні. Він сьогодні не був на заняттях. Його сьогодні не було на заняттях*; б) за допомогою інтонації: *Так я тобі її повірю!* (тобто *я тобі не вірю*). Заперечення може стосуватися всього речення (*Ні, я не буду цього казати*) і окремих членів речення (*Сьогодні не він читав лекцію*).

Завдання 3. Прочитайте діалоги. Замініть виділені речення синонімічними.

У ПОЛІКЛІНЦІ.

1. – Запишіть мене, будь ласка, на прийом до лікаря.
  - До якого лікаря?
  - Мені потрібно до терапевта.
  - Одну хвилинку. У вас є медична картка?
  - Ні, немає. Я у вас уперше.
  - Тоді треба завести на вас картку. Будь ласка, назвіть ване прізвище, ім'я та по батькові, рік народження.
  - Джон Хаммер, 1972 (тисяча дев'ятест сімдесят другого) року народження.
  - Ви працюєте чи вчитеся?
  - Я працюю в університеті.
  - Живете в гуртожитку?
  - Ні, в готелі «Либідь», на площі Перемоги.
  - Візьміть талон до лікаря. Ваша черга об одинадцятій годині. Третій поверх, тридцять перший кабінет.
  - Дякую.
2. – Мені, будь ласка, талон до стоматолога.
  - Ваше прізвище?
  - Клаус.
  - Так, Генріх Клаус, студент з Німеччини. Ви лікуєтесь у Коваленка?
  - Так, у Коваленка.

- Він приймас сьогодні після обіду. Ви хочете саме до нього? Якщо у вас дуже болить зуб, то по швидкій допомозі можна піти до іншого лікаря.
  - Ні, краще я піду до Коваленка.
  - Добре. Ось вам талон на п'ятнадцяту годину. Кабінет номер сім.
  - Я знаю. Дякую.
3. – Я хочу відвідати окуліста. Щось я почав погано бачити.
- Окуліст приймає тільки двічі на тиждень.
  - Коли найближчий день прийому?
  - Четвер.
  - Мені не дуже зручно.
  - Тоді у вівторок.
  - Це мені підходить. Запишіть мене до нього.
  - Але ми наперед не записуємо. Приходьте у вівторок і одержите талон до лікаря.
  - Дякую.
4. – Алло! Це поліклініка? Можна викликати лікаря додому?
- Так, ваше прізвище, ім'я, по батькові.
  - Григоренко, Віктор Павлович.
  - Рік народження?
  - 1976 (тисяча дев'яност сімдесят шостий).
  - Адреса?
  - Вулиця Межигірська, 14, квартира 7.
  - Чекайте лікаря у другій половині дня.
  - Дякую.

У ЛІКАРНІ.

1. – Сідайте, будь ласка. Що у вас болить?
- У мене останнім часом болить у правому паху.
  - Температура є?
  - Іноді невелика ввечері.
  - Роздягайтесь, лягайте на канапу, я огляну вас. Тут болить?
  - Ні.
  - А тут?
  - Так, коли ви натискаєте.
  - Вам треба звернутися до хірурга, маю підозру на запалення апендикса. Одягайтеся. Я дам вам направлення на консультацію до хірурга. Ось направлення.
  - Дякую.
2. – Дозвольте ввійти? Добридень!
- Добридень. Проходьте. Сідайте. На що скаржитесь?
  - На головний біль.

- А температуру міряли?
- Так, — 37,7 (тридцять сім і сім).
- Роздягніться до пояса, я вас послухаю. Легені чисті. Покажіть горло. О, червоне. У вас ангіна. Вам треба лежати. Я випишу вам лікарняний листок.
- Скільки днів мені доведеться лежати?
- Це залежить від того, як ви будете лікуватися. Через п'ять днів, якщо не буде температури, прийдіть до мене ще раз. Але якщо температура не спаде, викликайте лікаря додому.
- До побачення, лікарю.
- До побачення.

В АПТЕЦІ.

1. – Скажіть, будь ласка, що у вас є від головного болю?
  - Анальгін. Платіть у касу п'ятдесят три копійки.
  - А ці ліки у вас є? Ось мій рецепт.
  - На жаль, зараз немає. Зателефонуйте в довідкову аптечну службу, там скажуть, де ці ліки є.
  - Дякую. Зателефоную в довідкову службу
2. – Ось мій рецепт.
  - Ці ліки у нас є, а ці я подивлюся. Платіть на місці.
  - Вам? ...
  - Так.
  - Ось, будь ласка.
  - Заходьте до нас!
  - Дякую.
3. – Скажіть, чи є у вас ці ліки?
  - Ні, немає. Але ми можемо їх замовити.
  - А можна швидко це зробити? Хворому дуже погано, висока температура.
  - А хто хворий?
  - Дитина п'яти років.
  - Тоді зайдіть через годину. Я попрошу замовити ліки терміново.
  - Дуже вам вдячний.

Завдання 4. Дайте відповіді на поставлені запитання.

- Ви часто ходите до поліклініки?
- До якого лікаря?
- Де ви записуєтесь на прийом до лікаря?

- На що ви скаржитесь? Що у вас болить?
- Де ви купили ці ліки?
- А ці ліки ви теж купили?
- Де ви замовляли ці ліки?

Запам'ятайте!

Щоб правильно вживати види дієслова, радимо запам'ятати обставинні слова, з якими сполучаються дієслова доконаного й недоконаного виду. З дієсловами недоконаного виду сполучаються обставинні слова та словосполучення: 1) *часто, звичайно, завжди, постійно, регулярно, щорічно, щодня, кожного дня, багато разів* та інші, що вказують на повторюваність дії. Наприклад: *Я часто (регулярно, постійно) ходжу до лікаря. Він щодня читає газету;* 2) *довго, увесь день, всю зиму, місяць, півдня, цілий рік, ранком, дві години, н'ять років* та інші, що вказують на тривалість дії. Наприклад: *Він увесь вечір читав книжку. Вона весь тиждень хворіла.*

З дієсловами доконаного виду сполучаються обставинні слова та словосполучення: 1) *відразу, раптово, випадково, вперше* та інші, що позначають неповторюваність, несподіваність дії. Наприклад: *Ми випадково зустріли її. Ми вперше прийшли в цей театр;* 2) *відразу ж, за весь день, за місяць, за тиждень, за дві години, за н'ять років* та інші слова, що позначають короткий проміжок часу, за який відбувається дія: *Вона прочитала цю книжку за дві години. Ми відразу ж пішли додому.*

Завдання 5. Дайте відповіді на запитання.

1. Де ви були вчора?
2. Як ви себе почуваете?
3. На що скаржитесь? (Що у вас болить?)
4. Ви були в лікаря?
5. До якого лікаря ви зараз йдете?
6. Ви викликали лікаря додому?
7. Де ви купуєте (замовляєте) ліки?

Завдання 6. Дайте відповіді на питання, використовуючи в потрібній формі слова, дані праворуч.

Де?	Куди?	
1. Де ви вчора були?	Куди ви вчора ходили?	лікар
2. Де ви сьогодні були?	Куди ви зараз йдете?	поліклініка
3. Де ви купуєте ліки?	Куди ви ходите купувати ліки?	аптека
4. Де ви записуєтесь на прийом до лікаря?	Куди треба піти, щоб записатися до лікаря?	реєстратура

Зверніть увагу!

У іменників жіночого роду, що мають перед закінченням *г, к, х*, при відмінюванні в давальному і місцевому відмінках відбувається чергування приголосних: *поліклініка* – *поліклініці* – у *поліклініці*; *аптека* – *аптеці* – *в аптеці*; *нога* – *нозі* – *на нозі*.

Завдання 7. Дайте відповіді, використовуючи потрібні форми слова в дужках.

1. Звідки ви прийшли? (лікар)
2. Звідки прийшла ваша дружина? (поліклініка)
3. Звідки прийшов ваш син? (аптека)
4. Звідки повернулася ваша сестра? (лікарня)
5. Звідки ви йдете? (лікар, поліклініка)
6. Звідки скоро повернеться ваша донька? (аптека)

Запам'ятайте!

1. Речення може бути особовим (є підмет чи мається на увазі) або безособовим (немає підмета, і він не мається на увазі). *Я читаю книжку* – особове речення (є підмет – *я*). *Мені треба читати книжку* – безособове речення (підмета немає).
2. Речення з словом *повинен* – особові, в них є підмет: *Я повинна читати книжку*. Речення з словом *треба* (*потрібно, необхідно, можна, не можна*) – безособові, в них немає підмета: *Мені треба читати підручник. Мені не можна вставати*.

Текст.

Андрій лежав у ліжку й думав:

– І чого мені так не щастить. У мене так багато роботи. А тут таке нещастя: лікар сказав, що треба лежати майже цілий тиждень. Що робити? Андрій повернувся на бік, застогнав від болю. У цей час до кімнати зайшла його молодша сестра й поцікавилася:

– Андрійку, тобі нудно лежати?

– Звичайно, нудно.

– Я прийшла розважити тебе. Можна?

– Розважай.

– Давай грати з тобою в лікаря. Я буду лікар, а ти хворий хлопчик.

Добре?

– Ну що ж, давай... А що я повинен робити? – запитав він.

– Ти лежи й відповідай на мої питання, – сказала Наталка й вийшла з кімнати. Через деякий час у двері постукали. Андрій відповів:

– Заходьте!

Увійшла Наталка у бабусиному халаті, з маленькою валізкою в руці.

— Добридень! — привіталася вона.

Андрій з подивом подивився на «лікаря» і розсміявся.

— Подивилася б ти на себе в дзеркало ... Збожеволіти можна...

— Та що ти, Андрійку, я ж лікар! Ми ж граємо! — образилась Наталка.

— Пробач, будь ласка ... Добридень, лікарю! — якомога серйозніше сказав він.

— Викликали лікаря?

— Так.

— Хто тут хворий?

— Я хворий.

— Як тебе звуть, хлопчику?

— Андрійко.

— Скільки тобі років, Андрійку?

— Дев'ятнадцять.

— Хіба хлопчикам буває стільки років? — тепер засміялася Наталка. — Скажи — шість!

— Шість років.

— А що в тебе болить, Андрійку?

— У мене все болить, лікарю: голова, очі, груди.

— Відкрий рота. Покажи язик ... Так ... Скажи «а», — говорила Наталка. — Тепер зніми сорочку, я подивлюся твоїй живіт ... Так болить? А так? Нічого серйозного. У тебе просто нежить. Зараз випишу рецепт. Нехай твоя мама піде до аптеки за ліками. Будеш приймати по дві таблетки тричі на день. Через три дні я знову прийду оглянути тебе. Якщо не одужаєш, покладу тебе в лікарню на лікування. Одужуй, Андрійку. До побачення, — сказала Наталка й вийшла з кімнати.

Завдання 8. Знайдіть у даному вище тексті особові й безособові речення з словами *повинен* і *треба*.

Завдання 9. Дайте відповіді на питання.

1. Хто лежав у ліжку?
2. Що думав Андрій?
3. Що сказав Андрію лікар?
4. Хто зайшов до Андрія в кімнату?
5. Що запропонувала Наталка Андрію?
6. У чому зайшла Наталка до кімнати Андрія?
7. Що сказала Наталка хворому?
8. Які питання поставила вона Андрієві?
9. Як Наталка грала роль лікаря?
10. Що при цьому вона говорила?
11. Як вона оглядала Андрія?
12. Який діагноз поставила Наталка?
13. Хто повинен піти за ліками?
14. Як повинен пити ліки Андрій?
15. Що Наталка під кінець сказала хворому?

Завдання 10. Прочитайте ще раз текст і перекажіть його, використовуючи непряму мову.

З р а з о к:

Наталка спитала його:

– Ви виклика́ли лікаря?

Наталка спитала його, чи викликав він лікаря.

Запам'ятайте!

Мова може бути пряма й непряма. Пряма мова – це точно відтворене чуже висловлення із збереженням його лексичних, граматичних та стилістичних особливостей:

– *Час нам, Юрко, вже йти!*

– *Так, вже пора, – відповів він.*

Непряма мова – це передача чужого висловлення у формі підрядної частини складнопідрядного речення: *Сестра тебе просила запитати, чи прийдеши ти сьогодні до нас. Юрко відповів, що нам уже час йти.*

Завдання 11. Закінчіть діалог, використовуючи речення тексту.

1. – Андрійку, тобі нудно лежати?
– Звичайно, ...
2. – Давай грати з тобою в лікаря?
– ...
3. – Ви викликали лікаря?
– ...
4. – Хто тут хворий?
– ...
5. – А що, хлопчику, в тебе болить?
– ...
6. – Так болить?
– ...
– А так?
– ...

Завдання 12. Знайдіть у реченнях з тексту обставини мети. Поставте до них питання.

З р а з о к:

Я прийшов провідати тебе.

З якою метою ти прийшов до мене?

1. Я прийшла розважити тебе. 2. Через три дні я знову прийду оглянути тебе. 3. Якщо ти не одужаєш, покладу тебе у лікарню на лікування. 4. Нехай твоя мама піде до аптеки за ліками.

Запам'ятайте!

Обставина мети характеризує мету дії. У функції обставини мети виступають іменники в непрямих відмінках, інфінітив: *Влітку я приїхав (з якою метою?) відпочивати на південь. Він подарував мені свою книжку (з якою метою?) на згадку.*

Завдання 13. Поясніть, як ви розумієте речення: «І чого мені так не щастить?». Придумайте ситуацію, коли можна сказати: «Мені (йому, їй ...) не щастить (не пощастило)».

Завдання 14. Поясніть, як ви розумієте зміст речення з тексту: «Подивилася б ти на себе в дзеркало: збожеволіти можна!». Придумайте аналогічні ситуації, в яких можуть бути використані ці речення.

Завдання 15. Відновіть репліки хворого під час заповнення картки в реєстратурі поліклініки.

Реєстратор: – Ваше прізвище, ім'я, по батькові?

Хворий: – ...

Реєстратор: – Вік?

Хворий: – ...

Реєстратор: – Ваша професія?

Хворий: – ...

Реєстратор: – До якого лікаря ви хочете записатися?

Хворий: – ...

Реєстратор: – Будь ласка, ось вам талон. Підніміться на третій поверх, кімната 37 (тридцять сім).

Хворий: – ...

Завдання 16. Відновіть пропущені репліки діалогу.

– Андрійку, а тобі нудно лежати?

– ...

– Я прийшла розважити тебе.

– ...

– Давай грати з тобою в лікаря.

– ...

Завдання 17. Зверніть увагу на конструкції: Лікар сказав, що *треба лежати* майже тиждень. А що я *повинен робити*? Використовуючи ці конструкції, складіть невелике оповідання, описавши такі ситуації: Студент хоче подивитися ввечері цікавий фільм, але у нього багато роботи: а) вранці залік, б) у середині дня зустріч з керівником курсової роботи, в) після обіду консультація з української мови, г) підготовка до семінару з українського фольклору.

Завдання 18. Складіть діалог лікаря й хворого в такій ситуації: Лікар прийшов на виклик до хворого. Використайте матеріал тексту.

Завдання 19. Використайте різні формули висловлення прохання в таких ситуаціях: Ви хворі й просите свого молодшого брата (старшу сестру, матір, товариша, що прийшов провідати вас) принести вам гарячого чаю.

Завдання 20. Використайте різні формули висловлення подяки й прощання. Складіть діалог з товаришем, товаришами по інституту, викладачем, які приходили провідати вас. Використайте зразок.

З р а з о к:

- Миколо, спасибі, що зайшов. Бувай.
- Олужуй, Андрію. До побачення. На добраніч.

ГУМОР.

1. Дружина каже чоловікові-лікарю:
  - Тепер, любий, ти повинен забути про свою професію. Ми ж будемо в шанованому товаристві.
  - Як же я повинен поводитися?
  - Перестань мацати пульс кожному, хто подає тобі руку.
2. Прийшла жінка до лікаря й скаржиться:
  - Допоможіть! Росту й товстію, мов дріжджі в мене влили. Що робити, порадьте.
  - Багато їсте, голубонько. Для нашої ринкової економіки це добре, а для вашого коханого тілечка ...
  - Та що я там їм?! То після чоловіка доїм, то після доньки, то після синочка, то після меншенького, то після старшенької ...
  - Я вам раджу купити свиню.Жінка обурено глянула на лікаря і кинула уже з дверей:
  - Щоб я ще й після свині доїдала?!
3. Пацієнт прийшов до лікаря.
  - Хотілося б, лікарю, прожити 100 (сто) років.
  - Та це дуже просто: не пийте, не паліть, не фліртуйте!
  - І ви певні, що я проживу сто років?
  - Цього я не знаю. але переконаний, що життя здаватиметься вам дуже довгим.
4. – Лікарю, я почав глухнути. Останнім часом стан мого здоров'я так погіршав, що не чую навіть свого власного каплю.

Написавши рецепт, лікар каже:

– Ці ліки приймайте тричі на день.

– А вони мені повернуть слух?

– Ні, але ви кашлятимете тепер дужче і голосніше.

5. – Ну, як ви тепер спите? — запитав лікар. — Перед сном лічили, як я вам радив?

– Так, лікарю! Лічив до 18 458 (вісімнадцяти тисяч чотирьохсот п'ятдесяти восьми).

– А потім заснули?

– Ні! Треба було вже йти на роботу.

Завдання 21. Перекажіть будь-який з цих гумористичних діалогів, переробивши пряму мову на непряму.

НАВЧАННЯ. ВУЗ. БІБЛІОТЕКА**1. Компетенції.**

- 1.1. Вираження вибачення.
- 1.2. Вираження дозволу що-небудь зробити.
- 1.3. Вираження необхідності.
- 1.4. Вираження невпевненості.
- 1.5. Вираження наявності/відсутності предмета.
- 1.6. Вираження характеристики особи.
- 1.7. Вираження характеристики дії.
- 1.8. Вираження точного часу.
- 1.9. Вираження певного проміжку часу.
- 1.10. Вираження альтернативного і зустрічного питання.

2. Лексико-тематичний матеріал.

- 2.1. Родовий та знахідний відмінок іменника в об'єктній функції.
- 2.2. Родовий та знахідний відмінок іменника в темпоральній функції.
- 2.3. Давальний відмінок іменника в суб'єктній функції.
- 2.4. Неозначені займенники.
- 2.5. Ступені порівняння прислівників.
- 2.6. Лексико-семантична група дієслів: *вчити, вивчати, навчати, вчитись, навчатись*.
- 2.7. Вставні слова *певно, мабуть, може, здається; до речі*.
- 2.8. Загальнопитальні й частковопитальні речення.
- 2.9. Складнопідрядні речення з підрядними мети, умовними і допустовими.

3. Лексико-тематичний мінімум.

Абітурієнт(-ка), абонемент, академія, асистент, аспірант(-ка), атестат, аудиторія; бакалавр, бібліотека, бібліотекар(-ка), білет; викладач(-ка), відділення, вуз; газета, гімназія, група, гуртожиток; декан, деканат, диплом, доктор (наук), доцент; екзамен; журнал; завдання, залік, залікова книжка, заняття, здібності, знання; інститут, іспит; канікули, каталог, кафедра, клас, книга (книжка), коледж, курс; лекція, ліцей; магістр, мова; навчання; освіта, оцінка; пам'ять, підручник, предмет, професор; ректор, розклад; семестр, семінар, сесія, словник, слово, спеціаліст, стаціонар, стипендія, студент(-ка); університет, учень, учениця, учитель(-ка); факультет, фах; школа, школяр(-ка);

вивчати (вивчити), викладати, вистачати (вистачити), відвідувати (відвідати), володіти, вступати (вступити), вчити (навчити), вчитися (навчатися); говорити (сказати); готуватися (підготуватися); закінчувати (закінчити), записуватися (записатися), знати; могти; навчатися; писати (написати), приймати (прийняти); розмовляти; складати (скласти); уміти; читати (прочитати);

алфавітний; великий, вечірній, вищий; денний, державний; іноземний; навчальний; поганий, початковий, приватний; рідний; середній, систематичний, спеціальний, студентський; учбовий; хороший; читальний, читацький; шкільний;

відмінно, вільно, глибоко, добре, задовільно, незадовільно, нецікаво, нудно, цікаво; по-українському(-ки); напам'ять;

де, коли; який(-а, -е, -і), що.

Завдання 1. Перевірте свої знання: утворіть словосполучення із наведених слів.

1) відвідувати	екзамен	2) каталог	читацький
записуватись	заняття	предмет	вечірній
вивчати	бібліотека	відділення	навчальний
вчитись	викладач	освіта	читальний
готуватись	інститут	аудиторія	вищий
навчатись	курс	квиток	спеціальний
складати	вуз	зала (зал)	шкільний
розмовляти			

Завдання 2. Складіть можливі запитання на основі ключових слів.

З р а з о к: жити.

Де ти живеш? В якому гуртожитку ти живеш?

Ти живеш у гуртожитку?

Учитись; навчати; вивчати; навчатись; навчитись; записатися; складати.

Зверніть увагу!

Навчати *кого? чого?*

Вивчати *що? де? як?*

Учитись *де? чого? у кого?*

Навчатись *чого? у кого? де?*

Навчитись *чого? у кого? де?*

Записатись *куди?*

Складати *що? кому? як?*

Запам'ятайте!

Вислів: «Чого Івась не навчиться, того й Іван не буде знати».

Завдання 3. Як ви зрозуміли наведений вище вислів? Чи згодні ви з ним? Знайдіть до нього відповідник рідною мовою.

Завдання 4. Прочитайте наведені нижче діалоги за ролями. Зверніть увагу на вжиті в них етикетні формули. Згрупуйте їх тематично: а) привітання, прощання; б) привертання уваги; в) прохання; г) вибачення тощо.

1. БІЛЯ РОЗКЛАДУ ЗАНЯТЬ.

- Привіт, Дітріху! Давно приїхав?
- Привіт, Джоне! Вчора. А ти? Кудись їздив на канікулах?
- Так, був у Карпатах. Потім розповім. Давай подивимося розклад. Цікаво, які предмети чекають на нас у другому семестрі?
- Історія України, практичний курс української мови, латина, сучасна українська мова ...
- Зачекай. Мабуть, це новий курс? Бачиш, новий викладач — доцент Сидоренко Г.П. Ти його часом не знаєш?
- Уяви собі, знаю. Тільки це не він, а вона. Її звать Галина Петрівна. Вона їздила з нами в Карпати. До речі, чудово катається на лижах.
- А який вона викладач? Суворий?
- Ну, це ми з тобою побачимо, мабуть, на екзаменах.
- А може, спочатку на семінарах?
- Ні, там прізвище іншого викладача.
- А-а ...

2. ПЕРЕД ЗАНЯТТЯМИ.

- Моніко, коли ми підемо до бібліотеки?
- Давай сходимо туди в перерві між парами.
- Ти що? Хіба ми встигнемо?
- Але ж у нас цілих двадцять хвилин (але ж маємо ...).
- А якщо там черга? Крім того, я ще не записалася до бібліотеки. Там, мабуть, треба оформити якийсь документ ... Адже так?
- Дійсно, ти маєш рацію, я про це якось не подумав. Давай тоді в перерві щось перехопимо в буфеті, а відразу після третьої пари підемо в бібліотеку. А пообідаємо потім в гуртожитку. Згода?
- Гарзд. Так і зробимо.

3. НА ЗАНЯТТЯХ.

- Вибачте, можна увійти?
- Заходьте. Що це з вами трапилося, Джоне? Ви ж ніколи не запізнювались.
- Ще раз пробачте, Ольго Іванівно. Але сьогодні я просто заспав. Мій будильник, певне, зіпсувався, бо не дзвонив.
- А може, ви просто так міцно спали, що не чули, як він дзвонив? Таке могло трапитись?
- ...

4. У БІБЛІОТЕЦІ.

- 1) – Скажіть, будь ласка, де знаходиться каталог з лінгвістики?
  - А що саме вас цікавить? Журнальні статті чи монографії?
  - І те й друге, я збираю матеріал для доповіді.
  - Каталог журнальних статей ви знайдете в залі періодики.
  - А книжки?
  - Книжки у систематичному каталозі.
  - Де знайти систематичний каталог?
  - Подивіться в каталозі «Мовознавство», розділ 4-й (четвертий).
  - Каталог на першому поверсі?
  - Так, на першому.
  - Дуже дякую.
  - Нема за що. До речі, там ви можете звернутися до нашого консульганта. Він допоможе розшукати все, що вас цікавить.
  - Ще раз щиро дякую.
  - Прошу.
- 2) – Мені потрібні ось ці книжки, що в моєму списку.
  - Вам треба спершу заповнити вимогу-розписку.
  - Ось, я вже все зробив. Довго доведеться чекати?
  - Ваше замовлення буде готове через годину. Але я не певна, що будуть усі книжки.
  - Перепрошую, я щоразу маю замовляти ці книжки?
  - Ні, якщо вони вам потрібні, треба попередити бібліотекарку, вона залишить їх на ваше ім'я.
  - І скільки днів я можу користуватись ними?
  - Протягом місяця. А потім термін користування можна продовжити.
  - Дякую.

5. У ПЕРЕРВІ.

- 1) – Ти не знаєш, на котру годину призначена зустріч з деканом?
  - Здається, на десяту. Але краще уточнити в деканаті.
  - Але там уже нікого немає.

- Тоді зателефонуємо ввечері Дітріху. Він завжди все знає.
  - Добре, давай дізнаємося у Дітріха.
- 2) – Марто, ти так добре розмовляєш по-українському. Ти давно вивчаєш українську мову?
- Я її взагалі не вивчала. Я маю на увазі — не вчилась мови в школі. Адже я українка з походження, і в сім'ї ми розмовляємо по-українськи.
  - А сюди тоді ти навіщо приїхала?
  - Як то — навіщо?! Я хочу отримати диплом магістра з україністики. Як на мене, то найкраще це зробити в Києві! Хіба не так?
  - Звичайно, так.

КЗавдання 5. Відтворіть пропущену репліку діалогу «Біля розкладу занять».

- 1) – Привіт, Дітріху! Давно приїхав?
- ...
- 2) – ...?
- Так, був у Карпатах.
- 3) – Ти його знаєш?
- ...
- 4) – А який вона викладач? Суворий?
- ...

Завдання 6. Прочитайте ще раз діалог «На заняттях». Замініть в репліці (3) причину запізнення і продовжіть діалог відповідно до нової ситуації.

Завдання 7. Прочитайте діалог. Перекажіть його у формі монологу, додавши інформацію про дипломну роботу Моніки.

- Моніко, я вже тиждень не бачив тебе на лекціях. Ти що, хворіла?
- Ні-ні. Просто я з дозволу декана працювала на німецькій виставці.
- Перекладачем?!
- Так, перекладачем. А чого ти дивуєшся?
- Мабуть, страшно? Еге ж?
- Перший день справді було трохи страшно. Я, певна річ, хвилювалась.
- Найскладніше, мабуть, було перекладати терміни?
- Це якраз було неважко. Адже тема виставки мені близька і знайома: «Школа в сучасному світі».
- Ти, здається, й дипломну роботу пишеш з проблем освіти?
- ...

Завдання 8. Подані нижче репліки діалогу між бібліотекарем і студентом-іноземцем, який хоче записатись до бібліотеки, переплутані місцями. Знайдіть для кожної репліки її місце.

- Скільки книжок я можу взяти?
- Ви маєте студентський квиток?
- Я хотів би записатися до бібліотеки.
- Що вам потрібно?
- Словників ми не видаємо додому. Їх мало, і тому ними можна користуватися лише в читальному залі.
- Скажіть, будь ласка, де знаходиться студентський абонемент?
- Я ще не встиг його одержати. Але в мене є довідка з деканату.
- На третьому поверсі. Кімната 14.
- Так, довідка з фотографією.
- Не більше п'яти.
- Дякую.
- Мені потрібен також англійсько-український словник.
- А там є ваше фото?
- Як довго ви будете у нас вчитись?
- Один рік.
- Запам'ятайте номер вашої читацької картки — 393.

Завдання 9. Продовжіть діалоги на основі першої репліки та відповідної інформації.

- 1) – Скажіть, будь ласка, де можна отримати студентський квиток?
Деканат працює до 17.00, а студент звернувся після 17.00.
- 2) – Вибачте, що турбую, але мені потрібна довідка для посольства.
Працівник деканату уточнює, якого змісту має бути довідка.
- 3) – Дозвольте, Михайле Семеновичу?
Студент-іноземець просить дозволу в декана поїхати додому на весілля своєї сестри.

Завдання 10. Складіть мікродіалоги «Хто як володіє українською мовою». Використайте слова на позначення ступеня володіння мовою:

Володіти мовою	плинно, дуже добре
розмовляти	досить добре
читати	добре
писати	слабо
уміти	дуже слабо
могти	трохи

мати здібності, не мати здібностей до вивчення іноземної мови; не досить добре, але вже краще; краще читає, ніж розмовляє; гірше розмовляє, ніж пише.

Завдання 11. Складіть діалог з кінцевою реплікою: «Ти маєш рацію. Аби добре володіти мовою, треба багато працювати».

Завдання 12. Проаналізуйте таблицю на позначення точного часу:

Котра година?	О котрій годині?
... хвилин на ...у(ю)	у(в) ... хвилин на ...у(ю)
десять хвилин на першу	у двадцять дві хвилини на другу
пів на ...у(ю)	о пів на ...у(ю)
пів на третю	о пів на четверту
за ... хвилин ...а(я)	за ... хвилин до ...ої(вої)
за дванадцять хвилин шоста	за вісімнадцять хвилин до сьомої
за 15 хвилин (чверть) третя...	за 15 хвилин (чверть) до восьмої
...а(я) (година)	о ...їй (годині)
шоста (година)	об одинадцятій (годині)
рівно шоста година	рівно о десятій

Завдання 13. Користуючись матеріалом таблиці, дайте відповіді на запитання.

1. О котрій годині закінчуються заняття? 10.10. 2. О котрій годині (коли?) нам треба бути в інституті? 15.00. 3. О котрій годині прийде Марта? 19.30. 4. Котра година на вашому годиннику? 8.13. 5. А на вашому? 9.45. 6. О котрій годині ти обідаєш? 14.00

Завдання 14. Складіть діалоги-розпитування між двома студентами, які навчаються на різних факультетах університету. З'ясуйте строк навчання, предмети, які вивчають студенти; кількість студентів у групі, звідки вони; житлові умови в гуртожитку; студентське дозволля; успіхи в навчанні тощо.

Тексти-гуморески.

1. ...

Учитель гімназії запитує гімназистку:

- Як майбутній час від дієслова «люблю»?
- Вийду заміж.

Завдання 15. Дайте «граматично правильну» відповідь на запитання вчителя. Який заголовок ви могли б дати гуморесці?

2. НА УРОЦІ

Учителька сказала першокласникові:

- Читай, що написано під цим малюнком.
- О ... С ... А ... — прочитав хлопчик по літерах.
- А разом як буде?
- Бджола.

Завдання 16. Скажіть, чому так відповів хлопчик? А ви знаєте, яка різниця між осою та бджолою? Спитайте про це вашого товариша, вашого викладача.

3. ЗА ЩО?

- За що вигнав Бог Адама і Єву з раю? — питає в школі учитель учня.
- За те, — каже учень, — що з'їли зелений овоч з дерева, а зеленого овоча не можна їсти, бо живіт болітиме.

Завдання 17. Як ви гадаєте, чому саме так відповів учень? Дайте правильну відповідь на питання вчителя.

4. ДРІБНИЦІ.

- Чи важко вивчити французьку мову? — запитала Гейне світська дама.
- Та ні, — відповів той. — Просто замість німецьких слів треба вимовляти французькі.

Завдання 18. Наскільки відповідає дійсності порада Гейне? Як би відповіли на це питання ви?

5. УМОВА.

Прийшов якось до А. Кримського студент і питає:

- Чи прийняли б ви мене до себе на роботу, якби я почав вивчати ті східні мови, які ви знаєте?
- Ні, але прийму вас дуже радо, якщо ви вивчите усі ті європейські мови, яких я не знаю.

Завдання 19. Як ви гадаєте, скільки мов треба було вивчити студентові?

Прочитайте відповідь у «Матеріалах для самоконтролю»; там ви дізнаєтесь також про видатного українського вченого А. Кримського.

6. РІЗНИЦЯ.

В одному товаристві виникла розмова про східні мови. А. Кримського запитали:

- А скажіть, будь ласка, професоре, чи велика різниця між арабською і китайською мовами?
- Приблизно така, як між двома особами, яких ви зовсім не знаєте.

Завдання 20. Скажіть, що мав на увазі професор, відповідаючи таким чином?

7. ДИПЛОМАТ.

Трирічний киянин Олексик Гуреїв підходить до чоловіка, який сидить на лавці і тримає в руці кілька газет.

— Дядечку, дайте почитати!

Чоловік сміється:

— А якою мовою ти читатимеш — українською чи російською? Олексик не розгубився:

...

Завдання 21. Що, на вашу думку, відповів хлопчик? Порівняйте свою відповідь з реплікою Олексика, вміщеною в «Матеріалах для самоконтролю».

8. ПРОСЯТЬ ПОВТОРИТИ.

Телеграма: «Як екзамени? Повідом терміново».

Відповідь: «Екзамен пройшов блискуче. Професура в захопленні. Просять повторити восени».

Завдання 22. 1. Складіть текст телеграми батьків на відповідь студента. 2. Чи знаєте ви, як називається на студентському жаргоні студент, який не склав екзамен?

9. НЕМА ЗА ЩО.

Студент, закінчивши курс наук, прощався з професором, широко дякував за все добре, а потім додав:

— Вам я зобов'язаний усім, що знаю.

— Даруйте, відповів професор ввічливо, — чи варто дякувати за таку дрібницю?

Завдання 23. 1. На що натякав професор? 2. Складіть діалог між студентом і професором на основі першого речення.

10. ВИ РАНІШЕ ЩОСЬ ПИСАЛИ?

Лев Толстой написав невелике оповідання і надіслав його до редакції журналу, підписавшись псевдонімом. Через кілька днів він завітав до редакції, щоб дізнатись про долю свого твору.

Редактор зустрів відвідувача не дуже ввічливо і заявив, що оповідання не буде надруковано.

— Чому? — поцікавився Толстой.

— Зізнаюсь, шановний, — відповів зверхньо редактор, — читаючи вашу нісенітницю, я був цілком упевнений, що її написав зелений хлопчисько. Киньте займатися цією писаниною. У вашому віці починати вже пізно. Ви раніш щось писали?

— Писав, — відповів Толстой. — У мене є кілька творів, і про них відгукувалися схвально ...

- А що саме ви написали? — зупинив його редактор.
- Що? Наприклад, «Війну і мир», «Анну Кареніну» ...

* **Завдання 24.** Перекажіть текст у вигляді монологу третьої особи, що була присутня при цій розмові. Доповніть його описом реакції редактора на слова Толстого.

ДОЗВІЛЛЯ**1. Компетенції.**

- 1.1. Вираження запрошення.
- 1.2. Вираження спонукання до спільної дії.
- 1.3. Вираження оцінки.
- 1.4. Вираження схвалення/несхвалення.
- 1.5. Вираження задоволення.
- 1.6. Вираження просторових відношень.
- 1.7. Вираження часових відношень.
- 1.8. Вираження ознаки дії.
- 1.9. Вираження ознаки предмета.

2. Лексико-граматичний матеріал.

- 2.1. Родовий відмінок іменників на позначення ознаки.
- 2.2. Родовий відмінок іменників у заперечних реченнях.
- 2.3. Знахідний відмінок іменників на позначення об'єкта мовлення.
- 2.4. Наказовий спосіб дієслова.
- 2.5. Прийменники *на, про, у(в)* з іменниками на позначення істот та неістот.
- 2.6. Стверджувальні та заперечні речення.
- 2.7. Складнопідрядне речення.
- 2.8. Лексико-семантична група дієслів думки та мислення.

3. Лексико-тематичний мінімум.

3.1. Базова лексика:

актор(-ка), артист(-ка), атлетика; балет, бандура, бандурист, баскетбол, біатлон, бінокль, бокс; веслування, вечір, вистава, виставка, відпочинок, відпустка, волейбол; гімнастика, гітара, глядач(-ка), гра; дискотека, дозвілля; задоволення, захоплення; ікона; квиток, кінотеатр, кіно, книжка, ковзани, концерт; місце, музей, музика, музикант; опера; парк, піаніно, плавання, програма, прогулянка; радіо, ряд; свято, симфонія, спектакль, спорт, спортсмен(-ка), стрибки; творчість, театр, телебачення, телевізор; фільм, фойє, футбол; хокей, художник; час; шахи;

бігати (бігти); вмикати (увімкнути), вимикати (вимкнути), відпочивати (відпочити); готувати (приготувати), грати, гуляти; дивитися; займатися, збирати (зібрати); купувати (купити); любити; починається, плавати (плисти), подібати, провадити, подарувати, про-

гравати (програти); слухати; танцювати; уміти; ходити; цікавитися; читати (прочитати);

академічний, важкий, велосипедний, вільний, кінний, класичний, кожний, легкий, народний, симфонічний, спортивний, сучасний, художній, цікавий;

весь, все, всі, який (-а, -е, -і);

удома (вдома), охоче, пішки, з задоволенням.

3.2. Найбільш уживані вислови:

Що ви (ти) любите (любиш) робити у вільний час? Як ви (ти) проводите (проводити) своє дозвілля? Я люблю читати, танцювати, плавати ... Він любить грати на гітарі. Вона любить дивитися телевізор.

Моя сестра у вільний час ходить у театр, а брат на стадіон. Чим ви (ти) захоплюєтесь (захоплюєтесь)? Я захоплююся футболом (шахами, танцями ...). Ви (ти) любите (любиш) музику? Яку музику ви (ти) любите (любиш)? Я люблю легку музику. Ви (ти) вмієте (вмієш) плавати? Так. Я вмію плавати. Я займаюся плаванням.

Які у вас плани на вечір? Я хочу піти в кіно. Що йде сьогодні в театрі? в кіно? Є квитки на сьогодні? Усі квитки продано. Два місця у третьому ряду, будь ласка. О котрій годині починається спектакль (концерт)? Коли відчиняється музей? Музей відчинено з 10-ої до 18-ої години. Що сьогодні по телевізору? Сьогодні цікавий фільм. Увімкніть (увімкни) телевізор (радіо).

Займатися спортом, цікавитися музикою, шахами; грати у футбол, хокей, шахи; грати на гітарі, на піаніно; слухати концерт, музику, оперу; дивитися балет, спектакль, виставу; ходити в театр, у музей, у кіно; на виставку, на стадіон; ходити пішки.

Завдання 1. Прочитайте наведені вище діалоги за ролями, зверніть увагу на форму вираження запрошення, пропозиції.

ЗАПРОШЕННЯ ДО МУЗЕЮ.

1. – Сьогодні ми йдемо до Києво-Печерської лаври!
- Чому так категорично?
- Бо бути в нашому місті і не відвідати Києво-Печерську лавру — дуже соромно!
- Он як? А що там цікавого?
- Це історичний комплекс, який було засновано ще за часів Ярослава Мудрого. Там багато музеїв, церков, золоте зібрання

- стародавніх майстрів. Неможливо про все розповісти. Це треба бачити.
- Гаразд, умовив. Згодна. Підемо.
2. — Я сьогодні запрошую тебе до музею Тараса Григоровича Шевченка.
- Шевченка?
  - Так. Це великий український поет, письменник, художник. Ти вже, мабуть, бачив пам'ятник йому навпроти Київського університету?
  - Так, бачив.
  - Ось я тобі й пропоную піти в музей.
  - А що там є цікавого?
  - Багато чого. Ти не тільки познайомишся з його життям, літературною творчістю, але й побачиш його художнє мистецтво. Адже він був прекрасним художником, закінчив у Петербурзі Академію мистецтв.
  - Добре. Я з задоволенням піду.
3. — Що ти мені можеш запропонувати?
- А що ти хочеш подивитися?
  - Мене цікавить творчість сучасних українських художників.
  - Саме зараз у Національному музеї експонуються роботи сучасних українських художників. Там є прекрасні картини.
  - А ти що, вже був там?
  - Був. Але залюбки піду з тобою ще.

Завдання 2. На основі прочитаних діалогів складіть аналогічні.

Завдання 3. Прочитайте текст. Виділіть нову для вас інформацію.

Сьогодні ми з друзями пішли до Софійського заповідника-музею, який є однією з визначних пам'яток Києва. Я добре знаю його історію, тому ми з товаришами не приєдналися до екскурсії, а вирішили самі добре все оглянути.

— Миколо, розкажи нам історію заснування цього собору, — звернувся до мене товариші.

— Добре. Його почали будувати за часів Ярослава Мудрого — київського князя — на честь остаточної перемоги над печенігами в 1036 році. Софійський собор був головним храмом Київської Русі. У ньому відбувалися різні урочисті церемонії, прийом іноземних послів, біля нього збиралися кияни на великі збори, які називалися віче. Софійський собор став символом державної могутності й високої культури Київської Русі. Тут при Софії (так коротко називали

і називають дотепер цей собор) була заснована світська школа. Ярослав Мудрий зібрав і зберігав тут першу на Русі бібліотеку.

– Пробач, а де тепер ця бібліотека? Чи збереглася вона?

– На жаль, її доля невідома. Відомо лише, що перед нашествям хана Батия в 1240 році книжки були десь заховані. Але й досі її не вдалося розшукати.

– А що цікавого всередині собору?

– Зараз ми туди підемо. Ви бачите, що собор дуже красивий, але свій теперішній вигляд він прийняв у XVII – XVIII сторіччі.

– А в якому стилі його збудовано?

– У стилі українського бароко. Архітектурі собору відповідає і його внутрішній розпис. Мозаїкою й фресками прикрашено стіни, склепіння й колони собору. Зверніть увагу: з одного боку ви бачите чотирьох синів, а з другого боку, північного, — дочок Ярослава. А це східна частина собору. Перед вами саркофаг. У ньому поховано Ярослава і його дружину Ірину.

– А ще які-небудь свідчення про них є?

– Є, звичайно. Імена Ярослава та його дружини збереглися в назвах київських вулиць: Ярославів вал, вулиці Ярославська, Ірининська. Тепер Софійський собор — музей, а у визначні релігійні свята там відбувається церковна служба.

– Дякуємо тобі за дуже цікаву розповідь.

Завдання 4. Дайте відповіді на питання реченнями з тексту.

1. Куди вирішили піти сьогодні студенти? 2. Що являє собою Софійський собор? 3. Чому студенти не приєдналися до екскурсії? 4. Коли почали будувати Софійський собор? 5. Що стало приводом до його побудови? 6. Чим був Софійський собор? 7. Що в ньому відбувалося? 8. Символом чого став Софійський собор? 9. Що було засновано на його території? 10. Що ще було на його території? 11. Яка доля спіткала бібліотеку Ярослава Мудрого? 12. Коли собор прийняв свій теперішній вигляд? 13. В якому стилі його збудовано? 14. Чим прикрашено стіни, склепіння й колони собору? 15. На що Микола звернув увагу своїх товаришів? 16. Що знаходиться у східній частині собору? 17. Які є свідчення про Ярослава та його сім'ю в Києві? 18. А що тепер у соборі?

Завдання 5. Прочитайте ще раз текст і перекажіть його.

Завдання 6. Дайте відповіді на поставлені питання.

1. Ви часто ходите в музей? 2. Які музеї ви любите? 3. З ким ви ходите в музей? 4. Яку останню виставку ви відвідали? 5. Чи були ви в музеї Т.Г. Шевченка? 6. Ким був Т.Г. Шевченко?

Завдання 7. Поставте слова та словосполучення, що стоять у дужках, у потрібній формі.

Софійський собор — це одна з визначних пам'яток Києва. Сюди, в Софійський собор, приїждять люди з (всі кінці) СНД: з (Сибір) й з (Прибалтія), з (Далекий Схід) і з (вся Україна), з (Крим) і (Кавказ), з (Грузія) і з (Білорусь), з (північ) й з (південь).

Приїждять сюди гості і з (інші різні країни): з (Англія), (Америка), з (Японія) і з (Китай), з (Німеччина), з (Польща), з (Куба) та ще з (багато інших країн).

Завдання 8. Складіть діалоги в даних ситуаціях.

З р а з о к:

- Мені подобаються картини художника Ярошенка. Він малював жанрові сцени, портрети.
- Можливо, але мені більше подобається Їжакевич. Тематика його картин різноманітніша.

1. Вашому товаришеві подобаються пейзажі, а ви любляєте більше жанровий живопис. 2. Вам подобаються художники-реалісти, а подрузі — абстракціоністи.

Завдання 9. Уявіть, що в музей вашого міста привезли картини видатних художників з іншого міста. Запросіть туди свого товариша (студентів групи; родичів, які приїхали до вас у гості). Виберіть відповідну формулу запрошення.

- Давай(-те) підемо до музею!
- Ходім(-мо) в музей.
- Чи не хочете ви піти в музей?
- Чи не піти нам до музею?
- А чому б не сходити в музей?

Запрошуючи, розкажіть трохи про улюблених художників і відомі вам картини.

Завдання 10. Висловіть свою думку про те, що може бути об'єктом живопису.

Завдання 11. Дайте відповіді на запитання:

1. Яких художників вашої країни ви знаєте?
2. Де і як ви познайомилися з творами цих художників?
3. Хто ваш улюблений художник?

4. До якого напрямку він належить (до реалізму, імпресіонізму, абстракціонізму тощо)?
5. Які картини цього художника вам особливо подобаються?
6. Що ви знаєте про українських (російських) художників?

Завдання 12. Опишіть одну з картин після відвідання музею.

Завдання 13. Прочитайте наведені нижче діалоги. Зверніть увагу на вираження прохання, пропозиції, згоди, незгоди.

МИ ПІДЕМО В ТЕАТР.

1. – Тетяно, ти не підеш зі мною в Національну оперу? У мене є два квитки на суботу,
  - У Національну оперу? Звичайно. З задоволенням. А на що?
  - На балет «Лісова пісня». Ти знаєш цей балет?
  - Я знаю, що цей балет поставлено за мотивами твору Лесі Українки і що музику написав М.А. Скорульський. Але на спектаклі я не була.
  - Це напрочуд красивий балет. Отже, йдемо?
  - Ідемо. Наперед вдячна тобі, Юрію.
  - Радий, що погодилася піти зі мною. Гадаю, не пошкодуєш.
2. – Скажіть, будь ласка, у вас є квитки в театр імені Івана Франка?
  - Є на неділю.
  - А які місця?
  - Є хороші місця в партері, є ложа.
  - Будь ласка, два квитки в ложу.
3. – Скажіть, будь ласка, коли йде «Тарас Бульба»?
  - Сьомого, п'ятнадцятого й двадцять восьмого.
  - А квитки є?
  - Тільки на двадцять восьме.
  - На двадцять восьме ... Але я приїжджий, і мене тоді вже не буде в місті.
  - Спробую вам допомогти. Зателефонуйте п'ятнадцятого за годину до спектаклю.
  - Дуже вдячний вам. Ви дуже люб'язні.
4. – Ваші квитки?
  - Хвилиночку ... Ось, будь ласка!
  - Хочете програму?
  - Так, будь ласка.
  - ...
  - Пробачте, ви не покажете наші місця?

- Дозвольте ваші квитки. Так, партер, 7 (сьомий) ряд, п'яте і шосте місця. *Йдіть за мною, я вам покажу ... Ось ваш ряд.*
5. — Тобі подобається?
— Так, особливо постановка.
— А актори не подобаються?
— Чому не подобаються? Вони грають дуже добре.
— Згоден. Не хочеш випити лимонаду?
— Залюбки.
— Тоді ходімо в буфет.
6. — Ну, як тобі подобається вистава?
— Не дуже, я чекала більшого.
— Чому?
— Річ дуже серйозна, але актори ...
— Що, актори?
— Актори грають не дуже добре.
— Не можу з тобою погодитись, є вдало зіграні ролі. Не слід бути такою категоричною, адже це театр молодих.

Завдання 14. Складіть ще кілька подібних діалогів, в яких дайте оцінку спектаклю, грі акторів.

Завдання 15. Прочитайте діалог. Що вам відомо про діячів культури, яких згадано в цьому діалозі?

- Чи любите ви театр?
— Дуже. А ти?
— Я більше люблю оперу та балет. Музика дає мені велику насолоду, особливо музика П.І. Чайковського. Я ладен без кінця слухати його опери й симфонії.
— Мені теж дуже подобається музика Чайковського, найбільше «Перший концерт для фортепіано з оркестром».
— До речі, ти, мабуть, знаєш, що Чайковський бував в Україні і в нього є твори, в яких він використав українські народні мелодії, та й ряд опер він написав на українські сюжети — «Мазепа», «Черевички».
— То, може, підемо у філармонію й послухаємо Чайковського?
— З великим задоволенням, але хіба філармонія вже працює?
— Так, вона вже відкрита після літньої перерви. Але побоююся, що квитків ми вже не дістанемо.
— Тоді підемо в якийсь інший театр.
— Гаразд. Давай сходимо до театру імені Франка, не пожалкуєш!
— А що сьогодні там іде?
— «Украдене щастя», п'єса Івана Франка.

– Так, я чула про цей спектакль. Він користується великою популярністю у глядачів, особливо, коли грає Богдан Ступка. Але навряд чи й туди дістанемо квитки.

– Ти, звичайно, маєш рацію. Але в касі театру іноді залишаються квитки. Давай зателефонуємо до театру, а раптом пощастить.

– А в тебе є номер телефону театру?

– У мене є «Телефонний довідник». Там є телефони всіх театрів, кінотеатрів і музеїв.

– Добре. Отже, зателефонуємо.

Завдання 16. Дайте відповіді на поставлені питання.

Ви любите театр? Які театри ви знаєте? Ви любите ходити до театру? Ви любите дивитися балет? Ви любите слухати оперу? Ви любите драматичний театр? Який драматичний театр ви любите? Часто ви буваєте в цьому театрі? Що сьогодні йде в цьому театрі? Ви дивилися цей спектакль? Чия це п'єса? Хто грає в цьому спектаклі? А як грають актори? Хто грав особливо добре? Вам сподобався спектакль? Цей спектакль користується популярністю у глядачів? А де ви купили квитки на цей спектакль? З ким ви ходили на цей спектакль?

Зверніть увагу!

Цікавитися, захоплюватися + орудний відмінок іменника – оперою, балетом, театром, музикою; *милюватися* – краєвидом, картиною, красою, дівчиною; *насаджуватися* – музикою, грою акторів, життям.

Завдання 17. Поставте питання до даних відповідей.

1. – ...
– Так, я дуже люблю театр.
2. – ...
– Так, я дуже люблю ходити в театр.
3. – ...
– Ні, я не люблю слухати оперу.
4. – ...
– Так, я люблю балет.
5. – ...
– Так, я дивився цей спектакль.
6. – ...
– У цьому спектаклі грає Богдан Ступка.
7. – ...
– Так, цей спектакль користується великою популярністю у глядачів.

КЗавдання 18. Дайте заперечні відповіді на питання.

З р а з о к:

- Ви любите оперу?
- Ні, я не люблю опери.

1. Ви любите театр? 2. Ви купили квиток? 3. Ви любите музику?
4. Ви дивилися цей спектакль? 5. Це ваше місце? 6. Ви купили програму?
7. Ви ходили в театр? 8. Ви граєте на гітарі?

КЗавдання 19. Дайте заперечні відповіді на питання.

З р а з о к:

- Це цікавий спектакль?
- Ні, це не цікавий спектакль. Ні, цей спектакль не цікавий, а нудний.

1. Це новий спектакль? 2. Це Національна опера? 3. Це драматичний театр?
4. Це сьогоднішня газета? 5. Це український балет? 6. Це відомий актор?

КЗавдання 20. Стверджувальні конструкції переробіть на заперечні.

З р а з о к:

- У мене був квиток.
- У мене не було квитка.

1. У мене є квиток в театр. 2. У нього був хороший новий бінокль.
3. Сьогодні я йду в театр. 4. У них є гітара. 5. Нам треба піти в оперу.
6. У цьому спектаклі грає цей актор.

КЗавдання 21. Дайте відповіді на запитання, використовуючи в потрібній формі слова, дані в дужках.

І. З р а з о к:

Про що розмовляли глядачі? (нова п'єса)
Глядачі розмовляли про нову п'єсу.

1. Про що ця п'єса? (сучасне життя)
2. Про що говорять глядачі? (гра акторів)
3. Про що мріє ця дівчина? (кар'єра співачки)
4. Про що розмовляють студенти? (квитки до театру)
5. Про що згадує студент? (нова постановка)
6. Про кого розповідає товариш? (визначний актор)
7. Про що дискутують ці люди? (сучасне мистецтво)

II. З р а з о к:

- Про що цей балет? (народне життя)
- Цей балет про народне життя.

1. Про що ця п'єса? (життя селян)
2. Про що ця опера? (історичне минуле)
3. Про що цей спектакль? (сучасне життя)

Запам'ятайте!

Прийменник *про* вживається з іменниками у знахідному відмінку при вказівці на особу, предмет, що є об'єктом розмови, думки: *говорити про актора, про спектакль, про сина, про інститут.*

Завдання 22. Замість крапок вставте потрібні прийменники *на, про, у(в)*. Слова з дужок поставте в потрібному відмінку.

Сьогодні ми йдемо в театр ... (сучасна п'єса).

Ми будемо дивитися п'єсу ... (новаторство й традиції в мистецтві).
... (ця п'єса) автор розповідає ... (нове й старе в мистецтві), ... (любов й дружба).

Ми вже давно чули ... (ця п'єса), читали в газеті статтю ... (вона), але тільки сьогодні, нарешті, дістали квитки ... (ця п'єса).

Я з задоволенням подивлюся ... (вона).

Завдання 23. Складіть діалоги в даних ситуаціях:

1. Попросіть товариша піти з вами в театр.
2. Спробуйте дізнатися по телефону про наявність квитків у касі театру.
3. Запросіть свою подругу до театру.
4. Запитайте у перехожого, де знаходиться театр і як туди дістатися.

Завдання 24. Дайте відповіді на питання.

1. Ви любите театр?
2. В якому театрі ви були?
3. Ви хочете піти до театру?
4. А що йде в театрі?
5. Кого ви візьмете з собою в театр?
6. Ви купили собі квитки в театр?
7. Куди ви йдете сьогодні ввечері?
8. На який спектакль ви йдете?
9. З ким ви йдете на цей спектакль?
10. Де йде цей спектакль?
11. Чия ця п'єса?
12. У вас є квитки на цю п'єсу?
13. Чи немає у вас зайвого квитка?
14. Де ви купували ці квитки?
15. Вам сподобалася ця п'єса?
16. Це цікава п'єса?
17. Що вам сподобалося?
18. Як грали актори?
19. Який актор вам сподобався?
20. Як він грав?
21. А вашій подрузі сподобався спектакль?
22. Куди б ви хотіли піти?

Гумор.**КОЖНОМУ СВОЄ.**

- Я вчора дивилася «Спартака» у Великому.
- І з ким же він грав?

Д о в і д к а: «Спартак» — балет на музику А. Хачатуряна;
 «Спартак» — футбольна команда.
 Великий — «Большой театр» у Москві.

ОПЕРНІ НОВИНИ.

- Що цікавого вчора було в опері?
- О, дуже багато! Кравчика взяли в міністерство, Марійка пофарбувала волосся, а Губко вчетверте одружується.

Завдання 25. Прочитайте діалоги, складіть аналогічні за змістом.

НА КОНЦЕРТІ.

1. – Алло! Слухаю вас.
 – Ганно! Це Валерій. Ти сьогодні ввечері вільна?
 – Так, вільна. А що?
 – У мене є два квитки на фортепіанний концерт.
 – А хто грає?
 – Один молодий, але вже відомий український піаніст.
 – А що він гратиме?
 – У його програмі фортепіанні п'єси Чайковського.
 – О, піду з великим задоволенням.
 – Де ми зустрінемося? Концерт відбудеться в концертному залі «Україна». Початок о сьомій годині.
 – Давай зустрінемося біля входу десь о пів на сьому. Це тебе влаштує?
 – Цілком. Домовилися.
 – До зустрічі.
2. – Ну, як тобі подобається його гра?
 – Я просто в захопленні, мені навіть слів бракує, щоб висловити своє враження.
 – Ти маєш рацію. Не можна без хвилювання слухати його гру. Він дійсно майстер, хоча ще зовсім молодий. Тут нічого не скажеш.
 – Я дуже вдячна тобі за запрошення на цей концерт.

Завдання 26. Складіть кілька діалогів в таких ситуаціях:

1. Ви були на концерті відомого співака. Дайте оцінку його співу.
2. Ви були на концерті симфонічного оркестру. Але вам не все сподобалося.

Завдання 27. Дайте відповіді на питання. У відповідях використайте підкреслені словосполучення.

1. Який вид мистецтва ви найбільше любите? 2. Чи граєте ви на якомусь музичному інструменті? 3. Коли відбудеться наступний концерт цього співака? 4. Чи є серед ваших друзів шанувальники цього джазового колективу? 5. Чи любите ви важкий рок? 6. Хто з сучасних представників поп-музики вам подобається?

Гумор.

НЕВДАЛИЙ КОНЦЕРТ.

- Гарно вчора співали на концерті?
- Ні, кілька речей їм довелося повторювати.

МЕЛОМАН.

- Мій чоловік дуже захоплюється музикою.
- А який інструмент він уподобав найбільше?
- Гонг.
- Гонг?
- Так, коли в нього б'ють, значить, обід готовий.

ДОМАШНЯ ДИПЛОМАТІЯ.

- Ви не позичите мені свою радіолу?
- Ви хотіли потанцювати? Але вже пізно!
- Ні, ми хотіли б трохи поспати.

Завдання 28. Прочитайте діалоги за ролями. Замініть виділені репліки синонімічними.

У КІНО.

1. – Надійко, *ти сьогодні ввечері маєш вільний час?*
  - А що?
  - Може, підемо кудись?
  - А куди?
  - *Як щодо кіно?* Знаєш, учора в «Києві» була прем'єра нового фільму.
  - Але мені щось не дуже хочеться в кіно.
  - Я дуже тебе прошу. Ходімо. Адже це фільм відомого режисера. Я давно хотів його подивитись. Про нього так багато писали. І актори там прекрасні.
  - Ну добре, умовив. Ходімо.
2. – Марійко, *ти не хочеш піти з нами в кіно?* У нас є зайвий квиток.
  - А що йде?
  - «Тіні забутих предків» Сергія Параджанова. Хоча цей фільм зроблено давно, але він досі не втратив своєї свіжості. Крім

- того, його поставлено за повістю Михайла Коцюбинського. Дуже хочеться переглянути цей фільм ще раз.
- Тоді давай зустрінемося біля кінотеатру десь за п'ятнадцять хвилин до початку. Не забудь, початок сеансу о 18 (вісімнадцятій) годині.
  - До зустрічі.
3. – Олесю, привіт!
- Привіт, Сергію!
  - Знаєш, у кінотеатрі «Україна» йде новий фільм.
  - Знаю. Кажуть, цікавий фільм.
  - Так ти вже дивилась?
  - Ні, в газетах була рецензія. Дуже схвальна.
  - А Микола вже дивився. Каже: «Чудово!». *Ну як, підемо?*
  - *На жаль, сьогодні не можу. Може, завтра?*
  - Добре. Я візьму квитки на 19.15 (дев'ятнадцяту п'ятнадцять). Зустрінемося, як завжди, на зупинці твого автобуса.
  - Ти мені ще зателефонуєш?
  - Так, звичайно. Як тільки придбаю квитки.
4. – У кого є зайвий квиток?
- У мене.
  - Я беру. Дуже вам вдячний.
  - Будь ласка.

Завдання 29. Закінчіть речення-відповіді на поставлені питання.

1. – Ви любите кіно?
  - Я дуже люблю ...
  - Ні, я ...
2. – Ви часто ходите в кіно?
  - Так, я часто ...
  - Ні, я ...
3. – Який кінофільм ви недавно подивились?
  - Я дивився ...
4. – Вам сподобався цей фільм?
  - Так, мені ...
  - Ні, мені ...
5. – Де йде цей фільм?
  - Цей фільм йде ...
6. – Де ви купували квитки на цей фільм?
  - На цей фільм я купував квитки ...
7. – А зараз там є квитки?
  - Так, зараз там ...
  - Ні, зараз там ...

8. – Ви теж хочете подивитися цей фільм?
 – Так, я теж хочу ...
 – Ні, я ...

Завдання 30. Дайте відповідь на питання, ставлячи іменники і прикметники, дані в дужках, у відповідному відмінку.

З р а з о к:

Про що розмовляють глядачі? (герой фільму)
 Глядачі розмовляють про героя фільму.

1. Про що говорили глядачі? (новий фільм)
2. Про що сперечалися студенти? (гра акторів)
3. Про що розповідає студентка? (постановка фільму)
4. Про що ми прочитали в газеті? (нова робота відомого режисера)
5. Про що цей фільм? (доля молодої жінки)
6. Про що ця стаття? (нова кінострічка)

Завдання 31. Складіть діалоги в таких ситуаціях:

1. Юнак зателефонував дівчині й запросив її на перегляд нового фільму. Але вона сьогодні а) не може піти в кіно; б) не хоче взагалі йти в кіно з ним. 2. Студентська група вирішила піти разом в кіно, але вони не знають, який фільм піти подивитися.

Завдання 32. Прочитайте діалоги. Зверніть увагу на інтонацію перепитування.

НА СТАДІОНІ.

1. – Що ти збираєшся робити в неділю?
 – У неділю? Ще не знаю. А що? Маєш якусь пропозицію?
 – На Центральному стадіоні відбудеться футбольний матч. Ходімо подивимось!
 – З задоволенням.
 – Отже, домовилися.
2. – Не хочеш піти на міжнародні змагання з кікбоксингу? У мене є зайвий квиток.
 – Кікбоксинг? Не знаю, щось не до вподоби мені цей вид спорту.
 – Як знаєш. Але, гадаю, змагання будуть цікаві. Адже в них беруть участь чемпіони світу.
 – Добре. Умовив. Однак немає чим зайнятися ввечері. Підемо на кікбоксинг.
3. – Чи не хочеш піти подивитися хокей сьогодні?
 – Сьогодні? Ні, дякую. Сьогодні, на жаль, не можу.
 – Що ж, шкода. Зателефоную Петру. Може, він складе мені товариство.

Завдання 33. Складіть діалоги, використовуючи дані ситуації.

1. Ви займаєтесь у секції спортивної гімнастики. Запропонуйте вашому товаришеві теж записатися до цієї секції. Переконайте його, що це дуже цікаво й корисно. 2. Сьогодні по телебаченню транслюватимуть міжнародні змагання з футболу. Запросіть ваших друзів до себе подивитися цю передачу. 3. Вас запрошують піти пограти в хокей. Але ви вагаєтесь, бо на дворі дуже холодно.

Завдання 34. Дайте відповіді на питання. У відповідях використайте підкреслені слова та словосполучення.

1. Які види спорту найбільш популярні у вашій країні? 2. Якими видами спорту можна займатися цілий рік? 3. Чи займаєтесь ви якимось видом спорту? 4. Чи доводилось вам брати участь у змаганнях? 5. Чи є серед ваших знайомих уболівальники? 6. За яку команду чи спортсмена ви уболіваєте?

Завдання 35. Дайте відповіді на питання.

1. Чи займаєтесь ви спортом? Чи робите ви вранці зарядку? 2. Яке місце в програмі шкіл вашої країни посідає спорт? 3. Якими видами спорту особливо захоплюються в вашій країні? 4. Яка роль спорту в збереженні здоров'я людини? 5. Розкажіть про відомих спортсменів вашої країни і світу. Як починалася їхня спортивна кар'єра? 6. Чи кожна людина повинна займатися спортом?

Завдання 36. Прочитайте поданий нижче текст і дайте відповіді на питання в кінці тексту.

... Дивлячись на символ Олімпійських ігор, пригадуємо, що п'ять переплетених кілець говорять про спортивну співдружність, про рівність людей п'яти частин світу. Синє кільце символізує Європу, чорне — Африку, жовте — Азію, червоне — Америку, зелене — Австралію.

Тепер Олімпійські ігри — це змагання найсильніших з сильних. Традиція їх проведення йде з давнини. Ще легендарний міфічний герой Геракл змагався у швидкості бігу зі своїми чотирма братами і був увінчаний почесним вінком з гілок дикої маслини.

Головним принципом Олімпійських ігор була чесність. Чемпіона могли позбавити високого звання, якщо він завоював титул чемпіона нечесним шляхом.

На кожних Олімпійських іграх відбувався й конкурс мистецтв. Учасниками їх були історик Геродот, оратор Демосфен, філософ Сократ, математик Піфагор.

Олімпійські ігри проводилися до 394 (триста дев'яносто четвертого) року нашої ери, коли імператор Феодосій заборонив їх.

Минуло півтори тисячі років, і 1889 (тисяча вісімсот вісімдесят дев'ятого) року на пропозицію П'єра де Кубертена на спеціальному міжнародному конгресі була прийнята Олімпійська хартія.

У 1896 році в Афінах знову зібралися спортсмени багатьох країн і націй. З того часу Олімпійські ігри проводяться кожні чотири роки. І тільки у 1916, 1940 й 1944 роках вони не відбулись.

(За В. Чукаріним)

1. Яким є символ Олімпійських ігор?
2. Що означає цей символ?
3. Що символізують п'ять кілець?
4. Що означає кожний з кольорів кілець?
5. Що означають Олімпійські ігри тепер?
6. Звідки йде традиція їх проведення?
7. Хто з легендарних міфічних героїв змагався у швидкості бігу і з ким?
8. Що було головним принципом Олімпійських ігор?
9. Коли чемпіона позбавляли цього високого звання?
10. Що ще проводилося на Олімпійських іграх?
11. Хто з відомих історичних осіб був учасником Олімпійських ігор?
12. До якого року проводилися Олімпійські ігри?
13. Коли було поновлено Олімпійські ігри?
14. На чий пропозицію було їх поновлено?
15. Коли і де зібралися спортсмени на Олімпійські ігри після тривалої перерви?
16. Як часто проводяться Олімпійські ігри?
17. Коли вони не відбулися і, на вашу думку, чому?
18. Чи відомий вам девіз Олімпійських ігор?

Завдання 37. Прочитайте текст ще раз і перекажіть його.

Комунікативна тема:

ПОДОРОЖ. ЕКСКУРСІЯ

1. Компетенції.

- 1.1. Вираження прохання, пропозиції, поради.
- 1.2. Вираження згоди й відмови.
- 1.3. Вираження припущення, невпевненості, сумніву, вагання.
- 1.4. Вираження бажання, наміру.
- 1.5. Запит на отримання інформації в ситуаціях, пов'язаних з поїздками за межі міста.
- 1.6. Вираження радості, задоволення, захоплення.
- 1.7. Вираження точного й приблизного часу.
- 1.8. Вираження способу й засобу пересування.
- 1.9. Вираження вихідного і кінцевого пункту руху.
- 1.10. Вираження порівняння.

2. Лексико-граматичний матеріал.

- 2.1. Знахідний відмінок іменника в значенні напрямку руху.
- 2.2. Орудний відмінок у значенні засобу пересування.
- 2.3. Ступені порівняння прикметників.
- 2.4. Ступені порівняння прислівників.
- 2.5. Порядкові числівники.
- 2.6. Спеціалізовані дієслова руху.
- 2.7. Вставні слова *мабуть, можливо, певно*.
- 2.8. Неозначено-особові речення.
- 2.9. Складнопідрядні речення з підрядними означальними, пояснювальними й умовними.

3. Лексико-тематичний мінімум.

Автобус, автомобіль, аеровокзал, аеропорт; багаж, бензин; вагон, валіза, відправлення, віза, вокзал; дорога; екскурсія, екскурсивод, експрес, електричка; залізниця, запізнення, зупинка; каюта, квиток, колія, кондуктор, купе; літак; маршрут, машина, митниця, місце; оголошення; пасажир, пересадка, перон, платформа, плацкарта, подорож, поїзд (потяг), порт, посадка, провідник, проїзд; рейс, розклад, рух; сполучення, стайня, станція; теплохід, транспорт; час; швидкість;

везти (возити), відправлятися (відправитися), вирушати (вирушити), встигати (встигнути), входити (увійти); замовляти (замовити), запізнюватися (запізнитися), зупинятися (зупинитися); їхати (їздити), йти (ходити), летіти (літати); оголошувати (оголосити); плавати (пливти, плисти), платити (заплатити, сплатити); подорожувати;

поспішати; прибувати (прибути), приходити (прийти); сідати (сісти), спускатися (спуститися); ходити (йти);

дорожній, митний, морський, наступний, пасажирський, повітряний, приміський, прямий, річковий, швидкий;

учора (вчора), завтра, сьогодні; угорі (вгорі); внизу (унизу); вчасно, завчасно; добре, погано, прекрасно, чудово; ближче, коротше, краще, швидше;

ліворуч, праворуч, назад, прямо (просто), туди, сюди, звідси;

від – до, з – у(в), на; через; звідки, коли, куди, чим, якщо, який.

Бюро замовлень; поїзд (потяг) — прямого сполучення, далекого сполучення; з пересадкою; денний, нічний.

Квиток — дорослий, дитячий, пільговий. Митний контроль. Митна декларація.

Запам'ятайте!

Вислови:

Де розклад поїздів (літаків)?

Де зал(а) чекання?

Де камера схову?

Де можна злати багаж?

Де вихід до поїздів?

Де реєстрація пасажирів?

Пробачте, це моє місце.

Коли відправляється потяг (поїзд)?

З якої колії відходить поїзд?

На яку колію прибуває поїзд?

Щасливої дороги!

Ласкаво просимо!

Зверніть увагу!

Написи-орієнтири: Вихід на перон. Вихід до поїздів (потягів) далекого сполучення. Касовий зал. Кімната матері й дитини. Розклад відправлення поїздів (потягів). Розклад прибуття поїздів (потягів). Камера схову. Автоматичні камери схову.

Оголошення: Поїзд №1 сполученням Москва-Київ прибуває на першу колію. Нумерація вагонів з голови (з хвоста) поїзда. Увага! Поїзд відправляється через п'ять хвилин. Прохання до проводжаючих вийти з вагонів.

Запам'ятайте!

Прохання (до пасажирів, до туристів, до проводжаючих і тощо) + неозначена форма дієслова.

Завдання 1. Доберіть якнайбільше означень до поданих нижче іменників, користуючись лексико-тематичним мінімумом.

Поїзд ...
 автобус ...
 літак ...
 вагон ...
 вокзал ...

Завдання 2. Доберіть до назв транспортних засобів а) назви осіб, що ними керують, б) назви місцезнаходження транспортних засобів.

З р а з о к:

теплохід – капітан – порт.

Автобус	– ...	– ...
трамвай	– ...	– ...
тролейбус	– ...	– ...
літак	– ...	– ...
поїзд	– ...	– ...
таксі	– ...	– ...
коні	– ...	– ...

Завдання 3. Прочитайте діалоги за ролями. Замініть виділені репліки синонімічними.

В АГЕНТСТВІ «АВІАЛІНІЇ УКРАЇНИ».

- *Будь ласка, один квиток до Берліна на найближчий рейс.*
 – Найближчий рейс лише в четвер.
 – А раніше немає?
 – На жаль, ні. Літаки нашої компанії літають до Берліна лише двічі на тиждень: у понеділок та четвер.
 – Але мені треба бути в Берліні завтра.
 – *Раджу вам звернутися до представництва авіакомпанії «Люфтганза».* Літак їхньої авіакомпанії відправляється якраз завтра.
 – Широ дякую за пораду. До побачення.
 – До побачення.
- *Добрий день! Мені потрібно два квитки до Сімферополя.*
 – На яке число?
 – На 20 (двадцятье).
 – Зараз побачимо! На 20-е квитки є. Дайте ваш паспорт.
 – Мій паспорт?
 – Так, на літак ми продаємо квитки тільки за наявності паспорта.
 – Ось мій паспорт. А скільки летіти до Сімферополя?

- Півтори години. Виліт о 14-ій (чотирнадцятій) годині, а реєстрація пасажирів починається за 2 (дві) години до вильоту і припиняється за півгодини до вильоту літака.
- Дякую за інформацію.
- Ось ваші квитки.
- Спасибі.

У КАСІ ПОПЕРЕДНЬОГО ПРОДАЖУ ЗАЛІЗНИЧНИХ КВИТКІВ.

1. – *Три квитки до Ужгорода, два дорослих, один дитячий у купейний вагон.*
  - На яке число?
  - На двадцятьє.
  - Хвилинку. Ось ваші квитки. Поїзд 258, двадцятого квітня, вагон третій, місце п'яте, шосте, сьоме.
  - *Вибачте, а коли поїзд буде в Ужгороді?*
  - Об одинадцятій ранку.
  - Дякую.
  - Будь ласка.
2. – *Я б хотіла два квитки до Львова на десяте.*
  - Львів на десяте ... Купейний чи плацкартний?
  - Купейний. І якщо можна, нижні місця. Їдуть старенькі.
  - Почекайте хвилинку. Зараз замовлю. Так. Ось ваші квитки. Але одне місце верхнє. Інших немає. Будете брати?
  - Ну що ж ... Ось гроші.

Завдання 4. Послухайте діалоги, скажіть, в якій ситуації вони відбуваються. Складіть діалоги а) аналогічні наведеним; б) з уточнюючими репліками.

1. – Ви їдете до Праги?
  - Так, а звідти до Парижа.
2. – Іди сюди. Ось наші місця.
  - Як добре! Звідси я все побачу.
3. – Звідки ви прилетіли? З Москви?
  - Ні. Звідти прилетіла інша група туристів. А ми з Мінська.
4. – Скажіть, будь ласка, де місце 21?
  - Це не тут, пройдіть туди, трохи далі.
5. – Цей автобус іде до вокзалу?
  - Ні, звідси туди йде лише тролейбус.

Завдання 5. Відтворіть пропущену репліку діалогу.

1. – ... ?
  - Заходьте, будь ласка.
2. – ... ?
  - Він уже полетів.

3. — ...
— Її немає, вона в інституті.
4. — До побачення. Приїздіть до нас і наступного літа.
— ...

Завдання 6. Дізнайтесь по телефону довідкового бюро (у бюро інформації) 1) про час прибуття поїзда, яким приїдять до Києва ваші батьки (поїзд запізнюється); 2) про рейси літаків до Канади; 3) скільки часу перебуває в дорозі поїзд Київ — Берлін та його маршрут. Запишіть складені діалоги.

Завдання 7. Заповніть по телефону квитки на літак до будь-якого міста Сполучених Штатів Америки. Запишіть можливий у цій ситуації діалог.

Завдання 8. Вам необхідно з'ясувати в довідковому бюро аеровокзалу можливість вашої подорожі літаком з рідного міста до а) Києва, б) Москви, в) Одеси. Складіть різні варіанти діалогів, враховуючи певні обставини: надто ранній чи пізній рейс літака; прямий рейс чи рейс з пересадкою; дні відльоту та прильоту тощо.

Завдання 9. З'ясуйте в телефонній розмові з працівником довідкової служби туристичної фірми можливість вашої тижневої подорожі до Києва. Ви хотіли б поїхати з дружиною (чоловіком) та дітьми власним автомобілем. Працівник туристичної фірми радить вам не робити цього, а скористатись послугами туристичного автобуса. Можливі аргументи: проблеми з бензином на автозаправках; небезпека на дорогах; проблеми з житлом для автотуристів.

Завдання 10. Зателефонуйте своєму приятелю (подрузі). Запросіть його (її) приїхати до вас у гості на тиждень. Скажіть йому (їй), де він (вона) зможе побувати, що побачити. У репліках співрозмовника використовуйте стереотипні оцінні вислови: *Чудово! Прекрасна ідея! Краще й не може бути! Це просто чудово!*

Зверніть увагу!

При з'ясуванні способу пересування (репліка 1. завдання 11) широко використовується альтернативне питання, в якому називаються можливі в даній ситуації способи пересування. У подібній ситуації можна поставити також питання-припущення, в якому називається лише один спосіб пересування як найбільш імовірний (репліка 2). У діалозі-розпитуванні про подорож співрозмовників можуть цікавити різні подробиці: вид транспорту, маршрут, характер

руху, швидкість, відстань, мета, причини, через які ви обрали певний засіб пересування, тощо.

Завдання 11. Ознайомтесь з поданим нижче зразком діалогу-розпитування.

- 1) — Розкажіть, як ви добирались до Києва? Ви їхали поїздом чи летіли літаком?
— Їхали, але не лише поїздом.
— А як?
— Хто як.
— А хіба ви їхали не разом з Арне і Монікою?
— Ні, я їхала на поїзді, а Моніка й Арне — власною машиною.
— А яким поїздом ти їхав? Берлін — Київ?
— Так.
- 2) — А з Лейпціга до Берліна ти, мабуть, їхав автобусом?
— Ні, не вгадав. Ми їхали з батьками автомобілем. Вони проводжали мене.
— А скільки часу ви їхали до Берліна?
— Близько двох годин.

Завдання 12. Пригадайте спеціалізовані дієслова руху, які вживаються в українській мові залежно від засобу пересування (поїзд, літак, теплохід, автобус тощо). Знайдіть у діалозі-розпитуванні та в наведеному нижче діалозі паралельні конструкції з назвою транспортного засобу.

- Це правда, що влітку ви були у Швеції?
- Так, правда.
- Мені казали, що туди ви плили на теплоході, а звідти летіли літаком.
- Ні, і туди й звідти я летіла літаком. Так швидше і зручніше.
- Авжеж, звичайно. Особливо, коли маєш гроші!

Завдання 13. Відреагуйте на останню репліку попереднього діалогу, розпочавши нею новий діалог.

Завдання 14. Якими видами транспорту й засобами пересування ви користуєтесь часто, час від часу, не користувалися ніколи? У відповіді слід вжити необхідне за смыслом дієслово руху та слова: автобус, трамвай, тролейбус, маршрутка, таксі, коні, вантажівка, підвода, ракета, велосипед, лижі, сані, мотоцикл, метро, літак, собаки, гелікоптер, олені, верблюд, ослик тощо.

Завдання 15. Чи знаєте ви, якими засобами пересування користувались герої казок та літературних творів? Посадіть героїв на їхні «транспортні» засоби, доповніть список літературних героїв.

Івасик-Телесик	кінь
баба Яга	гуся
Попелюшка	карета
Ілля Муромець	осел
Нільс	килим
Ходжа Насреддін	вовк
Іван Царевич	помело
Санчо Панса	ядро гармати
Дон Кіхот	ластівка
Барон Мюнхаузен	олені
Дюймовочка	
Герда та Кай	

Завдання 16. У групу, де ви навчаєтесь, прийшли нові студенти: американець, австралійка, кореєць і грекinya. Познайомтеся з ними, з'ясуйте, як вони добиралися до Києва. Використайте максимальну кількість реплік-уточнень (якщо, наприклад, поїзд, то номер поїзда, його тип, номер і тип вагона, супутники, маршрут тощо).

Завдання 17. Складіть кілька мікродіалогів «У вагоні»: а) між пасажиром та провідником; б) між знайомими, що випадково опинилися в одному купе; в) між незнайомими пасажирами різного віку.

Тексти

ДВОЄ В ОДНОМУ КУПЕ.

Одного разу їхав я поїздом Москва-Донецьк. На станції Куп'янськ до нашого купе вбіг захеканий чоловік. Влаштувався. Їдемо. Розговорилися. Спитали: звідки, хто й куди їде.

— Я, — кажу, — з Москви.

— А я, — каже чоловік, — у Москву. Потім подумав і додав:

— До чого тільки техніка дійшла. Ви їдете з Москви, а я в Москву, в одному купе і на одному місці. От здорово!

Завдання 18. Прочитайте та перекажіть жарт. Охарактеризуйте пасажира. Який інший заголовок ви б могли дати цьому текстові?

У ВАГОНІ.

Увійшла баба у вагон з повним кошиком, сіла й сидить. Аж ось і квитки перевіряють.

— Бабусю, — каже провідник, — у вас є квиток?

— Є, — каже та, показуючи.

— Цей не годиться, — каже провідник, дивлячись на квиток.
 — Як не годиться?! — дивується баба. — Сім день годився, а тепер не годиться?

Завдання 19. Прокоментуйте останню репліку жарту. Продовжіть діалог між бабусею та провідником. Як ви гадаєте, сплатила бабуся штраф за безбілетний проїзд?

ЯК ДОЇХАЛИ?

У перший післявоєнний рік¹ Володимир Сосюра² та Остап Вишня³ поїхали на літературний виступ до Чернівців⁴. Письменників запитали про їхнє здоров'я та про те, як вони доїхали. Поїзди тоді ходили переповненими, і Остап Вишня відповів:

— Між народом.

Завдання 20. Дайте відповіді на запитання: Що мав на увазі О. Вишня, відповідаючи саме так? Яка стереотипна формула мовлення вживається у відповідь на питання «Як доїхали?».

ПОМИЛКА.

Пасажира, лягаючи спати у вагоні, просить кондуктора:

— Будь ласка, розбудіть мене у Фастові. Я буду сперечатись, сваритись, але то такий у мене характер, і ви на те не зважайте, висадіть мене силою, бо інакше я просплю свою станцію.

Кондуктор так і зробив. Пасажир довго сварився, не хотів, кричав, але все ж таки його висадили. Проїхали ще кілька станцій. Схоплюється один пасажир і спросоння запитує:

— Яка станція?

— Козятин!

— О, господи! Я ж просив мене висадити у Фастові!

Завдання 21. Перекажіть гумореску від імені пасажира, додавши його оцінку дій кондуктора.

Завдання 22. Послухайте, а потім прочитайте діалоги за ролями, зверніть увагу на форми вираження пропозиції, запрошення й реакції на пропозицію, запрошення.

ПОЇДЕМО НА ЕКСКУРСІЮ?

1. — Ти *не хотіла б поїхати разом зі мною* на екскурсію по Шевченківських місцях?

¹ Перший післявоєнний рік — 1946 рік.

² Сосюра Володимир Михайлович (1897-1965) — український поет-лірик.

³ Остап Вишня - псевдонім Губенка Павла Михайловича (1889-1956) — український письменник, сатирик і гуморист.

⁴ Чернівці — обласний центр України.

- *А куди саме й коли?*
  - До Канева, найближчої суботи.
  - А ти певна, що ми дістанемо квитки на «Ракету»? Автобусом я не хочу.
  - Не турбуйся про квитки. Деканат їх замовив для всіх бажаних.
  - *Тоді я згодна.*
2. — *Поїдемо зі мною на екскурсію.*
- *Куди? Коли?*
  - У Канів. Завтра вранці.
  - Трохи несподівано. *Я не знаю ...* Щоправда, я давно хотіла там побувати. Але ж скоро сесія. А я ще курсову не закінчила.
  - Дивись сама. Тобі видніше. Але така нагода не завжди трапляється. Ми поїдемо з учасниками Шевченківських свят. В автобусі ще є вільні місця.
  - *Ти, мабуть, маєш рацію.* До того ж можна познайомитися з цікавими людьми, поговорити.
  - Авжеж. А курсову встигнеш зробити. Ще маєш два тижні.
  - *Гаразд. Умовив. Йдемо.*
3. — *Ти куди-небудь їдеш у неділю?*
- Так, у Пирогово. Я чула, що там дуже цікавий музей.
  - Ну що ти! Така чудова погода! А ти — в музей!
  - Але ж до цього музею краще за все ходити саме такої погоди. Це не звичайний музей, це музей — просто неба.
  - Просто неба?! Не розумію.
  - Це Музей архітектури і народного побуту України. Хати, церкви, інші будинки, перевезені з усіх регіонів України. Таке враження, що ти з одного села переходиш в інше. Там і взимку було цікаво. А тепер, коли все цвіте, тим паче.
  - Ну що ж, це зовсім інша справа. *Я залюбки поїду з тобою, якщо ти, звичайно, не проти.*
  - *Чому ж проти?* Навпаки, удвох веселіше.
  - А як туди можна дістатися?
  - Як дістатися ... А ти звідки будеш їхати? З гуртожитку?
  - Так.
  - Тоді зовсім просто. Сядеш на 12-ий тролейбус, вийдеш біля науково-виставкового центру й пересядеш на автобус, який йде до Пирогова.
  - А який номер автобуса?
  - Я забув. Але ти не хвилюйся. Давай домовимося: я чекатиму тебе на зупинці тролейбусів. Добре?
  - Гаразд. Гадаю, що о дев'ятій я вже буду на зупинці. А потім ще довго їхати?

- Ні, це зовсім близько, десь хвилин 20-30.
- Ну, тоді до зустрічі в неділю.
- Бувай.

ПІСЛЯ ЕКСКУРСІЇ, ПОДОРОЖІ.

1. – Ну, то як? Не жалкуєш, що поїхав до Пирогова?
  - Що ти, Моніко! Це просто чудо! За один день побачили всю Україну.
  - Не перебільшуй, Джоне. До речі, щось подібне є й трохи далі від Києва, у Переяславі-Хмельницькому. Там теж є музей просто неба, а крім того, ще кілька цікавих музеїв. Адже це місто пов'язане з іменами Григорія Сковороди, Тараса Шевченка ...
  - Ти вже так багато знаєш!
  - На жаль, не так багато. Я в Києві вже рік, могла б побачити й більше.
  - Але ж у тебе попереду ще чотири роки ...
  - Так. Але ж і час плине дуже швидко. То ж не гаймо його. *Давай наступної неділі поїдемо до Переяслава-Хмельницького.*
  - *Давай.*
2. – З приїздом вас, Олексію Івановичу. Як ваша подорож до Одеси?
  - Спасибі, все було прекрасно. Цікавий маршрут, приємні супутники на теплоході, прекрасне обслуговування, смачні страви в ресторані, чудові екскурсоводи в кожному місті.
  - А де ви робили зупинки?
  - О, їх було багато! Канів, Черкаси, Дніпропетровськ, Запоріжжя, Херсон ...
  - А погода?
  - І погода не підвела.
  - Певно, багато вражень?
  - Так, звичайно. Усього й не розказати. Краще показати. Я зняв відеофільм про подорож. *Приходьте з дружиною в неділю, самі побачите, яка це краса — подорож по Дніпру.*
  - *Щиро вдячний вам за запрошення. Обов'язково прийдемо. Коли вам зручніше?*
  - Десь годині о п'ятій. *Подивимося відеофільм, потім повечереємо.*
  - *Ще раз спасибі. До зустрічі.*

Завдання 23. Замініть виділені репліки в наведених вище діалогах синонімічними.

Запам'ятайте!

Якщо ви погоджуєтесь з пропозицією, ви можете сказати у відповідь: *З задоволенням. Я давно мріяв (мріяла) побувати там (поїхати туди). Давай. Я багато чув (чула) про ... . Поїдемо. Кажуть, це цікавий маршрут.*

Коли вам не подобається пропозиція, ви можете відповісти: *Я не думаю, що це цікавий маршрут (що там буде цікаво). Давай краще поїдемо ... . Шкода, я не зможу поїхати в цей час. На жаль, для мене це занадто дорого. Як на мене, то краще поїхати ...*

Якщо ви хочете подумати, вагаєтесь, прийняти чи не прийняти пропозицію, скажіть так: *Ти гадаси, це буде цікаво? Я не можу так відразу відповісти. Можна, я подумую? Я мушу подумати. Я мушу порадитися з ... .*

Завдання 24. Прочитайте діалоги-зразки і складіть аналогічні, аргументуючи пропозиції співрозмовників.

1. — Давай поїдемо на зимові канікули в Карпати!
— Ні, давай краще поїдемо до Москви.
2. — Чи не поїхати б нам в Одесу?
— В Одесу? Взимку?
3. — Давай поїдемо в Крим автобусом!
— Автобусом?
4. — Оксано, ти, мабуть, кудись поїдеш під час канікул?
— Так, я вирішила поїхати до бабусі в село.
5. — А ти, Дітріху, поїдеш додому?
— Ще не знаю. Друзі запрошують до Одеси.

Завдання 25. Дайте відповіді на запитання, висловивши невпевненість, сумнів, припущення.

1. Коли б у вас були зараз канікули, куди б ви поїхали: на море, в село, в гори, у будинок відпочинку, в туристський табір?
2. Чому ти не хочеш поїхати за місто?
3. Чому ви відмовилися від поїздки в Карпати?
4. Чому ти не йдеш з нами до Музею книги?

* **Завдання 26.** Прочитайте уривок з художнього твору. Зверніть увагу на лексику та конструкції, пов'язані з темою «Подорож».

ДАЛЕКИЙ БАЙКУШ (уривок).

— Ну, — сказав мені Горищенко увечері, — здається, вам тут нічого робити ... . То я зараз подзвоню в наш аеропорт, замовлю вам квитки на завтрашній літак до Києва, — він одвернувся до селектора, натиснув відповідну кнопку й віддав коротке розпорядження, а потім знову обернувся до мене. — А зараз підемо до нас повечеряємо, переночуємо, і ви собі полетите додому.

— А зараз? — спитав я. — Вечірнім рейсом вилетіти не можна?

— Спробуємо, — Горищенко знову взявся за селектор, дозволився в Миколаївський аеропорт, довго когось вмовляв і таки вмовив.

— Зараз же Коля підвезе вас до готелю, забере свої речі ... .

— Та які там у мене речі? Невеликий баульчик.

— Ну, в баульчику хоч пару копчених лящів повезете додому?

З Очакова без риби не їдуть.

— Не було ж коли запастися.

— Тоді заїжджайте до мене. Може, щось у нас знайдеться. Але поспішайте: до вашого рейсу залишилося дві години. Можете не встигнути.

З Миколою ми встигли все: і до готелю заскочити, і до Горіщенків заїхати, і до літака не запізнилися.

(О. Сизоненко)

КЗавдання 27. Трансформуйте в діалоги інформацію виділених у тексті речень. При складанні діалогу візьміть до уваги, що Горіщенко — це «перша» людина в районі, а його гість — відомий письменник.

Комунікативна тема:

ТРАДИЦІЇ. ЗВИЧАЇ. СВЯТА

1. Компетенції.

- 1.1. Формули прощання.
- 1.2. Формули запрошення, вибачення, подяки.
- 1.3. Вираження схвалення. Комплімент.
- 1.4. Вираження невпевненості.
- 1.5. Вираження заохочення до розмови.
- 1.6. Вираження кількісних відношень.

2. Лексико-граматичний матеріал.

- 2.1. Давальний відмінок іменника у функції адресата.
- 2.2. Знахідний відмінок іменника в об'єктній функції.
- 2.3. Наказовий спосіб дієслова.
- 2.4. Займенники *хто-небудь, хтось, що-небудь, щось, дехто, дещо, деякий, який-небудь, якийсь*.
- 2.5. Ступені порівняння прислівників.
- 2.6. Складнопідрядні речення з підрядними означальними, пояснювальними, умовними.

3. Лексико-тематичний мінімум.

Великдень, весілля, вечеря, вечір, вечорниці, вітання; гість, господар, гостини, гостинність; день народження, добро; запрошення, звичай, згадка, здоров'я, злагода; іменини; календар, квіти, коло, колядка, колядник, комплімент, кутя; наречена, наречений, народження, настрої, Новий рік, новосілля (вхідчини); обряд, одруження; паска, побажання, подарунок, подружжя, прийом; радість, Різдво, родина, рушник; святкування, свято, Святий вечір (Святвечір), спомин; тост, традиція; урочистість, успіхи; хліб-сіль, хрестини, Христос; церква; частування; шастя, шедрівка; ювілей;

веселитися, жартувати, танцювати, шедрувати;

багатий, веселий; домашній; затишний, здоровий; народний, національний; офіційний; православний; радісний, релігійний, родинний; світлий, святковий, сердечний, сімейний; темний, традиційний; улюблений, урочистий; християнський; церковний; шасливий, ширий;

напередодні; перед чим; після чого.

Від широкого серця; ласкаво просимо; по самі вінця.

Проголошувати проголосити пропонувати запропонувати	що?	бажати (побажати) зичити	кому? чого?
вітати привітати	кого? з чим?	дарувати подарувати	що? кому?
вручати вручити	що? кому?	діставати дістати	що? від кого?
		дякувати подякувати	кому? за що?
запрошувати запросити	кого? куди? до кого?	накривати накрити	на стіл
пригощати пригостити частувати почастувати	кого? чим?	куштувати покуштувати	що?
підносити піднести	хліб-сіль	святкувати відзначати	що? з ким? де? коли?

Завдання 1. Прочитайте наведені нижче діалоги. Замініть виділені речення синонімічними.

ВАС ЗАПРОСИЛИ В ГОСТІ.

- *Моніко, можна тебе про щось запитати?*
- Авжеж, Дітріху. Я до твоїх послуг.
- Ти в Києві вже більше року і, певно, знаєш краще за мене деякі звичаї українців...
- Так, дещо вже знаю. А що тебе цікавить?
- Нас з Марією запросила до себе в гості наша викладачка Марія Тарасівна.
- А що, у неї якийсь свято?
- Здається, ні. Марія Тарасівна запросила нас на вареники. Вона так і сказала: «Запрошую вас з Марією у неділю до нас на вареники». А я не знаю, з чим треба приходити «на вареники».
- Найліпше буде, якщо ви принесете в дім господині квіти, бодай одну квітку. Це їй буде приємно. А крім того ви вчините за звичаєм. Адже в українців не прийнято приходити в гості з порожніми руками. Навіть, якщо вас запрошують не на день народження чи весілля, а просто на чай, на каву чи «на вареники», одним словом, щоб поспілкуватися.

– Так, ти маєш рацію. Яка жінка відмовиться від квітів? Так і зробимо.

– І ще одне, Дітріху. Обов'язково похвалить страви, які вам найбільше смакуватимуть. Якщо ж Маріка попросить у господині рецепт цієї страви, то це буде для неї найкращий комплімент.

– Щиро тобі дякую, Моніко, за пораду.

У ГОСТЯХ.

– Добрий вечір, Дітріху, я так рада вас бачити.

– Добрий вечір, Маріє Тарасівно! Дозвольте Вас познайомити з моєю дружиною. Маріка. А ці квіти Вам від нас з дружиною.

– Дуже приємно. Які чудові троянди! Мої улюблені. Проходьте, будь ласка, у вітальню, зараз я познайомлю вас з моїм чоловіком. Микола! Познайомся з нашими гостями. Дітріх, Маріка.

– Дуже радий. Микола Петрович. Ви вперше в Києві?

– Я не вперше, а Маріка вперше.

– Вам подобається наш Київ?

– О, ми в захопленні від вашого чудового міста, справжнє місто-парк. Важко навіть сказати, що нам більше подобається.

– Приємно це чути. А тепер дозвольте запросити вас до столу.

– Дякуємо.

Завдання 2. У наведених вище діалогах виділіть нову для себе інформацію. Розкажіть, як прийнято ходити в гості у вас на батьківщині.

Завдання 3. Перекажіть діалог у формі монологу: Дітріх розповідає своїй дружині, про що дізнався від Моніки.

Завдання 4. Складіть діалог на основі ключових слів відповідно до такої ситуації: Маріка і Дітріх, вибираючи квіти для Марії Тарасівни, не відразу дійшли згоди, які саме квіти їй купити.

Ключові слова та вирази:

букет, гвоздики, троянди, тюльпани; білий, жовтий, рожевий, червоний, довго стоять; мені здається, що ..., а я гадаю, що ...; а мені більше до вподоби...; кому ми купуємо квіти? ну як знаєш..., покладаюся на твій смак.

Завдання 5. Складіть діалог-розпитування між Монікою та Дітріхом на тему «У гостях». Моніку цікавить, чи багато було гостей, якими стравами пригощала господиня, яка квартира у Марії Тарасівни, чи сподобались їй квіти тощо. Скористайтесь з лексики та конструкцій попередніх тем.

Завдання 6. Прочитайте наведений нижче текст і дайте відповіді на запитання.

СКАЗАТИ ЛЮДИНІ ЩОСЬ ХОРОШЕ.

... Звичай говорити людині щось хороше про неї виник і закріпився не випадково, він допомагає людям спілкуватися, жити разом, разом працювати. Коли людину підтримати, похвалити, вона почуває себе впевненіше, намагається дорівнювати уявленню, яке про неї склалося. Особливо це потрібно молодій людині, яка не завжди буває впевненою в собі, потребує підтвердження своїх позитивних рис і починань. Зверніть увагу на таку особливість: коли ви когось втішаєте, комусь співчуваєте, когось хвалите чи підтримуєте, в усіх цих формулах має бути «ви» або «ти» і не має бути «я».

- 1) *Ви прекрасний майстер!*
- 2) *Ви рідкісний фахівець!*
- 3) *З тобою так цікаво розмовляти!*
- 4) *Ти сьогодні чудово виступив!*
- 5) *Приємно бачити, як ви посвіжішали, відпочили ...*

Можна похвалити людину за все: за вчинок, за характер, зовнішній вигляд, одяг, зачіску, похвалити когось із родини, сказати добре слово про дітей та ін.

Як відповідати на комплімент? Залежно від його змісту:

Спасибі! Дякую за комплімент! Це вам тільки здається (на перебільшену похвалу). Спасибі, але ви явно перебільшуєте! Я радий це чути. Мені приємно це чути від вас. Я це саме можу сказати про вас та ін.

Комплімент повинен бути щирим — інакше він буде сприйнятий як прихована образа. Навіть якщо ви бажане видаєте за дійсне, треба бути щирим у бажанні цій людині добра.

(А. Коваль)

Запитання до тексту:

1. Що таке комплімент?
2. Для чого ми говоримо людям компліменти?
3. За що можна похвалити людину?
4. Назвіть потенційних адресатів компліментів, наведених у тексті.
5. Який комплімент можна сказати дитині? літній жінці? знайомому пенсіонерові?

Завдання 7. Складіть діалоги-компліменти, похваливши ваших співробітників а) за вчинок; б) за характер; в) за зовнішній вигляд; г) за одяг; г) за зачіску.

Завдання 8. Використовуючи матеріал тексту «Сказати людині щось хороше», складіть діалоги з репліки-компліменту та репліки-

відповіді в таких ситуаціях: а) Ваш друг повернувся з наукової конференції, на якій виступив з доповіддю. Ви там не були, але ваш колега розповідав, що виступ був успішним; б) На вулиці ви зустріли однокласницю, яку не бачили років з десять; в) Ви були в гостях у батьків своєї подруги; г) Ви прийшли на прийом до директора фірми і хочете справити хороше враження на його секретаря, літню жінку.

Порівняйте ваші діалоги з наведеними в «Матеріалах для самоконтролю».

Розрізняйте!

Вживання неозначених займенників:

1. Займенники з часткою *-небудь* (*хто-небудь, що-небудь, який-небудь*) вживаються: а) коли неможливо конкретизувати предмет, особу, факт, вони невідомі мовцеві, про них запитується: *Хто-небудь приходив до мене?* б) коли мовець байдужий до вибору одного з предметів, осіб тощо: *Купи в аптеці що-небудь від головного болю. Дай мені який-небудь олівець: мені треба записати номер телефону.*
2. Займенники з часткою *-сь* (*хтось, щось, якийсь*) вживаються тоді, коли а) мовець називає невідомі, невизначені, але реальні факти, предмети, особи: *Хтось постукав у вікно. Мені щось потрапило до ока. Якийсь час ми мовчали;* б) мовець не має чіткого уявлення про предмет розмови: *Вибачте, ви щось сказали, я не дочула.*
3. Займенники з часткою *де-* (*дехто, децо, деякий*) вживаються тоді, коли а) мовець свідомо не конкретизує з певних причин предмет розмови: *Я тут тобі принесла децо почитати. Декому слід уважніше ставитися до своїх обов'язків;* б) йдеться про невизначено малу кількість, частину чогось: *Дехто з моїх подруг (тобто не всі, окремі) захоплюються кікбоксингом. Децо вже треба полагодити.*
4. Частка *десь* має значення «приблизно, біля»: *Прийду до тебе десь о десятиї (тобто близько десятиї години).*

Завдання 9. Прочитайте уривок з художнього тексту. Виділіть етикетні формули а) знайомства, б) вибачення, в) подяки, г) запрошення, г) компліменту.

— Пробачте, я почувуюся зле, що так увірвалася, навіть не назвавши себе ...

Господар обернувся, почервонів, похапцем усе ще білими, у бо-рошні, руками узяв зі столу окуляри:

— Це я винен, звик, що так моя дружина дзвонить, відчинив не запитуючи ...

— Звуть мене Ніна Дмитрівна. Я суддя з Листвена. Ось, будь ласка, посвідчення, щоб ви не сумнівалися — дістала з сумки, простягнула червону книжечку.

— Я і без посвідчення не сумніваюся, що кажете правду.

- Що, так уже схожа на суддю?
- Просто я звик вірити жінкам, тим більше таким симпатичним.
- Дякую, я щиро зворушена. У моєму віці компліменти доводиться цінувати особливо, не так часто їх чуєш.
- Це не комплімент, це правда. Та заходьте ж до вітальні, розмова у нас, мабуть, буде серйозна.

(В. Дрозд)

Завдання 10. Замініть наведені в тексті етикетні формули відомими вам синонімічними виразами. Інсценізуйте діалог за ролями «суддя» та «господар дому».

Завдання 11. Прочитайте китайське прислів'я «Далеко йде той, хто м'яко ступає». Скажіть, чи має воно відношення до компліменту.

Завдання 12. Прочитайте наведені нижче формули побажань. Скажіть, в якій ситуації їх можна вжити, кому адресувати.

1. З найкращими побажаннями!
2. Творчих успіхів вам!
3. Хай буде світлою душа!
4. Молодійте!
5. Будьте здорові та щасливі!
6. Хай кожному щастить у творчих, особистих справах!
7. Щастя й усмішок вам!
8. Зичимо вам любові та злагоди в сім'ї на довгі роки!
9. Година вам щаслива!
10. Жити вам, поживати та добра наживати!

Завдання 13. Прочитайте вірш українського поета, критика, перекладача, актора і журналіста Миколи Вороного (1871-1940) «Привітання синові на іменини». Перекажіть своїми словами побажання, з якими батько звертається до сина. Які з цих побажань ви б могли адресувати своїм дітям? Чого найчастіше бажають на день народження у вас на батьківщині?

ПРИВІТАННЯ СИНОВІ НА ІМЕНІНИ.

Любий сину України,
Я тобі співаю!
І в хороші ці хвилини
Твого віку роковини —
Ось чого бажаю:

Більше розуму та хисту,
Талану без краю;
Мати душу добру, чисту,
Вдачу чесну, кременисту —
Ось чого бажаю.

Серце тішити красою,
В ній шукати раю,
Впитись творчістю святою,
Науковою метою —
Ось чого бажаю.

Правду завжди боронити
Чесно, по звичаю.
Серцем всім її любити
І для неї вік прожити —
Ось чого бажаю.

Не ходить рабом похилим, Плачучи з одчаю, А з обличчям ясним, милим Бути певним, бути смілим — Ось чого бажаю.	Працювати для народу І для свого краю, Боронити честь і вроду І умерти за свободу — Ось чого бажаю.
--	---

Завдання 14. Прочитайте текст «Вичерпна відповідь». Дайте відповідь на питання після тексту.

— Гнате Мартиновичу! — звертається до Хоткевича¹ один з його приятелів. — Я забув, який це ви день найкраще любите святкувати — іменини чи день народження?

— Іменини та день народження своїх приятелів.

Питання до тексту:

1. З якою метою, на вашу думку, питав приятель Г.М. Хоткевича про його уподобання?
2. Що мав на увазі Г.М. Хоткевич, відповідаючи саме так своєму приятелю?
3. Яке відношення до тексту має українське прислів'я «В гості ходить — треба і до себе водить»?

КЗавдання 15. Прочитайте діалоги-жарти. Завчіть ті з них, які вам найбільше сподобалися. Дайте назви жартам, порівняйте їх з наведеними у «Матеріалах для самоконтролю».

1. ...

Одружилось двоє молодих людей і умовляються, що будуть вірні один одному. А коли зрадить хто — то кине пшонину в скриньку-копилку.

Прошло багато років. Обоє вони постаріли. І вирішили перевірити, хто з них був вірнішим. Відкрили дідову копилку, а там п'ять пшонин. Відкрили бабину — а там тільки три.

— Бач, бабусю, а я все-таки більше від тебе гульнув, — хвастає дід.

— Та знаєш, дідусю, як не було у нас пшона, так я зі своєї копилки двічі кашу зварила.

2. ...

Одружився ревнивий хлопець і вирішив, що дружину (для певності) краще всього з собою носити. Виплів кошик, посадив у нього дружину і куди не йде — кошик на плечах несе.

Проїшов років п'ятнадцять. Пішов він у ліс, втопився, сів на пень відпочити, а кошик поставив перед собою.

Глядь у кошик, а там з дружиною сусід сидить.

¹ Хоткевич Г.М. (1877-1958) - український письменник, фольклорист, музикант.

3. ...

- Уявляєте, я вже десять років одружений, але вірно кохаю лише одну жінку.
- О, це, безумовно, винятковий випадок.
- Так, не дай Бог, дізнається дружина — який скандал буде!

4. ...

Дочка, яка недавно вийшла заміж, запитує в матері:

- Що ти робиш, мамо, з обідом, якщо він не подобається татові?
- Залишаю його на вечерю.

5. ...

- Дядьку Петре, як можна відрізнити зайця від зайчихи? — питає сусідка по столу бувалого мисливця.
- Запросто. Береш зайця, кидаєш на землю. Як побіг — тоді він.
- А вона?
- Як побігла — то зайчиха.

Завдання 16. Ви вже познайомилися з різними видами діалогів. Наведений нижче текст «Зустріч на кафедрі народознавства» побудовано у формі полілогу. Читаючи його, зверніть увагу на стереотипні формули заохочення до розмови, включення в бесіду (в тексті їх виділено курсивом).

ЗУСТРІЧ НА КАФЕДРІ НАРОДОЗНАВСТВА.

- Дітріху, ти бачив оголошення про завтрашню зустріч на кафедрі народознавства?
- Ні, Моніко. А що за зустріч?
- Іноземних студентів, що вивчають українську мову, запрошуюють на зустріч з Іваном Федоровичем Ткачуком, фахівцем у галузі етнографії.
- Он як! Це, мабуть, буде цікаво. А ти підеш?
- Аякже. Будуть також Майкл, Джон, Петер і Йожеф. Я вже говорила з ними. Приходьте і ви з Марікою.
- А о котрій годині?
- О чотирнадцятій.
- Гарзд. Обов'язково прийдемо. Спасибі тобі за запрошення.

***

Іван Федорович: Вітаю вас, мої молоді колеги, на нашій кафедрі, зичу вам усього найкращого в новому році. Мені дуже приємно зустрітися з шанувальниками українського слова саме напередодні Нового року.

Дітріх: Широ дякуємо. Але, вибачте, Іване Федоровичу, чому напередодні Нового року? Адже ми зустрічали його 31 грудня, а сьогодні вже 13-те січня!

І.Ф.: *Так-так, звичайно.* Але ми в Україні святкуємо ще й «старий» Новий рік.

Майкл: Старий Новий рік! *Як це може бути? Чи це одна з українських таємниць?*

І.Ф.: Я вам трохи відкрию цю «таємницю». Звичай святкування «старого» Нового року має свою історію. До 1918 року на території нашої країни діяв застарілий юліанський календар. За цим календарем уже давно не жили в країнах Європи та Америки. У 1918 році декретом тодішнього Радянського уряду було запроваджено григоріанський календар, як і в більшості країн світу. Але православна церква не прийняла нововведення і продовжує жити за «старим» (юліанським) стилем. Незмінним лишається й календар релігійних свят, який у цьому столітті на 13 днів «відстає» від «державного» календаря. Тому Новий рік православні віруючі відзначають не 1-го, а 14-го січня.

Маріка: *Як цікаво!* Виходить, що українці можуть двічі святкувати Новий рік: один раз за державним календарем, а вдруге — за релігійним. Так?

І.Ф.: *Дійсно, це так.* Але ось неробочим у нас вважається все ж таки 1-е, а не 14-е січня.

Майкл: Тоді й найважливіше християнське свято Різдво ви святкуєте не в грудні, як у нас, а в січні?

І.Ф.: *Ви маєте рацію, юначе.* Щоправда, православні християни вважають першим за значенням християнським святом Великдень — День воскресіння Христа. День Різдва Христового святкується в Україні 7 січня. Цей день тепер оголошено неробочим. Вечір 6-го січня напередодні Різдва називають ще Святвечір, або Кутя. За народними українськими традиціями святкова вечеря у Святвечір складається з 12-ти пісних страв. Починають саме з куті — спеціальної обрядової страви, яку готують з цілих пшеничних або ячмінних зерен. За старим звичаєм кутю їдять з однієї миски всією сім'єю. До куті подають узвар.

Йожеф: *О, я знаю, що це.* Я куштував узвар у нашій їдальні.

І.Ф.: Ні, юначе, то не той узвар. В їдальні це звичайний собі компот, щоправда, із сушини. А справжній, різдвяний узвар господиня готує на меду, настоює його майже добу і подає разом з кутею як обрядову страву.

Дітріх: Це тільки дві страви, а решта?

І.Ф.: Обов'язковим на вечері є пісний борщ з «вушками». Для дівчат розкажу, як його готують. Може, хтось захоче зварити. На грибному бульйоні варять картоплю й квасолу, потім окремо підсмажують на

олії буряки, моркву, цибулю. Сіль, перець, інші прянощі — за смаком. Борщ настоюється деякий час, а потім юшку відокремлюють від овочів і додають до неї «вушки» — маленькі варенички з грибами й цибулею. Це вже третя страва, а решта страв готується за смаком господині. Це можуть бути смажена капуста, варена квасоля, різні соління, рибні страви, навіть рибні консерви. Це якщо немає свіжої риби чи оселедця.

Святковий стіл не обходиться без вареників. До речі, вареники з картоплею, политі олією, з підсмаженою на ній цибулею, господиня подає на стіл в останню чергу. Хліб — це теж одна з дванадцяти страв. Крім нього на столі повинен бути калач, як запорука того, щоб наступний рік був з хлібом, з достатком. Сідали за святкову вечерю, коли на небі засвічувалася перша вечірня зірка.

Йожеф: *А ви не могли б сказати, чому на столі повинно бути 12 страв?*

І.Ф.: Від 6-го до 18-го січня якраз минає 12 днів (їх називають святками), які відповідають 12-тьом сузір'ям. Тому й Святого вечора перед Різдвом разом з кутею на стіл ставили 12 страв, розводили в печі вогонь 12-ма полінами. Відповідно й рік ділився на 12 місяців, день і ніч мали 12 годин ... А ось церква пов'язує 12 різдв'яних страв з 12-ма апостолами, бо саме стільки учнів було в Ісуса Христа.

Дітріх: *А які напої подавали у Святий вечір?*

І.Ф.: Горілчаних напоїв у давнину на Святийвечір не подавали. Вина, наливки, шинка, ковбаси — все це було на столі 7-го січня. Причому за новорічним обідом, коли гостей приймають, звичайно, примовляють: «На Новий рік не годиться пити по одній чарці, а все по дві, щоб старі в парі жили, а молоді собі пару знайшли». Шкода, що про цю традицію забувають.

Моніка: *Яке гарне побажання! Я взагалі помітила, що українці люблять проголошувати тости і чарку наливають повну. Це теж давній звичай?*

І.Ф.: У нас такий звичай, що гостей обов'язково треба припрошувати, бо без «припросин» і чарка не мила. Але, за звичаєм, припрошувати годиться тільки до третьої чарки, а далі гість уже сам вирішує, пити чи не пити. А чому наливають повну чарку, «по самі вінця», як у нас кажуть? Про це, мабуть, найкраще сказано в народній пісні:

Гей, наливайте повнії чари,
Щоб через вінця лилося,
Щоб наша доля нас не цуралась,
Щоб краще в світі жилося ...

А найкоротший і найулюбленіший тост українців — «Будьмо!».

Джон: *А я чув, що на Різдво співають спеціальних пісень. Тільки я забув, як вони називаються ...*

Моніка: *Я знаю, знаю ... Це колядки і шедрівки ...*

І.Ф.: Так, але майте на увазі ось що. Колядки — це різдвяні пісні на честь господаря та членів його родини. Їх співають групи дітей, юнаків та дівчат з дозволу господарів, які віддячують колядників солодкими пирогами, а то й дрібними грошима. Це називається — «колядувати».

Майкл: А коли саме колядують?

І.Ф.: Колядувати можна від Різдва до Нового року. Щоправда, в різних районах України колядують у різний час. Це залежить від того, за яким стилем святкують Різдво. У західних областях багато віруючих, які святкують Різдво 25-го грудня.

Петер: А щедрівки? Це теж пісні? Коли їх співають?

І.Ф.: Щедрують 13-го січня в переддень Нового року, а також 18-го січня на так званий другий Святвечір, або голодну кутю. Ось тоді вже лунають не колядки, а веселі щедрівки. Діти починають бігати з щедрівками відразу по обіді. А вже увечері щедрують дорослі. Щедрівки веселі, з вихваланням господарів, з побажанням добра. Ось послухайте хоча б одну ... Вона починається такими словами:

Щедрик, щедрик, щедрівочка,
Прилетіла ластівочка,
Стала вона щебетати,
Господаря викликати ...

Моніка: *Перепрошую, але чому в щедрівці згадується ластівка? Адже ластівки прилітають навесні ...*

І.Ф.: Я вражений, Моніко, що ви звернули на це увагу. Річ у тім, що щедрівки виникли дуже давно, ще в дохристиянські часи, а тоді Новий рік наші предки слов'яни розпочинали саме навесні.

Петер: Широ Вам вдячні за бесіду. Ви так багато й докладно розповіли про українські звичаї!

І.Ф.: Спасибі на доброму слові. Це лише дешиця з багатющої народної скарбниці. Приходьте до нас, коли маєте час. А тим, хто хоче більше дізнатись про українські звичаї, обряди, традиції, раджу прочитати книжку Олекси Воропая «Звичаї нашого народу».

Моніка: Ще раз широко дякуємо і вітаємо вас, Іване Федоровичу, з Новим роком, зі старим Новим роком! Бажаємо Вам міцного здоров'я і творчих успіхів.

Завдання 17. Прочитайте вдома ще раз наведений вище текст. Підготуйте його переказ у формі монологу.

Завдання 18. На основі тексту «Зустріч на кафедрі народознавства» складіть кілька мікродіалогів, об'єднаних темами: а) різдвяні страви; б) щедрівки й колядки; в) «старий» Новий рік.

Завдання 19. Прочитайте уривок з книги Олекси Воропая «Звичаї нашого народу». Виділіть нову для вас інформацію. Висловіть своє ставлення до народних звичаїв.

... Ще й тепер ми маємо у народних звичаях і народній усній творчості ознаки зустрічі, поєднання староукраїнської, дохристиянської і християнської культури. Але ми до цього вже так звикли, що іноді не можемо розпізнати, де кінчається в народних звичаях староукраїнська і де починається християнська. Бо староукраїнські традиції ввійшли у кров і плоть наших звичаїв, і тепер ми собі не уявляємо Різдва без куті, Великодня без писанки, Святої трійці — без клечання, навіть називаємо це останнє свято — «зеленими святами» ...

Все це наша дохристиянська культура, наша найстаріша традиція. Кутя — це символ урожаю, писанка — це символ народження весняного сонця. Зеленим гіллям наші предки охороняли своє житло від нечистих духів ...

Завдання 20. Складіть на основі прочитаного діалог-розпитування, в якому з'ясуєте: а) дати святкування Різдва, Великодня, Святої Трійці; б) обрядову роль куті, писанки, клечання; в) зміст понять «кутя», «писанка», «кличання»; г) інші питання, що вас цікавлять. При складанні діалогів скористайтесь матеріалом для довідок.

Матеріал для довідок:

1. Вирази, які вживаються для підтримання розмови: *Я б хотів(-ла) дізнатись про ...; Мені б хотілося спитати ...; Ви б не могли розповісти децю про ...; Розкажіть, будь ласка, про ...; Я з радістю послухаю; Розкажіть детальніше, будь ласка; Що ви маєте на увазі? Що це означає? Правда, що ...; До речі; Як цікаво; Ви так цікаво оповідаєте ...*
2. **Різдво** — народна назва християнського свята Різдва Христового, яке відзначається за православними традиціями 7-го січня.

Великдень — народна назва християнського свята Пасхи, Воскресіння Христового; відзначається у православних у різний час, але не раніше 29 березня і не пізніше 7-го травня.

Свята Трійця (Трійця) — християнське свято Зішестя Святого Духа на Апостолів, у народі називають його Зелені свята, або Клечальна неділя, — святкують на сьомому тижні після Великодня. **Кличання** — зелень, якою прикрашають оселю та садибу на Трійцю.

Кутя — обрядова каша з пшеничних або ячмінних зерен з солодкою підливою з меду, розтертого маку, горіхів.

Писанка (крашанка) – розмальоване (розписане) варене яйце, обрядова страва на Великдень; їх спочатку освячують у церкві, а потім дарують один одному.

Декоративна писанка – вид українського мистецтва, пов'язаний з культом яйця як уособлення таємниці зародження й продовження життя. Найчастіше робиться з дерева.

Завдання 21. Прочитайте текст. Зверніть увагу на формули прощання, узвичаєні в українському мовному етикеті.

... Прощаємося ми, користуючись трохи більшою кількістю формул, теж здавна узвичаєних в нашій мові: *До побачення! Бувайте здорові! На все добре! На добраніч! До завтра! До скорої зустрічі! Прощайте! Ідіть (ходіть) здорові!* (вживається ще кілька варіантів цих формул). Хоч вибір тут і невеликий, проте завжди можна знайти потрібний у конкретній ситуації вислів, щоб передати ним і пошану, і теплі почуття до людини, з якою прощаєшся.

Молоді й дуже молоді люди і вітаються і прощаються найрізноманітнішими заміниками узвичаєних формул («*Чао!*», «*Хелло!*», «*Пока*», «*Наше вам!*» та ін.). Нічого, ці молоді люди переростуть і теж багатимуть один одному «Доброго здоров'я», коли знатимуть його ціну.

Ми вже говорили про те, що зустрічаючись на роботі кілька разів на день, вітаються лише один раз. Так само прощатися треба один раз. Бувають випадки, коли треба виявити до людини особливу увагу; тоді, виходячи ненадовго, ви обираєте одну з цих формул:

*Я з Вами не прощаюсь!
Ми ще побачимось!
Я ще побачуся сьогодні з Вами!
До вечора! та ін.*

У вас була ділова зустріч; ви прощаєтесь зі співрозмовником. Що каже з цього приводу етикет?

Можна просто потиснути один одному руки, а можна при цьому додати одну з таких форм ввічливості:

*Добре, що ми про все домовилися.
Дякую за цінні поради, за нову інформацію.
Дякую, що вислухали мене.
Дякую, що знайшли час зустрітися зі мною.
(й багато інших варіантів, залежно від ситуації).*

(А. Коваль).

Завдання 22. Складіть і напишіть текст, аналогічний наведеному вище, в якому розкажіть про те, як прощаються у вас на батьківщині.

Завдання 23. Опишіть ситуації (час, місце зустрічі співрозмовників), в яких можна вжити такі формули прощання:

1. До побачення! Приходьте до нас частіше.
2. Усього вам найкращого! Щасливої дороги!
3. На все добре! Щастя вам на новому місці.
4. Бувай здоровий! Не забувай нас, заходь.
5. До зустрічі в Новому році! Щастя вам!
6. На добраніч! Щиро дякуємо за гостинність!
7. На добраніч, діти!
8. Дякую за прогулянку. Завтра зателефоную.

Завдання 24. Прочитайте уривки художнього тексту.

1. ... Якийсь час ми мовчали. Повернулася Ліка, допомогла прибрати зі столу й вимити чашки, а тоді ми почали прощатися. Клавдія Степанівна плакала і просила нас не забувати її і приїздити в гості.

— Будемо дуже раді ... Приїжджайте ...

Ми з Лікою обіцяли, що зберемось і неодмінно побуваємо в Білозерську, і Клавдія Степанівна радісно кивала головою і дякувала.

2. Поки ми йшли до автобуса, Ліка мовчала, а тоді спитала, чи не потрібна мені яка-небудь допомога.

Мені хотілося сказати їй що-небудь образливе, але я промовчав, подумавши, що вона, власне, ні в чому не винна. Попрошались ми тепло, але, здається, Ліка все-таки образилася, бо від її допомоги я відмовився.

(П. Кириченко. Втеча.)

Завдання 25. Трансформуйте виділені у текстах речення в діалоги.

Завдання 26. Прочитайте уривок з повісті І. Нечуя-Левицького¹ «Бурлачка».

— Ти, дочко, приходь до нас щонеділі, та посидимо, та поговоримо. Я тебе поведу в гості до своїх стеблівських людей, до знайомих. Одцурайся, серце, од тих бурлак. Ти така молода! Тобі так легко збитися з пуття у твоїх літах, — говорила стара Михалчевська на прощанні з Василюною.

— Спасибі вам за хліб, за сіль, — сказала Василина, виходячи з хати. Михалчевський провів Василюну через городи до самої фабрики і просив прийти до матері в гості другої неділі.

¹ Нечуй-Левицький (Левицький) Іван Семенович (1838-1918) — видатний український письменник. Автор реалістичних гостросоціальних та сатиричних повістей, історичних романів, п'єс

Завдання 27. Складіть діалог-розпитування на основі речення «За вечерю вона розпитувала Василю за її матір, за батька, про рідне село, а найбільше про матір». Використайте таку інформацію: Василина народилася в дуже маленькому селі Комарівці, недалеко від села Керелівка, батьківщини Т. Шевченка. У батьків Василяни, Прокопа та Одарки Паляників, своя хата, великий садок. У них восьмеро дітей, Василина найстарша в сім'ї.

Завдання 28. Переробіть на діалог інформацію, вміщену в реченнях:

«Василина не сміла підвести очей на Михалчевську, тихо подякувала і попросила вибачити їй, нещасній, за той клопіт, що вона вчинила Михалчевській».

«Михалчевський провів Василю через городи до самої фабрики і просив прийти до матері в гості другої неділі».

Використайте відомі вам формули подяки, вибачення, запрошення

ГРАМАТИЧНІ ТАБЛИЦІ

Таблиця 1

Іменник (рід іменників)

Рід	Закінчення	Приклади
чоловічий	твердий приголосний та -й	дід, журналіст, живопис, залік, капелюх, капітан, кучар, майстер, огірок, листопад, стіл, край, Андрій
	м'який приголосний (графічний -ь)	велетень, кінь, учитель, квітень, українець
	-а, -я	собака, суддя, Микола
	-о	батько, тато, Петро
жіночий	-а, -я	дочка, кімната, їжа, техніка, Оксана, бабуся, книгарня, станція, сім'я, Марія
	твердий приголосний	любов, подорож, піч
	м'який приголосний (графічний -ь)	відповідь, рівність, чверть мати
середній	-о, -е	вікно, гальмо, ліжко, метро море, сонце, прізвище
	-я	знання, розпорядження, життя ім'я, хлоп'я
	-а	курча

Таблиця 2

Число іменників

Рід	Однина		Множина	
	закінчення	приклади	закінчення	приклади
чоловічий	тверд. пригол.	зошит	-и	зошити
	тверд. пригол.	у́ряд	-и	у́ряди
	тверд. пригол.	друг	-і	дру́зі
	-й	музе́й	-і́	музе́ї
	-ь	оливе́ць	-і́	оливи́ці
		украї́нець	-і	украї́нці
		учи́тель	-і́	учителі́
	-а	соба́ка	-и	соба́ки
-о	та́то	-и	та́ти	
-я	суддя́	-і	су́дді	
жіночий	-а	кімна́та	-и	кімна́ти
	-а	пло́ща	-і	пло́щі
	-я	бабу́ся	-і	бабу́сі
	-ь	ві́дповідь	-і	ві́дповіді
	тверд. пригол.	любо́в	-	-
	тверд. пригол.	піч	-і	пе́чі
тверд. пригол.	ма́ти	-(ер)і́	матері́	
середній	-о́	ві́кно	-а	ві́кна
	-е	мо́ре	-я́	моря́
	-е	се́лище	-а	се́лища
	-я	ро́зпорядження́	-я	ро́зпорядження́
	-я́	ім'я́	-(ен)а́	іме́на
	-а́	курча́	-(а́т)а	курча́та

Примітка:

Деякі іменники вживаються тільки в однині:

любо́в, олія, баво́вна, бага́ж, байдуже́сть, бакалія́, га́лас, пе́чиво, цу́кор та ін.

або тільки у множині:

окуля́ри, каніку́ли, консе́рви, шта́ні.

Про це див. с. 98 тексту.

Таблиця 3

Відмінювання іменників (називний відмінок)

Однина					
жіночий рід	закінчення	чоловічий рід	закінчення	середній рід	закінчення
загальні назви (істот, неістот)					
дочка	-á	дід	тверд.	вікно	-ó
кімната	-а	залик	приг.	око	-о
площа	-а		- ! -	прізвище	-е
книгарня	-я			море	-е
відповідь	м'як. приг.	німець	м'як. приг.	знання	-я
піч	тверд. приг.	учитель	- ! -	ім'я	-я
сім'я	-я	край	-й	курча	-á
станція	-я	собака	-а		
мати	-и	тато	-о		
мати́р (рідко)					
власні назви (імена)					
Оксана	-а	Мико́ла	-а		
Марія	-я	Петро́	-ó		
Любо́в	тверд. приг.	Оле́г	тверд. приг.		
		Ві́ктор	- -		
		І́гор	- -		
		Андрі́й	-й		
Множина					
загальні назви (істот, неістот)					
дочки	-и	діди́	-й	ві́кна	-а
кімнати	-и	зали́ки	-и	о́чі	-і
площі́	-і	ні́мці	-і	прізви́ща	-а
книга́рні	-і	учите́лі	-і	моря́	-я
відпові́ді	-і	кра́й	-і	зна́ння	-я
пе́чі	-і	соба́ки	-и	іме́на	-а
сі́м'ї	-і	та́ти	-и	ку́рча́та	-а
ста́нці́	-і				
мате́рі	-і				
власні назви (імена)					
Оксана́	-и	Мико́ли	-и		
Ма́рі́	-і	Петро́	-й		
(від Любо́в	-	Оле́ги	-и		
майже не вжи- вається)		Ві́ктори	-и		
		І́горі	-і		
		Андрі́й	-і		

Примітка:

- Жирним шрифтом тут і далі виділяються зміни, які відбуваються в основах слів при відмінюванні: піч – печі
- Власні імена, що закінчуються на **-р**, у називному відмінку множини мають закінчення **-и**, крім кількох імен, в т. ч. Ігор – Ігорі.

Відмінювання іменників (родовий відмінок)

Таблиця 4

Однина					
жіночий рід	закінчення	чоловічий рід	закінчення	середній рід	закінчення
загальні назви (істот, неістот)					
дочки	-ї	дiда	-а	вiкна	-а
кiмнати	-и	залiку	-у	ока	-а
плoцi	-i	нiмця	-я	прiзвища	-а
книгарнi	-i	учителя	-я	моря	-я
вiдповiдi	-i	краю	-ю	знання	-я
печi	-i	собаки	-и	iменi, iм'я	-i, -я
сiм'ї	-ї	тата	-а	курчати	-и
станцiї	-ї				
матерi	-i				
власнi назви (iмена)					
Оксани	-и	Миколi	-и		
Марiї	-ї	Петра	-а		
Любовi	-i	Олега	-а		
		Вiктора	-а		
		Горя	-я		
		Андрiя	-я		
Множина					
загальнi назви (iстот, неiстот)					
дoчок	-	дiдiв	-iв	вiкон	-
кiмнат	-	залiкiв	-iв	очей	-ей
плoц	-	нiмцiв	-iв	прiзвищ	-
книгарень	-ь	учителiв	-iв	морiв	-iв
вiдповiдей	-ей	краiв	-iв	знань	-ь
печей	-ей	собак	-	iмен	-
сiмей	-ей	татiв (тат)	-iв (-)	курчат	-
станцiй	-iй				
матерiв	-iв				
власнi назви (iмена)					
Оксан	-	Микол	-		
Марiї	-ї	Петрiв	-iв		
-	-	Олеги	-iв		
		Вiкторiв	-iв		
		Горiв	-iв		
		Андрiв	-iв		

Примітка:

Іменники чоловічого роду в родовому відмінку однини приймають закінчення -а, -я або -у, -ю. Про розрізнення закінчень див. стор. 99 навчального посібника.

Відмінювання іменників (давальний відмінок)

Таблиця 5

Однина					
жіночий рід	закінчення	чоловічий рід	закінчення	середній рід	закінчення
загальні назви (істот, неістот)					
дочці	-і	дідові, діду	-ові, -у	вікн ^у	- ^у
кімнати	-і	залікові,	-ові, -у	оку, окуви	-у, -ові
площі	-і	заліку		прізвищу	-у
книгарні	-і	німцєві, німцю	-єві, -ю	морю	-ю
відповіді	-і	учителєві,		знанню	-ю
печі	-і	учителю	-єві, -ю	імені	-і
сім'ї	-і	красєві, краю	-єві, -ю	курчати	-і
станції	-і	собаці	-і		
матері	-і	татаві, тату	-ові, -у		
власні назви (імена)					
Оксані	-і				
Марії	-і				
Любові	-і	Миколі	-і		
		Петрові, Петру	-ові, - ^у		
		Олегові, Олегу	-ові, -у		
		Вікторові,			
		Віктору	-ові, -у		
		Ігорєві, Ігорю	-єві, -ю		
		Андрієві,			
		Андрію	-єві, -ю		
Множина					
загальні назви (істот, неістот)					
дочкам	-ам	дідам	-ам	вікнам	-ам
кімнатам	-ам	залікам	-ам	очам	-ам
площам	-ам	німцям	-ям	прізвищам	-ам
книгарням	-ям	учителям	-ям	морям	-ям
відповідям	-ям	краям	-ям	знанням	-ям
печам	-ам	собакам	-ам	іменам	-ам
сім'ям	-ям	татам	-ам	курчатам	-ам
станціям	-ям				
матерям	-ям				
власні назви (імена)					
Оксанам	-ам	Миколам	-ам		
Маріям	-ям	Петрам	-ам		
—	—	Олегам	-ам		
		Вікторам	-ам		
		Ігорям	-ям		
		Андріям	-ям		

Таблиця 6

Відмінювання іменників (знахідний відмінок)

Однина					
жіночий рід	закінчення	чоловічий рід	закінчення	середній рід	закінчення
загальні назви (істот, неістот)					
дочку	-у	діда	-а	вікно	-о
кімнату	-у	залік	-	око	-о
площу	-у	німця	-я	прізвище	-е
книгарню	-ю	учителя	-я	море	-е
відповідь	-ь	край	-	знання	-я
піч	-	собаку	-у	ім'я	-я
сім'ю	-ю	тата	-а	курча	-а
станцію	-ю				
матір	-				
власні назви (імена)					
Оксану	-у	Миколу	-у		
Марію	-ю	Петра	-а		
Любов	-	Олега	-а		
		Віктора	-а		
		Ігоря	-я		
		Андрія	-я		
Множина					
загальні назви (істот, неістот)					
дочок	-	дідів	-ів	вікна	-а
кімнати	-и	заліки	-и	очі	-і
площі	-і	німців	-ів	прізвища	-а
книгарні	-і	учителів	-ів	моря	-я
відповіді	-і	краї	-і	знання	-я
печі	-і	собак	-	імена	-а
сім'ї	-і	татів (тат)	-ів (-)	курчат(а)	- (-а)
станції	-ї				
матерів	-ів				
власні назви (імена)					
Оксан	-	Микол	-		
Марій	-й	Петрів	-ів		
		Олегів	-ів		
		Вікторів	-ів		
		Ігорів	-ів		
		Андріїв	-ів		

Примітка:

- Деякі іменники чоловічого роду, переважно назви побутових предметів, можуть приймати в знахідному відмінку закінчення родового відмінка: (купив) ніж, ножа; (прочитав) лист, листа.
- Назви тварин у знахідному відмінку множини можуть мати паралельні закінчення називного або родового відмінка: (побачив) курчат, курчата; (купив) коні, коней.

Відмінювання іменників (орудний відмінок)

Таблиця 7

Однина					
жіночий рід	закінчення	чоловічий рід	закінчення	середній рід	закінчення
загальні назви (істот, неістот)					
дочкою	-ою	дідом	-ом	вікном	-ом
кімнатою	-ою	заліком	-ом	оком	-ом
площею	-єю	німцем	-ем	прізвищем	-ем
книгарнею	-єю	учителем	-ем	морем	-ем
відповіддю	-ю	краєм	-єм	знанням	-ям
підчю	-ю	собакою	-ою	іменем	-ем
сім'єю	-єю	татом	-ом	ім'ям	-ям
станцією	-єю			курчам	-ам
матір'ю	-ю				
власні назви (імена)					
Оксаною	-ою	Миколою	-ою		
Марією	-єю	Петром	-ом		
Любов'ю	-ю	Олегом	-ом		
		Віктором	-ом		
		Ігорем	-ем		
		Андрієм	-єм		
Множина					
загальні назви (істот, неістот)					
дівчатами	-ами	дідами	-ами	вікнами	-ами
кімнатами	-ами	заліками	-ами	очима	-има
площами	-ами	німцями	-ями	прізвищами	-ами
книгарнями	-ями	учителями	-ями	морями	-ями
відповідями	-ями	краями	-ями	знаннями	-ями
печами	-ами	собаками	-ами	іменами	-ами
сім'ями	-ями	татами	-ами	курчатами	-ами
станціями	-ями				
матер'ями	-ями				
власні назви (імена)					
Оксанами	-ами	Миколами	-ами		
Маріями	-ями	Петрами	-ами		
		Олегами	-ами		
		Вікторами	-ами		
		Ігорями	-ями		
		Андріями	-ями		

Таблиця 8

Відмінювання іменників (місцевий відмінок)

Однина					
жіночий рід	закінчення	чоловічий рід	закінчення	середній рід	закінчення
загальні назви (істот, неістот)					
на дочці	-і	на дідові, діду	-ові, -у	на вікні	-і
у кімнаті	-і	на залікові,		в оці	-і
на площі	-і	заліку	-ові, -у	у прізвищі	-і
у книгарні	-і	на німцєві,		на морі	-і
у відповіді	-і	німцю	-еві, -ю	у знанні	-і
на печі	-і	на вчителєві,		в імені	-і
у сім'ї	-і	вчителю	-еві, -ю	на курчаті	-і
на станції	-і	у краї	-і		
на матері	-і	на собаці	-і		
		на татові, тату	-ові, -у		
власні назви (імена)					
на Оксані	-і	на Миколі	-і		
на Марії	-і	на Петрові	-ові		
на Любові	-і	на Олєгові	-ові		
		на Вікторові	-ові		
		на Ігорєві	-еві		
		на Андрієві	-еві		
Множина					
загальні назви (істот, неістот)					
на дочках	-ах	на дідах	-ах	на вікнах	-ах
у кімнатах	-ах	на заліках	-ах	на очах	-ах
на площах	-ах	на німцях	-ях	у прізвищах	-ах
у книгарнях	-ях	на вчителях	-ях	на морях	-ях
у відповідях	-ях	на краях	-ях	у знаннях	-ях
на печах	-ах	на собаках	-ах	в іменах	-ах
у сім'ях	-ях	на татах	-ах	на курчатах	-ах
на станціях	-ях				
на матерях	-ях				
власні назви (імена)					
на Оксанах	-ах	на Миколах	-ах		
на Маріях	-ях	на Петрах	-ах		
		на Олєгах	-ах		
		на Вікторах	-ах		
		на Ігорях	-ях		
		на Андріях	-ях		

Відмінювання іменників (кличний відмінок)

Таблиця 9

Однина					
жіночий рід	закінчення	чоловічий рід	закінчення	середній рід	закінчення
загальні назви (істот, неістот)					
дóчка	-о	дiду	-у	вiкно́	-о́
кiмнáто	-о	зáлку	-у	о́ко	-о
плóще	-е	нiмцю	-ю	прiзвище	-е
книга́рне	-е	учи́телю	-ю	мо́ре	-е
вiдповiде	-е	кра́ю	-ю	знáння	-я́
пéче	-е	собáко	-о	iм'я́	-я́
сiм'я́	-я́	та́ту	-у	курча́	-а́
ста́нцiе	-е	дру́же	-е		
ма́ти	-и				
бабу́сю	-ю				
власні назви (iмена)					
Оксáно	-о	Микóло	-о		
Марiе́	-е	Петре́	-е		
Любо́ве	-е	Оле́гу	-у		
		Вiкто́ре	-е		
		Го́ре	-е		
		Андрiю́	-ю		
Множина					
загальні назви (істот, неістот)					
дóчки	-и	дiдi	-i	вiкна	-а
кiмнáти	-и	зáлки	-и	о́чi	-i
плóщi	-i	нiмцi	-i	прiзвища	-а
книга́рнi	-и	учи́телi	-i	моря́	-я́
вiдповiдi	-i	кра́i	-i	знáння	-я́
пéчi	-i	собáки	-и	iмена́	-а́
сiм'я́	-я́	тати́	-и	курча́та	-а
ста́нцiї	-ї	дру́зi	-i		
власні назви (iмена)					
Оксáни	-и	Микóли	-и		
Марiї́	-ї	Петри́	-и		
-	-	Оле́ги	-и		
		Вiктори́	-и		
		Го́рi	-i		
		Андрiї́	-ї		

Примітка:

В іменників чоловічого роду з кінцевим приголосним основи **г, к, х** та суфіксом **-ець** відбувається чергування **г//ж, г//з, к//ч, х//с, ц//ч**: друг – дру́же, юнак – юна́че, хлопець – хлопце́ч.

Таблиця 10

Відмінювання прикметників, присвійних займенників (наш, ваш, їхній),
питальних займенників (який, котрий), означальних займенників
(крім увесь, весь) та порядкових числівників*

Однина						
Відмінок	Тверда група			М'яка група		
	чоловічий рід	середній рід	жіночий рід	чоловічий рід	середній рід	жіночий рід
називний	старий наш кожний який п'ятий -ий(-ий)	старé наше ко́жне яке́ п'яте -е(-é)	старá наша ко́жна яка́ п'ята -а(-á)	да́вній і́хній тре́тій	да́вне і́хне тре́те	да́вня і́хня тре́тя
родовий	старо́го нашого ко́жного яко́го п'ято́го -ого(-о́го)	старо́го нашого ко́жного яко́го п'ято́го -ого(-о́го)	старо́ї нашої ко́жної яко́ї п'ято́ї -ої(-о́ї)	да́внього і́хнього тре́тього	да́внього і́хнього тре́тього	да́вньої і́хньої тре́тьої
давального	старо́му нашому ко́жному яко́му п'ято́му -ому(-о́му)	старо́му нашому ко́жному яко́му п'ято́му -ому(-о́му)	старі́й на́шій ко́жній якій п'яті́й -ій(-і́й)	да́вньому і́хньому тре́тьому	да́вньому і́хньому тре́тьому	да́вній і́хній тре́тій
знахідний	= називн. або родов.	старé наше ко́жне яке́ п'яте -е(-é)	стару́ нашу ко́жну яку́ п'яту́ -у(-у́)	= називн. або родов.	да́вне і́хне тре́те	да́вно і́хню тре́тю
орудний	старі́м на́шим ко́жним які́м п'яти́м -им(-і́м)	старі́м на́шим ко́жним які́м п'яти́м -им(-і́м)	старо́ю нашо́ю ко́жною яко́ю п'ято́ю -ою(-о́ю)	да́внім і́хнім тре́тім	да́внім і́хнім тре́тім	да́вньою і́хньою тре́тьою
місцевий	на старо́му (-ім) нашо́му (-ім) ко́жному (-ім) яко́му (-ім) п'ято́му (-ім) -ому(-о́му) -ім(-і́м)	на старо́му (-ім) нашо́му (-ім) ко́жному (-ім) яко́му (-ім) п'ято́му (-ім) -ому(-о́му) -ім(-і́м)	на старі́й на́шій ко́жній якій п'яті́й -ій(-і́й)	на да́вньому (да́внім) і́хньому (і́хнім) тре́тьому (тре́тім) -ому -ім	на да́вньому (да́внім) і́хньому (і́хнім) тре́тьому (тре́тім) -ому -ім	на да́вній і́хній тре́тій -ій

Таблиця 10 (продовження)

Відмінювання прикметників

Множина			
Відмінок	Тверда група		М'яка група
називний	старі кожні п'яті -і(-і)	наші які	давні іхні треті -і
родовий	старих кожних п'ятих -их(-іх)	наших яких	давніх іхніх третіх -іх
давальний	старім кожним п'ятим -им(-ім)	нашим яким	давнім іхнім третім -ім
знахідний	= називн. або родов.		= називн. або родов.
орудний	старіми кожними п'ятими -ими(-іми)	нашими якими	давніми іхніми третіми -іми
місцевий	на старіх кожних п'ятих -их(-іх)	наших яких	на давніх іхніх третіх -іх

*Примітка:

- За зразком відмінювання займенника кожний відмінюються також означальні займенники *кожен, всякий, вслякий, самий (самий), сам (самі, самі)*.
- У знахідному відмінку закінчення прикметників, займенників, порядкових числівників чоловічого роду збігаються або ж з називним відмінком (при узгодженні з назвами неістот): *бачу красивий будинок, переїхав на п'ятий поверх*, або ж з закінченням родового відмінка (при узгодженні з назвами істот): *зустрів давнього друга, бачив іхнього сина*.
- За зразком відмінювання прикметників твердої групи відмінюються порядкові числівники, що мають закінчення **-ий**: *перший, одинадцятий, п'ятдесятий, дев'яностий, чотирьохсотий, мільйонний тощо*.
- Діеприкметники (типу *підмальований, працюючий*) відмінюються за зразком прикметників твердої групи.
- У множині розрізняються лише відмінкові закінчення прикметників твердої та м'якої групи безвідносно до роду.
- Закінчення у знахідному відмінку залежить від іменника, з яким він узгоджується: якщо це назва істоти, прикметник (займенник, числівник) приймає закінчення родового відмінка: *зустрів старіх, наших друзів*; якщо прикметник (займенник, числівник) узгоджується з назвою неістот, закінчення знахідного відмінка збігається із закінченням називного відмінка: *купив іхні старі будинки*.

Таблиця 11

Відмінювання особових займенників та зворотного займенника себе

	Однина				Множина		
називний	я	ти	він	вона́	ми	ви	вони́
родовий	мене́ себе́	тебе́	його́ (нього́)	ї́ї (неї́)	нас	вас	їх (них)
давальный	мені́ собі́	тобі́	йому́	ї́й	нам	вам	їм
знахідний	мене́ себе́	тебе́	його́ (нього́)	ї́ї (неї́)	нас	вас	їх (них)
орудний	мно́ю собо́ю	тобо́ю	ним	не́ю	на́ми	ва́ми	ни́ми
місцевий	на мені́ собі́	тобі́	ньо́му (ні́м)	ні́й	на нас	вас	них

Примітка:

Форми займенників третьої особи (він, вона́, вона́, вони́) після прийменників уживаються з приставним **н**.

Зворотний займенник себе́ форми називного відмінка не має.

Таблиця 12

**Відмінювання присвійних, вказівних, питальних займенників
та означального займенника
весь (увесь, ввесь)**

Відмінок	Однина		Множина	
	чоловічий і середній рід		жіночий рід	
називний	мій той цей чий весь (увесь)	моє те це чие все (усе)	моя та ця чия вся (уся)	мої ті ці чі всі (усі)
родовий	мого того цього чийого всього		моєї тієї цієї чєї всєї	моїх тих цих чїх всіх
давальний	моєму тому цьому чийому (чїєму) всьому		моїй тій цій чий всій	моїм тим цим чїм всім
знахідний	= назив. або родовий	моє те чїє все (усе)	мою ту цю чїю всю	= назив. або родовий
орудний	моїм тим цим чїм всім		моєю тією (тою) цією чїєю всєю	моїми тими цими чїми всіма
місцевий	на моєму (моїм) тому (тім) цьому (цім) чийому (чїєму, чїім) всьому (всім)		на моїй тій цій чий всій	на моїх тих цих чїх всіх

Таблиця 13

Відмінювання кількісних числівників *один, одно (одне), одні*

Відмінок	Однина		Множина	
	чоловічий і середній рід	жіночий рід		
називний	один	одно (одне)	одна	одні
родовий	одного		однієї (одної)	одних
давальний	одному		одній	однім
знахідний	= назив. або родовий	одно (одне)	одну	= називн. або родовий
орудний	одним		однією (одною)	одними
місцевий	на одному (однім)		на одній	на одних

Таблиця 14

Відмінювання кількісних числівників *два, дві, три, чотири, п'ять, шість, сім, вісім* та збірного числівника *обидва (обидві)*

називний	два дві обидва обидві	три	чотири	п'ять	шість	сім	вісім
родовий	двох обох	трьох	чотирьох	п'яти п'ятьох	шести шістьох	семи сімох	восьми восьмох
давального	двом обом	трьом	чотирьом	п'яти п'ятьом	шести шістьом	семи сімом	восьми восьмом
знахідний	= наз. або родов. обох	= наз. або род.	= наз. або род.	п'ять або п'ятьох	шість або шістьох	сім або сімох	вісім або восьмох
орудний	двома обома	трьома	чотирма	п'ятьма п'ятьома	шістьма шістьома	сьома сімома	восьма восьмома
місцевий	на двох обох	на трьох	на чоти- рьох	на п'яти п'ятьох	на шести шістьох	на семи сімох	на восьми восьмох

Примітка:

За зразком числівників *п'ять* або *шість* відмінюються числівники від *дев'яти* до *двадцяти*, а також числівник *тридцять*.

Таблиця 15

Відмінювання кількісних числівників *п'ятдесят, двісті, п'ятсот*

називний	п'ятдесят	двісті	п'ятсот
родовий	п'ятдесяти п'ятдесятьох	двохсот	п'ятисот
давальный	п'ятдесяти п'ятдесятьом	двомстам	п'ятистам
знахідний	п'ятдесят або п'ятдесятьох	двісті	п'ятсот
орудний	п'ятдесятьма п'ятдесятьома	двомастами	п'ятьмастами п'ятьомастами
місцевий	у п'ятдесяти п'ятдесятьох	на двохстах	на п'ятистах

Примітка:

За цими зразками відмінюються числівники *триста, чотириста, шістсот, сімсот, вісімсот, дев'ятсот*.

Таблиця 16

Дієслово (теперішній час)

Відмінок	Число	Особа	Закінчення	Дієслова	
				читати	писати
I	однина	1	-у, -ю	чита-ю	пиш-у
		2	-еш, -єш	чита-єш	пиш-єш
		3	-е, -є	чита-є	пиш-є
	множина	1	-емо, -ємо	чита-ємо	пиш-ємо
		2	-ете, -єте	чита-єте	пиш-єте
		3	-уть, -ють	чита-ють	пиш-уть
			говорити	вчити	
II	однина	1	-у, -ю	говор-ю	вч-у
		2	-иш	говор-иш	вч-иш
		3	-ить	говор-ить	вч-ить
	множина	1	-имо	говор-имо	вч-имо
		2	-ите (-ите)	говор-ите	вч-ите
		3	-ать, ять	говор-ять	вч-ать

Примітка:

1. У дієсловах I дієвідміни відбуваються чергування приголосних

г//ж, к//ч, х//ш, з//ж, т//ч, ст//щ, ск//щ

у всіх формах теперішнього (або майбутнього простого) часу, якщо таке чергування спостерігається в першій особі однини: берегти – бережу, бережуть; казати – кажу, кажуть; могти – міжу, можуть; хотіти – хочу, хочуть.

2. У дієсловах II дієвідміни відбувається чергування приголосних

д//дж, т//ч, з//ж, с//ш, зд//ждж

лише у формі першої особи однини теперішнього (або майбутнього простого) часу: летіти – лечу, летять; їздити – їжджу, їздять; водити – воджу, водять; возити – вожу, возять; носити – ношу, носять.

У дієслові II дієвідміни бігти (а також похідних від нього – забігти, прибігти та ін.) г чергується з ж у всіх формах: біжу, біжиш, біжить, біжимо, біжите, біжать.

У дієсловах II дієвідміни в 1-ій особі однини і 3-ій особі множини приголосні б, п, в, м, ф чергуються з бл, пл, вл, мл, фл: любити – люблю, люблять; графити – графлю, графлять.

Таблиця 17

Дієслова руху

Дієслова односпрямованого руху	Дієслова різноспрямованого руху
йти бігти їхати летіти плисти везти вести нести	ходити бігати їздити літати плавати возити водити носити
рух туди → Я йду за газетами.	рух туди й назад ↔ Я ходив за газетами.

Таблиця 18

Дієвідмінювання дієслів руху

йти	ходити	їхати	їздити
я йду ти йдеш він іде ми йдемо ви йдете вони йдуть →	я ходжу ти ходиш він ходить ми ходимо ви ходите вони ходять ↔	я їду ти їдеш він їде ми їдемо ви їдете вони їдуть →	я їзджу ти їдиш він їздить ми їздимо ви їздите вони їздять ↔
нести	носити	плисти (пливті)	плавати
я несучу ти несеш він несе ми несемо ви несете вони несуть	я ношу ти носиш він носить ми носимо ви носите вони носять	я пливу ти пливеш він пливе ми пливемо ви пливете вони пливуть	я плаваю ти плаваєш він плаває ми плаваємо ви плаваєте вони плавають
бігти	бігати	везти	возити
я біжучу ти біжиш він біжить ми біжимо ви біжите вони біжать	я бігаю ти бігаєш він бігає ми бігаємо ви бігаєте вони бігають	я везу ти везеш він везе ми веземо ви везете вони везуть	я возжу ти возиш він возить ми возимо ви возите вони возять
летіти	літати	вести	водити
я летучу ти летиш він летить ми летимо ви летите вони летять	я літаю ти літаєш він літає ми літаємо ви літаєте вони літають	я веду ти ведеш він веде ми ведемо ви ведете вони ведуть	я воджу ти водиш він водить ми водимо ви водите вони водять

Таблиця 19

Відмінювання дієслів *дати*, *їсти*, *бути*, *відповісти* у теперішньому часі

Число	Особа	Дієслова			
		дати	їсти	бути	відповісти
однина	1	дам	їм	—	відповім
	2	даси	їси	—	відповіси
	3	дасть	їсть	є	відповість
множина	1	дамо	їмо	—	відповімо
	2	дасте	їсте	—	відповісте
	3	дадуть	їдять	—	відповідять

Примітка:

- Дієслова з коренем *-вісти* в сучасній мові вживаються тільки з префіксами *відповісти*, *розповісти*.
- Дієслово *бути* має тільки форми 3-ої особи однини *є*.

Таблиця 20

Дієслово (майбутній час)

Вид	Діє-від-міна	Число	Особа	Закінчення	Дієслова		
					пити	намалювати	
доконаний	I	однина	1	-у, -ю	під-у	намалю-ю	
			2	-еш, -еш	під-еш	намалю-еш	
	3		-е, -є	під-е	намалю-є		
	множина	1	-емо, -емо	під-емо	намалю-емо		
2		-ете, -ете	під-ете	намалю-ете			
3		-уть, -ють	під-уть	намалю-ють			
					попросити	змінити	
II	однина	1	-у, -ю	попрош-у	змін-ю		
			2	-иш	попрос-иш	змін-иш	
			3	-ить	попрос-ить	змін-ить	
	множина	1	-имо	попрос-имо	змін-имо		
2		-ите	попрос-ите	змін-ите			
3		-ать, -ять	попрос-ять	змін-ять			
					читати	говорити	
недоконаний	I	однина	1	буду, будеш, буде + інфінітив	буду читати	буду говорити	
			2		будеш читати	будеш говорити	
	3		буде читати		буде говорити		
	II	1	2	будемо будете будуть } + інфінітив	будемо читати	будемо говорити	
					2	будете читати	будете говорити
					3	будуть читати	будуть говорити
I	однина	1	-му	читати-му	говорити-му		
			2	-меш	читати-меш	говорити-меш	
			3	-ме	читати-ме	говорити-ме	
	II	1	-memo	читати-memo	говорити-memo		
2			-мете	читати-mете	говорити-mете		
3			-муть	читати-муть	говорити-муть		

Таблиця 21

Відмінювання дієслів у минулому часі

Рід	Число	Закінчення	Дієслова		
			брати	говорити	нести
чоловічий жіночий середній	однина	- -а (-а́) -о (-о́)	брав брал-а брал-о	говорив говорил-а говорил-о	ніс несл-а несл-о
для всіх родів	множина	-и (-і́)	бра́л-и	говори́л-и	несл-і́

Примітка:

1. Якщо в корені дієслова немає **-р-, -ри**, то відбуваються чергування **о, е, а/і**: могли – міг, везти – віз, лягти – ліг; але: терти – тер, заперти – запер, стригти – стриг.
В інших формах **о, е, а** зберігаються: могла, несло, везли, лягла, стерегли.
2. Суфікс **-ну-** (якщо на нього не падає наголос) при творенні форм минулого часу може зникати: мерзнути – мерз, мерзла, мерзло, мерзли; але: повернути – повернув, повернула, повернули.
3. В українській мові існує давноминулий час, який утворюється з форм минулого часу дієслова та допоміжного дієслова **бути** у минулому часі: ходив був, ходила була, ходили були.
4. Минулий час є складовою частиною умовного способу, який утворюється від дієслів минулого часу та частки **би(б)**: Іван хотів би зробити та не міг; я могла б вас повідомити про час засідання.

Таблиця 22

Дієслово (наказовий спосіб)

Число	Закінчення	Дієслова
		нести, відчинити, зайти, підстригтися, читати, відчиняти, дякувати, дістати, заходити, різати, їсти
однина	-й -й твердий приголосний -ь	нес-й, відчин-й, зайд-й, підстрижись читай-й, відчиняй-й, дякуй-й ріж, їж дістан-ь, заход-ь
множина	-імо -мо -іте (-іть) -те	нес-імо, відчин-імо, зайд-імо, підстриж-імось читай-мо, відчиняй-мо, дякуй-мо, ріж-мо, їж-мо нес-іте, відчин-іть, зайд-іть, підстриж-ітесь читай-те, ковтай-те, ріж-те, їж-те, дістан-те, заход-те

Примітка:

1. Дієслова наказового способу мають в однині лише форму 2-ої особи, а в множині – форми 1-ої та 2-ої осіб.
2. Якщо дієслова наказового способу мають в однині закінчення **-и**, то в 1-ій особі множини вони закінчуються на **-імо**, а в 2-ій особі множини на **-іте(-іть)**: роб-й, роб-імо, роб-іть, ход-и, ход-імо, ход-іть.
3. Закінчення **-и, -імо, -іть** бувають:
  - а) під наголосом: бер-й, бер-імо, бер-іть, жив-й, жив-імо, жив-іть;
  - б) у дієсловах з наголошеним префіксом **ви-**: вибери, виберімо, виберіть.

МАТЕРІАЛИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Комунікативна тема: ЗНАЙОМСТВО.

Завдання 4. 1) Знайомство без посередників. 2) Те саме. 3) Знайомство з посередником ровесника, приятеля, дівчини. 4) Офіційне представлення. 5) При знайомстві з новим колегою. 6) Чемна відповідь під час знайомства. 7) Те саме, але менш формально. 8) У ситуації зустрічі не дуже близьких знайомих. 9) Знайомлячись з людиною, про яку чув (чула) раніше.

Завдання 15. 1) Дуже приємно, Іван Сергійович. (*Знайомство з посередником різних за віком людей.*) 2) Дуже приємно. А мене Наталка. (*Знайомство студентів у групі.*) 3) Тараненко, Іван Іванович, директор заводу. (*У ситуації інтерв'ю.*) 4) Ні, не пізнаю, вибачте. — Але ми з вами зустрічалися в минулому році на конференції в Кракові. 5) Дуже приємно, Сергій, Віктор, Оксана. (*Знайомство з друзями.*)

Завдання 19.

- Добрий вечір. Ви нова вчителька?
- Так, я.
- Я прийшов до вас, щоб познайомитися. Я думав, що побачу вас у неділю в церкві. Ви тут людина нова.
- Пробачте, але я ще нікуди не ходила.
- Якщо у вас трапиться потреба, то прошу вас звертатися до мене. Я ж ваш найближчий сусід.
- Спасибі.

Комунікативна тема: ЗВЕРТАННЯ.

Завдання 4. а) Мамо, сестро, Оксано, Насте, земле, Петрівно, Василівно, Валю, матусю, Катерино Павлівно, Маріє Василівно, дочко; б) синку, батьку, хлопче, хлопчику, Василю, Кобзарє, друже, Петре Миколайовичу, Петрику, Олексію.

Завдання 6. 1) Студент — студенте, студенти; 2) Олексій, Олексію; 3) Олександр — Олександрє; 4) товариш — товаришу; 5) Тарас — Тарасє.

Завдання 12. 1) Дуже ввічливе звертання на вулиці. 2) Старший за віком звертається до молодшого. 3) До кількох людей. 4) Безадресна форма звертання.

Комунікативна тема: ЗУСТРІЧ.

Завдання 11. 1. Друзі, приятелі, ровесники. 2. Студенти, аспіранти. 3. Друзі, приятелі. 4. Несподівана зустріч знайомих, що давно не бачилися. 5. В установі, посадова особа й відвідувач.

Завдання 16. 1. Яка (приємна) несподіванка! Оце так несподіванка! 2. Невже це ви (ти)! Не думав (думала) вас (тебе) зустріти тут. 3. Кого я бачу! Кого-кого, але вас (тебе) не сподівався (сподівалася) зустріти (тут)! 4. Що привело вас до мене? 5. Я радий (рада) вашому (твому) приходу. 6. Нарешті! 7. Ось я й прийшов (прийшла)! 8. Перепрошую (вибачте, пробачте), я прийшов (прийшла) без попередження. 9. Коли ми можемо зустрітися? 10. Може, зустрінемося? 11. Ви зможете прийти завтра до мене о третій годині? 12. Я тебе чекаю увечері, о сьомій годині! 13. Ви не зайняті сьогодні ввечері, о сьомій годині? 14. Давай зустрінемося на тому тижні, у четвер, о шостій годині вечора біля фонтана!

Завдання 17. 1. Кого не чекали зустріти. 2. Кого давно не бачили. 3. В офіційній обстановці. 4. Радісна зустріч того, кого не чекали. 5. Тому, хто прийшов з запізненням. 6. Той, хто запізнився. 7. При несподіваному приході. 8. Пропозиція зустрітися ще раз. 9. При бажанні зустрітися ще раз. 10. При домовленості про наступну зустріч. 11. При відмові від зустрічі. 12. При пропозиції зустрітися.

Завдання 18.

1. — Ольго Петрівно! Добридень! Невже це ви?
— Добридень, Віро Семенівно! Я рада, що зустріла вас. Ви не поспішаєте?
2. — Пробачте. Дозвольте ввійти?
— Заходьте.
— Добридень. Пробачте, що запізнився.
— Нічого, нічого, сідайте.
3. — Привіт! Яка зустріч!
— Привіт! Я рада тебе бачити. Давно тут?
— Пробач, я поспішаю. Може, зустрінемося завтра?
— З задоволенням.
— У середу, о п'ятій, на цьому місці.
— Гарзд.

Комунікативна тема: ТЕЛЕФОН.

Завдання 4. 2. Це не має великого значення, я можу зачекати. 6. Нема за що вибачатися. Це дрібниці, з кожним може трапитися така помилка. 7. Заперечення.

Завдання 12. 1. Нейтральне емоційне забарвлення. 2. Запитання з відтінком здивування. 3. Настійна вимога. 4. Категоричне заперечення; більш категорично звучить репліка з займенником *таких* (формальна множина при реальній одиничності). 5. Здивування з відтінком недовіри. 6. Зустрічне питання з відтінком легкого роздратування. 7. Роздратування. 8. Зустрічне питання з ледве прихованим обуренням. 9. Безадресне обурення у формі лайливого звороту. 10. Обурення з відтінком неприхованого незадоволення співрозмовником, що підкреслюється переходом з «ви» на «ти» (*набираєш* замість *набираєте*).

Завдання 13. Можливі варіанти:

1. — Алло! Це квартира Петренків? (Це деканат, бібліотека, ... ?).
  - Ні, ви помилились номером.
  - Вибачте, будь ласка.
  - Нічого.
2. — Алло!
  - Покличте, будь ласка, Галю.
  - Ви, мабуть, помилились. У нас такої немає (У нас така не працює).
  - Вибачте, але це 228-82-04?
  - Ні, ... 24.
  - Пробачте ще раз.
  - Нічого, буває.

Завдання 15.

БАЛАБОЛКА.

— Це ти, любий?
 — Чого дзвоню? Хочу дізнатись, як ти там. Уже виходиш? Мені тобі треба таке розказати! Зранку приходила Галя. Ну, ти її знаєш, дружина Петра. Уявляєш, вони вчора купили меблевий гарнітур ... Розкажу дома, коли прийдеш? Але мені не терпиться, мій дороженький! Я вже збігала до них і роздивилась. Не гарнітур, а мрія! Я й у магазині вже була. Там ще один такий самісінський стоїть. Якби ти бачив, яка розкіш! Чого вартий лише м'який куточок! Які крісла! А тахта! Я такої зроду не бачила. Подушки м'якесенькі. Їх аж дев'ять штук! А крісла ... Не крісла, а справжнісінькі ліжка. І не якісь там квіточки на оббивці. Шкіра, натуральна шкіра! Ах, я так давно мріяла про шкіряні меблі! І знаєш, зовсім недорого. Якихось дві тисячі. До речі, я вже домовилась із комісійним магазином. Їхній працівник оцінив наші меблі в одну тисячу. Я, звичайно, хотіла більше, він же зовсім новий. І місяця не пройшло, як ми його придбали. Але він дає лише тисячу ... . Ну, що ж, тисячу так тисячу. Зрештою, новий гарнітур нам коштуватиме наполовину дешевше ... Ти вже прийшов,

любий? А я все ще говорю з тобою по телефону. Так ти не чув, про що я говорила?! Ось послухай ...

Завдання 16.

1. — Слухаю.

— Ірочко, люба, це Дмитро ...

— А, це ти ...

— Я так скучив за тобою! Можна, я прийду?

— Ні ... Не треба сьогодні.

— Що з тобою, люба? Щось трапилось?

— Недобре почуваюсь.

— То, може, я все ж таки прийду? Привезу ...

— Я сказала: Ні. Все, — поклала трубку.

(10) — Хахаль? Ні, красуне, сина я заберу.

(11) — Навіщо він тобі?

(12) — Невже треба задушити тебе, щоб у нього не залишилось нікого, крім мене?

Ірина втягнула голову в плечі. Вона не знала, на що здатний Павло. Може, тільки нахваляється, а якщо й справді?... Плянула на його великі руки.

2. Знову задзвонив телефон. Ірина миттю вхопила трубку.

— Хто?

— Це Корчак, Микола. Пам'ятаєте, ви мені на базарі дали свою візитку ...

— А це ви ...

— Так. Може зустрінемося?

— Ні-ні, я зайнята ...

— Але ж ви тоді казали ...

— А знаєте що? Приходьте ви до мене.

— Якось незручно. Для гостей, мабуть, пізно ...

— Не пізно. Я завжди рада гостям. Чекаю. — Вона назвала адресу.

— Вулиця Франка? Це далеко від ресторану «Космос»?

— Це майже поруч. Два квартали вгору.

Телефонний дзвінок здався їй порятунком із того світу.

(13) — Я піду. Але знай: повернуся. Мені втрачати нічого.

Завдання 17. Телефонні розмови Ірини Федорівни відбуваються в присутності її колишнього чоловіка Павла (репліки 10, 11, 12, 13): перша — з її приятелем, друга — з продавцем м'яса на базарі, якому вона дала свою візитку, бо в неї не вистачало грошей.

Завдання 18.

1. (1) – Квартира.
(2) – Здрастуйте.
(3) – Ага, завтра клопіткий день. І ми вирішили виспатися.
(4) – Подзвоніть завтра. Після десятої. На добраніч.
2. (1) – Так. І до того ж важкий.
(2) – Спасибі. Мама вдома?
(3) – Ну, тоді на все добре. Дякую, що подзвонили.

(У першому уривку наводяться авторські репліки В. Дрозда, в другому — відтворені авторами посібника відповідно до змісту повісті).

Завдання 19. Мишко? Добрий вечір! Добре, що застав тебе. Думав, що ти ще на роботі. Ну як ваше життя? Як твоє здоров'я? Не хворієш? І діти здорові? Ти питаєш, хто це говорить?

(Далі за текстом завдання).

Комунікативна тема: МІСТО.

Завдання 2. У діалозі-зразку а) «На вулиці» відсутні репліки-перепитування з висхідною інтонацією:

- Готель «Русь»?
- Як доїхати?
- На тролейбусі?

У другому діалозі «На вулиці» міститься докладніша інформація, яка уточнює: а) місцезнаходження співрозмовників («Ми зараз біля Бессарабського ринку»), б) маршрут до готелю з назвами вулиць. У цьому діалозі вжито синонімічних форм.

Порівняйте: Як туди доїхати? — Як доїхати до нього? Можна пройти ... — Можете пройти ..., а також форми вираження рекомендації: повинні пройти, ... проїхати ..., піднятись.

Завдання 9.

- а) – О, нарешті іде! (Радість, задоволення.)
- б) – Чому-чому! Звідки я знаю, чому вони так рідко ходять. (Звідки мені знати, чому вони так рідко ходять!) (Незадоволення, роздратування.)
- в) – Нічого, не хвилюйся. Маємо досить часу. Можна поїхати автобусом. (Заспокоєння.)

Завдання 17.

- 1) – Слухай, Андрію, щось тут не так. Хіба може бути такий довгий інтервал руху поїздів?
– Мене це теж дивує. Давай спитаємо у чергової.

***

- Вибачте, ми вже стоїмо десять хвилин, а жодного поїзда в цей бік ще не було. Щось трапилось? І людей немає на платформі ... Дивно!
- Нічого дивного, юначе! Хіба ви не читали оголошення? Сьогодні з дев'ятої до десятої години станція метро «Хрещатик» працює лише для виходу пасажирів.
- Ось воно що!
- 2) – Петре, я вже зовсім змерз. Ні людей, ні автобуса! Дивно, цей автобус завжди курсує з інтервалом в 5 хвилин ...
- Дійсно дивно! Але ж поглянь, тут написано нижче: «Зупинку автобуса тимчасово відмінено».
- Ось тобі й маєш! Чого ж ми тоді стоїмо? Пішли (ходімо) звідси.
- 3) – Андрію, ти вже бував у цьому мікрорайоні?
- Ні, Петре. Я теж уперше сюди потрапив.
- А як же нам дістатися до міста, тобто до центру? Я щось не бачу тут жодної зупинки.
- А чого це ти так хвилюєшся? Адже сьогодні неділя! Прогуляємося пішки до найближчої зупинки міського транспорту.
- Так, але в мене сьогодні чергування в поліклініці ... Я боюся запізнитись ...
- Не хвилюйся. На твоє щастя, он іде таксі з зеленим вогником. Голосуй!

Завдання 25.

- 1) Форму дієслова теперішнього часу вживаємо в момент безпосередньої зустрічі.
- 2) Форму дієслова минулого часу можна вжити:
  - а) коли співрозмовники бачили один одного, але в той час не було мови про маршрут руху чи його мету: *Куди ти йшов учора (коли ми зустрілись)?*
  - б) якщо ж тільки один із співрозмовників бачив іншого, а той про це не знає, мовець спершу має повідомити про це: *Я тебе бачив учора. Куди ти йшов? (Куди це ти йшов учора, я тебе бачив на бульварі Шевченка. Або ж: Я вчора їхав трамваем і бачив тебе. Куди ти йшов?)*

Комунікативна тема: ГОТЕЛЬ. ГУРТОЖИТОК.**Завдання 3.**

- а) 1. – Скажіть, будь ласка, чи можна замовити обід у номер?
  - Так, звичайно. На котру годину?
  - На другу.
  - Добре.

2. – Скажіть, будь ласка, які послуги надає готель?
 – Вони зазначені в картці для гостей (Перелік послуг зазначено в картці для гостей.) Ось тут на звороті.
 – Дякую.
 – Нема за що.
- б) – Чи не скажете, добродію, як мені дістатися до університету? (Скажіть, будь ласка, як звідси проїхати до університету?).
 – 38-им автобусом до станції метро «Либідська», а потім метро до станції «Площа Толстого».
 – Спасибі.
 – Будь ласка.
- в) – Вибачте, що турбую, але мій номер дуже холодний (у моєму номері дуже холодно) ... Чи немає іншого номера?
 – На жаль, на цьому поверсі всі номери такі, зверніться до адміністратора готелю. Може, є вільні номери на інших поверхах.
 – Дякую за пораду.

Завдання 5.

- (3) – У вас є вільний номер на трьох (чоловік)?
 (Чи не могли б ви мені сказати, у вас є ...
 Будьте так ласкаві, скажіть, чи є у вас ...
 Зробіть таку ласку, скажіть, чи є у вас ... ?) — Усі ці формули більш ввічливі.
- (4) – Так. (– Так, ми маємо вільні номери).

Завдання 10. Це можуть бути співрозмовники, які знаходяться між собою в офіційних відносинах, наприклад, працівник інституту, який зустрічає свого колегу з іншого міста і допомагає влаштуватися йому в готелі.

– Ну, що ж. Давайте, ваші речі (якщо приїхала жінка). Звідси ми теж поїдемо на метро. Це зовсім близько.

Завдання 11.

- Зачекай, а ти знаєш мою адресу?
- Звичайно. Хіба ти забув, минулого літа я був у тебе ...
- Ми переїхали на нову квартиру (У нас тепер нова квартира).
 Запиши адресу: Райдужна, 8, квартира 42.
- А як краще їхати до тебе?
- Сідай на 106-ий автобус...
- Це від метро «Петрівка»?
- Так. Проїдеш дві зупинки й вийдеш. Я тебе чекатиму на зупинці.
 Ну, тоді до зустрічі.

Завдання 12.

- Добрий день, Оксано Іванівно! Це Марта Прокоп'юк. Я зараз у Києві і ось вирішила подзвонити вам.

***

- Я привезла листа від ваших друзів з Канади. Чи не могла б я сьогодні з вами зустрітись?
- Звичайно. Як вам зручніше?
- Якщо ви не проти (не заперечуєте), то я б підійшла зараз до вас. Я телефоную з таксофону біля вашого будинку.
- Ну, звичайно ж. Я чекаю на вас.

Комунікативна тема: ЖИТЛО. ДІМ.**Завдання 10.**

- а) – Васю, ну чому ж ти не погоджуєшся на розмін?
 – Бо я звик до цієї квартири. Ти ж знаєш, як довго ми чекали на неї!
 – Але ж погодься, любий, так буде краще. Ми будемо жити окремо від дітей. А Іра з Гошею будуть приходити до нас у гості.
 – А чому б їм не жити разом із нами? Місяця вистачить...
 – Але ж, Васю, у них своє життя, свої інтереси, а у нас свої. Ти ж нас любиш — і мене, і дочок. Повір мені — так буде краще.
 – Гаразд. Хай буде по-вашому. Я не егоїст, як ви кажете.
- б) – Тату, хіба ти не бажаєш мені щастя? Ви ж з мамою можете поки що пожити окремо.
 – Але ж, дочко, я вже старий, щоб жити в комунальній квартирі! Може, ви б з Гошею спершу пожили там?
 – Як ти можеш так говорити, батьку! Гоша нізашо не погодиться...
 – І ти туди ж! Сестру захищаєш. А батька з матір'ю тобі не жаль?
 – Але ж мама не проти... А ти, ти, батьку, просто егоїст!
 – Ось тобі й маєш! Пропонуйте мені на старості йти в гуртожиток та ще й егоїстом називаєте! Але що ж тепер поробиш? Робіть як знаєте ...

Завдання 11.

... Через місяць (після розміну) Катерина Прокопівна перебралася до меншої дочки ... З дочкою та зятем не вжилися й незабаром вернулася до Василя Семеновича в комунальну квартиру. Тепер свариться з сусідами.

... Єдиною втіхою Василя Семеновича стала крихітна діляночка в чотири сотки, на якій він сам майструє дерев'яний будиночок. Дочки його до себе не кличуть. Катерина Прокопівна також на садову ділянку не навідується, й живе він сам по собі, сам собі пере й варить, а часом й розмовляє з собою.

Комунікативна тема: ПОШТА. ТЕЛЕГРАФ.

Завдання 8.

- а) Безперервний сигнал може бути після набору цифри «8» при користуванні автоматичним міжміським зв'язком. В інших випадках це свідчить про якісь несправності на лінії чи в самому телефонному апараті.
- б) Короткі переривчасті сигнали означають, що по номеру, який ви набираєте, хтось говорить (номер зайнято).
- в) Довгі переривчасті сигнали в слухавці свідчать, що ніхто не знімає слухавки (не підходить до телефону). Спочатку набирається цифра 8, потім після безперервного сигналу цифра 10 (індекс виходу на міжнародну службу), після цього код країни, код міста, а після цього — номер телефону абонента, якого викликають.

Завдання 9.

- а) Треба набрати «03» і спитати:
  - Це швидка? (Швидка?).
  - Так. Що трапилось?
  - У мого колеги дуже висока температура. Приїздіть за адресою ...
- б) Треба лише набрати «060». Автоматичний відповідач сповістить вам про точний час.
- в) Про час прибуття та відправлення поїздів ви можете дізнатись, набравши «05». У цьому випадку звичайні формули ввічливості треба опустити, а відразу ж викласти суть запитання.
  - Довідкова вокзалу? (Якщо ви правильно набрали номер, вам мають відповісти «Довідкова служба», тоді немає потреби ставити це питання.)
  - Коли відправляється (прибуває) поїзд № ... ?
  - Спасибі.

Завдання 12. І чого тільки не буває (не трапляється) на білому світі! (Це ж треба до такого додуматись!)

Комунікативна тема: КАВ'ЯРНЯ. РЕСТОРАН.

Завдання 6.

- Сашко, ти куди?
  - В їдальню. Ходімо зі мною.
- а) – От добре. Я теж збирався пообідати.
  - б) – Спасибі. Я ще не голодний (не зголоднів).
    - Але ж уже обідня пора (час обідати).
    - Ні-ні, і не вмовляй. Сьогодні я пізно поснідав. До того ж у перерві перехопив бутерброд.

- в) — Звісно, вже обідня пора. Але я ніколи не ходжу в нашу їдальню. Там так погано готують!
 — Дійсно, раніше там готували погано. Але тепер у нашій їдальні новий шеф-кухар.
 — Ну, хіба що піду за компанію з тобою!

Завдання 10.

1. Завжди о третій, а коли в нас хтось є, то після того, як він піде.
2. Він вам не допоможе. У нього вставні зуби.
3. То й що? Ті ж усі потонули!
4. Ви не проти, щоб і без молока?
5. Не хвилюйтеся, — сказав офіціант, — поїзд тут довго стоїть.

Завдання 12. Гарнір.**Комунікативна тема: ПОБУТ.**

Завдання 9. Андріїв, батьків, дідів, Маріїн, перукарів, чоловіків, доччин.

Комунікативна тема: ЗДОРОВ'Я.**Завдання 6.**

1. Вчора був у лікаря.	Вчора я ходив до лікаря.
2. Сьогодні я був у поліклініці.	Зараз я йду до поліклініки (у поліклініку).
3. Ліки я купую в аптеці.	Я ходжу купувати ліки до аптеки (в аптеку).
4. Я записуюсь на прийом до лікаря в реєстратурі.	Щоб записатися до лікаря, треба піти до реєстратури (у реєстратуру).

Завдання 7. 1. Від лікаря. 2. З поліклініки. 3. З аптеки. 4. З лікарні. 5. Від лікаря, з поліклініки. 6. З аптеки.

Завдання 12. 1. З якою метою ти прийшла? Розважити. 2. З якою метою через три дні я знову прийду? Оглянути. 3. З якою метою я покладу тебе у лікарню? На лікування. 4. З якою метою мама повинна піти до аптеки? За ліками.

Завдання 14. Вислів «збожеволіти можна» вживається, коли бачать або чують про якусь крайність, неймовірність обставин, чийогось вигляду, вищу міру чого-небудь.

Завдання 19.

1. Андрійку, принеси мені склянку чаю.
2. Наталю, чи не принесеш мені склянку чаю.

3. Мамо, принесіть мені, будь ласка, склянку чаю.
4. Вікторе, скажи, будь ласка, мамі, щоб вона дала для мене склянку чаю.

Завдання 21.**ГУМОР.**

Дружина сказала чоловікові-лікаря, що він повинен забути про свою професію, адже вони будуть у шановному товаристві.

Чоловік спитав, як же він повинен поводитися.

Дружина порадила йому перестати мацати пульс кожному, хто подає йому руку.

Комунікативна тема: НАВЧАННЯ. ВУЗ. БІБЛІОТЕКА.**Завдання 5.**

- 1) – Привіт, Джоне. Вчора.
- 2) – Кудись їздив на канікулах?
- 3) – Уяви собі, знаю. Тільки це не він, а вона.
- 4) – Ну, це ми з тобою побачимо, мабуть, на екзаменах.

Завдання 8.

- Скажіть, будь ласка, де знаходиться студентський абонемент?
- На третьому поверсі. Кімната 14.
- Що вам потрібно?
- Я хотів би записатися до бібліотеки.
- Ви маєте студентський квиток?
- Я ще не встиг його одержати. Але в мене є довідка з деканату.
- А там є ваше фото?
- Так, довідка з фотографією.
- Як довго ви будете у нас вчитись?
- Один рік.
- Запам'ятайте номер вашої читацької картки — 393.
- Скільки книжок я можу взяти?
- Не більше п'яти.
- Мені потрібен також англійсько-український словник.
- Словників ми не видаємо додому. Їх мало, і тому ними можна користуватися лише в читальному залі.
- Дякую.

Завдання 19.

Агатангел Юхимович Кримський (1871-1942) — визначний український сходознавець, літературознавець, етнограф, фольклорист, історик, письменник і перекладач. За свідченням колишньої аспірантки А.Ю. Кримського, на запитання про те, скільки мов він знає, учений

відповів: «Мабуть, шістдесят, а то й більше...». З цього ж приводу він писав у одній із своїх статей про вивчення мов: «В дитячі роки я досконало знав німецьку, французьку, польську, англійську мови. В юнацькі роки добре володів грецькою, турецькою, італійською, древнееврейською, санскритом ... Зараз, на схилі років, я володію кількома десятками мов. Уже в зрілі роки я вивчав абіссінську (ефіопську), вавилонську мови».

Поліглот світового рівня, А. Кримський володів практично всіма європейськими мовами. Отже, відповідаючи на прохання студента, академік мав на увазі, що цінує потяг студента до вивчення іноземних мов і вже заради цього візьме його на роботу.

Завдання 20. Важко визначити різницю між речами, яких зовсім не знаєш.

Завдання 21. З самого початку.

Завдання 22. «Хвостист».

Комунікативна тема: ДОЗВІЛЛЯ.

Завдання 7. Софійський собор — це одна з визначних пам'яток Києва. Сюди, в Софійський собор, приїздять люди з усіх кінців СНД: з Сибіру й Прибалтії, з Далекого Сходу й з усієї України, з Криму й Кавказу, з Грузії і з Білорусі, з півночі й з півдня. Приїздять сюди гості й з інших країн: з Англії, Америки, з Японії і з Китаю, з Німеччини, з Польщі, з Куби та ще з багатьох інших країн.

Завдання 17. 1. Ви любите театр? 2. Ви любите ходити в театр? 3. Ви любите слухати оперу? 4. Ви любите балет? 5. Ви дивилися цей спектакль? 6. Хто грає в цьому спектаклі? 7. Цей спектакль користується популярністю у глядачів?

Завдання 18. 1. Ні, я не люблю театру. 2. Ні, я не купив квитка. 3. Ні, я не люблю музики. 4. Ні, я не дивився цього спектаклю. 5. Ні, це не моє місце. 6. Ні, я не купив програми. 7. Ні, я не ходив у театр. 8. Ні, я не граю на гітарі.

Завдання 19. 1. Ні, це не новий спектакль. Ні, цей спектакль не новий, а старий. 2. Ні, це не Національна опера. 3. Ні, це не драматичний театр. Ні, цей театр не драматичний, а музичний. 4. Ні, це не сьогоднішня газета. Ні, ця газета не сьогоднішня, а вчорашня. 5. Ні, це не український балет. Ні, цей балет не український, а російський. 6. Ні, це не відомий актор.

Завдання 20. 1. У мене немає квитка в театр. 2. У нього не було хорошого нового бінокля. 3. Сьогодні я не піду в театр. 4. У них немає гітари. 5. Нам не треба йти в оперу. 6. Цей актор у цьому спектаклі не грає.

Завдання 21.

- I. 1. Ця п'єса про сучасне життя. 2. Глядачі говорять про гру акторів.
3. Ця дівчина мріє про кар'єру співачки. 4. Студенти розмовляють про квитки до театру. 5. Студент згадує про нову постановку.
6. Товариш розповідає про визначного актора. 7. Ці люди дискутують про сучасне мистецтво.
- II. 1. Ця п'єса про життя селян. 2. Ця опера про історичне минуле.
3. Цей спектакль про сучасне життя.

Завдання 22.

- Сьогодні ми йдемо в театр на сучасну п'єсу. Ми будемо дивитися п'єсу про новаторство і традиції в мистецтві. У цій п'єсі автор розповідає про нове й старе в мистецтві, про любов і дружбу.
- Ми вже давно чули про цю п'єсу, читали в газеті статтю про неї, але тільки сьогодні, нарешті, дістали квитки на цю п'єсу. Я з захопленням подивлюся її.

Завдання 27. 1. Найбільше я люблю живопис. 2. Я не граю на жодному музичному інструменті. 3. Наступний концерт цього співака відбудеться в середу. 4. Серед моїх друзів є шанувальники цього джазового колективу. 5. Ні, я не люблю важкого року. 6. З сучасних представників поп-музики мені подобається ...

Завдання 30. 1. Глядачі говорили про новий фільм. 2. Студенти сперечалися про гру акторів. 3. Студентка розповідає про постановку фільму. 4. Ми прочитали в газеті про нову роботу відомого режисера. 5. Цей фільм про долю молодої жінки. 6. Це стаття про нову кінострічку.

Завдання 34. 1. У нашій країні найбільш популярні такі види спорту: ... 2. Цілий рік можна займатися ... 3. Я займаюсь кількома видами спорту. 4. Мені доводилося брати участь у змаганнях. 5. Серед моїх знайомих є уболівальники (фанати, фани). 6. Я уболіваю за Андрія Шевченка.

Комунікативна тема: ПОДОРОЖ. ЕКСКУРСІЯ.

Завдання 2. Теплохід – капітан – порт, автобус – водій – автопарк, трамвай – водій – трамвайне депо, тролейбус – водій – тролей-

бусний парк, літак – льотчик – аеропорт, поїзд – машиніст – депо, таксі – водій (таксист) – таксопарк, коні – їздовий – стайня.

Завдання 12. Спеціалізовані дієслова руху: літати – летіти (літаком та іншими засобами повітряного транспорту); плавати – плисти (теплоходом та іншими засобами водного транспорту); їхати – їздити (наземними транспортними засобами). Слід мати на увазі, що часто вживається вираз «теплоход (корабель) іде, приходить, відходить і под.», замість пливе, припливає, відпливає тощо.

Завдання 15. Івасик–Телесик – гуси; баба Яга – помело; Попелюшка – карета; Ілля Муромець – кінь; Нільс – гуси; Ходжа Насреддін – килим; Іван Царевич – вовк; Санчо Панса – осел; Дон Кіхот – кляча; барон Мюнхаузен – ядро гармати; Дюймовочка – ластівка; Герда та Кай – олені.

Завдання 27.

- Це Горищенко. Зв'яжіться з аеропортом. Потрібен один квиток до Києва на завтра.
- Галино Петрівно! З'єднайте мене з аеропортом. З ким? Хто є на місці.

***

- Горищенко турбує. Здрастуй, Іване Петровичу. Тут у мене наш славетний земляк — письменник з Києва. Ну, ти знаєш його. Треба його сьогодні ввечері відправити додому. Як так, немає квитків? Жодного квитка? Не можу повірити. У вас завжди є броня для начальства. Так візьми один із броні. Можеш лише за годину до вильоту? А ти подивись, може, хтось здає квиток, я зачекаю. Ну, ось бачиш, є один. Я знав, що ти допоможеш. Дякую тобі. Бувай.

Комунікативна тема: ТРАДИЦІЇ. ЗВИЧАЇ. СВЯТА.

Завдання 6. Запитання 4 до тексту.

4. Потенційні адресати компліментів, наведених у тексті:

– Будь-який працівник, що досягнув вершин у своїй праці, і результати якої можна сприйняти зором чи слухом, наприклад, перукар, автор, художник, ремісник.

– Ті ж самі адресати.

– Будь-яка людина, яка багато знає і вміє цікаво розповідати.

– Людина, яка публічно виступає з доповіддю, рефератом, співом, грою тощо.

– Знайомий, колега, керівник закладу, де ви працюєте (після його відпустки).

Завдання 8.

- а) – Андрію, з приїздом! Чув, що ти прекрасно виступив. Молодець!
– Спасибі. Але звідки ти знаєш про мій виступ?
– Оксана розповідала, вона теж була на конференції.
- б) – Надійко! Скільки літ, скільки зим! А ти все така ж гарненька! Наче й не було десяти років!
– Спасибі за комплімент, Андрійку. Приємно таке почути від тебе.
- в) – Спасибі за все, Ірино Петрівно. Ви так смачно нас нагодували! І Вам дякую, Іване Федоровичу, ви такий дбайливий господар!
– Дякуємо вам на доброму слові. Нам приємно, що наша дочка має таку гарну подругу!
- г) – Доброго ранку, Галино Василівно! А ви все молодієте! І як це вам вдається?! Петро Павлович у себе?
– Ну, що ви! Ви перебільшуєте, але все одно приємно чути! А Петро Павлович буде пізніше. Я вам зателефоную, щойно він приїде.

Завдання 11. Прислів'я має певне відношення до компліменту: вчасно і до речі сказаний комплімент часто допомагає залагодити справу. Разом із тим смисл прислів'я значно ширший: в ньому йдеться про одну з негативних рис людини — улесливість, з допомогою якої людина нечесним шляхом отримує для себе вигоду.

Завдання 12. 1. У листі до знайомих, колег. 2. Науковцю, людині творчої праці в день народження, з нагоди вручення якоїсь нагороди. 3. Людям літнього віку, наприклад, при виході їх на пенсію. 4. Літній людині в день народження. 5. Молодим у час їхнього весілля. 6. Побажання керівника підлеглим з нагоди якогось свята. 7. Жінці, дівчині (жінкам, дівчатам) з нагоди свята. 8. Молодим під час весілля або ж сімейній парі, яка відзначає ювілей подружнього життя. 9. Усім, хто розпочинає якусь важливу справу. 10. Див. п.8.

Завдання 15. 1. Бабина вірність. 2. Зарадив (Підстрахувався. Важкий кошик). 3. Вірне кохання. 4. Що робити? 5. Мисливець-філолог.

Завдання 25.

1. – Ну, що ж, Клавдіє Степанівно! Вам час їхати. Не плачте. Сльозьми горю не допоможеш.
– Спасибі, що завітали. Не забувайте мене. Приїздіть у гості. Я тепер одна лишилась.

- Дякуємо за запрошення. Обов'язково ще завітаємо якось до вас у Білозерськ.
- Приїздіть неодмінно. До зустрічі!
- 2. – Ну, так, може, тобі чимось допомогти? Ти не соромся, скажи, я завжди готова допомогти.
- Спасибі, Ліко, допомога мені не потрібна. Якось сам усе владнаю.
- Ну, дивись, як знаєш. Я ж від чистого серця.
- Я знаю, ще раз дякую за все.

Завдання 27.

- А звідки ти, Василю, родом?
- З Комарівки. Може, чули про Керелівку. Там наш Тарас (Шевченко) народився. Так наше село поруч.
- А велика ж у вас сім'я?
- Батько, мати та нас восьмеро.
- А ти, певне, найстарша?
- Угадали, пані. Я так скучаю за всіма, а найбільше — за мату-сею. Вона така гарна у мене.
- І хату маєте?
- І хату, і садок великий. Тут у вас таких садків я й не бачила. А вдома так гарно!
- То чого ж ти, серце, поїхала звідти?
- Так склалося ... .

СЛОВНИКИ

СКЛАД ТА СТРУКТУРА СЛОВНИКІВ

До навчального посібника додаються два словники.

Перший — «Словник спеціальної лексики» — фіксує лінгвістичні терміни, що вживаються у посібнику. Вони подаються трьома мовами — українською, російською та англійською — без тлумачення. Вихідною мовою є українська. Усі терміни розміщені в алфавітному порядку. Деякі терміни фіксуються двічі: 1) за алфавітом і 2) під тим терміном, який функціонує як родовий у складі терміносполучення. Наприклад, окремо фіксуються терміни **вид, доконаний вид, недоконаний вид**, крім того друге й третє терміносполучення наводяться також під терміном вид.

Другий словник — це словник лексики навчального посібника. Слова в реєстрі розміщені за алфавітом. До кожного слова наводяться їх російські та англійські відповідники, але тільки до того значення, в якому це слово вживається в посібнику. Деякі слова реєстру супроводжуються наголосом.

Усі слова в словнику фіксуються у початковій формі, тобто іменники у називному відмінку однини чи множини (якщо слово в однині не вживається); прикметники, займенники, числівники в називному відмінку чоловічого роду; дієслова в неозначеній формі (інфінітиві). При іменниках зазначається закінчення родового відмінка однини і називного відмінка множини: **мисливець, -вця, мн. -вці**; а якщо при утворенні родового відмінка множини є якісь складності, чергування або перенесення наголосу на інший склад, то подається закінчення й родового відмінка множини або й повне слово: **пампúшка, -ки, мн. -шкі, -шók; кiнь, коня, мн. кóні, кóней**. Якщо іменник вживається лише в однині чи множині, то це зазначається після нього: **молоко́, тільки одн.; консерви, тільки мн.** При невідмінюваних іменниках вживається позначка *невідм.* та зазначається рід: **па́ні, невідм., ж.**

При прикметниках, вказівних і присвійних займенниках, порядкових числівниках подаються закінчення жіночого та середнього роду однини та закінчення множини для всіх трьох родів: **лю́бий, -ба, -бе, -бі; наш, на́ша, на́ше, на́ші; дру́гий, -га, -ге, -гі**. Коротка форма прикметників також супроводжується родовими закінченнями однини та закінченням множини: **ла́ден, -дна, -дне, -дні,**

прикм., корот. ф. від **ладний**. Якщо прикметник вживається у значенні іменника, то при ньому є відповідна позначка: **черговий, черговá, у знач. ім.**

Дієслова доконаного і недоконаного виду у словнику фіксуються окремо. До них наводяться закінчення першої та другої особи однини теперішнього часу (для недоконаного виду) та майбутнього (для доконаного) часу: **діста́тися, -та́нуся, -та́нешся і дістава́тися, -таю́ся, -тає́шся**. Якщо ж дієслово не вживається у формі першої чи другої особи однини, то наводиться лише форма третьої особи однини: **проводи́тися, -води́ться, недок.** При безособових дієсловах подається форма третьої особи однини з позначкою *безос.:* **лі́чити, лі́чить, безос.**

До інших слів подаються позначки із зазначенням частини мови: **по́хапцем, присл.; за, прийм.; адже́ (ж), спол., виг.; авже́ж, част.;** а після прийменника зазначаються відмінки, з яким він сполучається: **від, з род.**

При російських та англійських відповідниках ніяких позначок не подається.

СЛОВНИК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ

A

абзац	абзац	paragraph
адресат	адресат	addressee
альтернативне питання	альтернативный вопрос	alternative question
апелятивна функція	апеллятивная функция	appellative function
апостроф	апостроф	apostrophe

B

бездієслівна конструкція	безглагольная (неглагольная) конструкция	non-verbal (verbless) construction
бездієслівне речення	безглагольное (неглагольное) предложение	non-verbal (verbless) sentence
безособове дієслово	безличный глагол	impersonal verb
безособова форма дієслова	безличная форма глагола	impersonal form of the verb
безособове речення	безличное предложение	impersonal sentence

B

варіант	вариант	variant
варіативний вираз (вислів)	вариативное выражение	variative expression
вигук	междометие	interjection
вид (дієслова)	вид (глагола)	aspect
доконаний вид	совершенный вид	perfective (completive, telic) aspect
недоконаний вид	несовершенный вид	imperfective aspect
вираз (вислів)	выражение	expression, phrase
стереотипний вираз (вислів)	стереотипное выражение	stereotype expression (phrase)
висловлення	высказывание	statement, utterance
висхідна інтонація	восходящая интонация	rising intonation
вищий ступінь	сравнительная степень	comparative degree
відміна (іменника)	склонение (существительного)	declension
відмінок	падеж	case
давальний	дательный	dative
знахідний	винительный	accusative
клічний	звательный	vocative
місцевий	предложный	prepositional case
називний	именительный	nominative case
непрямий	косвенный	oblique case
орудний	творительный	instrumental
прямий	прямой	direct case
родовий	родительный	genitive case
відмінювання	склонение	declension
відносний прикметник	относительное прилагательное	relative adjective
відповідь	ответ	answer
вказівне слово	указательное слово	pointer word, demonstrative
вказівний займенник	указательное местоимение	demonstrative pronoun
власна назва	имя собственное	proper name
вставне слово	вводное слово	introductory (parenthetical) word

Г

голосний група лексико-семантична група	гласный группа лексико-семантическая группа	vowel group lexical-semantic group of words
--	--	--

Д

давальний відмінок діалог діалог-бесіда діалог-зразок діалог-перепитування	дательный падеж диалог диалог-беседа диалог-образец диалог-переспрос	dative dialogue dialogue-talk dialogue-example dialogue-repeated question
діалог-розпитування мікродіалог дієслівна конструкція дієслівний складений присудок дієслово безособове дієслово дієслово-зв'язка дієслово руху допоміжне дієслово	діалог-расспрос микродиалог глагольная конструкция глагольное составное сказуемое глагол безличный глагол глагол-связка глагол движения вспомогательный глагол	dialogue-question microdialogue verbal construction compound verbal predicate verb impersonal verb copula verb of motion auxiliary verb
зворотнє дієслово модальне дієслово префіксальне дієслово дійсний спосіб	возвратный глагол модальный глагол префиксальный глагол изъявительное наклонение	reflexive verb modal verb prefical verb indicative, fact-mood
доконаний вид	совершенный вид	perfective (completive, telic) aspect
допустове підрядне речення дужки квадратні дужки круглі дужки	уступительное придаточ- ное предложение скобки квадратные скобки круглые скобки	concessive clause brackets square brackets round brackets

Е

експресивно-розмовне мовлення	экспрессивно-разговорная речь	expressive (evocative)- colloquial, (conversa- tional) discourse (speech)
емоційна реакція етикет мовлення (мовленнєвий етикет) етикетні норми етикетні формули	эмоциональная реакция этикет речи (речевой этикет) этикетные нормы этикетные формулы	emotional reaction speech of etiquette norms of etiquette formulas of etiquette

Ж

жіночий рід	женский род	feminine gender
-------------	-------------	-----------------

З

завдання загальнопитальне речення займенник вказівний займенник неозначений займенник	задание общевопросительное предложение местоимение указательное местоимение неопределенное местоимение	task general (nexus) interrog- ative sentence pronoun demonstrative pronoun indefinite pronoun
особовий займенник	личное местоимение	personal pronoun

питальний займенник	вопросительное местоимение	interrogative pronoun
закінчення	окончание	inflexional ending (suffix)
заперічна частка	отрицательная частица	negative particle
заперічне речення	отрицательное предложение	negative sentence
заперічення	отрицание	negation
звертання	обращение	allocution, address
зворот	оборот	phrase, turn
порівняльний зворот	сравнительный оборот	comparative phrase
зворотне дієслово	возвратный глагол	reflexive verb
звук	звук	sound
голосний	гласный	vowel
приголосний	согласный	consonant
знахідний відмінок	винительный падеж	accusative
значення	значение	meaning
паритивне значення	паритивное значение	partitive meaning
зустрічне питання	встречный вопрос	counter-question

I

іменник	существительное	noun, substantive
імператив (наказовий спосіб)	императив (повелительное наклонение)	imperative mood
ім'я	имя	noun
нераховані імена	неисчисляемые имена	uncountable nouns, mass nouns
раховані імена	исчисляемые имена	countable nouns
ініціативне питальне речення	инициативное вопросительное предложение	initiative interrogative sentence
інтонація	интонация	intonation
висхідна інтонація	восходящая интонация	rising intonation
інтонування	интонирование	intoning
інфінітив (неозначена форма дієслова)	инфинитив (неопределённая форма глагола)	infinitive

K

квадратні дужки	квадратные скобки	square brackets
кількісний числівник	количественное числительное	cardinal numeral
клічний відмінок (клічна форма)	звательный падеж (звательная форма)	vocative
компетенція	компетенция	competence
комунікативний	коммуникативный	communicative
конструкція	конструкция	construction
бездієслівна конструкція	безглагольная (неглагольная) конструкция	non-verbal (verbless) construction
дієслівна конструкція	глагольная конструкция	verbal construction
синтаксична конструкція	синтаксическая конструкция	syntactic(al) structure
коротка форма прикметника	краткая форма прилагательного	short-form adjective
крапка	точка	full-stop, period
круглі дужки	круглые скобки	round brackets

L

лексика	лексика	vocabulary
лексико-семантична група	лексико-семантическая группа	lexical-semantic group of words

лексико-тематичний мінімум	лексико-тематический минимум	lexico-thematic minimum
----------------------------	------------------------------	-------------------------

---

М

мета	цель	purpose
обставина мети	обстоятельство цели	adverbial of purpose
майбутній час	будущее время	future
минулий час	прошедшее время	past tense
мінімум	минимум	minimum
лексико-тематичний мінімум	лексико-тематический минимум	lexical-thematic minimum
мікродіалог	микродиалог	microdialogue
місцевий відмінок	предложный падеж	prepositional case
множина	множественное число	plural
мова	язык, речь	language, speech
непряма мова	косвенная речь	oblique (indirect) oration (speech)
пряма мова	прямая речь	direct speech (oration, discourse)
мовець	говорящее лицо	speaker
мовленнєвий етикет (етикет мовлення)	речевой этикет (этикет речи)	etiquette of speech
мовлення	речь	discourse, speech
експресивно-розмовне мовлення	экспрессивно-разговорная речь	expressive (evocative) colloquial (conversational) speech
писемне мовлення	письменная речь	written speech
стереотипне мовлення	стереотипная речь	stereotype of speech
усне мовлення	устная речь	oral speech
модальне дієслово	модальный глагол	modal verb
модальне речення	модальное предложение	modal sentence
модальне слово	модальное слово	modal word
монолог	монолог	monologue, soliloquy

Н

наголос	ударение	stress, accent
назва	имя	noun
власна назва (власне ім'я)	имя собственное	proper noun
назва істоти	одушевленное имя	animate noun
назва неістоти	неодушевленное имя	inanimate noun (substantive)
називний відмінок найвищий ступінь	именительный падеж превосходная степень	nominative case superlative degree
наказовий спосіб (імператив)	повелительное наклонение (императив)	imperative mood
недоконаний вид	несовершенный вид	imperfective
неозначена форма дієслова (інфінітив)	неопределённая форма глагола (инфинитив)	infinitive
неозначений займенник	неопределённое местоимение	indefinite pronoun
неозначено-особове речення	неопределённо-личное предложение	indefinite-personal sentence
неповне речення	неполное предложение	incomplete sentence
непряма мова	косвенная речь	oblique (indirect) oration (speech)
непрямий відмінок	косвенный падеж	oblique case
неузгоджене означення	несогласованное определение	attribute not in concord
нераховані імена	неисчисляемые имена	uncountable nouns, mass nouns

неформальне спілкування нечленоване речення	неформальное общение нечленимое предложение	informal communication not connected grammatically (grammatically independent) sentence
норма етикетна норма	норма этикетная норма	norm norm of etiquette

O

об'єкт	объект	object, objective complement, complement, extension
прямий об'єкт (ді)	прямой объект (действия)	direct object (of verbal action)
об'єктна функція обмежувальна частка обставина	объектная функция ограничительная частица обстоятельство	objective function limiting (restrictive) particle adverbial (circumstantial, prosecutive) modifier (adjunct)
обставина мети обставинне слово однина однокореневий означальна функція означальне підрядне речення означення неузгоджене означення	обстоятельство цели обстоятельственное слово единственное число однокорневой определятельная функция определятельное прида- точное предложение определение несогласованное определение согласованное определение	adverbial of purpose circumstantial word singular of the same root attributive function attributive clause
узгоджене означення	согласованное определение	attribute, attributive attribute not in concord
оклічне речення	восклицательное предложение	attribute in concord exclamatory sentence
орудний відмінок основа слова особа дієслова особова форма дієслова особове речення особовий займенник	творительный падеж основа слова лицо глагола личная форма глагола личное предложение личное местоимение	instrumental stem of word verbal person finite form of the verb personal sentence personal pronoun

П

партитивне значення питальний займенник	партитивное значение вопросительное местоимение	partitive meaning interrogative pronoun
питальне слово питальна репліка питальна частка питальне речення	вопросительное слово вопросительная реплика вопросительная частица вопросительное предложение	interrogative word interrogative remark interrogative particle interrogative sentence
ініціативне питальне речення	инициативное вопросительное предложение	initiative interrogative sentence
питання альтернативне питання зустрічне питання питання-припущення пряме питання	вопрос альтернативный вопрос встречный вопрос вопрос-предположение прямой вопрос	question, interrogation alternative question counter-question question-supposition immediate (direct) question
підрядне речення допустове	придаточное предло- жение уступительное	subordinate (dependent) clause concessive clause

меті	цєли	clause of purpose
означальне	опредєлительное	attributive clause
пояснювальне	пояснительное	explanatory clause
причинно-наслідкове	причинно-следственное	causal-consecutive clause
умовне	условное	conditional clause
часовє (часу)	времени (временное)	subordinate clause of time
підсилювальна частка	усилительная частица	intensifying particle
повна форма	полная форма	full (non-reduced) form of adjective
прикметника	прилагательного	complete sentence
повне рєчення	полное предложение	polylogue
полїлог	полилог	comparative turn (phrase)
порівняльний зворот	сравнительный оборот	ordinal (number) numeral
порядковий числївник	порядковое числительное	object
предмет	предмет	animate object
живий	одушевлєнный	inanimate object
неживий	неодушевлєнный	prefixal verb
префіксальне дієслово	префиксальный глагол	consonant
приголосний	согласный	consonant gradation
чергування приголосних	чередование согласных	hushing consonant
шиплячий приголосний	шипящий согласный	preposition
прийменник	предлог	prepositional-nominal-construction
прийменниково-відмінкові конструкції	предложно-падежные конструкции	adjective
прикметник	прилагательное	relative adjective
відносний	относительное	possessive adjective
присвійний	притяжательное	qualitative adjective
якісний	качественное	adverb
прислівник	наречие	predicate
присудок	сказуемое	compound verbal predicate
дієслівний складений присудок	глагольное составное сказуемое	simple sentence
простє рєчення	простое предложение	direct speech (oration, discourse)
пряма мова	прямая речь	immediate (direct) question
пряме питання	прямой вопрос	direct case
прямий відмінок	прямой падеж	direct case
прямий об'єкт (дії)	прямой объект (действия)	direct object (of verbal action)

P

раховані імена	исчисляемые имена	countable nouns
реакція	реакция	reaction
емоційна реакція	эмоциональная реакция	emotional reaction
реплїка-діалог	реплика-диалог	remark-dialogue
реплїка-відмова	реплика-отказ	remark-refusal
реплїка-відповідь	реплика-ответ	remark-answer
реплїка-заперєчення	реплика-отрицание	remark-negation
реплїка-звертання	реплика-обращение	remark-address
реплїка-перепитування	реплика-переспрос	remark-repeated question
реплїка-питання	реплика-вопрос	remark-question
реплїка-реакція	реплика-реакция	remark-reaction
реплїка-стимул	реплика-стимул	remark-stimulus
реплїка-умовляння	реплика-уговаривание	remark-persuading
реплїка-уточнення	реплика-уточнение	remark-making more precise
рєчення	предложение	sentence
бездієслівне рєчення	без(не)глагольное предложение	non-verbal (verbless) sentence

безособове речення	безличное предложение	impersonal sentence
загальнопитальне речення	общевопросительное предложение	general (nexus) interrogative sentence
заперічне речення	отрицательное предложение	negative sentence
модальне речення	модальное предложение	modal sentence
неозначено-особове речення	неопределённо-личное предложение	indefinite-personal sentence
неповне речення	неполное предложение	incomplete sentence
нечленоване речення	нечленимое предложение	not connected grammatically (grammatically independent) sentence
означальне підрядне речення	определятельное придаточное предложение	attributive clause
окличне речення	восклицательное предложение	exclamatory sentence
особове речення	личное предложение	personal sentence
питальне речення	вопросительное предложение	interrogative sentence
підрядне речення	придаточное предложение	subordinate (dependent) clause
повне речення	полное предложение	complete sentence
просте речення	простое предложение	simple sentence
розповідне речення	повествовательное предложение	narrative sentence, clause of statement
складне речення	сложное предложение	composite sentence
складнопідрядне речення	сложноподчинённое предложение	compound sentence
складносурядне речення	сложносочинённое предложение	complex sentence
спонукальне речення	побудительное предложение	hortatory sentence
стверджувальне речення	утвердительное предложение	affirmative sentence
частковопитальне речення	частновопросительное предложение	specifically-interrogative sentence
рід	род	gender
жіночий рід	женский род	feminine gender
середній рід	средний род	neuter gender
спільний рід	общий род	common gender
чоловічий рід	мужской род	masculine gender
родовий відмінок	родительный падеж	genitive case

С

середній рід	средний род	neuter gender
синонім	синоним	synonym
синонімічний	синонимический	synonymous, synonymic
синтаксична конструкція	синтаксическая конструкция	syntactical structure
ситуація спілкування	ситуация общения	situation of communication
складне речення	сложное предложение	composite sentence
складнопідрядне речення	сложноподчинённое предложение	compound sentence
складносурядне речення	сложносочинённое предложение	complex sentence
слово	слово	word
вказівне слово	указательное слово	pointer word, demonstrative
вставне слово	вводное слово	introductory (parenthetical) word
модальне слово	модальное слово	modal word

обставинне слово	обстоятельное слово	circumstantial word
основа слова	основа слова	stem of word
слово-речення	слово-предложение	word-sentence
модальне слово-речення	модальное слово-предложение	modal word-sentence
словосполучення	словосочетание	word-combination, word-group, collocation
спілкування	общение	communication
неформальне спілкування	неформальное общение	informal communication
формальне спілкування	формальное общение	formal communication
спільний рід	общий род	common gender
сполучник	союз	conjunction
спонукальне речення	побудительное предложение	hortatory sentence
спонукання	побуждение	inducement; motive
спосіб дієслова	наклонение глагола	mood of verb
дійсний спосіб	изъявительное наклонение	indicative, fact-mood
наказовий спосіб (імператив)	повелительное наклонение (императив)	imperative mood
умовний спосіб	сослагательное наклонение	subjunctive mood, thought-mood
стверджувальне речення	утвердительное предложение	affirmative sentence
стереотип мовлення	стереотип речи	stereotype of speech
стереотипний вислів (вираз)	стереотипное выражение	stereotype expression (phrase)
стереотипна формула	стереотипная формула	stereotype formula
ступені порівняння (прикметника і прислівника)	степени сравнения (прилагательного и наречия)	degrees of comparison (of adjective and adverb)
вищий ступінь	сравнительная степень	comparative degree
найвищий ступінь	превосходная степень	superlative degree
суб'єкт	субъект	subject
суб'єктна функція	субъектная функция	subjective (subjectival) function
суфікс	суффикс	suffix

Т

темпоральна функція	темпоральная функция	temporal function
теперішній час	настоящее время	present tense

У

узгоджене означення	согласованное определение	attribute in concord
умовний спосіб	сослагательное наклонение	subjunctive mood, thought-mood
умовне підрядне речення	условное придаточное предложение	conditional clause
усне мовлення	устная речь	oral speech

Ф

форма	форма	form
безособова форма дієслова	безличная форма глагола	impersonal form of the verb
кличка форма	звательная форма	vocative (form)
коротка форма прикметника	краткая форма прилагательного	short-form adjective
особова форма дієслова	личная форма глагола	finite form of the verb

пóвна фóрма прикметника формальне спілкування фóрмула етикéтні фóрмули стереотипна фóрмула фóрмули ввічливості фóрмули вдячності	пóльная фóрма прилáгательного формальное общéние фóрмула этикéтные фóрмулы стереотипная фóрмула фóрмулы вéжливости фóрмулы признáтель- ности	full (non-reduced) form of adjective formal communication formula formulas of etiquette stereotype formula formulas of the politeness formulas of thankfulness
фóрмули вибачення фóрмули етикéту фóрмули звертання	фóрмули извинéния фóрмулы этикéта фóрмулы обращéния	formulas of apology formulas of the etiquette formulas of the appeal (address, allocution) formulas of the acquaint- tance
фóрмули знайóмства	фóрмулы знакомства	formulas of gratitude formulas of request phrase; sentence function
фóрмули подяки фóрмули прохання фраза фóнкція апеллятивна фóнкція об'єктна фóнкція означальна фóнкція	фóрмулы благодарности фóрмулы просьбы фраза фóнкція апеллятивная фóнкція об'єктная фóнкція опредéлительная фóнкція	appellative function objective function attributive function
суб'єктна фóнкція темпоральна фóнкція фóнкція адресата фóнкція мети фóнкція об'єкта фóнкція обставини	суб'єктная фóнкція темпоральная фóнкція фóнкція адресата фóнкція цели фóнкція об'єкта фóнкція обстоятельства	subjective function temporal function function of the addressee function of the purpose function of the object function of the adver- bial modifier
фóнкція означення фóнкція суб'єкта	фóнкція определéния фóнкція суб'єкта	function of the attribute function of the subject

Ч

час майбóтний час минулий час теперішній час частини мóви вигук дiєслово займéнник имéнник приймéнник прикметник сполóчник числвник чáстка заперéчна чáстка обмежувальна чáстка	врéмя будущее врéмя прошédшее врéмя настоящее врéмя чáсти рéчи междомéтие глагол местоимéние существительное предлóг прилáгательное союз числительное чáстица отрицáтельная чáстица ограничительная чáстица	tense future tense past tense present tense parts of speech interjection verb pronoun noun, substantive preposition adjective conjunction numeral particle negative particle limiting (restrictive) particle
питальна чáстка	вопросительная чáстица	interrogative particle
пiдсилювальна чáстка часовé пiдрядне рéчення	усилительная чáстица временное придáточное предлóжение	intensifying particle subordinate clause
чáстковопитальне рéчення	частновопросительное предлóжение	of time specifically-interrogative
чергування чергування голосних	чередовáние чередовáние гласных	sentence alternation, gradation vowel gradation

чергування приголосних	чередование согласных	consonant gradation
числівник	числительное	numeral
кількісний	количественное	cardinal numeral
порядковий	порядковое	ordinal (number) numeral
число	число	number
множина	множественное	plural
однина	единственное	singular
чоловічий рід	мужской род	masculine gender

Ш

шиплячий приголосний	шипящий согласный	hushing consonant
----------------------	-------------------	-------------------

---

Я

якісний прикметник	качественное прилагательное	qualitative adjective
--------------------	--------------------------------	-----------------------

СЛОВНИК

А

а, вигук	а	ah!
а, спол.	а, но, же; да	and, but
абзац, -цу, <i>мн.</i> -ци	абзац	paragraph
аби, спол.	лишь бы, только бы; чтобы	if only; in order to
абіссінський, -ка, -ке, -кі	абиссинский	Abyssinian
абітурієнт, -та, <i>мн.</i> -ти	абитуриент	university entrant
або, спол.	или, либо	or
абонемент, -та, <i>мн.</i> -ти	абонемент	subscription
абонент, -та, <i>мн.</i> -ти	абонент	subscriber
абсолютно, <i>присл.</i>	абсолютно	absolutely
абстракціоніст, -та, <i>мн.</i> -ти	абстракционист	abstract painter
авжеж, <i>част.</i>	ну да; конечно; разумеется	of course, sure
авіаконверт, -та, <i>мн.</i> -ти	авиаконверт	air
авіалінія, -нії	авиалиния	airline
авіапошта, -ти	авиапочта	air mail
австралійка, -ки	австралийка	Australian
автобус, -са, <i>мн.</i> -си	автобус	bus
автобусний, -на, -не, -ні	автобусный	bus...
автозаправка, -ки	автозаправка	filling station
автозаправний, -на, -не, -ні: автозаправна станція	автозаправочный; автозаправочная станция	filling: filling station
автоінспектор, -ра, <i>мн.</i> -ри	автоинспектор	traffic inspector
автомат, -та, <i>мн.</i> -ти: телефон-а.	автомат: телефон-а.	coll. telephone-booth
автоматичний, -на, -не, -ні	автоматический	automatic
автомашина, -ни	автомашина	motor-car
автомобіль, -ля, <i>мн.</i> -лі	автомобиль	motor-car
автопарк, -ку, <i>мн.</i> -ки	автопарк	car park
автор, -ра, <i>мн.</i> -ри	автор	author
авторемонтний, -на, -не, -ні	авторемонтный	(motor-) car repairservice
автотурист, -та, <i>мн.</i> -ти	автотурист	motor-car tourist
автофургон, -на, <i>мн.</i> -ни	автофургон	motor-van
агентство, -ва	агентство	agency
агресивний, -на, -не, -ні	агрессивный	aggressive
адже(ж), <i>спол., част.</i>	ведь; да; конечно	you see; you know; but
адміністратор, -ра, <i>мн.</i> -ри	администратор	administrator, manager
адреса, -си	адрес	address
адресат, -та, <i>мн.</i> -ти	адресат	addressee
адресувати, -сую, -суєш	адресовать	to address, to direct
аеровокзал, -лу, <i>мн.</i> -ли	аэровокзал	airstation
аеропорт, -ту, <i>мн.</i> -ти	аэропорт	airport
академік, -ка, <i>мн.</i> -ки	академик	academician
академічний, -на, -не, -ні	академический	academic(al)
академія, -мії	академия	academy
активний, -на, -не, -ні	активный	active
актор, -ра, <i>мн.</i> -ри	актёр, артист	actor
акцентувати, -тую, -туєш	акцентировать	to accentuate
але, <i>спол., виг.</i>	но; однако; а	but; however
але, <i>част.</i>	ну вот!	well!
алея, алеї	аллея	alley; lane
алкоголь, -лю, тільки <i>одн.</i>	алкоголь	alcohol

алкогольний, -на, -не, -ні алло, <i>виг.</i>	алкогольный алло	alcoholic... hello
алфавітний, -на, -не, -ні	алфавитный	alphabetic(al)
альбом, -му, <i>мн.</i> -ми	альбом	album
американець, -нця, <i>мн.</i> -нці	американец	American
аналогічний, -на, -не, -ні	аналогичный	analogous, similar
анальгін, -ну, тільки <i>одн.</i>	анальгин	analgin
ангіна, -ни	ангина	quinsy
англо-український, -ка, -ке, -кі	англо-украинский	English-Ukrainian
анкета, -ти	анкета	questionnaire, form
антипатія, -тії	антипатия	aversion, antipathy
антресо́лі, -лей, антресо́ль, -і, <i>одн.</i>	антресоли, антресоль	extra upper shelve
апарат, -та, <i>мн.</i> -ти	аппарат	apparatus
апельсин, -на, <i>мн.</i> -ни	апельсин	orange
апендикс, -са, <i>мн.</i> -си	аппендикс	appendix
апетит, -ту, <i>мн.</i> -ти	аппетит	appetite
апостол, -ла, <i>мн.</i> -ли	апостол	apostle
аптека, -ки, <i>мн.</i> -ки, -тек	аптека	chemist's shop, drugstore
арабський, -ка, -ке, -кі	арабский	Arabian, Arabic
аргумент, -ту, <i>мн.</i> -ти	аргумент	argument
аргументувати, -тую, -туеш	аргументировать	to argue
аркуш, -ша, <i>мн.</i> -ші	лист	sheet
артист, -та, <i>мн.</i> -ти	артист	artist, actor
архітектура, -ри	архитектура	architecture
асистент, -та, <i>мн.</i> -ти	ассистент	assistant
асорті, <i>незм. і невідм., с.</i>	ассорти	assortment
аспірант, -та, <i>мн.</i> -ти	аспирант	post graduate (student), post graduate (woman)
аспірантка, -ки	аспирантка	studio, atelier
ательє, <i>невідм., с.</i>	ателье	certificate
атестат, -та, <i>мн.</i> -ти	аттестат	certificates
атлетика, -ки	атлетика	athletics
аудиторія, -рії	аудитория	lecture-room (hall)
аякже, <i>част.</i>	(а) как же; ещё бы; конечно	certainly, of course, naturally; yes, rather

Б

б, би, <i>част.</i>	бы, б	<i>is used to render subjunctive and conditional mood</i>
ба, <i>виг.</i>	ба	oh, well
баба, -би, <i>мн.</i> баби, баб і бабів	баба; старуха	woman; old woman
бабин, -на, -не, ні	бабин, старухин	<i>posses. case of old woman</i>
бабусин, -на, -не, ні	бабушкин	<i>posses. case of granny</i>
бабуся, -сі	бабушка	granny, grandma
бавовна, -ни, тільки <i>одн.</i>	хлопок	cotton
бавовняний, -на, -не, -ні	хлопковый	cotton...
багаж, -жу, тільки <i>одн.</i>	багаж	luggage, baggage
багажник, -ка, <i>мн.</i> -ки	багажник	luggage rack; boot
багатий, -та, -те, -ті	богатый	rich
багато, <i>присл.</i>	много	much, many
багатоповерховий, -ва, -ве, -ві	многоэтажный	many-storied; multystory
багатство, -ва	богатство; состояние	wealth; riches

багатющий, -ща, -ще, -щі	богатейший	<i>superl.</i> of rich
бажання, -ня	желание	wish; desire
бажане, -ного, <i>у зн. ім.</i>	желаемое	smth. desirable
бажати, -жаю, -жаєш	желать	to wish; to desire, to want
бажаючи, -чих, <i>у зн. ім.</i>	желающие	smb. who desires
базар, -ру, <i>мн. -ри</i>	базар, рынок	market, bazaar
байдужість, -жості, <i>тільки одн.</i>	равнодушие	indifference
бакалавр, -ра, <i>мн. -ри</i>	бакалавр	<i>univ.</i> bachelor
бакалія, -лії, <i>тільки одн.</i>	бакалея	grocery
балакати, -каю, -каєш	говорить, болтать	to chat, to talk
балерина, -ни	балерина	(female) ballet-dancer
балет, -ту	балет	ballet
балкон, -на, <i>мн. -ни</i>	балкон	balcony; upper circle
банан, -на, <i>мн. -ни</i>	банан	banana
бандероль, -лі, <i>ор. -ллю</i>	бандероль	(postal) wrapper, printed matter
бандура, -ри	бандура	bandore
бандурист, -та, <i>мн. -ти</i>	бандурист	bandore-player
банка, -ки, <i>мн. банки і банки, банок</i>	банка	jar, pot, tin
бар, бару, <i>мн. бари</i>	бар	bar
баранина, -ни, <i>тільки одн.</i>	баранина	mutton
бароко, <i>невідм., с.</i>	барокко	baroque
басейн, -на, <i>мн. -ни</i>	басейн	swimming-pool
баскетбол, -лу, <i>тільки одн.</i>	баскетбол	basketball
батон, -на, <i>мн. -ни</i>	батон	long loaf
батько, -ка, <i>мн. -ки</i>	отец	father
батьків, -кова, -кове, -кові	отцов, отца	posses. of father
батьківщина, -ни	родина, отечество	native land, homeland; one's (native) country
баульчик, -ка, <i>мн. -ки</i>	баульчик	<i>dim.</i> of trunk
бачити, -чу, -чиш	видеть	to see
бачитися, -чуся, -чишся	видеться	to meet, to see each other
бджола, -ли, <i>мн. бджоли, бджіл</i>	пчела	bee
без, <i>прійм., з род.</i>	без	without
безадресний, -на, -не, -ні	безадресный	addressless
безалкогольний, -на, -не, -ні: б. напій	безалкогольный:	nonalcoholic: n. drink
безбiletний, -на, -не, -ні: б. пасажир	б. напиток	
безкоштовний, -на, -не, -ні	безбилетный: б. пассажир	without a ticket
безнадійно, <i>присл.</i>	бесплатный	free of charge
безперервний, -на, -не, -ні	безнадёжно	hopelessly
	непрерывный,	uninterrupted
	бесперывный	
безперечно, <i>присл.</i>	бесспорно, несомненно	undoubtedly
безумовно, <i>присл.</i>	безусловно	certainly, surely
бензин, -ну	бензин	petrol, gasoline
бензоколонка, -ки	бензоколонка	filling-station
берег, -га, <i>мн. -ги</i>	берег	shore, bank; coast
берегти, бережу, бережеш	беречь, хранить	to take care of; to keep
берет, -та, <i>мн. -ти</i>	берет	cap, beret
беседа, -ди	беседа	conversation, talk
бити, б'ю, б'єш, б'ють	бить	to beat
биточок, -чка, <i>мн. -чки</i>	биточек	<i>dim.</i> of cutlet
біатлон, -ну, <i>тільки одн.</i>	біатлон	biathlon
бібліотека, -ки	библиотека	library
бібліотекар, -ря, <i>мн. -рі</i>	библиотекарь	librarian
бібліотекарка, -ки	библиотекарь(женщина)	librarian (woman)

біг, -гу, <i>тільки одн.</i>	бег	run (ning)
бігати, бігаю, бігаєш	бегать	to run
бігти, біжу, біжиш	бегают	to run (to)
бігуді, <i>тільки мн.</i>	бигуди	hair-rollers
бізнес, -су	бизнес	business
бік, боку, <i>мн.</i> боки	1. бок; 2. сторона	1. side; 2. side, part
білет, -та, <i>мн.</i> -ти	билет	1. ticket; 2. examination card
білізна, -ни, <i>тільки одн.</i>	бельё	linen; underwear
білизна, -ні, <i>тільки одн.</i>	белизна	whiteness
білий, -ла, -ле, -лі	белый	white
біль, болю, <i>мн.</i> боли	боль	pain, ache
більше, <i>присл., вищ. ст.</i>	больше	compar. of big, many
від багато		
більший, <i>прикм., вищ. ст.</i>	больший	compar. of big, great
від великий		
більшість, -шості	большинство	majority
біля, <i>прийм., з род.</i>	около, возле	by, near, beside
бінокль, -ля, <i>мн.</i> -лі	бинокль	opera glass
благати, -гаю, -гаєш	просить, умолять	to entreat
бланк, -ка, <i>мн.</i> -ки	бланк	form
ближче, <i>присл., вищ. ст.</i>	ближе	nearer
від близько		
близький, -ка, -ке, -кі	близкий; ближний	near, close; neighbouring
близько, <i>присл.</i>	близко	near, nearby
блискує, <i>присл.</i>	блестяще	brilliantly
блок 1, -ку, <i>мн.</i> блоки	блок	block
блок 2, -ка, <i>мн.</i> -ки	блок	block
блокнот, -та, <i>мн.</i> -ти	блокнот	notebook
блудити, блуджу, блудиш	блуждать	to roam, to wander
блuzка, -ки, <i>мн.</i> -ки	блuzка	blouse
бо, <i>спол.</i>	ибо, потому что, ведь	because, for
бог, -га, <i>мн.</i> -ги, <i>кл.</i> боже	бог, боже	God; god; oh God!
бодай, <i>част.</i>	хотя (бы); даже	even if, even
божий, -жа, -же, -жі	божий	posses. of God
бокс, -су, <i>тільки одн.</i>	бокс	boxing
боліти, болить	болеть, болит	to be sick, to feel pain
боржник, -ка, <i>мн.</i> -ки	должник	debtor
боронити, -роню, -рониш	оборонять, защищать	to defend
борошно, -на, <i>тільки одн.</i>	мука	flour
борщ, -щу, <i>мн.</i> -щі	борщ	borsch(t), beetroot soup
босоніжка, -жки, <i>мн.</i> -жки	босоножка	sandals
боятися, боюся, боїшся	боятся	to be afraid
бракувати, бракує, <i>безос.:</i> слів бракує	недоставать, не хватать, не достаёт, не хватает; нет слов	to be chort of smth.: he cannot find words
брат, -та, <i>мн.</i> -ти	брат	brother
брати, беру, береш	брать	1. to take; 2. to borrow
братися, беруся, берешся	браться, приниматься	to undertake
братів, -това, -тове, -тові	братнин, брата	posses. of brother
бридота, -ти, <i>тільки одн.</i>	гадость, безобразие	dirty trick; disgrace
бронювати, -нюю, -нюєш	бронировать	to reserve
бруківка, -ки	мостовая	roadway, carriage way
брызнути, -зну, -знеш	звякнуть	to clink
бублик, -ка, <i>мн.</i> -ки	бублик	(round) cracknel
бувалий, -ла, -ле, -лі	бывалый, выдавший виды	experienced
бувати, -ваю, -ваш	бывать	to be sometimes; to visit
будильник, -ка, <i>мн.</i> -ки	будильник	alarm-clock
будинок, -нку, <i>мн.</i> -нки	дом; здание	house; building
будити, буджу, будиш	будить, пробуждать	to (a) wake, to arouse

будувати, -дую, -дуєш будь-де, <i>присл.</i>	строить где-нибудь, где-либо; где угодно пожалуйста	to build; to construct anywhere, somewhere
будь ласка		1. please; 2. here you are, here it is any, some
будь-який, -ка, -ке, -кі	какой-нибудь, какой- либо, какой угодно	bouquet second-hand bookseller second-hand bookshop
букет, -та, <i>мн.</i> -ти	букет	roll
букініст, -та, <i>мн.</i> -ти	букинист	baker's shop
букіністичний, -на, -не, -ні: б. магазин	букинистический: б. магазин	boulevard, avenue
булка, -ки, <i>мн.</i> бу́лки і булки, бу́лок і бу́лок	булка	broth, bouillon
булочна, -ної, <i>у знач. ім.</i>	булочная	(large) hauler
бульвар, -ру, <i>мн.</i> -ри	бульвар	
бульйон, -ну, <i>мн.</i> -ни	бульон	
бурлака, -ки, <i>мн.</i> -лаки, -лак	бурлак	
буряк, -ка (<i>один корінь</i>), -ки і -ку (<i>збірне</i>)	свёкла	beetroot
бутерброд, -да, <i>мн.</i> -ди	бутерброд	sandwich
бути, буду, будеш	быть	to be
буфет, -та (<i>меблі</i>), <i>мн.</i> -ти	буфет	sideboard, cup-board
буфет, -ту, <i>мн.</i> -ти (<i>закусочна</i>)	буфет	buffet, lunchroom, refreshment room
бюро, <i>невідм., с.</i>	бюро	office, bureau

B

в, <i>прийм., із знах., місц., род.</i>	в	in, into; at, on
вавілонський, -ка, -ке, -кі	вавилонский	Babylonian
вага, -ги, <i>тільки одн.</i>	вес; тяжесть; значение	weight; importance
вагання, -ня	сомнение, колебание	doubt; hesitation
вагатися, -гаюся, -гаєшся	сомневаться, колебаться, проявлять нерешитель- ность	to doubt, to hesitate
ваги, вагів, <i>тільки мн.</i>	весы	scales, balance
вагон, -на, <i>мн.</i> -ни	вагон	(railway) carriage, (rail- way) coach, (railroad) car
важити, -жу, -жиш	весить, взвешивать	to weigh
важкий, -ка, -ке, -кі	тяжёлый; трудный	heavy; hard; difficult
важко, <i>присл.</i>	тяжело; трудно	heavily; difficult
важливий, -ва, -ве, -ві	важный, значительный	important
важливо, <i>присл.</i>	важно	important
важниця, -ці	весовая; весы	scales, balance
валідол, -лу, <i>тільки одн.</i>	валидол	scales, balance
валіза, -зи	чемодан	a kind of cardiak
валізка, -ки	чемоданчик	suitcase, trunk
валюта, -ти	валюта	<i>dim. of suit case</i>
ванна, -ни	ванная	(foreign) currency
вантажівка, -ки	грузовик	bath (room)
вантажний, -на, -не, -ні	грузовой	lorry; truck
варений, -на, -не, -ні	вареный	freight..., goods... : (motor) lorry, truck
вареник, -ка, <i>мн.</i> -ки	вареник	cooked, boiled varenik (<i>boiled pieces of paste enclosing curd or fruit</i>)
вареничок, -чка, <i>мн.</i> -чки	вареничек	<i>dim. of varenik</i>
варіант, -та, <i>мн.</i> -ти	вариант	variant, version

варт, -та, -те, -ті, <i>корот.</i>	достоин, стоїт	be worth; deserve
<i>ф. від</i> вартій		
вартій, -та, -те, -ті	достойный, достоин, стоїт	worthy; deserving
вартість, -тості	стоимость	cost; value
варто, <i>присуд. сл., незм.</i>	стоїт	worth; to be worthwhile
вахтер, -ра, <i>мн.</i> -ри	вахтер, вахтёр	walchman
ваш, ваша, ваше, ваші	ваш	your, yours
вбігти, вбіжу, вбіжиш	вбежать	to run or rush in(to)
вважати, -жаю, -жаєш	считать	to consider, to think
введений, <i>див.</i> уведений	введённый	<i>partic. of</i> tointroduce
ввечері, увечері, <i>присл.</i>	вечером	in the evening
ввійти, <i>див.</i> увійти	войти	to enter, to come in
ввімкнути, <i>див.</i> увімкнути	включить	to switch on
ввічливий, -ва, -ве, -ві	вежливый	polite
ввічливість, -вості, <i>тільки одн.</i>	вежливость	politeness
ввічливо, <i>присл.</i>	вежливо	politely
вгадати, угадати, -даю, -даєш	угадать	to guess
вголос, <i>див.</i> уголос	вслух	aloud
вгорі, <i>див.</i> угорі	вверху	above; overhead
вдаватися, вдається, <i>безос.</i>	удаваться, удаётся	to be a success
вдалий, -ла, -ле, -лі	удачный	successful
вдало, <i>присл.</i>	удачно	successfully
вдатися, вдалося, <i>безос.</i>	удастся, удалось	to be a success
вдача, -чі	характер	character; temper
вдіяти, вдію, вдієш; нічого не вдієш	сделать, поделать; ничего не поделаешь	to do: there's nothing to be done; it can't be helped
вдома, <i>див.</i> удома	дома	at home
вдячний, -на, -не, -ні	благодарный	grateful
вдячність, -ності	благодарность	gratitude
везти, везу, везеш	везти	to carry by vehicle
Великдень, -кодня	Пасха	Easter
великий, -ка, -ке, -кі	1. большой; 2. великий	1. big; large; 2. great
велосипед, -да, <i>мн.</i> -ди	велосипед	bicycle
велосипедний, -на, -не, -ні: в. спорт	велосипедный: в. спорт	<i>adj. of bicycle:</i> cyclercing
вельми, <i>присл.</i>	весьма, очень; крайне	very; highly
вельмишановний, -на, -не, -ні	многоуважаемый, глубокоуважаемый	respected, dear
верба, -би, <i>мн.</i> верби, верб	верба	pussy-willow
верблюд, -да, <i>мн.</i> -ди	верблюд	camel
верзти, верзу, верзеш	болтать, нести (вздор, ерунду)	[chatter], talk nonsense [rubbish]
вертатися, -таюся, -таєшся	возвращаться	to return, to come back
вертоліт, -льоту, <i>мн.</i> -льоти	вертолёт	helicopter
верхній, -ня, -не, -ні	верхний	upper
вершина, -ни	вершина	summit
вершки, -ків, <i>тільки мн.</i>	сливки	cream
вершковий, -ва, -ве, -ві: вершкове масло	сливочный: с-ное масло	<i>adj. of cream:</i> butter
веселий, -ла, -ле, -лі	весёлый	cheerful, merry, jovial, gaily
веселитися, -люся, -лишся	веселиться	to make merry, enjoy
веселіше, <i>присл., вищ. ст.</i>	веселее	<i>o. s. compar. of</i> merrily, gaily
від весело		

весело, <i>присл., присуд. сл.</i>	весело	merrily, gaily; (one) has a good time, (one) enjoys oneself
весілля, -ля веслування, -ня, <i>тільки одн.</i>	свадьба гребля	wedding rowing
весняний, -няна, -няне, -няні	весенний	spring (time)...
вести, веду, ведеш весь (увесь), вся, все, всі, <i>займ.</i>	вести весь	to take smb. (to); to lead all, whole
вечера, -рі вечір, -чора, <i>мн.</i> -чори вечірній, -ня, -не, -ні вечорниці, -ниці	ужин вечер вечерний вечерницы, посиделки	supper evening; evening party evening... ; night (village) young people's gathering already; really (widely) used, common
вже, уже, <i>присл., част.</i> вживаний, -на, -не, -ні, <i>див.</i> уживаний	уже; уж употребительный	use; usage to use, to apply, to take to be used
вживання, <i>див.</i> уживання вживати, <i>див.</i> уживати вживатися 1, <i>див.</i> уживатися уживатися 2, <i>див.</i> уживатися	употребление употреблять, применять употребляться, применяться уживаться	use; usage to use, to apply, to take to be used to get on (with)
взагалі, <i>присл.</i> взвар, <i>див.</i> узвар взимку, <i>див.</i> узимку, <i>присл.</i>	вообще компот (из сухофруктов) зимой	in general, generally stewed fruit; tinned fruit in winter
взуттєвий, -ва, -ве, -ві: в. магазин, відділ взуття, -тя, <i>тільки одн.</i> взяти, візьму, візьмеш взятися, візьмуся, візьмешся ви, займ.	обувной: о. магазин, отдел обувь взять взяться	shoe shop foot-wear to take to take up; to undertake
вибачати, -чаю, -чаєш	вы извинять; прощать	you to excuse, to pardon, to forgive to apologize
вибачатися, -чаюся, -чаєшся вибачення, -ня вибачити, -чу, -чиш	извиняться извинение; прощение извинить; простить	excuse; apology to excuse, to pardon, to forgive to apologize
вибачитися, -чуся, -чишся вибивати, -ваю, -ваєш: вибивати чек вибирати, -раю, -раєш вибити, виб'ю, виб'єш: вибити чек	извиниться выбивать: выбивать чек выбирать выбить: выбить чек	to receive a check to choose, to pick out to receipt a check
вибрати, виберу, вибереш вивести, виведу, виведеш виволікати, -каю, -каєш <i>(рибу)</i> вивчати, -чаю, -чаєш вивчення, -ня вивчити, вивчу, вивчиш вигляд, -ду виглядати 1, -даю, -даєш виглядати 2, -даю, -даєш	выбрать вывести выволакивать, вытаскивать изучать изучение выучить, изучить облик, вид выглядеть высматривать	to choose, to pick out to remove, to extirpate to drag out; to fish out to study, to learn study to study, to learn appearance, look to look to look out

вигнати, вижену, виженеш	выгнать	to turn out; to expel
вигода, -ди, <i>тільки одн.</i>	польза, расчёт	benefit, profit
вигода, -ди	удобство, уют	comfort; cosiness
виголосити, -лошу, -лосиш	произнести, провозгласить	to propose (toast); to deliver a speech
виголошувати, -шую, -шуеш	произносить, провозглашать	to propose (toast); to deliver a speech
вигоріти, -рить, <i>безос.</i>	выгореть, получиться	to turn out well, to be success
виграти, -граю, -граєш	выиграть	to win, to gain
вигукнути, -ну, -неш	воскликнуть, вскрикнуть	to cry out, to scream
вид 1, виду, <i>мн. види</i>	сорт, вид	species
вид 2, виду, <i>тільки одн.</i>	лицо, лик	face; appearance
видавати, -даю, -даєш	выдавать	to publish, to issue
видаватися, видається, <i>безос.</i>	казаться, кажется	to seem, it seems
видання, -ня	издание	publication; edition
видати, видам, видаси	издать, выпускать	to publish; to issue
видатний, -на, -не, -ні	выдающийся, замечательный	prominent, outstanding
видача, -чі	выдача	delivery
виделка, -ки, <i>мн. -ки, -лок</i>	вилка	fork
виділений, -на, -не, -ні	выделенный	<i>partic. of</i> to italicize
видніше, <i>вищ. ст. від</i>	виднее: вам виднее	you know better; it can be seen; it appears
видно: вам видніше	видно	one can see
видно, <i>присудк. сл.</i>	видно, видимо, по-видимому	evidently, apparently
видно, <i>встав. сл.</i>	добыть, извлечь	to obtain, to draw out;
видобути, видобуду, видобудеш	определить	to extract
визначити, -начу, -начиш	выдающийся; значительный	to determine; to define
визначний, -на, -не, -ні	вынимать	outstanding, distinguished
виймати, -маю, -маєш	выйти	to take out
вийти, вийду, вийдеш	вышло, получилось:	to go out
вийшло, <i>безос. ф. від</i>	разговора не получилось	to turn out: The talk has not come out
вийти: розмови не вийшло		
викинути, -ну, -неш	выбросить	to throw out
викладати, -даю, -даєш	преподавать	to teach
викладач, -ча, <i>мн. -чі</i>	преподаватель	teacher (at college)
викладачка, -ки	преподавательница	teacher (at college)
викласти, викладу, викладеш	выложить; изложить	to give an account of, to expound
виклик, -ку: із викликом	вызов: с вызовом	defiantly, provokatively
викликати, -каю, -каєш	вызывать	to call out, to send for, to excite, to cause
викликати, викличу, викличеш	вызвать	to call out, to send for, to excite, to cause
виконаний, -на, -не, -ні	выполненный, исполненный	accomplished
виконання, -ня, <i>мн. -ня</i>	выполнение, исполнение	fulfilment, carrying out, realization
викона'ти, -наю, -наєш	выполнить, исполнить	to do, to fulfil;
виконувати, -ную, -нуєш	выполнять	to carry out to fulfil, to do, to carry out
виконуватися, виконується	выполняться	to be carried

використати, -таю, -таєш	использовать	to use
використовувати, -вую, -вусш	использовать	to use
використовуватися, використовується	использоваться	to be used
викрутитися, -кручуся, -крутишся	выкрутиться	to get out of smth.
вилетіти, -лечу, -летиш	вылететь	to fly out
вилити, виллю, виллеш	вылить	to pour out
виліт, -льоту, <i>мн.</i> -льоти	вылет	start, take off
вимикати, -каю, -каєш	выключать	to switch off
вимити, -мию, -миєш	вымыть	to wash
вимкнути, -кну, -кнеш	выключить	to switch off
вимова, -ви	произношение	pronunciation
вимовляти, -ляю, -ляєш	произносить	to pronounce; (<i>speech</i>) to deliver
вимога, -ги	требование	demand; requirement
вина, -ни, <i>тільки одн.</i>	вина	guilt; fault
винен, винна, винне, винні, <i>прикм., корот. ф. від</i> винний	1. виновен, виновный; 2. должен	1. guilty (of); 2. owe, must
виникати, -каю, -каєш	возникать, появляться	to arise, to appear
виникнути, -ну, -неш	возникнуть, появиться	to arise, to appear
винний, -на, -не, -ні	1. виновный; 2. должен	1. guilty (of); 2. owe
вино, -на, <i>мн.</i> вина, вин	вино	wine
виноград, -ду, <i>тільки одн.</i>	виноград	grapes
винуватий, -та, -те, -ті	виноватый	guilty (of)
винятковий, -ва, -ве, -ві	исключительный	exceptional; exclusive
випадково, <i>присл.</i>	случайно; нечаянно	accidentally
випадок, -дку, <i>мн.</i> -дки	случай	case; incident
випасти, випаду, випадеш	выпасть	to fall out, to drop out
виписати, -пишу, -пишеш	выписать	to copy out; to write out; to order
виписувати, -сую, -суєш	выписывать	to copy out; to writeout; to order
випити, вип'ю, вип'єш	выпить	to drink; to drink up
виплата, -ти	выплата; уплата	payment
виплести, -плету, -плетеш	выплести; вывязать	to unplait; to weave
виправдовуватися, -вуюся, -вусься	оправдываться	to justify o.s.
випрасувати, -сую, -суєш	выгладить	to iron
випуск, -ку, <i>мн.</i> -ки	выпуск	output; issue; (<i>literary</i>) instalment
випустити, -пущу, -пустиш	выпустить	to let out; to issue, to publish
вираження, -ня	выражение	expression
вираз, -зу, <i>мн.</i> -зи	выражение	expression
вирішити, -шу, -шиш	1. решить; 2. решиться	1. to decide, to solve; 2. to make up one's mind
вирішувати, -шую, -шуєш	1. решать; 2. решаться	1. to decide, to solve; 2. to make up one's mind
вирушати, -шаю, -шаєш	отправляться; уезжать	to set off; to depart; to leave
вирушити, -шу, -шиш	отправиться; уехать	to set out; to leave; to depart
висадити, -саджу, -садиш	высадить	to get out of; to plant
висадка, -ки	высадка	getting out
висіти, вишу, висиш	висеть	to hang

висловити, -влю, -виш	высказать, выразить	to say, to tell; to express
висловлювати, -ляю, -люєш	высказывать, выражать	to say, to tell; to express
вислухати, -хаю, -хаєш	выслушать	to hear out
висовуватися, -вуюся, -вуєшся	высовываться	to lean out (of)
високий, -ка, -ке, -кі	высокий	high, tall
високоповажний, -на, -не, -ні	глубокоуважаемый	dear
висотний, -на, -не, -ні	высотный	high-rise
виспатися, висплюся, виспишся	выспаться	to sleep out
вистава, -ви	представление, спектакль	performance
виставка, -ки	выставка	exhibition
виставляти, -ляю, -ляєш	выставлять	to put out; to exhibit
вистачати, -чає, <i>безос.</i>	хватать, хватает	to suffice, to be enough
вистачити, -чить, <i>безос.</i>	хватить, хватит	to suffice, to be enough
виступ, -пу, <i>мн.</i> -пи	выступление	speech
виступати, -паю, -паєш	выступать	to address; to speech; <i>thea.</i> to perform
виступити, -туплю, -тупиш	выступить	to address; to speech; <i>thea.</i> to perform
вихваляти, -ляю, -ляєш	расхваливать	to praise to the skies
вихід, -ходу, <i>мн.</i> -ходи	выход	exit
вихідний, -ного, <i>у знач. ім.</i>	выходной	holiday, day off
вихідний, -на, -не, -ні	выходной	holiday...
виходити, -ходжу, -ходиш, <i>недок.</i>	выходить	to go out, to come out, to leave
виходити, виходить, <i>безос.</i>	получаться, получается	to turn out well; to be a success
виходить, <i>вставн. сл.</i>	выходит, следовательно, значит, стало быть	in turns out; consequently
вичерпний, -на, -не, -ні	исчерпывающий	exhaustive
вишня, -ні, <i>мн.</i> -ні, вишень	вишня	cherry
вище, <i>присл., вищ. ст. від високо</i>	выше	<i>comp. of highly</i>
вищий, -ща, -ще, -щі, <i>прикм., вищ. ст. від високий</i>	высший, более высокий	higher; supreme
вівторок, -рка, <i>мн.</i> -рки	вторник	Tuesday
від, <i>прійм., з род.</i>	от	from
відбивати, -ваю, -ваєш	отражать	to reflect
відбуватися, відбувається	происходит, случается	to happen, to take place
відбутися, відбудеться	прозойти, случиться	to happen, to take place
відвезти, -зу, -зеш	отвезти	to drive, to take (away)
відверто, <i>присл.</i>	откровенно; открыто	frankly
відвідати, -даю, -даєш	посетить	to visit, to go to see, to attend
відвідувати, -дую, -дуєш	посещать	to visit, to go to see, to attend
відвідувач, -ча, <i>мн.</i> -чі	посетитель	visitor, guest
відвідувачка, -ки	посетительница	visitor, guest (woman)
відгукуватися, -куюся, -куєшся	откликаться, отзываться	to respond, to answer
відгуляти, -ляю, -ляєш (<i>весілля</i>)	отгулять, справлять (<i>свадьбу</i>)	to celebrate
віддавати, віддаю, віддаєш	отдавать	to give for
віддати, -дам, -даси	отдать	to give for
відділ, -лу, <i>мн.</i> -ли	отдел, отделение	department; section

відділення, -ня	отделение	department
віддячувати, -чую, -чуєш	<i>здесь:</i> одаривать	to thank; to repay (for)
відеофільм, -му, <i>мн.</i> -ми	відеофільм	videofilm
відзначати, -чаю, -чаєш	отмечать	to mark; to celebrate
відзначити, -начу, -начиш	отметить	to mark; to celebrate
відійти, -йду, -йдеш	отойти	to go (away, aside)
відірвати, -рву, -рвеш	оторвать	to tear (or pull, turn) off, away
від'їжджати, -жаю, -жаєш	отъезжать	to drive (off), to depart
від'їзд, -ду, <i>мн.</i> -ди	отъезд	departure
відкласти, -кладу, -кладеш	отложить	to put aside; to put off
відкорковувати, -вую, -вуєш	откупоривать	to unkork; to open
відкрити, -крию, -криєш	открыть	to open
відліт, -льоту, <i>мн.</i> -льоти	отлёт	start
відмінено, <i>дієприм.</i> до відмінити	отменено	have been abolished
відмінно, <i>присл.</i>	отлично	excellently
відмітка, -ки	отметка	1. note; 2. mark
відмова, -ви	отказ	refusal
відмовитися, -мовлюся, -мовишся	отказаться	to refuse
відмовляти, -ляю, -ляєш	отказывать	to refuse, to deny
відмовлятися, -ляюся, -ляєшся	отказываться	to refuse, to decline
віднести, -несу, -несеш	отнести	to carry away, to take (to)
відносний, -на, -не, -ні	относительный	relative
відокремлювати, -люю, -люєш	отделять	to separate
відомий, -ма, -ме, -мі	известный	well-known
відомо, <i>встав. сл.</i>	известно, понятно	It's clear
відомо, <i>присуд. сл.</i>	известно	It is well known
відповідати, -даю, -даєш	отвечать	to answer
відповідний, -на, -не, -ні	соответствующий, соответственный	corresponding; suitable
відповідник, -ка, <i>мн.</i> -ки	соответствие	accordance
відповідно, <i>присл., у знач.прим., з род., дав.</i>	соответственно	according (to), accordingly
відповідь, -ді	ответ	in accordance (with) answer, reply
відповісти, -вім, -віси	ответить	to answer
відпочивати, -ваю, -ваєш	отдыхать	to rest, to relax
відпочинок, -нку	отдых	rest, relaxation
відпочити, -чину, -чинеш	отдохнуть	to rest, to relax
відправити, -влю, -виш	отправить	to send; to post
відправитися, -влюся, -вишся	отправиться	to start, to depart, to set off
відправлення, -ня	отправление	departure
відправляти, -ляю, -ляєш	отправлять	to send; to post
відправлятися, -ляюся, -ляєшся	отправляться	to go; to leave, to set off; to depart
відправник, -ка, <i>мн.</i> -ки	отправитель	sender
відпроситися, -прошуся, -просишся	отпроситься	to ask (<i>and get</i>) for leave
відпустка, -ки	отпуск	holiday, vacation; leave
відразу, <i>присл.</i>	сразу	at once
відреагувати, -агую, -агуєш	отреагировать	to react; to respond
відрекомендувати, -дую, -дуєш	отрекомендовать	to recommend, to present, to introduce

відрекомендуватися, -дююся, -дуюсь	отрекомендоваться	to introduce o.s.
відремонтувати, -тую, -туєш	отремонтировать	to repair
відрізнити, -ню, -ниш	отличить; различить	to distinguish, to discern
відрізнятися, -няюся, -няєшся	отличаться; различаться	to differ
відрядження, -ня	командировка	business trip
відставати, -таю, -таєш	отставать	to be slow, to remain behind;
відстань, -ні	расстояние	distance
відстати, відстану, відстанеш	отстать	to be slow; to remain behind
відтворити, -рю, -риш	воссоздать	to reconstruct
відтинок, -нка, <i>мн.</i> -нки: в. часу	отрезок: о. времени	space of time
відтінок, -нку, <i>мн.</i> -нки	оттенок	nuance
відсутність, -ності	отсутствие	absence
відчай, -чаю, <i>тільки одн.</i>	отчаяние	despair
відчинений, -на, -не, ні	открытый	open
відчинено, <i>дієпркм.</i>	открыто	opened
відчинити, -чиню, -чинеш	открыть	to open
відчинитися, -ниюся, -нишся	открыться	to open
відчиняти, -няю, -няєш	открывать	to open
відчинятися, -няюся, -няєшся	открываться	to open
відчиняючи, <i>дієприсл.</i>	открывая	opening
відчистити, -чищу, -чистиш	отчистить	to clean
відчищати, -щачу, -щачеш	отчищать	to clean
відчувати, -ваю, -ваєш	ощущать, чувствовать, испытывать	to feel, to sense
відчуватися, -ваєшся, -ваються	ощущаться, чувствоваться	to be felt
віз, воза, <i>мн.</i> вози	воз	cart
віза, -зи, <i>мн.</i> -зи, віз	виза	visa; official stamp
візитка, -ки, <i>мн.</i> -ки	визитка	visiting card
війна, -ні, <i>мн.</i> війни, воєн і війн	война	war
вік, -ку, <i>мн.</i> -кі	1. век, столетие; 2. возраст	1. century; age; 2. life (time)
вікно, -на, <i>мн.</i> вікна, вікон	окно	window
віковий, -ва, -ве, -ві	1. вековой; 2. возрастной	1. century long, age old; 2. adj. for age
віконце, -нця, <i>мн.</i> -нця	окошко	<i>dim.</i> of window
віл, вола, <i>мн.</i> волі	вол	ox
вільний, -на, -не, -ні:	свободный; вольный:	free; vacant:
в-на боротьба	в-ная борьба	freestyle wrestling
вільно, <i>присл.</i>	свободно; бегло	fluent
він, його, <i>займ.</i>	он	he
вінок, -нка, <i>мн.</i> -нки	венок	wreath, garland
вінце, -нця, <i>мн.</i> -нці:	венчик, край:	brim: full to the brim
по самі вінця	до краєв	
віолончель, -лі	виолончель	(violon) cello
вірити, вірю, віриш	верить	to believe
вірний, -на, -не, -ні	1. верный, надёжный; 2. правильный	1. faithful, true, devoted; 2. right, correct
вірність, -ності, <i>тільки одн.</i>	верность, преданность	faithfulness, loyalty, correctness

вірніший, -ша, -ше, -ші вірно, присл.	более верный 1. верно; преданно; 2. правильно	<i>comp.</i> of true 1. true; 2. (is) right, correct
віруючий, -чого, <i>у знач. ім.</i> віршований, -на, -не, -ні вісім, восьми, вісьмох, <i>числ.</i>	верующий стихотворный восемь	believer written in verse eight
вісімнадцятий, -та, -те, -ті, <i>числ.</i>	восемнадцатый	eighteenth
вісімнадцять, -ти і -тьох, <i>числ.</i>	восемнадцать	eighteen
вітальний, -на, -не, -ні вітальня, -ні, <i>мн.</i> -льні, -лень	поздравительный гостиная	congratulatory sitting room; drawing-room
вітамінний, -на, -не, -ні вітання, -ня	витаминный приветствие, привет; поздравление	vitaminous greeting, welcome, congratulation; <i>pl.</i> compliments to greet, to welcome
вітати, -таю, -таєш	приветствовать, поздравлять	to greet, to welcome
вітатися, -таюся, -таєшся	здороваться	to greet or salute, to welcome
вітер, -тру, <i>мн.</i> -три	ветер	wind
вітрина, -ни, <i>мн.</i> -рини, -рин	витрина	shop window
віче, -ча	вече	<i>Popular assembly in ancient Russia</i> eternal
вічний, -на, -не, -ні вішати, -шаю, -шаш в'їхати, в'їду, в'їдеш вказувати, -зую, -зуєш вкидати, -даю, -даєш, <i>недок.</i>	вечный вешать въехать указывать вбрасывать	to hang up to drive in (to) to indicate; to point out to throw
вкинути, вкину, вкинеш включити, включу, включиш	вбросить включить	to throw to include, to turn on
вкрай, <i>україн.</i> <i>присл.</i> вкусити, укусити, вкунути, вкунуєш	крайне; совершенно укусить	very; extremely to bite
владнати, -наю, -наєш власне, <i>встав. сл., незм.</i>	уладить собственно, собственно говоря	to settle, to arrange properly speaking
власний, -на, -не, -ні власник, -ка, <i>мн.</i> -ки влаштувати, -товую, -товуєш	собственный, свой собственник, владелец устраивать	own; proper owner; possessor to arrange, to organize
влаштувати, -тую, -туєш влаштуватися, -туюся, -туєшся	устроить устраиваться	to arrange, to organize to settle (down)
влити, увілля, увіллеш влізи, влізу, влізеш влітку, улітку, <i>присл.</i> вмикати, -каю, -каєш вміти, <i>див.</i> уміти вмовляти, <i>див.</i> умовляти	вливать влезть летом включить уметь	to pour in to climb in (into) in summer to switch on to can; to be able
внизу, унизу, <i>присл.</i> вночі, уночі, <i>присл.</i> внутрішній, -ня, -не, -ні вовк, -ка, <i>мн.</i> -ки вовна, -ни, <i>тільки одн.</i> вовняний, -на, -не, -ні	уговаривать внизу ночью внутренний волк шерсть шерстяной	to persuade; to convince below, downstairs at night inner wolf wool woolen

вогнебезпечний, -на, -не, -ні	огнеопасный	inflammable
вогник, -ка, <i>мн.</i> -ки: зелений в.	огонёк: зелёный о.	<i>dim. of fire:</i> green light
вогню, -гню, <i>мн.</i> вогні	огонь	fire
водá, -ди, <i>мн.</i> водí	вода	water
водити 1, -джу, -диш (<i>машину</i>)	водить (<i>машину</i>)	to drive, to conduct
водити 2, -джу, -диш (<i>очима</i>)	водить (<i>глазами</i>)	to let one's eyes
водій, -дія, <i>мн.</i> -діі	водитель	driver, chauffeur
водний, -на, -не, -ні	водный	water...
возити, вожу, возиш	возить	to convey, to carry;
		to drive, to cart
вокзал, -лу, <i>мн.</i> -ли	вокзал	railway station
вокзальний, -на, -не, -ні	вокзальный	<i>adj. of railway station</i>
волейбол, -лу, <i>тільки одн.</i>	волейбол	volley-ball
володіння, -ня	владение	possession, ownership
володіти, -дію, -дієш	владеть	to own, to possess;
		to know
волосся, -ся, <i>тільки одн.</i>	волосы	hair
вона, її, <i>займ.</i>	она	she
вони, їх, <i>займ.</i>	они	they
ворушитися, -рушуся, -рушишся	шевелиться	to stir
восени, <i>присл.</i>	осенью	in autumn
Воскресіння, -ня	Воскресение	Resurrection
востанне, <i>присл.</i>	в последний раз	for the last time
восьмеро, числ.	восьмеро	eight
восьмий, -ма, -ме, -мі	восьмой	eighth
впевнений, упевнений, -на, -не, -ні	уверенный	assured, confident
впевненіше, упевненіше, <i>присл., вищ. ст.</i> від	увереннее	<i>comp. of confident</i>
впевнено, упевнено		
вперед, уперед, <i>присл.</i>	вперёд	forward
вперше, уперше, <i>присл.</i>	впервые	for the first time
впізнати, <i>див.</i> упізнати	узнать	to know (again),
		to recognize
вподобá: до подоби	по сердцу, по душе,	to one's liking;
	по вкусу	to be one's taste
вражений, -на, -не, -ні	поражённый,	startled
	изумлённый	
враження, -ня	впечатление	impression
вранішній, -ня, -не, -ні	утренний	morning
вранці, уранці, <i>присл.</i>	утром	in the morning
врешті, урешті, <i>присл.</i>	наконец	at last; finally
врода, -ди, <i>тільки одн.</i>	красота	beauty
вродливий, -ва, -ве, -ві	красивый	beautiful
вручати, -чаю, -чаєш	вручать	to hand (to)
вручення, -ня	вручение	handing
вручити, вручу́, вручиш	вручить	to hand (to)
все, усе, <i>присл.:</i> все одно,	всё: всё равно	everything: all the same
усе одно		
всередині, усередині,	внутри	inside, within
<i>присл., у знач. прийм., зрод.</i>		
все ще, усе ще	всё ещё	still, yet
вставати, встаю, встаєш	вставать	to stand up; to get up;
		to rise
вставний, -на, -не, -ні:	вставной: вставные зубы	false teeth
вставні зуби		

встановлений, -на, -не, -ні встановлення, -ня	установленный установление	fixed establishment; establishing
встати, встану, встанеш	встать; подняться	to get up; to stand up; to rise
встигати, -гаю, -гаєш встигнути, встигну, встигнеш	успевать успеть	to be in time; to have time to come in time; to be in time for
вступати, -паю, -паєш (до вузу) вступити, вступлю, вступиш	поступать (<i>в вуз</i>) поступить	to enter
всякий, усякий, -ка, -ке, -кі	1. всякий, любой; 2. каждый, разный, разнообразный	1. any; 2. each, every
втіха, утіха, -хи	1. радость; 2. утешение	1. consolation; 2. comfort to console
втішати, утішати, -шаю, -шаєш	утешать	to be tired
втомитися, утомитися, втомлюся, втомитися	устать	to lose
втрачати, утрачати, -чаю, -чаєш	терять	to draw in (smb's head) college
втягнути, втягну, втягнеш вуз, вузу, <i>мн.</i> вузи	втянуть вуз	narrow; tight; garment street
вузький, -ка, -ке, -кі вулиця, -ці, <i>мн.</i> -ці, вулиць	узкий улица	ear (of a nudge); <i>small mushroom dampings for borshch</i>
вухка, <i>тут:</i> маленькі вареники з грибами	<i>здесь:</i> маленькие вареники с грибами	entrance housewarning (party) to go in, to come in, to enter
вхід, входу, <i>мн.</i> входи вхідчини, -чин, <i>тільки мн.</i> входити, входжу, входиш	вход новоселье входить	to enter to grip in time scientist for the fourth time to accomplish; to commit
вхопити, <i>див.</i> ухопити вчасно, <i>присл.</i> вчений, учений, -на, -не, -ні вчетверте, <i>див.</i> учетверте вчиніти, вчиню, вчїниш	схватить своевременно, вовремя учёный в четвёртый раз совершить; поступить; сделать	action; behaviour teacher teacher (<i>woman</i>) to learn, to study; to teach to study, to learn, to attend (school); to go (to school) yesterday
вчинок, -нку, <i>мн.</i> -нки вчитель, <i>див.</i> учитель вчителька, <i>див.</i> учителька вчити, <i>див.</i> учити	поступок учитель учительница учить	
вчитися, <i>див.</i> учитися	учиться	
вчора, учора, <i>присл.</i>	вчера	

Г

га, <i>виг.</i> гадати, -даю, -даєш газ, -зу, <i>тільки одн.</i> газета, -ти газовий, -ва, -ве, -ві гайнути, гайну, гайнеш	а думать, полагать газ газета газовый быстро сходить, съездить	ah! to think; to suppose gas newspaper gas... <i>coll.</i> to dash (there and back) for smb. or smth
---	---	--

галас, -су, <i>тільки одн.</i>	шум; гам	noise
галузь, -зі, <i>мн.</i> -зі, -зей	отрасль	branch
галушки, -шók	галушки, клéчки	dumpling
гальмó, -ма, <i>мн.</i> гáльма, гальм	тормоз	brake
гаманець, -нця, <i>мн.</i> -нці	кошелёк	purse
ганьба, -би, <i>тільки одн.</i>	позор	disgrace, shame
гараж, -жа, <i>мн.</i> -жі	гараж	garage
гаразд, <i>присл.</i> , <i>част.</i>	хорошо; ладно	well; all right, O.K.!
гарбуз, -за, <i>мн.</i> -зі	тыква	pumpkin
гармата, -ти	пушка	(artillery) gun
гарний, -на, -не, -ні	хороший; красивый;	good; nice; fine
гарнір, -ру, <i>мн.</i> -ри	гарнир	garnish
гарнітур, -ра, <i>мн.</i> -ри	гарнитур	set, suite
гарячий, -ча, -че, -чі	горячий	hot, warm
гастроном, -му, <i>мн.</i> -ми	гастроном	grocery and provision-shop, food store
гастрономія, -мії, <i>тільки одн.</i>	гастрономия	gastronomy
гаяти, гаю, гасш	тратить (терять) время даром	to waste time
гвоздика, -ки	гвоздика	carnation
гей, <i>виг.</i>	эй	hey!
гелікоптер, -ра, <i>мн.</i> -ри	вертолёт	helicopter
генеральний: г. директор	генеральный: г. директор	general manager
географічний, -на, -не, -ні	географический	geographic(al)
героїня, -ні	героїня	heroine
герой, -роя, <i>мн.</i> -рої	герой	hero
гідний, -на, -не, -ні	достойный, достоин	worthy
гілка, -ки, <i>мн.</i> гілки, -лók	ветка	branch; twig
гілля, -ля, <i>тільки одн.</i>	ветви	branches
гімназистка, -ки	гимназистка	pupil of grammar school (woman)
гімназія, -зії	гимназия	grammar school
гімнастика, -ки	гимнастика	gymnastics
гіркий, -ка, -ке, -кі	горький	bitter
гірше, <i>присл.</i> , <i>вищ. ст.</i>	хуже	worse
<i>від</i> погано		
гість, гостя, <i>мн.</i> гості, гостей	гость	guest, visitor
гітара, -ри	гитара	guitar
гличик, -ка, <i>мн.</i> -ки	кувшин; кринка	pitcher, jug
глибоко, <i>присл.</i>	глубоко; основательно	deeply; profoundly
глухий, -ха, -хе, -хі:	глухой: глухая оборона	obscure defence,
глуха оборона		<i>coll.</i> yield to no persuasion
глухнуть, -хну, -хнеш	глохнуть	to grow deaf
глядіч, -ча, <i>мн.</i> -чі	зритель	spectator, onlooker
глянути, -ну, -неш	взглянуть, посмотреть	to give look
говоріти, -ворю, -вориш	говорить	to speak, to say, to tell
годен, -дна, -дне, -дні,	1. достоин;	1. to be worth; to suit to do
<i>корот. ф. від</i> годний	2. в состоянии	2. to be able
година, -ни	час; время	hour
годинник, -ка, <i>мн.</i> -ки	часы	watch, clock
годитися, -джуся, -дишся	годиться, подходит	to be fit; to fit
годі, <i>присуд. сл.</i> , <i>незм.</i>	1. будет, хватит, довольно;	1. enough; That will do!
	2. нельзя, невозможно	2. (one) must/should not
гол, го́ла, <i>мн.</i> го́ли	гол	goal
голити, голю́, го́лиш	брить	to shave
голитися, голюсь,	бриться	to shave
голи́шся		

голова́, -ви́, <i>мн.</i> го́лови, голі́в	голова	head; chairman
головне, <i>встав. сл.</i>	главное	the main thing
головний, -на, -не, -ні	главный	main, chief
головпоштамт, -ту, <i>мн.</i> -ти	главпочтамт	(general) post-office
голодний, -на, -не, -ні	голодный	hungry
голодна кутя	голодная кутя (<i>традиційний ужин у право-славних перед Крещенням</i>)	The traditional dinner the Slavs have at Christmas-tide
голос, -су, <i>мн.</i> голоси́	голос	voice
голосніше, <i>присл., вищ. ст. від</i> голосно	громче	<i>comp. of</i> loudly
голосно, <i>присл.</i>	громко	loudly
голосувати, -сую, -суєш (<i>зупиняти таксі</i>)	голосовать (<i>останавливать такси</i>)	to hitch (to try) a lift to catch a taxi
голубий, -ба, -бе, -бі	голубой	light-blue
голубонька, -ки, <i>мн.</i> -ки, -ньок	голубка	(my) dear
гонг, -га	гонг	gong
гора, -ри, <i>мн.</i> го́ри, гір	гора	mountain
горе, горя, <i>тільки одн.</i>	горе	grief, sorrow
горілка, -ки	водка	vodka
горілочний, -на, -не, -ні	водочный	<i>adj. to</i> vodka
горіх, -ха, <i>мн.</i> -хи	орех	nut
горло, -ла, <i>тільки одн.</i>	горло	throat
город, -ду, <i>мн.</i> -ди	огород	kitchen-garden
горох, -ху, <i>тільки одн.</i>	горох	peas
гортати, -таю, -таєш	перелистувати, листати	to turn over
горщик, -щика, <i>мн.</i> -щики	горшок	<i>dim. of</i> pot
господар, -ря, <i>мн.</i> -рі	хозяин	host, owner
господарчий, -ча, -че, -чі	хозяйственный	household (goods)
господиня, -ні	хозяйка	hostess
Господь, Господа	Господь	God, the Lord
Господи!, <i>виг.</i>	Господи!	Good heavens!
гостини, -тин	пребывание в гостях; посещение	to be a guest; to be on a visit
гостинність, -ності, <i>тільки одн.</i>	гостеприимство, радушие	hospitality
гострий, -ра, -ре, -рі	1. острый; 2. резкий	1. sharp; 2. acute, keen
готель, -лю, <i>мн.</i> -лі	гостиница, отель	hotel
готельний, -на, -не, -ні	гостиничный	<i>adj. to</i> hotel
готов, -ва, -ве, -ві, <i>корот. ф. від</i> готовий	готов	ready; ready-made
готовий, -ва, -ве, -ві	готовый; готов	ready; ready-made
готовність, -ності, <i>тільки одн.</i>	готовность	readiness; willingness
готувати, -тую, -туєш	готовить	to prepare, to make ready; to cock
готуватися, -туюся, -туєшся	готовиться	to prepare oneself; to get ready
гра, гри, <i>мн.</i> і́гри, і́гор	игра	game, play
грам, -ма, <i>мн.</i> -ми	грамм	gram(me)
грати, граю, граєш	играть	to play, to act
гратися, граюся, граєшся	играться; <i>здесь:</i> шутить	to make fun of; to joke
графин, -на, <i>мн.</i> -ни	графин	decanter, carafe
графічно, <i>присл.</i>	графически	graphic(al)
гребувати, -бую, -буєш	гнушаться, брезгать	to disdain
грекня, -ні, <i>ж. до</i> грек	гречанка	Greek (<i>woman</i>)
гриб, -ба, <i>мн.</i> -бі	гриб	mushroom

грибний, -на, -не, -ні	грибной	<i>adj. to mushroom</i>
гривня, -ні, мн. гривні,	гривня	Grivnja (<i>Ukrainian currency</i>)
гривень		Gregor's Calendar
григоріанський:	григорианский:	
г. календар	г. календарь	
грип, -пу, <i>тільки одн.</i>	грипп	flu; influenza
гріх, -ха, мн. -хі	грех	sin
громадський, -ка, -ке, -кі	общественный	public; social
громадянин, -дянина,	гражданин	citizen
мн. -дяни, -дян		
громадянка, -ки	гражданка	citizen (<i>woman</i>)
гроші, грошей, <i>тільки мн.</i>	деньги	money
грошовий, грошовий,	денежный	<i>adj. to money</i>
-ва, -ве, -ві		
грудень, -дня	декабрь	December
груди, -дей	грудь	breast; bosom
група, -пи	группа	group
груша, -ші	груша	pear(-tree)
губа, -бі, мн. губи, губ і	губа	lip
губів		
губна помада, <i>див. помада</i>	губная помада	lipstick
гудок, гудка, мн. гудки	гудок	hooter; horn
гульнути, -ну, -неш	гульнуть, кутнуть, <i>здесь: изменить</i>	to make merry; <i>coll. to be unfaithful to</i>
	гулять	to walk
гуляти, -ляю, -ляеш	гулять	eraser
гумка, -мки, мн. -мки,	резинка, ластик	1. humour; 2. mood;
-мок		humour
гумор, -ру, <i>тільки одн.</i>	1. юмор; 2. настроение	humoresque
гумореска, -ки	юмореска	humourist
гуморист, -та, мн. -ти	юморист	humourist
гуртожиток, -тку, мн. -тки	общежитие	hostel; hall of residence
гусак, -ка, мн. -кі	гусак, гусь	goose
гуси, -сеї	гуси	geese

Г

Гудзик, -ка, мн. -ки	пуговица	button
----------------------	----------	--------

Д

давати, даю, даєш	давать	to give
давити, давлю, давиш	давить	to press
давненько, <i>присл.</i>	очень давно	long ago
давнина, -ни	старина; древность	old times
давній, -ня, -не, -ні	давний; далекій	old
давно, <i>присл.</i>	давно	long before, long ago
далекій, -ка, -ке, -кі	далекій	distant
далеко, <i>присл.</i>	далеко	far off
далі, <i>присл.</i>	дальше; потом	further, farther; then
даний, -на, -не, -ні	данный	present, this; given
дарувати, -рую, -руєш	дарить	to present, to give
даруйте, <i>в знач. вибачайте</i>	простите, извините	excuse me! (I'm sorry!)
дати, дам, даєш	дать	to give
дача, -чі	дача	dacha, country-cottage
дбайливий, -ва, -ве, -ві	заботливый	careful
дбати, дбаю, дбаєш	заботиться, беспокоиться	to take care (of), to worry
два, двоє, <i>числ.</i>	два	two
двадцять, -ти і -тьох, <i>числ.</i>	двадцать	twenty
дванадцятий, -та, -те,	двенадцатый	twelfth
-ті, <i>числ.</i>		

дванадцять, -ти <i>i</i> -тьох, <i>числ.</i>	двенадцать	twelve
двері, дверей, тільки <i>мн.</i>	дверь, двери	door
двір, двору <i>i</i> двора, <i>мн.</i>	двор	(court) yard; court
двори		
двісті, двохсот, <i>числ.</i>	двести	two hundred
двічі, <i>присл.</i>	дважды	twice
двоє, двох, <i>числ.</i>	двое	two
двокімнатний, -на, -не, -ні	двухкомнатный	two-room
двокопійсний, -на, -не, -ні	двухкопеечный	two-copek
двоповерховий, -ва, -ве, -ві	двухэтажный	two-storeyed
де, <i>присл.</i>	где	where
дев'яносто, -ста, <i>числ.</i>	девяносто	ninety
дев'ятих, -та, -те, -ті, <i>числ.</i>	девятый	ninth
дев'ятнадцять, -ти <i>i</i> -тьох, <i>числ.</i>	девятнадцать	nineteen
дев'ятсот, -тисот, <i>числ.</i>	девятьсот	nine hundred
дев'ять, -ти <i>i</i> -тьох, <i>числ.</i>	девять	nine
декан, -на, <i>мн.</i> -ни	декан	dean
деканат, -ту, <i>мн.</i> -ти	деканат	dean's office
декілька, -кох, <i>числ.</i>	несколько	several, some
декларація, -ції	декларация	declaration
декоративний, -на, -не, -ні	декоративный	decorative
декрет, -ту, <i>мн.</i> -ти	декрет	decree, edict
денний, -на, -не, -ні	дневной	day('s), daily
день, дня, <i>мн.</i> дні:	день: д. рождения	day: birthday
д. народження		
депо, <i>нсвідм., с.</i>	депо	depot
дерево, -ва, <i>мн.</i> дере́ва, дере́в	дерево	tree; wood
деренчливий, -ва, -ве, -ві	дребезжащий	tinkling
державний, -на, -не, -ні	государственный	State... ; public; national
десерт, -ту, <i>мн.</i> -ти	десерт	dessert
десь, <i>присл.</i>	где-то	anywhere, somewhere
десятий, -та, -те, -ті, <i>числ.</i>	десятый	tenth
десяток, -тка, <i>мн.</i> -тки	десяток	ten
десять, -ти <i>i</i> -тьох, <i>числ.</i>	десять	ten
деталь, -лі	деталь	detail
детальніше, <i>присл., вищ. ст. від</i> детально	детальнее	comp. of detail
дехто, декого, <i>займ.</i>	кое-кто, некоторые	somebody; some
дешевий, -ва, -ве, -ві	дешёвый	cheap
дешево, <i>присл.</i>	дёшево	cheap(ly)
дещиця, -ці	малость, толика	a little; trifle
дещо, дечого, <i>займ.</i>	1. кое-что; 2. несколько; немного; малость	1. something, somethings; 2. a little
деякий, деякого, <i>займ.</i>	некоторый, известный	some
джазовий, -ва, -ве, -ві	джазовый	jazz
джинси, -сів, тільки <i>мн.</i>	джинсы	jeans
дзвінок, -нка, <i>мн.</i> -нки	звонок	ring
дзвоник, -ка, <i>мн.</i> -ки	звонок; колокольчик	bell
дзвоніти, дзвоню, дзвоніш	1. звонить (<i>в дверь</i>); 2. разг. звонить (<i>по телефону</i>)	1. to ring up; 2. to phone
дзеркало, -ла, <i>мн.</i> -ка́ла, -ка́л	зеркало	mirror
диван, -на, <i>мн.</i> -ни	диван	sofa
дивина, -ні, тільки <i>одн.</i>	диво, диковинка; странность	strangeness, oddity

дивитися, дивлюся, дивився	смотреть, глядеть	to look
дивно, <i>присл.</i> дивуватися, -вуюся, -вущешся	странно удивляться	strang(ly), odd(ly) to be surprised
дикий, -ка, ке, -кі диплом, -ма, <i>мн.</i> -ми дипломат, -та, <i>мн.</i> -ти дипломатія, -тії дипломний: д-на робота	дикий диплом дипломат дипломатія дипломный: д-ная работа	wild diploma, sertificate diplomat diplomacy degree work, graduation paper
директор, -ра, <i>мн.</i> -ри дискета, -ти дискотека, -ки дискутувати, -тую, -тушш диспетчер, -ра, <i>мн.</i> -ри дитина, -ни, <i>мн.</i> діти, дітей	директор дискета дискотека дискутировать диспетчер ребёнок	director, manager disk discotheque to discuss, to debate dispatcher child, baby
дитсадок, -дка, <i>мн.</i> -дки дитяча, -чої, <i>у знач. ім.</i> дитячий, -ча, -че, -чі дихати, -хаю, -хаеш діагноз, -зу, <i>мн.</i> -зи діалог, -гу, <i>мн.</i> -ги дівчина, -ни, <i>мн.</i> дівчата, дівчат	детсад детская детский дышать диагноз диалог девушка	kindergarten nursery (room) child(ren)'s to breathe diagnosis dialogue dialogue girl
дівчинка, -ки, <i>мн.</i> -нки, -нок	девочка	little girl
дід, -да, <i>мн.</i> діди, дідів дідів, -дова, -дове, -дові дідусь, -дуся, <i>мн.</i> -сі дієта, -ти дієтичний, -на, -не, -ні дізнатися, -наюся, -наєшся	дед дедов, деда дедушка диета диетический узнать, разузнать	grandfather <i>posses. adj. of grandfather</i> grandfather, grandpa diet dietetic, dietary to find out; to know (again) reality
дійсне, -ного, <i>у знач. ім.</i> дійсність, -ності, <i>тільки</i> <i>одн.</i> дійсно, <i>присл.</i>	действительное, реальное действительность действительно, на самом деле	real real actually, really, in fact
дійти, дійду́, дійдеш діл, долу ділитися, ділюся, ділишся ділянка, -нки, <i>мн.</i> -нки, -нок	дойти <i>здесь:</i> низ делиться участок	to reach bottom to divide; to share section
дім, дому діставати, -таю, -таеш	дом доставать	house to get, to obtain, to reach
діставатися, -таюся, -таєшся	добираться	to get to, to reach
дістати, -стану, -станеш дістатися, -тануся, -танешся	достать добраться	to get, to obtain, to reach to get to, to reach
дістатися, дістанеться, дісталось, <i>безос.</i> діти, <i>див.</i> дитина дія, ді, <i>мн.</i> дії, дій	достаться, достанется, досталось дети 1. действие; 2. влияние 1. действовать; 2. поступать	to receive; to inherit to catch it children 1. action, (drama) act; 2. effect 1. to act; 2. to act to do
діяти, дію, діеш		

для, <i>прійм.</i> , з <i>род.</i>	для, по	for; on, along; over; by
дно, дна, <i>мн.</i> дена, ден	дно	bottom
до, <i>прійм.</i> , з <i>род.</i>	до, к, в	before, till, up to, about
доба, -би, <i>мн.</i> доби, діб	сутки	twenty four hours
добиратися, -раюся,	добираться	to get to, to reach
-раєшся		
добір, добору	подбор	selection
добраніч, <i>виг.</i> , <i>незм.</i>	спокойной ночи!	good night!
добре, <i>присл.</i>	хорошо	well, (it is) good, right
добрівечір, <i>виг.</i> , <i>незм.</i>	добрий вечер!	good evening!
добридень, <i>виг.</i> , <i>незм.</i>	добрий день!	good afternoon!
добрий, -ра, -ре, -рі	1. добрый;	1. kind, good;
	2. хороший	2. good, fine
добро, -ра, <i>тільки одн.</i>	добро, благо	good
добродій, -дія, <i>мн.</i> -дії	господин, сударь	good
добродійка, -ки	госпожа, сударыня	madam
довгий, -га, -ге, -гі	1. длинный; 2. долгий	1. long; 2. long, lasting
довго, <i>присл.</i>	долго	(for) a long time
довжина, -ни	длина	length
довідка, -ки	справка	information
довідкова, -вої, у <i>знач. ім.</i>	справочная	inquiry
довідник, -ка, <i>мн.</i> -ки	справочник	reference book
довідковий, -ва, -ве, -ві	справочный	inquiry..., reference...
довіра, -ри, <i>тільки одн.</i>	доверие	confidence
доводитися, -джуся,	приходиться	to be related (to)
-дишся, <i>недок.</i>		
додавати, -даю, -даєш	прибавлять; добавлять	to add
додати, -дам, -даси	прибавить; добавит	to add
додержувати, -жую,	соблюдать	to keep to
-жуєш		
додзвонитися, -нюся,	дозвониться	to reach (a. p. by phone)
-вонишся		
додому, <i>присл.</i>	домой	homewards
додуматися, -маюся,	додуматься	to hit upon an idea
-масешся		
дозвіл, -волу	разрешение	permission
дозвілля, -ля	досуг	leisure, spare time
дозволено, <i>присуд. сл.</i>	разрешено	allowed
дозволити, -лю, -лиш	разрешить, позволить	to allow, to permit
дозволяти, -ляю, -ляєш	разрешать, позволять	to allow, to permit
доїдати, -даю, -даєш	доедать	to eat up, finish eating
доїсти, доїм, доїси	доесть	to eat up, finish eating
доїхати, -їду, -їдеш	доехать	to reach
доки, <i>спол.</i>	пока	how long, untill
докір, докору, <i>мн.</i> докóри	упрёк	reproach
докладно, <i>присл.</i>	подробно	in detail
доктор, -ра, <i>мн.</i> -рі:	доктор: д. наук	doctor
д. наук		
документ, -та, <i>мн.</i> -ти	документ	document
долар, -ра, <i>мн.</i> -ра	доллар	dollar
долоня, -ні, <i>мн.</i> -ні, долонь	ладонь	palm
доля, -лі	судьба	fate, destiny
домашній, -ня, -не, -ні	домашний	domestic; house, home
домовитися, -влюся,	договориться	to agree, to reach
-вишся		an agreement
домовлятися, -ляюся,	договариваться	to agree, to make
-ляєшся		arrangements
домогосподарка, -ки	домохозяйка	house-wife
донька, -ки, <i>мн.</i> -ки,	дочурка, дочушка	<i>dim. of daughter</i>
-ньок		

доплата, -ти до побачення, <i>виг.</i> доповідь, -ді, <i>мн.</i> -ді, -відей доповнити, -ню, -ниш	доплата до свідання доклад дополнить	additional payment good-by(e) report to add, to supplement (with) to help, to assist help: ambulance to help
допомагати, -гаю, -гасш допомога, -ги: швидка д. допомогті, -можу, -можеш до речі, <i>встав. сл.</i> дорівнювати, -ною, -нюєш дорога, -ги, <i>мн.</i> -ги, доріг дорогий, -га, -ге, -гі дорого, <i>присл.</i> дорожній, -ня, -не, -ні дорожче, <i>присл., вищ. ст.</i> від дорого дорослий, -ла, -ле, -лі досить, <i>присл.</i> досконалий, -ла, -ле, -лі досконали, <i>присл.</i> доставити, -влю, -виш доставка, -вки, <i>мн.</i> -вки, -вок достаток, -тку, <i>мн.</i> -тки	помогать помощь: скорая п. помочь кстати равняться, быть равным дорога дорогой дорого дорожный дороже взрослый довольно, достаточно совершенный в совершенстве доставить доставка 1. обилие, изобилие; 2. достаток, благостояние достичь до сих пор, доньне придерживаться, соблюдать дохристианский	to the point; by the way to be equal (to) road, way dear; expensive dear(ly) road... ; travelling... dearer grown-up enough perfect, absolute perfectly to deliver delivery 1. abundance; 2. prosperity to reach, to arrive (at) up to now to keep (to) before Christianity
доцент, -та, <i>мн.</i> -ти дочекатися, -каюся, -каєшся дочка, -кі, <i>мн.</i> дочки, дочок дочути, -чую, -чуєш дошкульний, -на, -не, -ні: д-не місце драматичний, -на, -не, -ні древнесврейський, -ка, -ке, -кі дрібний, -на, -не, -ні	доцент дождаться дочь, дочка расслышать чувствительный; <i>здесь:</i> слабое место, слабость драматический древнееврейский 1. мелкий, малый; 2. drobный, частый мелочь, пустяк, ерунда дрожжи	assistant professor to wait (for, till) daughter to hear distinctly, to catch sensible: weak point dramatic Hebrew 1. small; 2. split up trifle; nonsense yeast
дрібниця, -ці дріжджі, -джів, <i>тільки мн.</i> друг, -га, <i>мн.</i> друзі друге, -гого, <i>у знач. ім.</i> другий, -га, -ге, -гі, <i>числ.</i> другий, -га, -ге, -гі, <i>займ., прикм.</i> дружина, -ни друкований, -на, -не, -ні дуже, <i>присл.</i> дуже приємно дужче, <i>присл.</i> думати, -маю, -маєш	друг второе второй иной, другой жена печатный очень, сильно очень приятно сильнее думать; считать, полагать	friend the second course (dish) second (an) other; different wife printed very, very much I am pleased/very glad <i>comp. of great(ly)</i> to think, to mean; to suppose

думка, -ки, <i>мн.</i> думкі, -мók	мысль, мнение; взгляд	thought, idea; opinion
дух, -ха	дух	spirit; mind; ghost
душ, -шу	душ	shower
душа, -ші, <i>мн.</i> душі, душ	душа	soul; <i>fig.</i> heart
душова, -вої, <i>у знач. ім.</i>	душевая (комната)	showers
дядечко, -чка, <i>мн.</i> -чки	дяденька	<i>dim. of</i> uncle
дядько, -ка, <i>мн.</i> -ки	дядя	uncle
дякувати, -кую, -куєш	благодарить	to thank

Е

еге, <i>виг.</i>	эге, э, эх	well!
егоїст, -та, <i>мн.</i> -ти	эгоист	egoist
екзамен, -ну, <i>мн.</i> -ни	экзамен	examination
економіка, -ки	экономика	economics; economy
економіст, -та, <i>мн.</i> -ти	экономист	economist
екскурсія, -сії	экскурсия	excursion
екскурсовод, -да, <i>мн.</i> -ди	экскурсовод	guide
експериментувати, -тую, -туєш	экспериментировать	to experiment
експонуватися, -нуюся, -нуєшся	экспонироваться	to exhibit
експрес, -са, <i>мн.</i> -си:	экспресс: э.-почта	express: express-mail
е.-пошта	экспресс-автобус	express-bus
експрес-автобус, експрес- автобуса	электричество	electricity
електрика, -ки, <i>тільки одн.</i>	электричка	suburban electric train
електричка, -чки, <i>мн.</i> -ки	электрический	electric(al)
електричний, -на, -не, -ні	электронный:	electron:
електронний, -на, -не, -ні:	э-ная почта	e-mail
е-на пошта	эмоциональный	emotional
емоційний, -на, -не, -ні	эпизодический	episodic(al)
епізодичний, -на, -не, -ні	эра	era
ера, -ри	эскалатор	escalator
ескалатор, -ра, <i>мн.</i> -ри	этикет	etiquette
етикет, -ту, <i>тільки одн.</i>	этнограф	ethnographer
етнограф, -фа, <i>мн.</i> -фи	этнография	ethnography
етнографія, -фії		

Є

є, <i>дієсл. від</i> бути, <i>тепер. час</i>	есть, имеется	to be; to have (<i>in the Present</i>)
європейський, -ка, -ке, -кі	европейский	European
євроремонт, -ту, <i>мн.</i> -ти	евроремонт	capital repair true to European standarts
єдиний, -на, -не, -ні	1. единый; 2. единственный	1. united; 2. the only, one

Ж

ж, же, <i>част.:</i> такий же	же, ж: такой же	the came as
жадати, -даю, -даєш	жаждать, желать, хотеть	to wish; to thirst, to yearn
жалкувати, -кую, -куєш	жалеть, сожалеть	to regret
жаль, <i>присуд. сл., незм.</i>	жаль, жалко	it is a pity
жаль, <i>встав. сл.:</i> на жаль	сожаление: к сожалению	unfortunately
жанровий, -ва, -ве, -ві	жанровый	genre

жаргон, -ну, <i>мн.</i> -ни	жаргон	slang
жарт, -ту, <i>мн.</i> -ти	шутка	joke
жартівливий, -ва, -ве, -ві	шутливый, шуточный	humorous, comic
жартувати, -тую, -туєш	шутить	to joke; to make fun of
жах, -ху, <i>мн.</i> -хи	ужас, жуть	horror, terror
жахливий, -ва, -ве, -ві	ужасный, жуткий	terrible, horrible
ждати, жду, ждеш	ждать, ожидать	to wait (for); to expect
желе, <i>невідм., с.</i>	желе	jelly
жест, -ту, <i>мн.</i> -ти	жест	gesture
жетон, -на, <i>мн.</i> -ни	жетон	counter
жив, жива, живé, живі́, <i>прикм., корот. ф. від</i>	жив, живой	living; lively; alive
живий		
живий, -ва, -ве, -ві	живой	living; lively; alive
живіт, -вота́, <i>мн.</i> -воти́	живот	stomach
живопис, -су, <i>тільки одн.</i>	живопись	painting
жирний, -на, -на, -ні	жирный	fat; rich
житель, -ля, <i>мн.</i> -лі	житель	inhabitant
жити, живу, живеш	жить	to live
житися, живеться,	житься:	The way one lives:
жилося, <i>безос.</i> як вам	как вам живётся?	How is life?
живеться?		
житло́, -ла́, <i>мн.</i> житла,	жилище; жильё	dwelling, lodging(s)
жител		
житловий, -ва, -ве, -ві	жилищный	housing
життєвий, -ва, -ве, -ві	жизненный	vital; living
життя, -тя	жизнь	life
жінка, -ки, <i>мн.</i> жінки, -нок	1. женщина;	1. woman;
жіночий, -ча, -че, -чі	2. жена	2. wife
жовтий, -та, -те, -ті	женский	female, woman('s), ladie's
жоден, жодний, -на, -не, -ні	жёлтый	yellow
жорсткий, -ка, -ке, -кі	ни один; никакой	not a single; not any
журнал, -лу, <i>мн.</i> -ли	жёсткий	cruel; severe; hard
журналіст, -та, <i>мн.</i> -ти	журнал	magazine, journal
журнальний, -на, -не, -ні	журналист	journalist
	журнальный	<i>adj. to magazine</i>

3

з, зі, із, <i>прийм., з род., знах., оруд.</i>	с, со; из; от	with, from, out of
за, <i>прийм., з род., знах., оруд.</i>	за; при; о, об; через; чем	behind, over, for, after, during, at, in, by,
за, <i>присл.</i>	за (<i>согласн</i>)	instead
забезпечений, -на, -не, -ні	за (<i>согласн</i>)	I agree
забирати, -раю, -раєш (<i>про час</i>)	обеспеченный	to be provided (with)
заборонено, <i>присуд. сл.</i>	занимать, отнимать	to take one's time
заборонити, -роню, -рониш	запрещено	forbidden
забороняти, -няю, -няєш	запретить	to forbid
забрати, заберу, забереш (<i>про час</i>)	запрещать	to forbid
заброньований, -на, -не, -ні	занять, отнять	to take one's time
забронювати, -нюю, -нююєш	забронированный	reserved
	забронировать	to reserve

забувати, -ваю, -ваєш	забывать	to forget
забути, -буду, -будеш	забыть	to forget
забутий, -та, -те, -ті	забытый	forgotten
заварити, -варю, -варіш:	заварить:	to make tea
заварити чай	заварить чай	
заварювати, -рюю,	заваривать:	to make tea
-рюєш: заварювати чай	заваривать чай	
завдавати, -даю, -даєш	причинять	to cause
завдання, -ня, <i>мн.</i> -ня	задание	task, instructions, home work
завда́ти, -да́м, -да́си	причинить	to cause
завеликий, -ка, -ке, -кі	великоватый;	too large
	слишком большой	
заверну́ти, -верну́,	завернуть, повернуть	to turn
-вернеш		
завертати, -таю, -таєш	заворачивать,	to turn
	поворачивать	
завести, -веду, -ведеш	завести	to start (to get)
завжди, <i>присл.</i>	всегда	always
завивка, -ки, <i>мн.</i> -вки,	завивка	waving; water (perma- nent) wave
-вок		
завітати, -таю, -таєш	посетить, заглянуть	to visit, to drop in
завод, -ду, <i>мн.</i> -ди	завод	factory
завоювати, -воюю, -воюєш	завоевать	to conquer
завтра, <i>присл.</i>	завтра	tomorrow
завтрашній, -ня, -не, -ні	завтрашний	tomorrow's
завчасно, <i>присл.</i>	1. заблаговременно, заранее;	1. in (good) time, before- hand,
	2. преждевременно	2. early
завчи́ти, -вчу, -вчи́ш	заучить	to learn by heart, to memorize
загальний, -на, -не, -ні	общий; всеобщий	common; general
заголовок, -вка, <i>мн.</i> -вки	заглавие; заголовок	title
загорнути, -горну́,	завернуть, обернуть	to wrap up
-горнеш		
загортати, -таю, -таєш	заворачивать, оборачивать	to wrap up
загубити, -гублю, -губиш	потерять	to lose
задзвонити, -воню́,	завзвонить	to phone, to call up,
-вониш		to ring up
задовільно, <i>присл.</i>	удовлетворительно	satisfactory
задоволений, -на, -не, -ні	1. удовлетворённый;	1. satisfied, contented;
	2. довольный	2. pleased
задоволення, -ня, <i>тільки</i>	1. удовлетворение;	1. satisfaction;
<i>одн.</i>	2. удовольствие	2. pleasure
задушіти, -душу́,	задушить	to strangle, to stifle
-душиш		
заєць, зайця, <i>мн.</i> зайці:	заяц:	hare: <i>To travel without</i>
їхати зайцем	ехать зайцем	<i>paying for a ticket</i>
зазначений, -на, -не, -ні	указанный, упомянутый	mentioned, indicated
заїжджати, -жаю, -жаєш	заезжать	to call on, to drive, to go, to come; to pick up
заї́рка, -ки	заика	stutterer
зайвий, -ва, -ве, -ві	лишний	superfluous; spare
займати, -маю, -маєш	занимать	to occupy, to take up
займатися, -маюся,	заниматься	to study, to work to be engaged (in)
-маєшся		
зайняти, займу, займеш	занять	to occupy, to take up
зайнятий, -та, -те, -ті	занят; занятой	busy, occupied,
зайнято, <i>присуд. сл.</i>	занято	engaged
		it is busy (occupied)

зайти, зайді, зайдеш	зайти	to go in, to drop in
зайцем:	зайцем:	To travel without paying
їхати зайцем	ехать зайцем	for a ticket
зайчиха, -хи	зайчиха	hare
закінчити, закінчу́,	закончить, завершить	to finish; to complete
закінчив		
закінчитися, закінчиться	закончиться	to finish
закінчувати, -чую, -чуєш	заканчивать	to finish; to complete
заклад, -ду, <i>мн.</i> -ди	учреждение	institution
заклеїти, -клею, -клеїш	заклеить	to glue or paste up
закомпостувати, -тую,	закомпостировать	to punch
-туєш		
закохатися, -хаюся,	влюбиться	to fall in love
-хаєшся		
закритий, -та, -те, -ті	закрытый	1. closed;
		2. indoor
закріпити, -кріплю́,	закрепить	to fasten, to secure,
-кріпиш		to consolidate
закуска, -ки, <i>мн.</i> -ски,	закуска	snack; cold dish
-сок		
закусочна, -ної, <i>у знач. ім.</i>	закусочная	lunchroom, snackbar
зал, -лу, <i>мн.</i> зали:	зал:	hall:
з. чекання	з. ожидания	waiting room
зала, -ли, <i>мн.</i> зали	зал	hall
залагодити, -джу, -диш	уладить	to settle, to arrange
залéжати, -жу, -жиш	зависеть	to depend (on)
залежно від, <i>прийм.</i> , <i>з род.</i>	в зависимости от	depending on
залишати, -шаю, -шаєш	оставлять, покидать,	to leave, to abandon,
	уходить	to forsake, to desert
	оставаться	to remain; to stay
залишатися, -шаюся,		
-шаєшся		
залишити, -лишу́,	оставить, покинуть	to leave, to abandon,
-лишиш		to forsake, to desert
залишитися, -лишу́ся,	остаться	to remain, to stay
-лишишся		
залізняця, -ці, <i>мн.</i> -ці	железная дорога	railway
залізничний, -на, -не, -ні	железнодорожный	railway..
залік, -ку, <i>мн.</i> -ки	зачёт	test; credit test
заліковий, -ва, -ве, -ві:	зачётный:	student's mark book
з-кова книжка	з-ная книжка	
замерзнути, -зну, -знеш	замёрзнуть	to freeze (to death),
		to be frozen
заміж; вийти заміж	замуж; выйти замуж	to marry
замінити, -міню́, -міниш	заменить, обменять	to substitute, to replace
замість, <i>прийм.</i> , <i>з род.</i>	вместо	instead of
замітка, -ки, <i>мн.</i> -тки,	заметка	note
-ток		
замовити, -мовлю́, -мовиш	заказать	to order; to reserve
замовлення, -ня	заказ	order
замовляти, -ляю́, -ляєш	заказывать	to order, to reserve
занавіска, -ски, <i>мн.</i> -ски,	занавеска	curtain
-сок		
занадто, <i>присл.</i>	слишком	too, too much
занепокоєння, -ня	беспокойство; тревога	trouble
занести, -су́, -сєш	внести	to carry in; to pay in
заново, <i>присл.</i>	заново, наново	anew, afresh
заняття, -тя	занятие	studies, lessons
заочний, -на, -не, -ні	заочный	correspondence
запакувати, -кую́, -куєш	запаковать	to pack (up)
запалення, -ня	воспаление	inflammation

запам'ятати, -таю, -таєш	запомнить	to remember, to memorize; to stick in mind
запастися, -суся, -сешся	запасться	to provide o. s. (with)
заперечення, -ня, <i>мн.</i> -чення, -чень	1. возражение; 2. отрицание	1. objection, rejoinder; 2. denial; negation
заперечити, -чу, -чиш	возразить	to object (to); to retort
заперечувати, -чую, -чуєш	1. возражать; 2. отрицать	1. to object (to); to retort; 2. to deny; to negate
запис, -су, <i>мн.</i> -си	запис	entry; record; inscription;
записаний, -на, -не, -ні	записанный	written
записати, -пишу, -пишеш	записать	to write down, to note
записатися, -пишуся, -пишешся	записаться	to register
записувати, -сую, -суєш	записывать	to write down
записуватися, -суюся, -суєшся	записываться	to register
запит, -ту, <i>мн.</i> -ти	запрос	inquiry; <i>pl.</i> demands, interests
запитання, -ня, <i>мн.</i> -ня:	вопрос:	question: poste restante
до запитання	до востребования	
запитати, -таю, -таєш	спросить	to ask a question, to inquire
запитувати, -тую, -туєш	спрашивать	to ask a question, to inquire
запізнення, -ня, <i>мн.</i> -нення, -нень	опоздание	coming late, being late
запізнитися, -пізніюся, -пізнішся	опоздать	to be late (for)
запізнаватися, -нююся, -нюєшся	опаздывать	to be late (for)
запланований, -на, -не, -ні	запланированный	planned
заплатити, -плачу, -плáтиш	заплатить	to pay
заповідник, -ка, <i>мн.</i> -ки	заповедник	nature reserve
заповнити, -вню, -вниш	заполнить	to fill in
заповнювати, -нюю, -нюєш	заполнять	to fill in
запорука, -ки	зalog	guarantee; pledge
запропонувати, -ную, -нуєш	предложить	to offer, to propose
запросити, -прошу́, -просиш	пригласить	to invite, to ask (for)
запросто, <i>присл.</i>	запросто	plainly, unceremoniously
запрошення, -шення, <i>мн.</i> -шення, -шень	приглашение	invitation
запрошувати, -шую, -шуєш	приглашать	to invite, to ask (for)
заради, <i>прійм., з род.</i>	ради	for the sake (of)
зарадити, -раджу, -радиш	помочь	to help
зараз, <i>присл.</i>	1. сейчас, немедленно; 2. сейчас, теперь	1. immediately; 2. now, presently
зародження, -ня	зарождение	origin, rise
зарядка, -дки, <i>мн.</i> -дки, -док	зарядка	exercises, drill
засвідчити, -чу, -чиш	удостоверить; заверить	to certify
засвідчувати, -чую, -чуєш	удостоверять; заверять	to certify
засвідчуватися, -чуюся, -чуєшся	удостоверяться	to make sure (of)
засіб, -собу, <i>мн.</i> засоби	средство	means; <i>pl.</i> remedy
заскочити, -скочу, -скочиш	заскочить	to drop in

засмучений, -на, -не, -ні засмучуватися, -мучуюся, -мучуєшся	опечаленный, печальный опечаливаться, огорчаться	sad, grievous to be afflict(ed), to be distress(ed)
заснований, -на, -не, -ні засновано, <i>присуд. сл.</i> заснування, -ня заснувати, -снуую, -снуєш	основанный основан (-а, -о, -ы) основание основать	founded founded foundation to found
заспати, засплю, заспиш	проспать, заспать	to oversleep, to miss (by sleeping)
засперечатися, -чаюся, -чаєшся	заспорить	to argue, to dispute
заспокоїтися, -коюся, -коюєшся	заспокоиться, успокоиться	to calm down, to compose oneself
застати, -стану, -станеш	застать	to find, to catch
застерегти, -режу, -режеш	предостеречь; предупредить	to warn (against)
застереження, -ня, <i>мн.</i> -ження, -жень	предостережение; предупреждение	warning
загогнати, -тогну́, -тогнеш	застонать	to groan
застуда, -ди застудитися, -туджуся, -студишся	простуда простудиться	cold to catch cold (a chill)
застуджуватися, -студ- жуюся, -студжуєшся	простужаться	to catch cold (a chill)
заступати, -паю, -паєш зателефонувати, -ную, -нуєш	замещать позвонить	to substitute, to replace to ring up, to telephone
затишний, -на, -не, -ні затишно, <i>присл.</i>	уютный, тихий уютно	comfortable, cosy
затримати, -маю, -маєш	задержать	comfortably, cosily
затримувати, -мую, -муєш	задерживать	to detain, to delay
зауваження, -ження, <i>мн.</i> -ження, -жень	замечание	to detain, to delay remark
зауважити, -жу, -жиш	заметить	to remark
зафіксований, -на, -не, -ні	зафиксированный	fixed
захворіти, -рюю, -рієш	заболеть	to fall ill
захеканий, -на, -не, -ні	запыхавшийся	out of breath
західний, -на, -не, -ні	западный	west (-ern, -erly)
захований, -на, -не, -ні	спрятанный	hidden
заходити, -ходжу, -ходиш	заходить	to go in, to drop in
захоплення, -лення, <i>мн.</i> -лення, -лень	1. увлечение; 2. восторг	1. enthusiasm, passion (for); 2. delight, rapture(s)
захоплюватися, -лююся, -люєшся	1. восхищаться, востор- гаться; 2. увлекаться	1. to admire, to be delight(ed) (with); 2. to be carried away (by)
захотіти, -хочу, -хочеш	захотеть	to want, to wish
захотітися, захотілося, <i>безос.</i>	захотеться, захотелось	I'd like
зацікавленість, -ності, <i>тільки одн.</i>	заинтересованность	interest
зачаровувати, -ровую, -ровуєш	зачаровывать, очаровывать	to charm, to fascinate
зачекати, -каю, -каєш	подождать	to wait
зачепити, -чеплю, -чепиш	1. зацепить; 2. задеть	1. to hook; 2. to catch (on)
зачесати, -чешу, -чешиш	причесать, зачесать	to comb, to brush
зачинити, -чиню, -чиниш	закрывать	to shut, to close
зачинитися, -чинюся, -чинишся	закрывается	to be closed
зачиняти, -няю, -няєш	закрывать	to shut, to close

зачинятися, -няюся, -няешся	закриватися	to be closed
зачіска, -ски, <i>мн.</i> -ски, -сок	причіска	hair-cut, hair style, hair-do
зашарудіти, -руджу, -рудити	зашуршать; зашелестеть	to rustle
заявити, -явлію, -явиш	заявить	to declare, to announce
зберегтися, -режуся, -режешся	сохраниться	to preserve; to conserve
зберігати, -гаю, -гаєш	сохранять; беречь	to keep; to preserve; to conserve
збирати, збираю, збираєш	собирать	to gather, to collect
збиратися, -раюся, -раєшся	1. собираться; 2. намереваться	1. to gather together; 2. to intend to ...; to be about to; to be going to
збитися, зіб'юся, зіб'єшся: з. з пуття	сбьются: с. с пути	to lose one's way; to be confuse(d)
збігати, -гаю, -гаєш	сбегать	to run
збожеволіти, -лію, -лієш	сойти с ума, обезуметь	to go mad
збори, -рів, <i>тільки мн.</i>	собрание	meeting
збудований, -на, -не, -ні	построенный	built
зважати, -жаю, -жаєш	принимать во внимание,	to take into account;
	учитывать	to consider
зважити 1, -жу, -жиш	принять во внимание, учесть	to take into account; to consider
зважити 2, -жу, -жиш	взвесить	to weigh
зважувати, -жую, -жуєш	взвешивать	to weigh
звання, -ня, <i>мн.</i> звання, звань	звание	rank; title
зварити, зварю, звариш	сварить	to boil, to cook
звати, зву, звеш	звать	to name; to call
зватися, звуся, звешся	зваться, называться	to be called; to be named
зверну́ти, зверну́, звернеш: з. увагу	обратить: о. внимание	to pay attention (to)
зверну́тися, зверну́ся, звернешся	обратиться	to address o. s.; to appeal
звертання, -ня, <i>мн.</i> -тання, -тань	обращение	address; appeal
звертати, -таю, -таєш: з. увагу	обращать: о. внимание	to pay attention (to)
звертатися, -таюся, -таєшся	обращаться	to address o. s.; to appeal;
зверхньо, <i>присл.</i>	пренебрежительно; высока	slightly; haughtily
звикнути, -ну, -неш	привыкнуть	to get used (to)
звичай, -чаю, <i>мн.</i> -чаї	обычай	custom
звичайний, -на, -не, -ні: з. лист	обычный; обыкновенный:	customary; usual;
звичайно 1, <i>присл.</i>	простое письмо	ordinary letter
звичайно 2, <i>встав. сл.</i>	обычно; обыкновенно	usually, habitually
звідки, <i>присл.</i>	конечно	certainly, of course
звідси, <i>присл.</i>	откуда	where from
звідти, <i>присл.</i>	отсюда	from here; hence
звільнення, -ня	оттуда	from there; thence
звільнити, звільню, звільниш	освобождение	liberation; release
звільнитися, звільнюся, звільнишся	освободить	to free, to release
звільняти, -няю, -няєш	1. освободиться, избавиться; 2. уволиться	1. to get rid of; 2. to leave one's work
	1. освобождать; 2. увольнять	1. to free; to release; 2. to dismiss, to discharge

звісно, <i>встав. сл.</i>	разумеется	of course, it stands to reason, it is clear
зворот, -ту, <i>мн. -ти</i> зворушений, -на, -не, -ні	оборот растроганный; тронутый	turn of speech <i>partic. from</i> to move, to touch
звучати, -чить зв'язатися, зв'яжуся, зв'яжешся	звучать связаться	to sound; to ring; to communicate, to get in touch; to have to do tie; communication
зв'язок 1, -зку, <i>тільки одн.</i> зв'язок 2, -зку, <i>мн. -зкі</i> згадати, -даю, -даєш згадка, -ки, <i>мн. згадки</i> , згадок: на згадку	связь связь, связи вспомнить 1. воспоминание; 2. память: на п. вспоминать	connection; relation to recollect, to recall 1. remembrance, recollection 2. memory: by heart to recollect, to recall I agree
згадувати, -дую, -дуєш згода, -ди, <i>тільки одн.</i> згоден, -дна, -дне, -дні, <i>прикм., корот. ф. від</i> згодний згодний, -на, -не, -ні згодом, <i>присл.</i>	согласие согласен согласный, согласен спустя некоторое время; впоследствии проголодаться сдавать, отдавать: с. в аренду казаться	to agree agreeable; agree (to) afterward(s), later (on) to get hungry to give back, to return: to lease to seem
зголодніти, -нію, -нієш здавати, здаю, здаєш: з. в оренду здаватися, здається, здавалося, <i>безос.</i> здається, <i>встав. сл.</i> зда́ти, здам, зда́си здатися, здаюся, здаєшся здатися, здалося, <i>безос.</i>	кажется, по-видимому сдать сдаться (капитулировать) показаться, показалось	it seems, apparently to give back, to return to surrender to seem; it seems (seemed) that fit, suitable, capable (of)
здатний, -на, -не, -ні здача, -чі, <i>тільки одн.</i> здивований, -на, -не, -ні здивування, -ня здивуватися, -вуюся, -вuessя здібність, -ності, <i>мн.</i> -ності, -ностей	способный, годный к чему-либо здача удивлённый, изумлённый удивление удивиться способность	change surprised, astonished astonishment, surprise to wonder; to be asto- nished(ed); to be surprised ability; capacity
здобувати, -ваю, -ваш здоров, -ва, -ве, -ві, <i>прикм., корот. ф. від</i> здоровий: здоров будь! здоровий, -ва, -ве, -ві здоровенний, -на, -не, -ні здоровенький, -ка, -ке, -кі: здоровенькі були! здорово, <i>присл.</i> здоров'я, -в'я, <i>тільки одн.</i> здоров'ячко, -чка, <i>тільки одн.</i> зрастуй(те), <i>виг.</i>	получать здоровый: здравствуй, здорово! здоровый большущий, здоровенный здоровый; достаточно большой: здравствуйте! здорово здоровье здоровьице здравствуй(те)!	to receive, to obtain Hi! Hello! healthy huge big enough: hello! well done! Great! health <i>dim. of</i> health
зеконотити, -млю, -миш зелен, -на, -не, -ні, <i>прикм.</i> , <i>корот. ф. від</i> зелений зелений, -на, -не, -ні: з. вогник	зконономить зелен; зелёный 1. зелёный: з. огонёк; 2. незрелый	how do you do; Hello! to economize green 1. green: green light 2. unripe

зелень, -ні, <i>тільки одн.</i>	зелень	greens
земля, -лі, <i>мн. землі,</i>	земля	1. earth;
зёмель		2. land; ground
земляк, -ка, <i>мн. -кі</i>	земляк	(fellow) countryman;
		<i>person from the same-</i>
		<i>town or district</i>
зерно, зерна	зерно	grain; kernel
з'єднати, -наю, -наеш	соединить	to unit; to connect
з'єднувати, -ную, -нуеш	соединять	to unit; to connect
з-за, із-за, <i>прійм., з род.</i>	из-за	from behind, from
ззаду, <i>присл.</i>	сзади	(from) behind
зима, -мі, <i>мн. зими, зим</i>	зима	winter
зимовий, -ва, -ве, -ві	зимний	winter...
зичити, зичу, зичиш	желать	to wish
зібрання, -ня, <i>мн.</i>	собрание	1. meeting;
-рання, -рань		2. collection
зібрати, зберу, збереш	собрать	to gather, to collect
зібратися, зберуся,	1. собратися (<i>вместе</i>);	1. to gather; to assemble;
зберешся	2. собратися (<i>принять</i>	2. to intend (to)...
	<i>решение</i>)	
зіграний, -на, -на, -ні	сыгранный	to played
зізнатися, -наюся,	сознаться	to confess, to avow,
-нашся		to own
зійти, зійду, зійдеш	сойти	to go down; to get off
зіпсуватися, -суюся,	испортиться	to break down, to spoil
-суешся		
зір, зору, <i>тільки одн.</i>	зрение	(eye) sight; vision
зірка, -ки, <i>мн. -рки, -рок</i>	звезда	star
зітхнути, зітхну, зітхнеш	вздохнуть	to take breath
зі'єсти, зі'їм, зі'їси	съесть	to eat
злагода, -ди	согласие, мир	concord; harmony
зламати, -маю, -маєш	сломать	to break
зле, <i>присл.</i>	худо, плохо	badly
злитися, зіллюся,	слиться	to merge
зіллешся		
змагання, -ня, <i>мн. -гання,</i>	соревнование	competition; contest
-гань		
змагатися, -гаюся,	соревноваться	to compete
-гаєшся		
змалечку, <i>присл.</i>	сызмала, с малых лет	from (one's) childhood
змерзнути, -зну, -знеш	замёрзнуть	to freeze over;
		to be frozen
змiна, -ни, <i>мн. змiни,</i>	смена (<i>в парикмахерской</i>)	change
змiн		
змiнити, змiню, змiниш	1. изменить; 2. сменить	to change
змiнювати, -нюю, -нюєш	1. изменять; 2. сменять	to change
змiнюватися, -нююся,	1. изменяться;	to change
-нюєшся	2. сменяться	
змiст, -ту, <i>тільки одн.</i>	содержание, смысл	contents; substance
змiшатися, -шаюся,	смешаться, смутиться	to get or to be (come)
-шасься		confuse(d)
зможти, зможу, зможеш	смочь	to be able, (one) can
змочити, змочу, змочиш	смочить	to wet, to damp
змусити, змушу, змусиш	заставить; вынудить	to force
змущений, -на, -не, -ні	вынужденный	forced
знайомий, -ма, -ме, -мі	знакомый	acquaintance
знайомитися, -млюся,	знакомиться	to meet,
-мишся		to make acquaintance
знайомство, -ва, <i>мн.</i>	знакомство	acquaintance
-йомства, -йомств		

знайти, знайду́, знайдеш	найти	to find
знайтися, знайшлося, <i>безос.</i>	найтись, нашлось	to be found
знак, -ка, <i>мн.</i> -ки, -ків і знаку́, <i>мн.</i> -кі, -ків	знак	sign
знання, -ня, <i>мн.</i> знання, знань	знание	knowledge
знати, знаю, знаєш	знать	to know
знаходиться, -ходжуся, -ходишся	находиться	to be, to be situated
значення, -ня, <i>мн.</i> -чення, -чень	значение	meaning
значить, <i>незм., встав. сл.</i> значно, <i>присл.</i>	значит, стало быть значительно; гораздо	so much, far (+ comp.)
знепритомніти, -нію, -нієш	потерять сознание	to faint
зникнути, зникну, зникнеш	исчезнуть	to disappear, to vanish
знову, <i>присл.</i>	снова, опять, вновь, спочатку	anew; again
зняти, зніму, знімеш	знять (комнату)	to rent
зобов'язаний, -на, -не, -ні зображено. <i>присуд. сл.</i>	обязанный изображено	obliged; (one) must shown; pictured
зобразити. -ражу, -разиш	изобразить	to represent; to picture
зовнішній, -ня, -не, -ні зовсім, <i>присл.</i>	внешний совсем; совершенно; вполне	outward, external quite; absolutely, completely
золотий, -та, -те, -ті зомліти, -лію, -лієш	золотой упасть в обморок, лишиться чувств	golden to faint
зона, -ни, <i>мн.</i> -ни, зон: пішоходна з.	зона: пешеходная з.	zone: pedestrian zone
зоопарк, -ку, <i>мн.</i> -ки зоставитися, -таюся, -таєшся	зоопарк оставаться	zoo 1. to stay; 2. to be left
зошит, та, <i>мн.</i> -ти: з. у лінійку, з. у клітинку	тетрадь: т. в лінійку, т. в клітинку	copy-book: lined, checked
зраджувати, -раджую, -раджуєш	змєнять (в бракє)	to be unfaithful (to)
зрадити, -джу, -диш зрадіти, -дію, -дієш	змєнить, предать обрадоваться	to be unfaithful (to) to be glad (about)
зразок, -зка, <i>мн.</i> -зки зранку, <i>присл.</i>	образец утром, с утра	model, example in the morning
зрештою, <i>присл.</i>	наконец, в конце концов	at last
зрізати, зріжу, зріжеш	срезать	to cut, to slice, to carve
зрілий, -ла, -ле, -лі	зрєлий	ripe
зробити, зроблю, зробиш	сделать	to do; to make
зроблений, -на, -не, -ні зроду, <i>присл.</i>	сделанный 1. никогда; 2. ни за что	done; made 1. never; 2. not for the world
зрозумілий, -ла, -ле, -лі	понятный	clear, plain
зручний, -на, -не, -ні зручніше, <i>присл., вищ.</i> <i>ст. від зручно</i>	удобный удобнее	convenient, comfortable more convenient/com- fortable
зручно, <i>присл.</i>	удобно	convenient, comfortable
зуб, -ба, <i>мн.</i> зуби	зуб	tooth
зубний, -на, -не, ні: з-на паста, з-на щітка	зубной: з-ная паста, з-ная щётка	tooth: tooth-paste, tooth-brush
зуміти, зумію, зумієш	суметь	to be able, can

зупиніти, зупиню́,	остановить	to stop
зупіниши		
зупинітися, -пиню́ся,	остановиться	to stop
-пйнишся		
зупинка, -нки, <i>мн.</i> -нки,	остановка	stop, station
-нок		
зупиняти, -няю, -няєш	останавливать	to stop
зупинятися, -няюся,	останавливаться	to stop
-няєшся		
зусилля, -ля, <i>мн.</i> -силля,	усилие	effort
-силь		
зустріти, -рину́, -рине́ш	встретить	to meet, to run into, to come across
		to meet
зустрітися, -рину́ся,	встретиться	
-рине́шся		
зустріч, -чі, <i>мн.</i> -чі, -чей	встреча	meeting; match
зустрічати, -чаю́, -чаєш	встречать	to meet; to run into
зустрічатися, -чаю́ся,	встречаться	to meet
-чаєшся		
з'явитися, з'явлю́ся,	появиться	to appear, to show up
з'яви́шся		
з'ясувати, з'ясу́ю,	выяснить, объяснить	to clear up, to explain
з'ясуєш		
зять, зятя, <i>мн.</i> зяті	зять	son-in-law

I

<i>і, спол., част.</i>	и	and; either, too; also
ігри, <i>див.</i> гра	игры	game
ідея, ідеї, <i>мн.</i> ідеї, ідей	идея	idea
ідучи і йдучи, <i>дісприсл.</i>	идя	while going
із, <i>див.</i> з	с, из	with, from; out of
ікона, -ни, <i>мн.</i> ікони,	икона	icon
ікон		
ілюстрація, -ції	иллюстрация	illustration
іменини, -нин, <i>тільки мн.</i>	именины	name-day
імовірний і ймовірний,	вероятный	probable, likely
-на, -не, -ні		
імовірно і ймовірно,	вероятно	probable
<i>присл.</i>		
імпертор, -ра, <i>мн.</i> -ри	император	emperor
імпресіонізм, -му,	импрессионизм	impressionism
<i>тільки одн.</i>		
ім'я, імені і ім'я, <i>мн.</i>	имя	name
імена, імен		
інакше, <i>присл.</i>	иначе	differently; in another way
інвалід, -да, <i>мн.</i> -ди	инвалид	invalid
індекс, -су, <i>мн.</i> -си	индекс	index
індик, -ка, <i>мн.</i> -кі	индюк	turkey(-cock)
інженер, -ра, <i>мн.</i> -ри	инженер	engineer
ініціатива, -ви	инициатива	initiative
іноді, <i>присл.</i>	иногда	sometimes
іноземець, -мця, <i>мн.</i> -мці	иностранец	foreigner
іноземний, -на, -не, -ні	иностранный	foreign
інститут, -ту, <i>мн.</i> -ти	институт	institute
інструмент, -та (<i>окремий предмет</i>) і -ту (<i>сукупність предметів</i>)	инструмент	instrument
інсценувати, -ную, -нуєш	инсценировать	to stage, to screen
інтелігентно, <i>присл.</i>	интеллигентно	intellectually

інтервал, -лу, <i>мн.</i> -ли	интервал	interval
інтерв'ю, <i>невідм.</i> , <i>с.</i>	интервью	interview
інтернет, -ту	интернет	internet
інтернет-послуги, <i>мн.</i>	интернет-услуги	internet services (provider)
інтернет-послуги		
інфаркт, -ту, <i>мн.</i> -ти	инфаркт	infarction
інформаційний, -на, -не, -ні	информационный	information(al)
інформація, -ції	информация	information
інший, -ша, -ше, -ші	иной; другой	other, different, another
іншомовний, -на, -не, -ні	иноязычный;	foreign
	иностранный (<i>о словах</i>)	
існувати, -ную, -нуєш	существовать	to exist, to be; to live
іспит, -ти, <i>мн.</i> -ти	экзамен	examination
історик, -ка, <i>мн.</i> -ки	историк	historian
історичний, -на, -не, -ні	исторический	historical
історія, -рії	история	history
Ісус, -са	Иисус	Jesus
італійський, -ка, -ке, -кі	итальянский	Italian
іти, йти, іду і йду, ідеш	идти	to go (on foot), to walk
і йдеш		

І

їдальня, -ні, <i>мн.</i> -льні, -лень	столовая	dining-room; canteen, cafeteria
їжа, їжі, <i>тільки одн.</i>	еда	food; meal
їздити, їжджу, їдиш	ездить	to go (by vehicle), to travel, to journey, to voyage
їздовий, -вого, <i>у знач. і.м.</i>	ездовой	coach-man
їсти, їм, їси	есть; кушать	to eat
їхати, їду, їдеш	ехать	to go (by transport)
їхний, їхня, їхне, їхні	их	their

Й

йти, <i>див. іти</i>	идти	to go (on foot), to walk
----------------------	------	--------------------------

К

кабіна, -ни	кабина	booth; cabin
кабінет, -ту, <i>мн.</i> -ти	кабинет	study; consulting room
кава, -ви	кофе	coffee
кавун, -на, <i>мн.</i> -ні	арбуз	watermelon
кав'ярня, -ні, <i>мн.</i> -рні, -рень	кафе	cafe, snack bar
кажуть, <i>встав. сл.</i>	говорят	they say, it is said
казати, кажу, кажеш	говорить	to say, to tell
казка, -зки, <i>мн.</i> -зкі, -зók	сказка	fairytale
какао, <i>невідм.</i> , <i>с.</i>	какао	cocoa
калач, -ча, <i>мн.</i> -чі	калач	small white loaf
календар, -ря, <i>мн.</i> -рі	календарь	calendar
камера, -ри: <i>к. схову</i>	камера: к. хранения	(cloak) room
канапа, -пи, <i>мн.</i> -напи, -нап	диван	divan, sofa
каникули, -кул, <i>тільки мн.</i>	каникулы	vacations
капелюх, -ха, <i>мн.</i> -хи	шляпа	hat
капелюшок, -шка, <i>мн.</i>	шляпка (женская)	<i>dem. for hat</i>
-шки, -шок		
капітан, -на, <i>мн.</i> -ни	капитан	captain
капот, -та, <i>мн.</i> -ти	капот	bonnet

капустняк, -ка, <i>мн.</i> -кі	капустняк	<i>soup with sour cabbage</i>
капуста, -ти, <i>тільки одн.</i>	капуста	cabbage
каре́та, -ти, <i>мн.</i> -ти	каре́та	carriage, coach
каре́ра, -ри	каре́ра	career
карта, -ти	карта	(playing) card; map
картина, -ни	картина	picture
ка́ртка, -ки, <i>мн.</i> -ткі,	карточка: телефонная к.	card: telephone card
-ток: телефонна к.		
картопля, -лі, <i>тільки одн.</i>	картофель	potatoes
каса, -си	касса	cashbox, cash-desk; (<i>thea.</i>) box office
	касета	cassette
касета, -ти	кассир	cashier
касир, -ра, <i>мн.</i> -ри	кассовый: к. зал	cash: cash-hall
касовий, -ва, -ве, -ві:		
к. зал	кастелянша	linen-keeper
кастелянша, -ші, <i>мн.</i>		
-лянші, -лянш	каталог	catalogue
каталог, -гу, <i>мн.</i> -ги	кататься	to skate; to sled(ge); to toboggan; to ski
кататися, -таюся, -таєшся		categorical
	категоричный	categorically; strongly
категоричний, -на, -не, -ні	категорично	
категорично, <i>присл.</i>	кафе	cafe
	кафедра	chair
кафе, <i>невідм., с.</i>	каша	much; pap; porridge; steamed cereals
кафедра, -ри		cough
каша, -ші	кашель	
	кашлять	to cough
кашель, -шля, <i>тільки одн.</i>	каюта	cabin
кашляти, -ляю, -ляєш		
каюта, -ти, <i>мн.</i> каюти,	квартил	block
кают	квартира	apartments; flat
квартил, -ду, <i>мн.</i> -ли	квартирний	housing, house...;
квартира, -ри	квартирный	rent
квартирний, -на, -не, -ні	квартирплат	
квартирплат, -ти, <i>тільки одн.</i>		
квас, -су, <i>мн.</i> -си	квас	kvass (<i>rye-bread beer,</i> <i>Russ-drink</i>)
	фасоль	haricot bean
квасоля, -лі, <i>тільки одн.</i>	форточка	fortochka (<i>small opening</i> <i>window pane</i>)
кваторка, -ки, <i>мн.</i> -рки,		sour; soahed
-рок	квашенный;	
квашений, -на, -не, -ні	квашеный, мочёный	
	квитанция	check, receipt
квитанція, -ції	билет	ticket; card
квиток, -тка, <i>мн.</i> -тки	апрель	April
квітень, -гня	цветы	flowers
квіти, -тів, <i>одн.</i> квітка	кекс	cake
кекс, -су, <i>мн.</i> кекси	бокал	wineglass
келих і келех, -ха, <i>мн.</i>		
-хи	кельнер (<i>официант</i>)	waiter
кельнер, -ра, <i>мн.</i> -ри	кельнерша (<i>официантка</i>)	waitress
кельнерка, -ки, <i>мн.</i> -рки,		
-рок	кемпінг	motel
кемпінг, -гу, <i>мн.</i> -ги	руководитель	leader; head; chief
керівник, -ка, <i>мн.</i> -ки	руль	rudder, steering wheel
кермо, -ма, <i>мн.</i> керма,		
керм	руководить	to lead, to govern
керувати, -рую, -руєш	кефір	kefir (<i>kind of fermented</i> <i>milk</i>)
кефір, -ру, <i>тільки одн.</i>		

кидати, кидаю, кидаєш	бросать, здесь: говорить	to say, to tell
київський, -ка, -ке, -кі	киевский	<i>adj. to Kyiv</i>
килим, -ма, <i>мн.</i> -ми	ковёр	carpet
кинути, кину, кинеш	бросить, здесь: сказать	to say, to tell
кисіль, -селя, <i>мн.</i> -селі	кисель	fruit-jelly
кислий, -ла, -ле, -лі	кислый	sour
китайський, -ка, -ке, -кі	китайский	Chinese
кишеня, -ні:	карман:	pocket:
не по кишені	не по карману	I can't afford that
киянин, -нина, <i>мн.</i>	киевлянин	Kyivan
кияни, киян		
кікбоксинг, -гу, <i>тільки одн.</i>	кикбоксинг	kickboxing
кіло, <i>невідм., с.</i>	кило	kilo
кілограм, -ма, <i>мн.</i> -ми	килограмм	kilogram(me)
кілометр, -ра, <i>мн.</i> -ри	километр	kilometer (kilometre)
кілька, -кох, -ком, -кома, -кох, <i>числ.</i>	несколько	several, some
кількісний, -на, -не, -ні	количественный	quantitative
кількість, -кості	количество	quantity
кільце, кільця, <i>мн.</i>		
кільця, кільць	кольцо	ring
кільцевий, -ва, -ве, -ві:	кольцевой: к. рейс	circular (trip)
к. рейс		
кімната, -ти	комната	room
кінець, -нця, <i>мн.</i> -нці:	конец: под конец	end
під кінець		
кінний, -на, -не, -ні	конный	<i>adj. to horse</i>
кіно, <i>невідм., с.</i>	кино	cinema
кінострічка, -чки, <i>мн.</i>	кинолента	film (<i>copy</i>)
-чки, -чок		
кінотеатр, -ру, <i>мн.</i> -ри	кинотеатр	cinema (theatre)
кінцевий, -ва, -ве, -ві:	конечный:	terminal
к-ва зупинка	к-ная остановка	
кінцівка, -ки, <i>мн.</i> -ки, -вок	концовка	end
кінчатися, -чаюся,	кончатся,	to end
-чаєшся	заканчиваться	
кінь, коня, <i>мн.</i> коні,	лошадь, конь	horse
коней		
кіоск, -ку, <i>мн.</i> -ки	киоск	kiosk; news-stand
клас, -су, <i>мн.</i> -си	класс	class-room; grade (<i>Am.</i>)
класичний, -на, -не, -ні	классический	classic
класти, кладу, кладеш	класть	to put (down), to lay
клацнути, клацну,	щёлкнуть	to click
клацнеш		
клен, -на, <i>мн.</i> -ни	клён	maple
клетання, -ня	зелень для украшения	<i>greens for decoration</i>
	в Троицын день	<i>the Trinity day</i>
кликати, кличу, кличеш	звать	to call, to invite
клієнт, -та, <i>мн.</i> -ти	клиент	client
клієнтка, -ки	клиентка	client (<i>woman</i>)
клопіт, -поту, <i>мн.</i> -поті	хлопоты; заботы	trouble(s); cares
клопітний, -на, -не, -ні	хлопотный	trouble-some
клопотати, -почу́, -почеш	хлопотать,	to solicit; to intercede
	ходатайствовать	for
ключ, -ча, <i>мн.</i> -чі	ключ	key
ключовий, -ва, -ве, -ві	ключевой	<i>adj. to key</i>
кляча, -чі	кляча	jade
книга, -ги	книга	book

книгарня, -ні	книжный магазин	bookshop
кни́жечка, -ки, <i>мн.</i> -чкі, -чók	книжечка	<i>dim. of book</i>
кни́жка, -ки, <i>мн.</i> -жкі, -жok	книжка	book
книжковий, -ва, -ве, -ві	книжный	book...; bookish
кнопка, -ки, <i>мн.</i> -пки, -пок	кнопка	thumbtack; drawing-pin; press-button; button
князь, -зя, <i>мн.</i> -зі́	князь	prince
кобза́р, -ря, <i>мн.</i> -рі́	кобзарь	player on a Kobza (<i>a kind of lute with 8 strings</i>)
ковбаса́, -си, <i>мн.</i> -ба́си, -ба́с: к. варена, к. копчена	колбаса: к. варёная; к. копчёная	sausage
ковдра, -ри	одеяло	blanket
ковзани, -нів, <i>одн.</i>	коньки	skates
ковза́н		
ковтати, -таю, -таєш	глотать	to swallow; to gulp
кого, <i>див.</i> хто	кого	whom
код, -ду, <i>мн.</i> -ди	код	code
кожний, -на, -не, -ні	каждый	every; each
козак, -ка, <i>мн.</i> -кі	казак	Cossack
колготки, -ток, <i>тільки мн.</i>	колготки	tights
колега, -ги, <i>мн.</i> -ги, <i>ч. і ж.</i>	коллега	colleague
коледж, -жу, <i>мн.</i> -жі	колледж	college
колектив, -ву, <i>мн.</i> -ви	коллектив	group; collective (body)
коли, <i>присл., спол.</i>	когда	when, while, as
колишній, -ня, -не, -ні	бывший	former
колір, -льору, <i>мн.</i> -льорі́	цвет	colour
колія, -лі́	путь, колея	track
коло 1, -ла, <i>мн.</i> -ла, кіл	круг	circle
коло 2, <i>прим., з род.</i>	около, возле	near, by
колона, -ни	колонна	column
кольоровий, -ва, -ве, -ві	цветной	colo(u)red
колючий, -ча, -че, -чі, <i>прикм.</i>	колючий	thorny, prickly
колядка, -дки, <i>мн.</i> -дки, -док	колядка	<i>Christmas carol</i>
колядник, -ка, <i>мн.</i> -ки	колядовщик	<i>a singer of Christmas carols</i>
колядувати, -дую, -дуєш	колядовать	<i>to sing Christmas carols</i>
команда, -ди	команда	command, detachment (sport)
комендант, -та, <i>мн.</i> -ти	комендант	commandant
коментар, -ря, <i>мн.</i> -рі́	комментарий	commentary
комі́рчина, -ни	камерка	box-room
комісі́йний, -на, -не, -ні:	комиссионный:	commission shop
к. магазин	к. магазин	
комітет, -ту, <i>мн.</i> -ти	комитет	committee
компанія, -нії <i>мн.</i> -нії:	компания:	company:
піти за компанію	пойти за компанію	to keep company
комплекс, -су, <i>мн.</i> -си	комплекс	complex
комплексний, -на, -не, -ні	комплексный	<i>adj. to complex</i>
комплімент, -ту, <i>мн.</i> -ти	комплимент	compliment
компостер, -ра, <i>мн.</i> -ри	компостер	punch
компот, -ту, <i>мн.</i> -ти	компот	stewed fruit, tinned fruit
комунальний, -на, -не, -ні	коммунальный	municipal, communal
комфор́тність, -ності, <i>тільки одн.</i>	комфортность	comfort

конверт, -та, <i>мн.</i> -ти	конверт	envelope
конгрес, -су, <i>мн.</i> -си	конгресс	congress
кондитерський, -ка, -ке, -кі	кондитерский	confectionery
кондуктор, -ра, <i>мн.</i> -ри	кондуктор	controller; ticket-collector
конкретний, -на, -не, -ні	конкретный	concrete
конкурс, -су, <i>мн.</i> -си	конкурс	competition
консерви, -вів, <i>тільки мн.</i>	консервы	tinned food
консул, -ла, <i>мн.</i> -ли	консул	consul
консультант, -та, <i>мн.</i> -ти	консультант	consultant
консультація, -ції	консультация	consultation
контакт, -ту, <i>мн.</i> -ти	контакт	contact
контролер, -ра, <i>мн.</i> -ри	контролёр	ticket-collector
контроль, -лю, <i>перев. одн.</i>	контроль	control, checking
конференція, -ції	конференция	conference
концерт, -ту, <i>мн.</i> -ти	концерт	concert
концертний, -на, -не, -ні	концертный	<i>adj. to concert</i>
коньяк, -ку, <i>мн.</i> -ки	коньяк	brandy, cognac
кооперативний, -на, -не, -ні	кооперативный	co-operative
копіто, -та, <i>мн.</i> -піта, -пйт	копыто	hoof
копійка, -ки, <i>мн.</i> -йкі, -йок	копейка	copeck
копчений, -на, -не, -ні, <i>прикм.:</i> к-на ковбаса	копчёный: к-ная колбаса	smoked, smokeddried; smoked sausage
корабель, -бля, <i>мн.</i> -блі	корабль	ship
кореспондент, -та, <i>мн.</i> -ти	корреспондент	correspondent
кореспонденція, -ції	корреспонденция	correspondance
коридор, -ра, <i>мн.</i> -ри	коридор	corridor
корисний, -на, -не, -ні	полезный	useful, helpful; wholesome
корисно, <i>присл.</i>	полезно	useful
користування, -ня	пользование	use
користуватися, -рисується, -рисуєшся	пользоваться	to use
коричневий, -ва, -ве, -ві	коричневый	brown
коробка, -бки, <i>мн.</i> -обкі, -обок	коробка	box
короткий, -ка, -ке, -кі	короткий	short
коротко, <i>присл.</i>	коротко	in short, too short
короткуватий, -та, -те, -ті	коротковатый	a little bit
коротше, <i>прикм., присл., вищ. ст. від короткий,</i>	короче	<i>compar. of short</i>
коротко		
костюм, -ма, <i>мн.</i> -ми	костюм	suit; costume
котлета, -ти, <i>мн.</i> -ти	котлета	cutlet
котрий, -ра, -ре, -рі	который; какой	which, who; that, what
коханий, -на, -не, -ні	любимый, дорогой	beloved, dear
кохати, -хаю, -хаєш	любить	to love
кошик, -ка, <i>мн.</i> -ки	корзина	basket
коштувати, -тую, -туєш	стоит	to cost; to be worth
краватка, -ки, <i>мн.</i> -тки, -ток	галстук	tie, necktie
краєвид, -ду, <i>мн.</i> -ди	пейзаж	landscape
країна, -ни, <i>мн.</i> країни, країн	страна	country, land
край, краю, <i>мн.</i> краї, країв	край, область	land, region: territory

крамниця, -ні	магазин, лавка	shop
краплі, -пель, <i>одн.</i> крапля	капли	drops
краса, -си, <i>тільки одн.</i>	красота	beauty
красивий, -ва, -ве, -ві	красивый	beautiful; handsome
красиво, <i>присл.</i>	красиво	(is) beautifully
красуня, -ні	красавица	a beauty
крашанка, -ки, <i>мн.</i> -нкї, -но́к	пасхальное яйцо	Easter-egg
краще, <i>присл.</i> , <i>вищ. ст.</i>	лучше	better
<i>від</i> гарно, добре, хороше		
краще, <i>у знач. част.</i>	лучше	better
кредит, -ту, <i>мн.</i> -ти	кредит	credit
крем, -му, <i>мн.</i> -ми	крем	cream
кременистий, -та, -те, -ті	<i>здесь: сильный</i> (<i>о характере</i>)	strong
крикнути, крикну,	крикнуть	to cry, to shout
крикнеш		
криниця, -ці	колодець	(draw-)well
критик, -ка, <i>мн.</i> -ки	критик	critic
крихітний, -на, -не, -ні	крошечный, крохотный	tiny
кричати, кричу, кричиш	кричать	to cry, to shout
крім, <i>прійм.</i> , <i>з род.</i>	кроме	except; besides
крісло, -ла, <i>мн.</i> -сла, -сел	кресло	armchair
кров, -ві, <i>тільки одн.</i>	кровь	blood
крок, кроку, <i>мн.</i> кроки	шаг	step
кросівки, -совок, <i>тільки мн.</i>	кроссовки	trainers, <i>Am.</i> sneakers
крупá, -пї, <i>мн.</i> крупї, круп	крупá	cereals
крутити, кручу, крутиш	крутить	to twist, to twirl; to turn
куверт, -та, <i>мн.</i> -ти	куверт; прибор	set, service
куди, <i>присл.</i>	куда	where (to)
куди-небудь, <i>присл.</i>	куда-нибудь	somewhere, anywhere
кудись, <i>присл.</i>	куда-то	somewhere
кузов, -ва, <i>мн.</i> -ви	кузов	basket
кукурудза, -зи, <i>тільки одн.</i>	кукуруза	maize; <i>Am.</i> corn
кулеши́к, -ка, <i>мн.</i> -ки	кулеши́к (суп)	<i>dim. of soup</i>
культура, -ри	культура	culture
купе, <i>невідм.</i> , <i>с.</i>	купе	compartment
купейний, -на, -не, -ні:	купейный: к. вагон	railway carriage with compartment
к. вагон		
купіти, куплю́, кúпиш	купить	to buy
купівля, -лі, <i>мн.</i> -влї, -вель	покупка	buying
купувáти, купу́ю, купу́єш	покупать	to buy
курка, -ки, <i>мн.</i> -ркі, -рóк	кураца	hen
курс, -су, <i>мн.</i> курси	курс	course, academic year (<i>in college</i>)
курси, -сів, <i>тільки мн.</i>	курсы	courses
курсoвий, -ва, -ве, -ві	курсовой	<i>adj. to course</i>
курсувати, курсую,	курсировать	to run (between)
курсуеть		
куточок, -чка, <i>мн.</i> -чки:	уголок: мягкий у.	<i>dim. of corner: set</i>
м'який к.		<i>of upholstered furniture</i>
кутя, -ті, <i>тільки одн.</i>	кутя (обрядовое блюдо из пшеничных зёрен на Рождество)	<i>a dish made of weath for Christmas</i>
кухар, -ря, <i>мн.</i> -рі	повар	cook

кухня, -ні, <i>мн.</i> -хні, -хонь	кухня	kitchen
кухоль, кухля, <i>мн.</i> кухлі	кружка; кувшин	mug; tankard
кухонний, -на, -не, -ні	кухонный	<i>adj. for kitchen</i>
куштувати, -тую, -туєш	пробовать, отведывать	to taste

Л

лавка, -ки, <i>мн.</i> -вки, -вок лавра, -ри	1. скамья; 2. полка лавра (<i>мужской монастырь</i>)	1. bench; 2. shelf <i>Lavra, monastery of the highest range</i>
лагодження, -ня, <i>перев. одн.</i>	починка	repairing, mending
лагодити, лагоджу, лагодити	чинить	to repair
ладен, -днa, -дне, -дні, <i>прикм., корот. ф. від ладний</i>	готов	ready
лакувати, -кую, -куєш	лакировать	to varnish
лампа, -пи	лампа	lamp
ласка, -ки: будь ласка, з вашої ласки	ласка, любезность: пожалуйста, будь добр, любезен	please; Be so kind
ласкаво, <i>присл.: л.</i>	ласково:	favourably:
просимо	добро пожаловать	Welcome!
ластівка, -ки, <i>мн.</i> -вки, -вок	ласточка	swallow
ластівочка, -ки, <i>мн.</i> -чки, -чок	ласточка	<i>dim. of swallow</i>
латина, -ни, <i>тільки одн.</i>	латынь	Latin
лаяти, лаю, ласш	бранить, ругать	to scold, to abuse
легендарний, -на, -не, -ні	легендарный	legendary
легені, легені і легенів, <i>одн. легеня</i>	лёгкие	lung's
легкий, -ка, -ке, -кі	лёгкий	light, easy, simple
легко, <i>присл.</i>	легко	(is) easy
легковий, -ва, -ве, -ві: л. автомобіль	легковой: л. автомобіль	(motor-)car
ледве, <i>присл., спол.</i>	еле, насилу; едва	hardly; only just
лежати, лежу, лежиш	лежать	to lie
лексика, -ки	лексика	lexical material, vocabulary
лекція, -ції	лекция	lecture
летіти, лечу, летиш	лететь	to fly
лижі, лиж, <i>одн.</i> лижа	льжи	skis
лимон, -на, <i>мн.</i> -ни	лимон	lemon
лимонад, -ду, <i>мн.</i> -ди	лимонад	lemonade
линяти, -няю, -няєш	линять	to fade
лист, -та, <i>мн.</i> -ти	письмо	letter
листівка, -ки, <i>мн.</i> -вки, -вок	открытка	postcard
листок, -тка, <i>мн.</i> -тки	листок	leaf
листоноша, -ші, <i>мн.</i> -ші, ч. і ж.	почтальон	postman
листування, -ня	переписка	correspondence
лити, ллю, ллеш	лить	to pour
лице, -ця, <i>мн.</i> лиця,	лицо: к лицу	face: to suit
лиць: до лица		
личити, личить, <i>безос.</i>	быть к лицу, идти	to suit, to fit
лишатися, -шаюся, -шасяшся	оставаться	to remain

лише, <i>част., спол.</i>	лишь, только	only; as soon as
лівий, -ва, -ве, -ві	левый	left
ліворуч, <i>присл.</i>	влево, налево	to the left
ліжко, -ка, <i>мн.</i> -жки, -жок	кровать	bed
лізти, лізу, лізеш: очі	лезть: глаза лезут	to climb: <i>Eyes are pop-</i>
лізуть (<i>тут:</i> дивляться)	(<i>здесь:</i> смотрят)	<i>ping out of one's head</i>
лікар, -ря, <i>мн.</i> -рі, -рів	врач	doctor
лікарня, -ні, <i>мн.</i> -рні	больница	hospital
лікарняний, -на, -не, -ні: л. листок	больничный: б. листок	hospital (<i>adj.</i>): sick-list
лікер, -ру, <i>мн.</i> -ри	ликёр	liqueur
ліки, -ків, <i>тільки мн.</i>	лекарство	medicine, drug
лікування, -ня	лечение	(medical) treatment; cure
лікуватися, -куюся, -куєшся	лечиться	to undergo a care, to be treated for smth.
лінгвістика, -ки	лингвистика	linguistics
лінійка, -ки, <i>мн.</i> -йки, -йок	линейка	ruler
лінія, -нії	линия	line
лінолеум, -му	линолеум	linoleum
ліпше, <i>присл., у знач.</i> <i>част.</i>	лучше	better
лірик, -ка <i>мн.</i> -ки	лирик	liryc
ліричний, -на, -не, -ні	лирический	lirycal
ліс, -су, <i>мн.</i> ліси	лес	wood, forest
літак, -ка, <i>мн.</i> -кі	самолёт	plane, aircraft
літати, -таю, -таєш	летать	to fly
літера, -ри	буква	letter
література, -ри	литература	literature
літературний, -на, -не, -ні	литературный	literary
літній, -ня, -не, -ні (<i>вік</i>)	пожилой, немолодой (<i>о возрасте</i>)	elderly
літо, -та	лето	summer
ліфт, -та, <i>мн.</i> -ти	лифт	lift, elevator
лицей, -цею, <i>мн.</i> -цеї	лицей	lyceum
лічильник, -ка, <i>мн.</i> -ки	счётчик	meter
лічіти, лічу, лічиш	считать	to consider, to count
лоб, лоба, <i>мн.</i> лобі	лоб	forehead
ложа, -жі	ложа	box
ложка, -ки, <i>мн.</i> -жки, -жок	ложка	spoon
локшина, -ни, <i>тільки</i> <i>одн.</i>	лапша	noodles
лунати, -нас	звучать	to sound
любий, -ба, -бе, -бі	милий, дорогой, любимый	sweet, dear, beloved, dar- ling, sweetheart
любити, люблю, любиш	любить	to like, to love
любов, -бові	любовь	love
люб'язний, -на, -не, -ні	любезный	amiable
людина, -ни, <i>мн.</i> люди, людей	человек	man, person
людний, -на, -не, -ні:	людный, бойкий, ожив-	crowded; populous:
л-не місце	лённый: бойкое место	a busy place
люстра, -ри	люстра	chandelier
лягати, лягаю, лягаєш	ложиться	to lie down
лягаючи, <i>дісприсл.</i>	ложась	<i>a. v. of to lie down</i>
лящ, лящя, <i>мн.</i> лящі	лец	bream

М

мабуть, <i>незл., встав. сл.</i>	вероятно, наверно;	probably; maybe
магазин, -ну, <i>мн.</i> -ни	пожалуй магазин	shop, store
магістр, -ра, <i>мн.</i> -ри	магістр	holder of a Master's degree
майбутнє, -нього, <i>у знач. ім.</i>	будущее	future
майдан, -ну, <i>мн.</i> -ни	площадь	square
майже, <i>присл.</i>	почти	almost, nearly
майонез, -зу, <i>перев. одн.</i>	майонез	mayonnaise
майструвати, майструю, майструєш	мастерить	to make
майор, -ра, <i>мн.</i> -ри	майор	major
майстер, -тра, <i>мн.</i> -три, -рів	мастер	expert; master, foreman
майстерність, -ності	мастерство	skill, craftsmanship
майстерня, -ні	мастерская	workshop
мак, -ку, <i>тільки одн.</i>	мак	poppy-seed
макіяж, -жу	макіяж	make-up
максимальний, -на, -не, -ні	максимальный	maximal
маленький, -ка, -ке, -кі	маленький	little
малесенький, -ка, -ке, -кі	очень маленький	<i>dim. of little</i>
малий, -ла, -ле, -лі	малый, маленький	small, little
малиновий, -ва, -ве, -ві	малиновый	raspberry; crimson
мало, <i>присл.</i>	мало	little, few
малювати, -люю, -люєш	рисовать	to draw, to paint
малюнок, -нка, <i>мн.</i> -нки	рисунок	drawing, picture
мама, -ми, <i>мн.</i> мамі, мам і мамів	мама	mother, mommy, mamma
манікюр, -ру	манікюр	manicure
маринад, -ду, <i>мн.</i> -ди	маринад	marinade
марка, -ки, <i>мн.</i> -рки, -рок	марка	stamp, mark
маршрут, -ту, <i>мн.</i> -ти	маршрут	itinerary, route
маршрутний, -на, -не, -ні:	маршрутный:	fixed-route taxi
м-не таксі	м-ное такси	
масив, -ву, <i>мн.</i> -ви:	массив: жилой м.	housing unit area
житловий м.		
маслина, -ни	маслина	olive (<i>tree</i>)
масло, -ла	масло	butter
математика, -ки	математика	mathematics
матеріал, -лу, <i>мн.</i> -ли	материал	material, fabric
мати, матері, <i>мн.</i> матері, матерів	мать	mother
мати, маю, маєш	иметь	to have, to possess
ма́тір, -тері, <i>мн.</i> матері	мать	mother
матуся, -сі, <i>мн.</i> -сі	мамочка	<i>dim. of mother</i>
матч, -тчу, <i>мн.</i> -тчі	матч	match
мацати, -цаю, -цаєш	щупать, трогать	to touch, to finger
машина, -ни	машина	car, automobile
меблевий, -ва, -ве, -ві	мебельный	furniture (<i>adj.</i>)
меблї, -лів, <i>тільки мн.</i>	мебель	furniture
мед, -ду, <i>тільки одн.</i>	мёд	honey
медицина, -ни	медицина	medicine
медичний, -на, -не, -ні	медицинский	medical
медсестра, -ри, <i>мн.</i>	медсестра	trained nurse (medical)
-сестри, -сестер		
межа, -жі, <i>мн.</i> межі, меж	граница	border, frontier; limit

мелодія, -дії	мелодия	melody
меломан, -на, <i>мн.</i> -ни	меломан	music lover
меншенький, -ка, -ке, -кі	здесь: младший	younger
меню, <i>невідм.</i> , <i>с.</i>	меню	menu, bill of fare
мета, -ти	цель	aim, purpose
метр, -ра, <i>мн.</i> -ри	метр	metre
метрдотель, -ля, <i>мн.</i> -лі	метрдотель	head waiter
метро, <i>невідм.</i> , <i>с.</i>	метро	underground, subway; metro
метрополітен, -ну	метрополитен	metro
мешканець, -нця, <i>мн.</i> -нці	житель	inhabitant
мешкати, -каю, -каш	жить; проживать	to live, to reside
ми, нас, <i>займ.</i>	мы	we
милий, -ла, -ле, -лі	милый, приятный	dear, nice
мило, -ла, <i>тільки одн.</i>	мыло	soap
милуватися, милуюся,	любоваться	to admire
милуешся		
минуле, -лого, <i>у знач. і.м.</i>	прошлое	the past
минулий, -ла, -ле, -лі	прошлый	past
минути, -ну, -неш	миновать, пройти	to go by, to pass, to go off
мир, -ру, <i>тільки одн.</i>	мир	peace
миска, -ски, <i>мн.</i> -скі, -со́к	миска	basin, bowl
мисливець, -вця, <i>мн.</i> -вці	охотник	hunter
мистецтво, -ва	искусство	art; skill
мити, мию, миеш	мыть	to wash
митний, -на, -не, -ні	таможенный	customs (<i>adj.</i>)
митниця, -ці	таможня	custom(s) house
миттю, <i>присл.</i>	вмиг, мигом	in a flash, in a moment
між, <i>прійм.</i> , <i>з оруд.</i>	между	between, among
міжміський, -ка, -ке, -кі	междугородный	intertown
міжнародний, -на, -не, -ні	международный	international
мій, моя, мое, мої, <i>займ.</i>	мой	my
мікробус, -са, <i>мн.</i> -си	микробус	microbus
мікрорайон, -ну, <i>мн.</i> -ни	микрорайон	micro-district (of a town)
мільйонер, -ра, <i>мн.</i> -ри	миллионер	millionaire
мінеральний, -на, -не, -ні	минеральный	mineral
мінімум, -му, <i>мн.</i> -ми	минимум	minimum
міністерство, -ва, <i>мн.</i> -ва	министерство	ministry
міняти, міняю, міняеш	менять, обменивать	to change
містечко, -ка, <i>мн.</i> -чки,	городок: студенческий г.	small town: student's
-чок: студентське м.		hostel
місто, -та, <i>мн.</i> міста, міст	город	town, city
місто-парк, міста-парку,	город-парк	a town with a lot of
<i>мн.</i> міста-паркі, міст-парків		parcs
місце, -ця, <i>мн.</i> місця,	место	place, spot, space, seat,
місць		berth
місцевий, -ва, -ве, -ві	местный	local
місцезнаходження, -ня	местонахождение	location
міський, -ка, -ке, -кі	городской	town, city; urban (<i>adj.</i>)
місяць, -ця, <i>мн.</i> -ці	месяц	month
Місяць, -ця	Луна	Moon
мітинг, -гу, <i>мн.</i> -ги	митинг	meeting, rally
міфічний, -на, -не, -ні	мифический	mythic(al)
міцний, -на, -не, -ні	крепкий	robust (<i>health</i>), sound
міцно, <i>присл.</i>	крепко	firmly, strongly
млин, -на, <i>мн.</i> -ні	мельница	mill
млинець, -нця, <i>мн.</i> -нці	блин	blin, pancake
мова, -ви	язык, речь	language

мовець, -вця, <i>мн.</i> -вці	говорящий	speaking (<i>person</i>)
мовити, мовлю, мовиш	говорить; сказать	to say, to speak
мовитися, мовиться, <i>безос.</i>	говориться, говорится;	as the saying is...
мовляв, <i>незм., встав. сл.</i>	речь идёт	
мовознавство, -ва	мол, дескать; так сказать	so to say
мовчати, мовчу, мовчиш	языкознание	linguistics
могти, можу, можеш	молчать	to be silent, keep silent
могутність, -ності	мочь	to be able, can
модний, -на, -не, -ні	могущество	power, might
модно, <i>присл.</i>	модный	fashionable
може, <i>незм., у знач. встав. сл.</i>	модно	fashionably
можливий, -ва, -ве, -ві	может быть, возможно	perhaps, may be, possibly
можливість, -вості	возможный	possible
можливо, <i>незм., у знач. встав. сл.</i>	возможность	possibility
можна, <i>незм., присуд. сл.</i>	возможно	perhaps, may be, possibly
мозаїка, -ки	можно	it is possible, one may, one can
молодець, -дця, <i>мн.</i> -дці	мозаика	one can
молодий, -да, -де, -ді	молодец	mosaic
молоді, -дих, <i>у знач. і.м.</i>	молодой	fine fellow (girl); well done!
молодіти, -дію, -дієш	молодые; жених и невеста	young
молодший, -ша, -ше, -ші	молодеть	newly-married couple
молоко, -ка, <i>тільки одн.</i>	младший	to grow young again
молочний, -на, -не, -ні	молоко	younger or the youngest
момент, -ту, <i>мн.</i> -ти	молочный	milk
монета, -ти	момент	milk (<i>adj.</i>)
монографія, -фії	монета	moment
монолог, -гу, <i>мн.</i> -ги	монография	coin
море, -ря, <i>мн.</i> -ря	монолог	monograph
морква, -ви, <i>тільки одн.</i>	море	monolog
морквяний, -вяна, -вяне, -вяні	морковь	sea
мороз, -зу, <i>мн.</i> -зи	морковный	carrot(s)
морозиво, -ва, <i>тільки одн.</i>	мороз	carrot(s) (<i>adj.</i>)
морський, -ка, -ке, -кі	мороженое	frost
мотати, -таю, -таєш	морской	ice-cream
мотель, -лю, <i>мн.</i> -лі	мотать	sea/marine (<i>adj.</i>)
мотор, -ра, <i>мн.</i> -ри	мотель	to wind, to reel
мотоцикл, -ла, <i>мн.</i> -ли	мотор	motel
мрія, -рії	мотоцикл	motor, engine
мріяти, мрію, мрієш	мечта	motor-cycle
мужчина, -ни	мечтать	dream, fancy
музей, -зею, <i>мн.</i> -зеї	мужчина	to dream
музика, -ки, <i>тільки одн.</i>	музей	man
музикант, -та, <i>мн.</i> -ти	музыка	museum
музичний, -на, -не, -ні	музыкант	music
мусити, мушу, мусиш	музыкальный	musician
	быть должным; быть	musical
	обязанным, быть	to have to do smth.,
	вынужденным	must do
м'яко, <i>присл.</i>	мягко	
м'ясний, -на, -не, -ні	мясной	soft(ly)
м'ясо, -са, <i>тільки одн.</i>	мясо	meat (<i>adj.</i>)
		meat

Н

на, <i>прійм., із знах., місц.</i>	на, в, о, об, по, при, для	at, on, upon, over, to, into, towards
набирати, -раю, -раеш	набирать	to collect, to gather, to pick up
набійка, -ки, <i>мн.</i> -бійки, -бійок	набойки	heel (of shoe)
набір, -бору, <i>мн.</i> -бори	набор	set, collection
наближатися, -жаюся, -жаєшся	приближаться	to draw near
набраний, -на, -не, -ні	набранный	<i>partic. of</i> to collect
набрати, -беру, -береш	набрать	to collect, to gather, to pick up
набувати, -ваю, -ваєш	приобретать	to acquire, to gain, to purchase
наважуватися, -жуюся, -жуєшся	отваживаться, решаться	to decide, to make up one's mind
наведений, -на, -не, -ні	приведённый, данный	given
навесні, <i>присл.</i>	весной	in spring
навідуватися, навідуюся, навідуєшся	наведываться	to visit smb.
навіть, <i>част.</i>	даже	even
навіщо, <i>присл.</i>	зачем	what for, why
наволочка, -ки, <i>мн.</i> -чки, -чок	наволочка	pillow-case
навпаки, <i>присл.</i>	наоборот	the other way; on the contrary
навпроти і напроти, <i>присл., у знач. прійм.</i>	1. напротив;	1. opposite;
навряд, <i>присл.</i>	2. наоборот	2. on the contrary
навчальний, -на, -не, -ні	вряд ли	scarcely, hardly
навчання, -ня	учебный	educational, training
навчитель, -ля	учёба, обучение	studies, studying
навчити, -вчу, -вчиш	<i>устар.</i> учитель	teacher
навчитися, -вчуся, -вчишся	научить, обучить	to teach
нагода, -ди	научиться, обучиться	to teach
над, <i>прійм., з оруд. і знах.</i>	(удобный) случай	occasion
надавати, -даю, -даєш	над, о, к	above, over, on, upon; at
надання, -дання	предоставлять	to let; to give
надвечір, <i>присл.</i>	предоставление	giving (<i>services</i>)
надворі, <i>присл.</i>	под вечер, к вечеру	by evening
надіслати, -шлю, -дішлеш	на дворе, на улице	outside, out of doors
на добраніч, <i>виг.</i>	послать, прислать	to send, to post
надовго, <i>присл.</i>	спокойной ночи!	good night!
надокучливий, -ва, -ве, -ві	надолго	for a long time
надрукований, -на, -не, -ні	надоедливый, докучливый	tiring, tiresome
надсилати, -лаю, -лаєш	напечатанный	printed, published
надто, <i>присл.</i>	посылать, присылать	to send, to post
надходити, -джу, -диш	чересчур	too (much)
наживати, -ваю, -ваєш	приближаться, приходять	to come up to, to fit, to suit
назад, <i>присл.</i>	наживать	acquire
назва, -ви, <i>мн.</i> назви, назв	назад	back
назвати, -зvu, -звеш	название	name, title
наземний, -на, -не, -ні	назвать	to call; to name
	наземный	ground (<i>adj.</i>)

називати, -ваю, -ваєш називатися, -ваюся, -ваешся	называть называться	to call; to name to be called
назустріч, <i>присл.</i> : йти н. наїдатися, -даюся, -даєшся	навстречу: идти н. наедаться	to go to meet to eat one's fill
найбільше, <i>присл.</i> , <i>найвищ. ст. від</i> багато	больше всего, наиболее	most (of all)
найближчий, -ча, -че, -чі найважливіший, -ша, -ше, -ші	ближайший важнейший, самый важный	nearest, next the most important
найголовніше, <i>присл.</i> , <i>найвищ. ст. від</i> головне	самое главное	<i>superl. of the main</i> thing
найкраще, <i>присл.</i> , <i>найвищ. ст. від</i> добре	лучше всего, наилучше	the best
найкращий, -ща, -ще, -щі найліпше, <i>присл.</i>	самый лучший, наилучший, лучше всех лучше всего	the best (<i>of all</i>) best of all
наймати, -маю, -маєш найнеобхідніше, <i>присл.</i> , <i>найвищ. ст. від</i> необхідно	нанимать необходимее всего	to rent <i>superl. of necessary</i>
найпрестижніший, -ша, -ше, -ші	самый престижный	<i>superl. of prestigious</i>
найсильніший, -ша, -ше, -ші	самый сильный	<i>superl. of strong</i>
найскладніше, <i>присл.</i> , <i>найвищ. ст. від</i> складно	сложнее всего	<i>superl. of complicated</i>
найстарший, -ша, -ше, -ші	самый старший, самый старый	<i>superl. of old</i>
найулюбленіший, -ша, -ше, -ші	самый любимый	<i>superl. of dear</i>
найчастіше, <i>присл.</i> , <i>найвищ. ст. від</i> часто	чаще всего	<i>superl. of often, mostly</i>
наклеїти, -клею, -клеїш накривати, -ваю, -ваєш	наклеить накрывать	to glue, to paste on to lay the table (<i>the cloth</i>) to lay the table (<i>the cloth</i>)
накрити, -крию, -криєш	накрыть	to belong (to) proper, due to pour (out) fruit liqueur
належати, -жу, -жиш належний, -на, -не, -ні	принадлежать надлежащий, должный	
наливати, -ваю, -ваєш наливка, -вки, <i>мн.</i> -вки, -вок	наливать наливка	
налити, -ллю, -ллєш наліво, <i>присл.</i>	налить налево	to pour (out) to the left
намагатися, -гаюся, -гаєшся	стараться, пытаться	to try
намальований, -на, -не, -ні намацати, -цаю, -цаєш	нарисованный нащупать	painted, draw to touch, to find
намір, -ру, <i>мн.</i> -ри намул, -лу	намерение ил, нанос	intention silt, drift
наново, <i>присл.</i>	наново, заново; сначала	again; from the beginning
напад, -ду: серцевий н.	удар: сердечный удар, приступ	heart attack
напам'ять, <i>присл.</i>	наизусть	by heart
наперед, <i>присл.</i>	вперёд; наперёд, заранее	forward, ahead, in advance
напередодні, <i>присл.</i> , <i>займ.</i>	накануне	the day before; on the eve (of)
напиватися, -ваюся, -ваєшся	напиваться	to get drunk

напис, -су, <i>мн.</i> -си	надпись	inscription
написаний, -на, -не, -ні	написанный	written
написати, -пишú, -пишеш	написать	to write
напитися, -п'юся, -п'єшся	напиться	to get drunk
напівжартома, <i>присл.</i>	полужутя	half in jest
напівсерйозно, <i>присл.</i>	полусерьёзно	half-serious
напідпитку, <i>присл.</i>	навеселе, подвыпивший	one over the eight, tipsy
напій, -пою, <i>мн.</i> -пої	напиток	drink
наполягати, -гаю, гаєш	настаивать	to insist (on, upon)
направлення, -ня	направление; ордер	order, assignment
направляти, -ляю, -ляєш	направлять	to direct, to send, to refer
направо, <i>присл.</i>	направо	to the right
наприклад, <i>незм., встав. сл.</i>	например	for example
напросітися, -прошúся, -просишся	напроситься	to invite oneself to visit smb.
напроти і навпроти, <i>у знач. прийм., з род.</i>	напротив	opposite
напрямок, -мку, <i>мн.</i> -мки	направление	direction; trend
наречена, -ної, <i>у знач. ім.</i>	невеста	bride
наречений, -ного, <i>у знач. ім.</i>	жених	bridegroom
нарешті, <i>присл.</i>	наконец	at last
нарізати, -різу, -ріжеш	нарезать	to cut, to slice
нарікати, -каю, каєш	жаловаться, роптать,	to complain (of)
	сетовать	
народ, -ду, <i>мн.</i> -ди	народ	people
народження, -ня	рождение	birth
народний, -на, -не, -ні	народный	folk
народознавство, -ва	народоведение	ethnology, ethnography
населений, -на, -не, -ні	населённый	inhabited, populated
насилу, <i>присл.</i>	с трудом, насилу	with difficulty
наскільки, <i>присл.</i>	насколько	to what extent
насолода, -ди	наслаждение	delight; enjoyment
насолоджуватися, -джуося, -джуєшся	наслаждаться	to enjoy, to delight
настоювати, -тоюю, -тоюєш	настаивать	to draw, to infuse
настоюватися, настоюєтсья	настаиваться	to draw
настрій, -рою, <i>мн.</i>	настроение	mood; spirits
настрої		
наступ, -пу	наступление	coming, beginning
наступити, -туплю́, -тупиш	наступить	to come, to set in
наступний, -на, -не, -ні	следующий, последующий	next, following
натискати, -каю, -каєш	нажимать	to press
натиснути, -сну, -снеш	нажать	to press
натуральний, -на, -не, -ні	натуральный	natural
натякати, -каю, -каєш	намекать	to hint (that)
наука, -ки	наука	science
науковий, -ва, -ве, -ві	научный	scientific
науково-виставковий, -ва, -ве, -ві	научно-выставочный	scientific and exhibition
нахвалятися, -ляюся, -ляєшся	грозиться; похваляться	to threaten
національний, -на, -не, -ні	национальный	national
нація, -ції	нация	nation
начальник, -ка, <i>мн.</i> -ки	начальник	head, chief

начальство, -ва, <i>тільки одн.</i>	начальство	head, chief
наче, <i>спол.</i>	будто, как будто, словно, точно; как	as though, as if
наш, наша, наше, <i>наші, займ.</i>	наш	our; ours
нашествя, -стя	нашествие	invasion
наявність, -ності	наличие; присутствие	availability; presence
не, <i>част.</i>	не; ни	not, no; not a
неабиякий, -ка, -ке, -кі	незаурядный; немалый, немаловажный	outstanding; of no small importance
небажання, -ня	нежелание	unwillingness
небезпека, -ки	опасность	danger
небо, -ба: просто неба	небо: под открытым небом	sky: in the open air
неважно, <i>присл.</i>	нетрудно, легко	(is) easy
невдалий, -ла, -ле, лі	неудачный	unsuccessful
невдовзі, <i>присл.</i>	вскоре	soon after; shortly after
невдоволення, -ня	1. недовольство, неудовольствие; 2. неудовлетворённость	1. displeasure; 2. dissatisfaction
невеликий, -ка, -ке, -кі	небольшой; малый	small; little
невже, <i>част.</i>	неужели	is it possible? really?
невимушений, -на, -не, -ні	непринуждённый	free and easy; unconstrained
невідомий, -ма, -ме, -мі	неизвестный, незнакомый	unknown; unfamiliar
неволодіння, -ня	невладение	non-mastering
невпевнений, -на, -не, -ні	неуверенный	uncertain
невчасно, <i>присл.</i>	не вовремя; некстати	ill-timed
негативний, -на, -не, -ні	отрицательный	negative
недавно, <i>присл.</i>	недавно	recently, lately
недалеко, <i>присл.</i>	недалеко, недалёко	not far; near by
недалеко від, <i>прійм., з род.</i>	недалеко от, вблизи	not far from
неділя, -лі, <i>мн.</i> -ділі, -діль	воскресенье	Sunday
недобре, <i>присл.</i>	нехорошо, плохо	badly, poorly
недорогий, -га, -ге, -гі	недорогой, дешёвий	cheap
нежирний, -на, -не, -ні	нежирный	not fat
нежить, -ті і -тю	насморк	cold (in the head)
незабаром, <i>присл.</i>	вскоре, скоро	soon after; shortly after
незадовільно, <i>присл.</i>	неудовлетворительно	unsatisfactory
незважаючи на, <i>прійм., із знах.</i>	несмотря на	in spite of
незвично, <i>присл.</i>	непривычно; необычно	unaccustomed; unusual
незмінний, -на, -не, -ні	неизменный, неизменяемый	constant
незнайомий, -ма, -ме, -мі	незнакомый	unknown; unfamiliar
незручно, <i>присл.</i>	неудобно; неловко	(is) inconvenient; (is) uncomfortable
нема і немає, <i>присуд. сл.:</i>	нет; не имеется:	no; there is no:
нема(є) за що	не за что	not at all
неможливість, -вості	невозможность; невероятность	impossibility
неможливо, <i>присл.</i>	невозможно; невероятно	impossible; incredible
не багато, <i>присл.</i>	не много	not by far
ненька, -ки, <i>мн.</i> неньки, неньок	(ласк.) мама, мамочка	mother, mommy, mammy
необхідний, -на, -не, -ні	необходимый	necessary
непарний, -на, -не, -ні	непарный; нечётный	odd
неповноцінний, -на, -не, -ні	неполноценный	defective

непогано, <i>присл.</i>	неплохо, недурно	not (so) bad(ly)
непокоїти, -кою, -коїш	беспокоить	to disturb; to trouble
непримемно, <i>присл.</i>	неприятно	disagreeable, unpleasant
неприхований, -на, -не, -ні	нескрываемый	unconcealed
неробочий, -ча, -че, -чі	нерабочий	non-working
нерозбірливий, -ва, -ве, -ві	неразборчивый	illegible
нерозбірливо, <i>присл.</i>	неразборчиво	illegibly
несвіжий, -жа, -же, -жі	несвежий	not fresh; stale
несмачно, <i>присл.</i>	невкусно	tastelessly
неспілий, -ла, -ле, -лі	неспелый, незрелый	unripe
несподіваний, -на, -не, -ні	неожиданный	unexpected; sudden
несподіванка, -ки, <i>мн.</i>	неожиданность	unexpectedness
-нки, -нок		
несподівано, <i>присл.</i>	неожиданно	unexpectedly, suddenly
несправний, -на, -не, -ні	неисправный	out of order; defective
нести, несучи, несеш	нести	to carry
нестримно, <i>присл.</i>	неудержимо, безудержно	irrepressibly, without restraint
		impatience
нетерпіння, -ня	нетерпение	let (<i>her, him...</i>)
нехай, <i>част.</i>	пусть, пускай (<i>разг.</i>)	disinteresting
нецікаво, <i>присл.</i>	неинтересно	dishonest; unfair
нечесний, -на, -не, -ні	нечестный	unclean, dirty
нечистий, -та, -те, -ті	нечистый	inaudibly
нечутно, <i>присл.</i>	неслышно	unhappy; unlucky
нешасний, -на, -не, -ні	несчастный	misfortune
нешастя, -тя	несчастье	lower; shorter (<i>person</i>)
нижче, <i>присл., вищ. ст.</i>	ниже	
від низько		
низький, -ка, -ке, -кі	низкий	low; short (<i>person</i>)
низько, <i>присл.</i>	низко	low
ні, <i>част.</i>	нет; ни	not
ніби, <i>спол.</i>	будто, словно, как будто	as though, as if
ніде, <i>присл.</i>	негде	(<i>there is</i>) nowhere
ніде, <i>присл.</i>	нигде	nowhere
ніж, ножа́, <i>мн.</i> ножі	нож	knife
ніж, <i>спол.</i>	чем	than
ніжний, -на, -не, -ні	нежный	tender, gentle, delicate
ніколи, <i>присл.</i>	никогда	never
нікуди, <i>присл.</i>	некуда	nowhere (+ <i>inf.</i>)
нікуди, <i>присл.</i>	никуда	nowhere
німецький, -ка, -ке, -кі	немецкий	German
німецько-український, -ка, -ке, -кі	немецко-украинский	German-Ukrainian
нісенітниця, -ці	бессмыслица, вздор	nonsense
ніхто, нікого, <i>займ.</i>	никто	nobody, no one
ніч, ночі, <i>ор.</i> ніччю, <i>мн.</i>	ночь	night
ночі, ночей		
нічний, -на, -не, -ні	ночной	night(ly)
нічого, <i>присуд. сл.</i>	ничего	nothing
нічого, <i>присл.</i>	1. ничего, неплохо; 2. ничего; нисколько;	1. not bad; 2. not a bit
	ни капли	
ніякий, ніякого, <i>займ.</i>	никакой	not any, no <i>or</i> none (whatever)
новела, -ли	новелла	short story
новий, -ва, -ве, -ві:	новый: Н. год	new: New Year
Н. рік		
новина́, -ні, <i>мн.</i> -віни,	новость	news
-вин		
нововведення, -ня, <i>мн.</i>	нововведение, новшество	innovation
-дення, -день		

новорічний, -на, -не, -ні новосел, -ла, <i>мн.</i> -ли новосілля, -ля	новогодний новосёл новоселье	New Year's new settler house-warming, housewarming party leg; foot number room 1. to carry, to bear (name); 2. to wear well boring numeration
нога́, -гі́, <i>мн.</i> но́ги, ніг но́мер 1, -ра, <i>мн.</i> -ри но́мер 2, -ра, <i>мн.</i> -рі носити, ношу, носиш	нога номер (размер) номер (гостиниці) носить	
ну, <i>част.</i> нудно, <i>присл.</i> нумерація, -ції	ну скучно, нудно нумерація	

О

о, <i>виг.</i> оббивка, -ки обережно, <i>присл.</i> оберну́тися, оберну́ся, обернешся об'єкт, -та, <i>мн.</i> -ти об'єктивний, -на, -не, -ні обід, -ду, <i>мн.</i> -ди обідати, -даю, -даєш обідний, -ня, -не, -ні обійти́, обійду́, обійдеш обійти́ся, обійду́ся, обійдешся обійшовши, <i>дісприсл.</i> обі́рвати, обі́рву, обі́рвеш обі́цяти, -цяю, -цяєш обласний, -на, -не, -ні обличчя, -чя, <i>мн.</i> -личчя, -лич обмін, -ну, <i>мн.</i> -ни обмі́нювати, -нюю, -нюєш обмі́няти, -няю, -няєш обов'язковий, -ва, -ве, -ві	о обивка осторожно обернуться, повернуться объект объективный обед обедать обеденный обойти обойтись обойдя прервать (разговор) обещать областной лицо обмен обменивать обменять обязательный	oh! upholstery carefully, cautiously to turn; to swinground object objective dinner, lunch to have dinner (lunch) dinner (<i>adj.</i>) to go round to cost, to do without having gone round to interrupt to promise region; district (<i>adj.</i>) face exchange; barter to exchange to exchange 1. compulsory; 2. indispensable bindness without fail both to insult, to humiliate, to offend to take offence insult; humiliation; offence to insult; to humiliate, to offend to take offence to elect; to choose; to select rite, ceremony ritual service; <i>tech.</i> servicing, maintenance to serve, to attend; <i>tech.</i> to service
обов'язковість, -вості обов'язково, <i>присл.</i> обос, обох, <i>числ.</i> ображати, -жаю, -жаєш	обязательность обязательно оба, обе оскорблять; обижать	
ображатися, -жаюся, -жаєшся образа, -зи	оскорбляться; обижаться	to take offence
образити, образу, образиш образитися, -ражуся, -разишся обрати, оберу, обереш	оскорбление; унижение; обида оскорбить; унизить; обидеть оскорбиться; обидеться избрать, выбрать	insult; humiliation; offence to insult; to humiliate, to offend to take offence to elect; to choose; to select
обряд, -ду, <i>мн.</i> -ди обрядовий, -ва, -ве, -ві обслуговування, -ня	обряд обрядовый обслуживание	rite, ceremony ritual service; <i>tech.</i> servicing, maintenance
обслуговувати, -вую, -вуєш	обслуживать	to serve, to attend; <i>tech.</i> to service

обслужити, -служу, -слўжиш	обслужить	to serve, to attend; <i>tech.</i> to service
обставина, -ни, <i>мн.</i> -ни	обстоятельство	circumstance
обурення, -ня	негодование; возмущение	indignation
обурено, <i>присл.</i>	возмущенно	indignantly
обходитися, -джуся, -дишся	обходиться	to cost; to do without
овоч, -ча, <i>мн.</i> -чі	овощ, овощи	vegetables
овочевий, -ва, -ве, -ві: о. магазин	овощной: о. магазин	greengrocery
огірок, -рка, <i>мн.</i> -рки	огурец	cucumber
оглядати, -даю, -даєш	осматривать	to view; to examine
оглянути, -ну, -неш	осмотреть	to view; to examine
ого, <i>виг.</i>	ого, о-го-го; однако	oh!
оголосити, -лошу́, -ло́сиш	объявить	to declare, to announce
оголошений, -на, -не, -ні	объявленный	declared
оголошення, -ня	объявление	declaration, announce- ment, advertisement
оголошувати, -шую, -шущ	объявлять	to declare, to announce
од, <i>прийм.</i> , <i>див.</i> від	от	from, off
одвернутися і	отвернуться	to turn away
відвернутися, -верну́ся, -вернешся		
одеколон, -ну, <i>мн.</i> -ни	одеколон	eau-de-cologne
одержати, -жу, -жиш	получить	to get, to receive
одержувати, -жую, -жуєш	получать	to get, to receive
один, одна, одне, <i>числ.</i>	один, одна, одно	one
одинадцятий, -та, -те, -ті, <i>числ.</i>	одинадцатый	eleventh
однак, <i>стол.</i>	однако; тем не менее	however
однаковий, -ва, -ве, -ві	одинаковый;	equal; identical;
	один и тот же	the same
однаково, <i>присл.</i> , <i>присуд.</i> сл.	одинаково; безразлично	equally; all the same
одним словом, <i>встав.</i> сл.	одним словом	in a word
однозначний, -на, -не, -ні	однозначный	having one meaning;
однокімнатний, -на, -не, -ні	однокомнатный	simple one-room (flat)
однокласниця, -ці	одноклассница	class-mate
однокурсниця, -ці	однокурсница	in the same year girl-student
одпроситися, <i>див.</i>	отпроситься	to ask for a permission
відпроситися		
одразу, <i>див.</i> відразу	сразу; вдруг	at once; immediately
одружений, -на, -не, -ні	женатый (<i>о мужчине</i>); замужняя (<i>о женщине</i>)	married (man, woman)
одруження, -ня	женитьба; замужество	marriage
одружитися, -дружуся, -дружишся	вступить в брак;	to marry, to get married
одружуватися, -дру- жуюся, -дружуєшся	пожениться вступать в брак	to marry, to get married
одужати, -жаю, -жаєш	выздороветь; поправиться	to recover; to regain health; to get well
одужувати, -жую, -жуєш	выздоровливать; поправляться	to recover; to regain health; to get well
одцуратися і відцу- ратися, -раюся, -раєшся	отказаться (<i>от кого, чего</i>);	to abandon
одчай, <i>див.</i> відчай	оставить (<i>кого, что</i>) отчаяние	desperation

одяг, -гу, <i>тільки одн.</i>	одежда	clothes
одягатися, -гаюся, -гаєшся	одеваться	to dress (oneself)
одягнений, -на, -не, -ні	одетый	dressed
одягт́ся, -гну́ся, -дягнешся	одеться	to dress (oneself)
озиратися, -раюся, -раєшся	оглядываться, ози́раться	to look back
ознака, -ки	признак, примета	symptom, sign, mark
означати, -чаю -часш	означать; обозначать; значить	to mean, to signify; to stand for
ой, <i>виг.</i>	ой; ах	oh!
око, ока, <i>мн.</i> очі, очей	глаз	eye
околиця, -ці	1. окраина; 2. окрестность	1. outskirts; outlying dis- tricts; 2. environs
окремий, -ма, -ме, -мі	отдельный; особый; раздельный; частный	separate; individual; particular
окремо, <i>присл.</i>	отдельно; особо; раздельно	apart; particularly
окреслення, -ня	определение	determination
окуліст, -та, <i>мн.</i> -ти	окулист	eye specialist, oculist
окуляри, -рів, <i>тільки мн.</i>	очки	glasses, spectacles
олень, -ня, <i>мн.</i> -ні	олень	deer
олівець, -вця, <i>мн.</i> -вці	карандаш	pencil
олія, -лії, <i>тільки одн.</i>	масло (<i>постнос</i>)	oil
он, <i>част.</i>	вон; вот	here is (are)
опалення, -ня	отопление	heating
опановувати, -нову́ю, -новуєш	овладевать, осваивать	to assimilate; to master
опанувати, -ну́ю, -нуєш	овладеть, освоить	to assimilate; to master
опера, -ри	опера	opera
оператор, -ра, <i>мн.</i> -ри	оператор	operator
операція, -ції	операция	operation
оперний, -на, -не, -ні	оперный	opera (<i>adj.</i>)
опинитися, -пню́ся, -пни́шся	оказаться (<i>где</i>), попасть (<i>куда</i>)	to find o. s.
опис, -су, <i>мн.</i> -си	описание	description
описа́ти, опи́шу, опи́шеш	описать	to describe
опівночі, <i>присл.</i>	в полночь	at midnight
оплата, -ти	оплата	payment
оплатити, -лачу́, -ла́тиш	оплатить	to pay
оповідання, -ня	рассказ	story
оповідати, -даю́, -даєш	рассказывать	to tell, to narrate
опора, -ри	опора	support
опускати, -каю́, -каєш	опускать; склонять (<i>голову</i>)	to droop/bend one's head
опустити, опущу́, опу́стиш	опустить; склонить (<i>голову</i>)	to droop/bend one's head
оратор, -ра, <i>мн.</i> -ри	оратор	orator, (public) speaker
ораторський, -ка, -ке, -кі	ораторский	oratory
організаційний, -на, -не, -ні	организационный	organizational
орґкомітет, -ту, <i>мн.</i> -ти	орґкомитет	organizing committee
оренда, -ди, <i>тільки одн.</i>	аренда	rent, lease
орендувати, -дую́, -дуєш	арендовать	to rent
ордер, -ра, <i>мн.</i> -ри	ордер	warrant, order
орієнтир, -ра, <i>мн.</i> -ри	ориентир	reference-point
оркестр, -ру, <i>мн.</i> -ри	оркестр	orchestra
оса, осі, <i>мн.</i> осі, ос	оса	wasp
освідчитися, -дчу́ся, -дчи́шся	признаться, объясниться (<i>в любви</i>)	to declare of love

освіжити, -жу, -жиш освіта, -ти осел, осла, <i>мн.</i> осли оселедець, -дця, <i>мн.</i> -дці оскільки, <i>спол.</i> ослик, -ка, <i>мн.</i> -ки основа, -ви	освежить образование; просвещение осёл сельдь, селёдка поскольку ослик основа, основание	to refresh education donkey herring so far as; since, as <i>dim. of</i> donkey base, basis; foundation, ground person; personality personal, privat peculiar, special especially personal last final at some distance, a loaf here is (are); there here is (are); there well! well, really!
особа, -би особистий, -та, -те, -ті особливий, -ва, -ве, -ві особливо, <i>присл.</i> особовий, -ва, -ве, -ві останній, -ня, -не, -ні остаточний, -на, -не, -ні осторонь, <i>присл.</i> ось, <i>част.</i> от, <i>част.</i> отакої, <i>у знач. виг.</i>	лицо, особа; личность личный особенный особенно личный последний окончательный в стороне; поодаль вот, вон вот, вон вот те на!, вот так так! (разг.) ведь, вот; поэтому, следовательно получить получать официант официантка официантка официальный официально оформить оформление	that is why; therefore; consequently; That's it! to get, to receive to get, to receive waiter waitress official, formal officially to register, to legalize 1. putting in order; 2. put on the staff to guard, to protect willingly here (is), there (is) this, that to estimate mark (school)
отже, <i>част., спол.</i>	ведь, вот; поэтому, следовательно получить получать официант официантка официантка официальный официально оформить оформление	that is why; therefore; consequently; That's it! to get, to receive to get, to receive waiter waitress official, formal officially to register, to legalize 1. putting in order; 2. put on the staff to guard, to protect willingly here (is), there (is) this, that to estimate mark (school)
отримати, -маю, -маєш отримувати, -мую, -муєш офіціант, -та, <i>мн.</i> -ти офіціантка, -ки офіційний, -на, -не, -ні офіційно, <i>присл.</i> оформити, -млю, -миш оформлення, -ня	охранять, хранить охотно, с готовностью вот; это этот, эта, это, эти оценить оценка, отметка	to refresh education donkey herring so far as; since, as <i>dim. of</i> donkey base, basis; foundation, ground person; personality personal, privat peculiar, special especially personal last final at some distance, a loaf here is (are); there here is (are); there well! well, really!
охороняти, -няю, -няєш охоче, <i>присл.</i> оце, <i>част.</i> оцей, оця, оце, оці, <i>займ.</i> оцінити, -ню, -ціниш оцінка, -ки, <i>мн.</i> -нки, -нок оцінний, -на, -не, -ні очі, очей, <i>мн. від</i> око очікуваний, -на, -не, -ні очікування, -ня очікувати, очікую, очікуєш	охранять, хранить охотно, с готовностью вот; это этот, эта, это, эти оценить оценка, отметка	to refresh education donkey herring so far as; since, as <i>dim. of</i> donkey base, basis; foundation, ground person; personality personal, privat peculiar, special especially personal last final at some distance, a loaf here is (are); there here is (are); there well! well, really!
оцінювати, -няю, -няєш оцінювати, -няю, -няєш оцінювати, -няю, -няєш оцінювати, -няю, -няєш	оценить оценка, отметка	to refresh education donkey herring so far as; since, as <i>dim. of</i> donkey base, basis; foundation, ground person; personality personal, privat peculiar, special especially personal last final at some distance, a loaf here is (are); there here is (are); there well! well, really!

II

пакет, -та, <i>мн.</i> -ти пакунок, -нка, <i>мн.</i> -нки палець, -льця, <i>мн.</i> -льці палити, палю, палиш пальто, -та, <i>мн.</i> пальта, пальт паляниця, -ці	пакет свёрток; посылка палец курить пальто паляница	parcel, packet parcel finger; toe to smoke overcoat
пампушка, -ки, <i>мн.</i> -шки, -шок пам'ятати, -таю, -таєш пам'ятка, -ки, <i>мн.</i> -тки, -ток	пышка, пампушка помнить памятник, достопримеча- тельность	palanitsa (a kind of Ukrainian white bread) pampushka (Ukrainian score) to remember monument, memorial; point of interest

пам'ятник, -ка, <i>мн.</i> -ки	памятник	monument
пам'ять, -ті, <i>тільки одн.</i>	память	memory
пан, -на, <i>мн.</i> -ні	господин (<i>в обращении</i>)	(<i>with name</i>) Mr.
пані, <i>невідм., ж.</i>	госпожа (<i>в обращении</i>)	(<i>with name</i>) Mrs.,
панночка, -чки, <i>мн.</i>	барышня	(<i>with name</i>) Miss
-чки, -чок		
панчоха, -хи, <i>мн.</i> -чохи, -чіх	чулок	stocking
папір, паперу (<i>матеріал</i>) і папера (<i>документ</i>)	бумага	paper; document, paper
папка, -ка, <i>мн.</i> -пки, -пок	папка	file, folder
папуга, -ги	попугай	parrot
пара 1, -ри, <i>мн.</i> пари, пар	пара (<i>два часа занятій</i>)	<i>One class at the university con sisting of too academic hours</i>
пара 2, -ри, <i>мн.</i> пари, пар	пара	pair, couple
парад: бути при параді	парад: одеться нарядно, торжественно	parade: to smarten oneself up
парк, -ку, <i>мн.</i> -ки	парк	park
паркет, -ту	паркет	parquet
парний, -на, -не, -ні	1. парный; 2. чётный	1. twin; 2. even (<i>number</i>)
партер, -ру, <i>мн.</i> -ри	партер	pit, stalls
партія, -тії	партия	party
парфуми, -мів, <i>тільки мн.</i>	духи	perfume, scent
пасажир, -ра, <i>мн.</i> -ри	пассажир	passenger
пасажирський, -ка, -ке, -кі	пассажирский	passenger (<i>adj.</i>)
Паска, Пасха (<i>рел.</i>)	Пасха	Easter
паска, -ки, <i>мн.</i> -скі, -сок	кулич	Easter cake
паспорт, -та, <i>мн.</i> -ті, -тів	паспорт	passport
паста, -ти: зубна п.	паста: зубная п.	paste: toothpaste
пасувати, -сую, -суєш	подходить (<i>к кому, чему</i>), соответствовать (<i>кому, чему</i>)	to fit; to suit, to become
пауза, -зи	пауза	pause, interval
пах, -ху, <i>тільки одн.</i>	пах	groin
пацієнт, -та, <i>мн.</i> -ти	пацієнт	patient
певен, -вна, -вне, -вні, прикм., <i>корот. ф. від</i>	уверен, убеждён	(to be) sure
певний		
певний, -на, -не, -ні	1. определённый, известный; 2. некоторый, некий	1. well-known; certain;
певність, -ності	1. уверенность; 2. определённость	2. some, certain 1. confidence; 2. certainty
певно, <i>присл., у знач. встав. сл.</i>	верно, вероятно, должно быть	probably, must be
пенсіонер, -ра, <i>мн.</i> -ри	пенсионер	pensioner
пенсія, -сії	пенсия	pension
пень, пня, <i>мн.</i> пні	пень	(tree)stump
перебільшений, -на, -не, -ні	преувеличенный	exaggerated
перебільшувати, -шую, -шуєш	преувеличивать	to exaggerate
перебій, -бою, <i>мн.</i>	перебой, перебои	interruption
перебої		
перебратися, переберуся, переберешся	перебраться	to move
перебування, -ня	нахождение, пребывание	stay, sojourn
перебувати, -ваю, -ваш	находиться	to be found, to be, to be situated (located)

перевага, -ги	преимущество; превосходство, перевес	advantage; superiority
перевезений, -на, -не, -ні перевезти, -везу, -везеш	перевезённый перевезти; провезти	transported to transport; to take across
перевірити, -вірю, -віриш	проверить	to verify, to check, to control, to examine (<i>tickets</i>)
перевіряти, -ряю, -ряєш	проверять	to verify, to check, to control, to examine (<i>tickets</i>)
перевозити, -вожу, -возиш	перевозить; провозить	to transport; to take across
переглянути, -гляну, -глянеш	пересмотреть; просмотреть	to look through
переговорний і перего- вірний, -на, -не, -ні: переговорний пункт перед, <i>прійм.</i> , з <i>ор.</i>	переговорный: п. пункт	trun-call office
передавати, -даю, -даєш	перед передавать	before; in front of to pass; to give a mes- sage; to communicate; to broadcast
передати, -дам, -даси	передать	to pass; to give a mes- sage; to communicate; to broadcast
передача, -чі: телевізійна п. передбачення, -ня	передача: телевизионная п. предвидение; предположение	broadcast, programme foresee; supposition
переддень, -додня передзвонити, -ню, -ниш передплата, -ти передплачувати, -плачую, -плачуєш передпокій, -кою, <i>мн.</i> -кої	канун перезвонить подписка подписываться	eve to call once again subscription to subscribe (<i>books</i>)
перездирити, переїжджати, -жджаю, -жджаєш переїхати, -їду, -їдеш	передняя, прихожая переезжать переехать	(<i>entrance</i>) hall to (re)move (<i>to new place</i>) to (re)move (<i>to new place</i>)
переїматися, -юся, -сшся перейти, -рейдю, -рейдеш переказ, -зу, <i>мн.</i> -зи переказати, -кажу, -кажеш	проникаться, переживать перейти, пройти перевод 1. пересказывать, сообщить; передать; 2. перевести (деньги)	to experience; to outlive to go over, to cross money order 1. to impart, to inform; 2. to remit (money)
переказувати, -зую, -зуєш	1. пересказывать, сообщать; передавать; 2. переводить (деньги)	1. to impart, to inform; 2. to remit (money)
перекладати, -даю, -даєш перекладач, -ча, <i>мн.</i> -чі перекласти, -кладу, -кладеш	переводить переводчик перевести	to translate translator, interpreter to translate
переклювати, -чаю, -часш переклювати, -лючю, -лючиш	переклювать переклucить	to switch over to to switch over to
переконаний, -на, -не, -ні переконати, -наю, -наєш переконувати, -ную, -нуєш	убеждённый убедить убеджать	convinced to convince, to persuade to convince, to persuade

перемога, -ги	победа	victory
переночувати, -чую, -чуєш	переночевать	to spend the night
переоблік, -ку, <i>мн.</i> -ки	переучёт	registration
перепиняти, -няю, -няєш	перебивать; прерывать	to interrupt
перепитування, -ня	переспрос	repeated question
переплетений, -на, -не, -ні	переплетённый	bound
переплутаний, -на, -не, -ні	перепутанный	confused, mixed up
переповнений, -на, -не, -ні	переполненный	packed
перепросити, -рошú,	извиниться (<i>перед кем</i>),	to apologize (to), to beg
-росити	попросить прощения	pardon
перепрошувати, -шую, -шуєш	извиняться (<i>перед кем</i>),	to apologize (to)
перепустка, -ки	просить прощения	
перерва, -ви	пропуск	permit, pass
перервати, -рву, -рвеш	перерыв	interval
	прерывать	to break off (<i>the conver-</i> <i>sation</i>); to cut off
переривчастий, -та, -те, -ті	прерывистый	interrupted
пересадка, -ки, <i>мн.</i> -дки, -док	пересадка	change
переселітися, -селюся, -селишся	переселиться	to move, to migrate
переселятися, -селяюся, -селяєшся	переселяться	to move, to migrate
пересісти, -сяду, -сядеш	пересесть	to change (<i>train etc.</i>)
перестати, -стану, -станеш	перестать	to cease, to stop
пересування, -ня	передвижение	movement
перетинка, -ки, <i>мн.</i> -нки, -нок	перепонка	strip on a sandal
перехід, -ходу, <i>мн.</i> -ходи: підземний п.	переход: подземный п.	crossing, passage: subway
переходити, -ходжу, -ходиш	переходить	to go over, to cross
перехожий, -жого, <i>у знач. і.м.</i>	прохожий	passer-by
перехопити, -хоплю, -хопиш	перехватить,	to have a snack,
перехрестя, -тя	подкрепиться	to refresh oneself
перець, -рцю, <i>тільки</i> <i>одн. (приправа) і мн.</i> <i>-рці (овоч)</i>	перекрёсток	cross-roads, crossing
періодика, -ки	перец	pepper; paprika
перон, -ну, <i>мн.</i> -ни	периодика	periodicals
перукар, -ря, <i>мн.</i> -рі	перрон	platform
перукарка, -ки, <i>мн.</i> -рки, -рок	парикмахер	barber, hairdresser
перукарня, -ні	парикмахерша (<i>разг.</i>)	barber, hairdresser (<i>women</i>)
	парикмахерская	barber's saloon, hair- dresser's
перукарський, -ка, -ке, -кі	парикмахерский	<i>adj. to barber</i>
перш, <i>присл.</i> : перш за все	прежде всего	first of all
перше, -шого, <i>у знач. і.м.</i>	первое (блюдо)	the first course
перший, -ша, -ше, -ші	первый	first
першокласник, -ка, <i>мн.</i> -ки	первоклассник	first-form pupil
першокурсник, -ка, <i>мн.</i> -ки	первокурсник	first-year student
першочерговий, -ва, -ве, -ві	первоочередной	first, immediate

пестливий, -ва, -ве, -ві	ласкательный	pet (<i>name</i>)
печеніг, -га, <i>мн.</i> -ги	печенег(и)	nomadic people
печеня, -ні	жаркое	roast (meat)
печера, -ри	пещера	cave
печиво, -ва, <i>тільки одн.</i>	печенье	biscuit(s)
п'еса, -си	п'еса	play
пиво, -ва, <i>тільки одн.</i>	пиво	beer
пиріг, -рога, <i>мн.</i> -роги	пирог	pie; tart
пиріжок, -жка, <i>мн.</i> -жки	пирожок	pasty, patty
писанина, -ни, <i>тільки одн.</i>	писанина (<i>разг.</i>)	coll. scribble
писанка, -ки	писанка	<i>painted egg for Easter</i>
писати, пишу, пишеш	писать	to write
писемний, -на, -не, -ні	письменный	writing; written (<i>adj.</i>)
письменник, -ка, <i>мн.</i> -ки	писатель	writer
письмовий, -ва, -ве, -ві	письменный	writing
питання, -ня, <i>мн.</i> -тання, -тань	вопрос	question
питати, -таю, -таєш	спрашивать	to ask, to inquire
питатися, -таюся, -таєшся	спрашивать	to ask, to inquire
пити, п'ю, п'єш, п'є, п'ємо, п'єте, п'ють	пить	to drink
пияцтво, -ва, <i>тільки одн.</i>	пьянство	hard drinking
піаніно, <i>невідм., с.</i>	пианино	piano
піаніст, -та, <i>мн.</i> -ти	пианист	pianist
пів, <i>див.</i> половина	пол, половина	half
півгодини	полчаса	half of an hour
півкіло	полкило	half of kilo
півкілограма	полкилограмма	half of kilo
північ, -ночі, <i>тільки одн.</i>	север	North
північний, -на, -не, -ні	северный	northern
півпорція, -ції, <i>мн.</i> -ції, -цій	полпорции	half of portion
півтора (<i>з ч. і с.</i>) і півтори (<i>з ж.</i>)	полтора, полторы	one and a half
під, <i>прийм., із знах. і ор.</i>	под	under; for
підбор, -бора, <i>перев. мн.</i>	каблук	heel
підбори		
підвал, -лу, <i>мн.</i> -ли	подвал	basement
підвальний, -на, -не, -ні	подвальный	<i>adj. for basement</i>
підвезти, -везу, -везеш	подвезти	to take smb.;
		to give smb. a lift
підвести, -веду, -ведеш	подвести	to bring or take up (to);
		to place (under)
підвестися, -ведуся, -ведешся	подняться, встать	to rise
підвищити, -вищу, -вищиш	повысить	to heighten; to raise
підвищувати, -вищую, -вищуєш	повышать	to heighten; to raise
підвода, -ди, <i>мн.</i> -води, -від	подвода	cart
підводиться, -джуся, -дишся	подниматься, вставать	to rise
підготувати, -тую, -туєш	подготовить	to prepare
підготуватися, -туюся, -туєшся	подготовиться	to prepare (for)
підземний, -на, -не, -ні	подземный	underground
підібрати, -беру, -береш	подобрать	to pick up
підізнати, -знаю, -знаєш	подозвать	to call

підійти, підійду, підійдеш	подойти	to come up (to)
під'їзд, -ду, <i>мн.</i> -ди	подъезд	entrance, doorway
під'їхати, під'їду, під'їдеш	подъехать	to drive up (to)
підковдра, -ри	пододеяльник	blanket-case
підкреслений, -на, -не, -ні	подчёркнутый	underlined
підлеглий, -лого, <i>мн.</i> -гли, <i>у знач. ім.</i>	подчинённый	submitted
підлива, -ви, <i>мн.</i> -ливи, -лив	подлива, соус	sauce, gravy
підліток, -тка, <i>мн.</i> -тки	подросток	teenager
підлога, -ги, <i>перев. одн.</i>	пол	floor
підлягати, -гаю, -гаєш	подчиняться	to submit (to)
підмальований, -на, -не, -ні	подкрашенный	coloured
підметка, -ки, <i>мн.</i> -тки, -ток	подмётка	sole
піднести, -несу, -несеш	поднести	to bring or take (to)
піднімати, -маю, -маєш	поднимать	to lift, to raise; to pick up
підніматися, -маюся, -маєшся	подниматься	to rise; to climb
піднос, -са, <i>мн.</i> -си	поднос	salver; tray
підносити, -ношу, -носиш	подносить	to bring or take (to)
підняти, підніму, піднімеш	поднять	to lift, to raise
піднягтися, піднімуся, піднімешся	подняться	to rise; to climb
підозра, -ри, <i>мн.</i> -дозри, -дозр	подозрение	suspicion
підпис, -су, <i>мн.</i> -си	подпись	signature
підписати, -пишу, -пишеш	подписать	to sign
підприємство, -ва, <i>мн.</i> -ємства, -ємств	предприятие	1. enterprise; 2. undertaking
підручник, -ка, <i>мн.</i> -ки	учебник	textbook
підсісти, -сяду, -сядеш	подсесть	to take a seat
підсмажений, -на, -не, -ні	поджаренный	fried; grilled; roast (<i>adj.</i>)
підсмажувати, -жую, -жуєш	поджаривать	to fry; to grill, to toast
підстава, -ви	основание	ground, reason
підстрахуватися, -хуюся, -хуєшся	подстраховаться	to secure oneself (against)
підстригатися, -гаюся, -гаєшся	подстригаться	to cut one's hair
підтвердження, -ня, <i>перев. одн.</i>	подтверждение	confirmation
підтвердити, -тверджу, -твердиш	подтвердить	to confirm
підтримувати, -мую, -муєш	поддерживать	to support, to back up
підтримка, -ки, <i>мн.</i> -мки, -мок	поддержка	support, backing
підходити, -ходжу, -ходиш	подходить	to approach
підходити, підходить, <i>бзос.</i>	подходить, быть к лицу, подходит	to suit; to fit
пізнати. -наю, -наєш	узнать	to learn, to find out to recognise, to know

пізній, -ня, -не, -ні пізніше, <i>присл., вищ. ст.</i> <i>від</i> пізно	поздний позже	late (<i>adj.</i>) <i>compar.</i> to late
пізно, <i>присл.</i> пільговий, -ва, -ве, -ві піп, пона, <i>мн.</i> попи після, <i>прим.</i> , з <i>род.</i> після, <i>присл.</i> пісний, -на, -не, -ні піти, піду, підеш піч, печі, <i>мн.</i> печі, печей пічний, -на, -не, -ні: пічне опалення пішки, <i>присл.</i> пішохід, -хода, <i>мн.</i> -ходи пішохідний, -на, -не, -ні плавання, -ня, <i>тільки</i> <i>одн.</i>	поздно льготный поп, священник после после, потом постный пойти печь печной: печное отопление пешком пешеход пешеходный плавание	late (<i>adv.</i>) privileged priest after after(wards), later lenten to go stove; oven stoveheating on foot pedestrian <i>adj. to pedestrian</i> swimming; navigation
плавати, -ваю, -ваєш план-схема, плану-схеми плата, -ти: 1. заробітна п.; 2. квартирна п. платити, плачу, платиш платівка, -ки, <i>мн.</i> -вки, -вок платформа, -ми плацкарта, -ти плацкартний, -на, -не, -ні	плавать план-схема плата: 1. заработная п.; 2. квартирная п. платить пластинка платформа плацкарта плацкартный	to swim plan, scheme pay: 1. pay, wage(s); 2. rent to pay record platform ticket for a sleeping place carriage with reserved seats crying raincoat shoulder
плачучи, <i>дієприсл.</i> плащ, -ща, <i>мн.</i> -щі плече, -ча, <i>мн.</i> плечі, плечей і пліч плинно, <i>присл.</i>	плача плащ плечо бегло (<i>о владении</i> <i>языком</i>) проходить, течь (<i>о времени</i>) плыть	(speech) fluently to go off to swim, to float
плинути, плину, плинеш плісти і пливти, пливу, пливеш плита, -ті, <i>мн.</i> пліти, плит плоть, -ті, <i>тільки одн.</i> площа, -щі пляма, -ми пляшка, -шки, <i>мн.</i> -шки, -шок по, <i>прим.</i> , з <i>місц. і знах.</i>	плита плоть площадь пятно бутылка по; после	plate; (kitchen-) range; (gas) stove flesh square; area stain; blot bottle about, on, along; by; according to; up to; after wish to wish patronymic appointment: good-bye!
побажання, -ня побажати, -жаю, -жаєш по батькові побачення, -ня, <i>мн.</i> -чення, -чень: до побачення побачити, -чу, -чиш побачитися, -бачуся, -бачишся побит: яким побитом? побігти, -біжу, -біжиш поблизу, <i>прим.</i> , з <i>род.</i> поблизу, <i>присл.</i>	пожелание пожелать по отчеству свидание: до свиданія увидеть увидеться какими судьбами? побежать вблизи вблизи, поблизости, недалеке	to see to see/meet each other by what chance? to begin running far not from near by, at hand

побліднути, -ну, -неш побувати, -ваю, -ваєш побудова, -ви побудувати, -дую, -дуєш побут, -ту, <i>тільки одн.</i> побутовий, -ва, -ве, -ві	побледнеть побывать построение; строительство построить быт бытовой	to turn pale to have visited construction; building to build mode (way) of life; life of life; everyday; genre (<i>adj.</i>) 1. important; 2. considerable, respectful to carry; to drive to be full of
поважний, -на, -не, -ні	1. почтенный, важный; 2. значительный, уважаемый	1. important; 2. considerable, respectful
повезти, повезу, повезеш повен, -вна, -вне, -вні, <i>прикм., корот. ф. від</i> повний	повезти полон (полна, полно, полны)	to carry; to drive to be full of
повернення, -ня повернути, -верну, -вернеш	возвращение 1. повернуть; 2. возвратить	returning 1. to turn; to swing round; 2. to return, to restore
повернутися, -верну́ся, -вернешся	1. повернуться; 2. возвратиться	1. to turn; to swing round; 2. to return, to restore floor, storey cheered up
поверх, -ху, <i>мн.</i> -хи повеселілий, -ла, -ле, -лі повісти, поведу, поведеш	этаж повеселевший повести	to lead, to conduct, to drive (one) must, should
повинен, -нна, -не, -нні, <i>присуд. сл.</i> повідомити, -домлю, -домиш повідомлення, -ня повірити, повірю, повіриш повісити, повішу, повісиш повість, -сті, <i>мн.</i> -сті, -стей	должен сообщить; известить 1. сообщение, извещение; 2. доклад поверить повесить повесть	to inform, to report; to let know 1. report; communication; 2. report to believe to hang tale, story
повітряний, -на, -не, -ні повний, -на, -не, -ні повністю, <i>присл.</i> поводитися, -джуся, -дишся, <i>недок.</i>	воздушный полный полностью; сполна вести себя, держаться	air (<i>adj.</i>) full; complete entirely, fully to behave, to conduct oneself
поворот, -ту, <i>мн.</i> -ти повторитися, -торю́ся, -тори́шся повторювати, -рюю, -рюєш пов'язувати, -в'язую, -в'язуєш поганий, -на, -не, -ні погано, <i>присл.</i> погіршати, -шаю, -шаєш поговорити, -говору́, -говориш погода, -ди, <i>тільки одн.</i> погоджуватися, -годжуюся, -годжуєшся погодитися, -годжуся, -годишся погожий, -жа, -же, -жі	поворот повториться повторять связывать плохой плохо ухудшиться, стать хуже поговорить, побеседовать погода соглашаться согласиться здесь: чистый, хороший (о воде) побрить	turn(ing); bend, curve to be repeated to repeat to connect bad, nasty; poor badly, ill, nastily, unwell to get worse to speak, to have a talk weather to agree, to consent to agree, to consent clean
поголіти, -голю́, -голиш		to shave

поголітися, -голюся, -голишся	побриться	to shave, to have a shave
погомоніти, -ню, -ниш	побеседовать	to talk
пограти, -граю, -граєш	поиграть	to play
погуляти, -ляю, -ляєш	погулять	to go for a walk, to stroll
подавати, -даю, -даєш	подавать	to give, to serve
поданий, -на, -не, -ні	представленный	represented
подарувати, -рую, -руєш	подарить	to give (as a present)
подарунок, -нка, <i>мн.</i>	подарок	present smb. (with)
-нки		
подати, подам, подаси	подать	to give, to serve, to hand in
подбати, -дбаю, -дбаєш	позаботиться, побеспокоиться	to take care (of); to look (after)
подвійний, -на, -не, -ні	двойной	double
подзвонити, -дзвоню, -дзвонити	позвонить	to ring (the bell); to ring up (telephone)
подив, -ву, <i>тільки одн.</i>	удивление; изумление	surprise; amazement
подивітися, -дивлюся, -дивитися	посмотреть	to look (at)
подібний, -на, -не, -ні	подобный, схожий, похожий	alike, similar
подобатися, -баюся, -баєшся	нравиться	to be liked by somebody
подолання, -ня	преодоление	overcoming
подорож, -жі, <i>мн.</i> -жі, -жей	путешествие	journey, trip, voyage, tour
подорожувати, -жую, -жуєш	путешествовать	to travel, to voyage
подрибиця, -ці	подробность	detail
подруга, -ги	подруга	girl-friend
подружжя, -жя	супруги; муж и жена	married couple
подружній, -ня, -не, -ні	супружеский	matrimonial
подумати, -маю, -маєш	подумать	to think
подушка, -ки, <i>мн.</i> -шкі, -шок	подушка	pillow; cushion
подяка, -ки	благодарность	gratitude
подякувати, подякую, подякуєш	поблагодарить	to thank
поезія, -зії	позия	poetry
поет, -та, <i>мн.</i> -ти	поэт	poet
поєднання, -ня	соединение, совмещение	connection
пожалкувати, -кую, -куєш	пожалеть (<i>о ком-л., о чѐм-л.</i>)	to regret, to be sorry (for)
поживати, -ваю, -ваєш: як поживаєте?	поживать: как поживаете?	to live: how are you?
пожити, поживу, поживеш	пожить	to live (not long)
пожувати, -жую, -жуєш	пожевать	to chew
поза, <i>прій.л., з оруд. і знах.</i>	за, мимо; позади, вне	behind, beyond, past, by; outside
позбавлений, -на, -не, -ні	лишённый чего-л.	deprived of smth.
поздоровлення, -ня, <i>мн.</i> -лення, -лень	поздравление	congratulation
поздоровчий, -ча, -че, -чі	поздравительный	congratulatory
позитивний, -на, -не, -ні	положительный, позитивный	positive

позичати, -чаю, -чаєш	1. занимать, брать в долг; 2. одалживать, давать взаимы	1. to borrow; 2. to lend
позичити, -чу, -чиш	1. занять, взять в долг; 2. одолжить, дать в долг	1. to borrow; 2. to lend
познайомити, -йомлю, -йомиш	познакомить	to acquaint (with); to introduce (to)
познайомитися, -йомлюся, -йомишся	познакомиться	to meet; to make the acquaintance
позначення, -ня	обозначение	designation
поїзд, -зда, <i>мн.</i> -зді	поезд	train
поїздка, -ки, <i>мн.</i> -дки, -док	поездка	journey, trip
поїсти, поїм, поїси	поесть	to eat
показати, -кажу, -кажеш	показать	to show
показувати, показую, показуєш	показывать	to show
поки, <i>присл., спол.</i>	пока	while, as long as, till before
по-київськи, <i>присл.</i>	по-киевски	as in Kyiv
поки що, <i>присл.</i>	пока что	for the present, in the meantime
покладатися, -даюся, -даєшся	полагаться	to rely (upon)
покласти, покладу, покладеш	положить	to put, to place
покластися, -ладуся, -ладешся	положиться	to rely (upon)
покликати, -личу, -личеш	позвать	to call; to invite
покоївка, -ки, <i>мн.</i> -вки, -вок	горничная	house-maid
покупець, -пця, <i>мн.</i> -пці	покупатель	buyer; customer
покупка, -ки, <i>мн.</i> -пки, -пок	покупка	buy(ing), purchase
покуштувати, -тую, -туєш	попробовать, отведать	to taste
полагодити, -лагоджу, -лагодиш	починить	to repair, to mend
полаятися, -лаюся, -лаєшся	поругаться; поссориться	to abuse each other; to quarrel (with)
полетіти, -лечу, -летиш	полететь	to fly
политий, -та, -те, -ті	политый, облитый	watered
поліглот, -та, <i>мн.</i> -ти	полиглот	polyglot
поліклініка, -ки	поликлиника	polyclinic
поліно, -на	полено	log for the fire
поліпшити, -ліпшу, -ліпшиш	улучшить	to improve
поліпшувати, -шую, -шуєш	улучшать	to improve
політехнічний, -на, -не, -ні	политехнический	polytechnic(al)
половина, -ни	половина	half
полоскання, -ня	полоскание	gargling
полуниця, -ниця	клубника	strawberry
полюбляти, -ляю, -ляєш	любить	to like; to love
помада, -ди: губна п.	помада: губная п.	lipstick
помело, -ла	помело	broom
помешкання, -ня	помещение; жилище, квартира	location; apartment; room
помилитися, -милюся, -милишся	ошибиться	to be mistaken

помілка, -ки, <i>мн.</i> -лкі, -лók	ошибка	mistake
помилково, <i>присл.</i>	ошибочно	by mistake
помилятися, -ляюся, -ляєшся	ошибаться	to be mistaken
помити, помию, помиєш	помыть; вымыть	to wash
помідор, -ра, <i>мн.</i> -ри	помидор	tomato
поміряти, -ряю, -ряєш	померить, примерить	to try on
помітити, помічу, помітиш	заметить	to notice; to sight
помічати, -чаю, -чаєш	замечать	to notice
помовчати, помовчу, помовчиш	помолчать	to be silent
понеділок, -лка, <i>мн.</i> -ки	понедельник	Monday
поновити, -новлю, -новити	восстановить, обновить	to restore; to reconstruct
пообідати, -бідую, -бідасш	пообедать	to have dinner (lunch), to dine
попастися, -дуся, -дешся	попасться	to be taken or caught
попереджати, -джаю, -джаєш	предупреждать	to prevent, to let know (about); to warn (against)
попередження, -ня	предупреждение	notice, warning; prevention
попередити, -реджу, -редиш	предупредить	to prevent; to let know (about); to warn (against)
попередній, -ня, -не, -ні	предыдущий, прежний, предварительный	previous, preceding; foregoing; former
попередньо, <i>присл.</i>	предварительно	beforehand
попереду, поперед, <i>присл.</i>	1. впереди; 2. прежде; 3. сначала	1. ahead; 2. formerly; 3. from or at the begin- ning
попереду, <i>прійм., з род.</i>	перед, передо	befor; in front of
по-перше, <i>встав. сл.</i>	во-первых	first
попит, -ту	спрос	demand (for)
попливи і поплисти, попливу, попливеш	поплыть	to swim; to float
поп-музика, -ки, <i>тільки одн.</i>	поп-музыка	pop-music
попоїсти, -поїм, -поїси, <i>розм.</i>	поесть, покушать; наесться (вдоволь)	to eat one's fill
попросити, -прошу, -просиш	попросить	to ask (for), to beg
популярний, -на, -не, -ні	популярный	popular
популярність, -ності	популярность	popularity
пора, -рі, <i>мн.</i> пори, пір	пора, время	time
порада, -ди	совет	advise
порадити, -раджу, -радиш	посоветовать	to advise
порадитися, -раджуся, -радишся	посоветоваться	to ask advise (of), to consult
порекомендувати, -дую, -дуєш	порекомендовать	to recommend
порівнювати, -нюю, -нююєш	сравнивать	to compare
порівняння, -ня	сравнение	comparison
порівняти, -няю, -няєш	сравнить	to compare
порізати, -ріжу, -ріжеш	порезать; нарезать	to slice
поробити, -роблю, -робиш	сделать; поделать	to do; to make
порожній, -ня, -не, -ні	пустой	empty
порошок, -шку, <i>мн.</i> -шки	порошок	powder

порт, -ту, <i>мн.</i> -ти	порт	port
портрет, -та, <i>мн.</i> -ти	портрет	portrait
поруч, <i>прійм.</i> , з <i>оруд і род.</i>	рядом, около, возле	next to, next door, close by
поруч, <i>присл.</i>	рядом, недалеко	near
поручень, -чня, <i>мн.</i>	поручень	railing; banisters
поручні		
порушник, -ка, <i>мн.</i> -ки	нарушитель	one who commits abreach of traffic
порція, -ції	порция	portion
поряд, <i>прійм.</i> , з <i>оруд і род.</i>	около, возле, рядом	close by, next door; next to, beside
поряд, <i>присл.</i>	рядом, недалеко	near
порятунок, -нку	спасение	escape
посадити, -саджу́, -садиш	посадить	to seat; to set; to plant
посадка, -ки, <i>мн.</i> -дки	посадка	landing; boarding
посваритися, -варюся, -варішся	поссориться, поругаться	to quarrel
посвідчення, -ня	удостоверение; свидетельство	certificate; attestation
посвіжішати, -жішаю, -жішаеш	посвежить	to freshen up
посвячувати, -чую, -чуеш	посвящать	to devote; to dedicate
поселення, -ня	поселение	settling
поселитися, поселюся, поселишся	поселиться	to settle down; to take up residence
поселятися, поселюся, поселяшся	поселяться	to settle down; to take up residence
посередині, <i>прійм.</i> , з <i>род.</i>	посредине, посередине	in the middle (of)
посередині, <i>присл.</i>	посредине, посередине	in the middle
посередник, -ка, <i>мн.</i> -ки	посредник	mediator
посидіти, -сиджу́, -сидиш	посидеть	to sit (for some time)
посилати, -лаю, -лаеш	посылать	to send; to post
посилка, -ки, <i>мн.</i> -лки	посылка	parcel
посіда́ти, -даємо, -даєте	усться; рассесться	to take a seat
поскаржитися, -каржуся, -каржишся	пожаловаться	to complain
послати, пошлю, пошлеш	послать	to send; to post
послуга, -ги	1. услуга, одолжение; 2. <i>мн.</i> услуги	1. turn, favour; 2. <i>pl.</i> services
послуговуватися, -говуюся, -говуєшся	пользоваться, использовать	to use
послухати, -хаю, -хаеш	послушать	to listen
поснідати, -даю, -даеш	позавтракать	to breakfast, to lunch
посол, -сла, <i>мн.</i> -сли	посол	ambassador
посольство, -ва	посольство	embassy
поспати, -сплю, -спиш	поспать	to sleep (for some time)
поспілкуватися, -куюся, -куєшся	пообщаться	to associate (with)
поспішати, -шаю, -шаеш	спешить, торопиться	to hurry, to hasten
поставити, -тавлю, -тавиш	поставить	to put, to place, to set; <i>thea.</i> to stage
поставлений, -на, -не, -ні	поставленный	placed; staged
постановка, -ки	постановка	staging, production
постарі́ти, -та́рю, -та́рієш	постареть	to grow old
по-старому, <i>присл.</i>	по-старому	as before; as of old
постать, -ті	фигура, личность	figure; personality; person
постелі́ти, постелю́, постеліш	постелить	to spread

постійно, <i>присл.</i>	постоянно; неизменно	constantly
постіль, -телі, <i>мн.</i> -телі, -тель	постель, постельные принадлежности	bed; bedding
постільний, -на, -не, -ні: п-на білизна	постельный: п-ное белье	<i>adj. of bed:</i> linen
постояти, постую, постійи	стоять	to stand (for some time)
постукати, -каю, -каєш	постучать; постучаться	to knock; to bang; to knock at the door
поступатися, -паюся, -паєшся	поступаться; уступать (<i>в цене</i>)	to let have, to concede; to abate
поступитися, -туплюся, -тупишся	поступиться; уступить (<i>в цене</i>)	to let have, to concede; to abate
посуд, -ду, <i>тільки одн.</i>	посуда	plates and dishes, crockery
потанцювати, -цюю, -цюєш	потанцевать	to dance (for some time)
потенційний, -на, -не, -ні	потенциальный	potential
потиснути, -ну, -неш	пожать	to shake (hands)
потім, <i>присл.</i>	потом	afterwards, next, then
потонути, -тону́, -тоне́ш	утонуть	to drown
поторгати, -гаю, -гаєш	подергать	to tug
потрапити, -траплю, -трапиш: ви не туди	попасть: вы не туда	to hit; to find; to get or fall into: you got the
потрапили	попали	wrong number
потрапляти, -ляю, -ляєш	попадать	to hit; to find; to get or fall into
потреба, -би, <i>мн.</i> -реби, -реб	потребность; необходимость	requirements, need; necessity
потребувати, -бую, -буєш	нуждаться (<i>в ком, чѐм</i>); требовать (<i>чого</i>)	to need, to require, to demand
потрібний, -на, -не, -ні	нужный, необходимый	necessary; indispensable; needed
потрібно, <i>присуд. сл.</i>	нужно, надо; необходимо; требуется	(is) necessary, (one) must
потурбувати, -бую, -буєш	побеспокоить	to worry; to disturb
потяг 1, -гу, <i>тільки одн.</i>	стремление	aspiration (for)
потяг 2, -га, <i>мн.</i> -ги	поезд	train
по-українському, -ськи, <i>присл.</i>	по-украински	in Ukrainian
пофарбувати, -бую, -буєш	выкрасить, покрасить	to colour; to paint; to dye;
похапцем, <i>присл.</i>	наспех; поспешно; второпях	hastily; carelessly; in a hurry
похвала, -ли	похвала, одобрение	praise; approval
похвалити, -валю́, -ва́лиш	похвалить	to praise
похилий, -ла, -ле, -лі	преклонный	old, advanced; senile
похід, -ходу, <i>мн.</i> -ходи	поход	walking tour
похований, -на, -не, -ні	похороненный	buried
походження, -ня	происхождение	origin, birth
поцікавитися, -влюся, -кавишся	поинтересоваться	to be interested
почастувати, -стюю, -стуєш	угостить	to entertain, to treat
почати, почну, почнеш	начать	to begin, to start
початковий, -ва, -ве, -ві	начальный	elementary; initial, first;
початок, -тку, <i>перв. одн.</i>	начало	beginning
почекати, -каю, -каєш	подождать	1. to wait; 2. to expect
почервоніти, -нію, -нієш	покраснеть	to redden, to grow red, to blush
почерк, -ку	почерк	handwriting

починання, -ня починати, -наю, -наєш починатися, -наюся, -наєшся	начинание начинать начинаться	undertaking to start, to begin to begin, to be begun
почистити, почищу, почистиш	почистить; вычистить	to clean; to scour
почитати, -таю, -таєш почувати, -ваю, -ваєш	почитать 1. чувствовать; 2. ощущать	to read (for some time) 1. to feel; 2. to feel, to sense to be felt
почуватися, -ваюся, -ваєшся	чувствовать себя	
почути, почую, почувеш почутися, почуветься, <i>безос.</i>	услышать послышаться	to hear to be heard
почуття, -тя пошта, -ти поштамт, -ту, <i>мн.</i> -ти поштар, -ря, <i>мн.</i> -рі поштарка, -ки, <i>мн.</i> -рки, -рок	чувство; ощущение почта почтамт почтальон почтальон (<i>женщина</i>)	sense, feeling post, post-office head post-office postman postman (<i>woman</i>)
поштовий, -ва, -ве, -ві пошастити, пошастить, <i>безос.</i> : йому пошастило	почтовый посчастливиться, повезти: ему повезло	post(al), mail (<i>adj.</i>) to have lucky enough (+ <i>inf.</i>) he was lucky (enough) belt
пояс, -са, <i>мн.</i> -сі пояснити, поясню, поясниш	пояс объяснить, разъяснить	to explain
пояснювати, -нюю, -нюєш правда, -ди правий, -ва, -ве, -ві правило, -ла, <i>мн.</i> -ла правильний, -на, -не, -ні правильність, -ності правильно, <i>присл.</i> правничий, -ча, -че, -чі праворуч, <i>присл.</i> православний, -на, -не, -ні практичний, -на, -не, -ні	объяснять, разъяснять правда правый правило правильный правильность правильно юридический направо; справа православный 1. практический; 2. практичный	to explain truth right rule; principle correct, right correctness right, correct (<i>adv.</i>) juridical; legal on, to the right Orthodox practical
пральний, -на, -не, -ні: п-на машина пральня, -ні, <i>мн.</i> -льні, -лень	стиральный: с-ная машина прачечная	washing: washing machine laundry
прасувати, -сую, -суєш прати, перу, переш працівник, -ка, <i>мн.</i> -кі працівниця, -ці працювати, -щую, -цюєш предмет, -та, <i>мн.</i> -ти предок, -дка, <i>мн.</i> -дки представник, -ка, <i>мн.</i> -кі пред'явити, пред'явлю, пред'явиш	гладить стирать работник работница работать предмет предок представитель предъявить	to iron, to press to wash worker, working man worker, working woman to work object; subject ancestor representative to present; to show
пред'являти, -ляю, -ляєш прекрасний, -на, -не, -ні	предъявлять, показывать прекрасный; великолепный	to present; to show fine, great; wonderful
прекрасно, <i>присл.</i> прем'єра, -ри при, <i>прій.м., з місц.</i>	прекрасно премьера около, возле, при	fine, great premiere by, at, near; with, about; in the presence (of)

прибирати, -бираю, -бираєш	1. убирать, приводить в порядок; 2. убирать, прибирать приблизительно	1. to take (or put, clear) away; to tidy up; 2. to take away approximately
приблизно, <i>присл.</i> прибрати, -беру, -береш	1. убраться, привести в порядок; 2. убраться, прибрать прибывать	1. to take (or put, clear) away; to tidy up; 2. to take away to arrive (in, at)
прибувати, -буваю, -буваєш	прибыть	to arrive (in, at)
прибути, -буду, -будеш	прибытие	arrival
прибуття, -тя	приватизировать	to take in to private property
приватизувати, -зую, -зуєш	частный; личный	privat; personal
приватний, -на, -не, -ні	привезти	to bring (by vehicle); to drive, to transport
привезти, привезу, привезеш	привлечение (<i>внимания</i>)	attraction; calling
привернення, -ня (<i>уваги</i>)	привести	to bring
привести, приведу, приведеш	предлог; повод	pretext, excuse; cause; occasion
привід, -воду, <i>мн.</i> приводи	привет; приветствие	greeting(s); regards, compliments
привіт, -ту, <i>мн.</i> -ти	приветствие;	to bring (by vehicle); greeting, welcome
привітання, -ня, <i>мн.</i>	поздравление	to greet, to salute;
-тання, -тань	приветствовать;	to congratulate
привітати, -таю, -таєш	поздравить	to greet, to salute
привітатися, -таюся, -таєшся	поздороваться	to say how do you do (to)
приводити, -воджу, -водиш	приводить	to bring
привозити, -вожу, -возиш	привозить	to bring (by vehicle), to drive, to transport
прив'язати, -в'яжучу, -в'яжеш	привязать	to tie, to fasten
пригадати, -гадаю, -гадаєш	припомнить, вспомнить	to remember, to recall
пригадувати, -гадую, -гадуєш	припомянуть, вспоминать	to remember, to recall
пригода, -ди:	приключение,	case; occurrence, event;
стати в пригоді	происшествие; случай;	occasion: to prove useful;
	пригодиться, стать полезным (кому)	to come in handy
	угостить	to treat, to entertain
пригостити, -гощучу, -гощиш	приготовлено, подготовлено	prepared
приготовлено, <i>безос.,</i> <i>присуд. сл.</i>	приготовить	to prepare
приготувати, -тую, -туєш	угощать	to treat, to entertain
пригощати, -щаю, -щаєш	приобрести	to acquire, to obtain, to get
придбати, придбаю, придбаєш	уделить	to devote; to spare, to give
придліити, -ділю, -ділиш	присоединиться	to join; to incorporate
приєднатися, -наюся, -наєшся	приятный, симпатичный	pleasant, pleasing, agree- able
приємний, -на, -не, -ні	приятность, удовольствие	pleasure
приємність, -ності	приятно	(is) pleasant; nice
приємно, <i>присл.</i>	назначать, определять	to appoint; to designate
призначати, -чаю, -чаєш	определённый;	definite; certain;
призначений, -на, -не, -ні	положенный	fixed

призначення, -ня	назначение	fixing; appointment; purpose
призначити, -начу, -начиш	назначить, определить	to appoint, to designate
приїжджати, -джаю, -джаєш	приезжать	to come, to arrive
приїжджий, -жого, <i>у знач. і.м.</i>	приезжий	visitor, guest
приїзд, -ду, <i>мн.</i> -ди	приезд	arrival
приїздити, -їжджу, -їздиш	приезжать	to come, to arrive
приїхати, -їду, -їдеш	приехать	to come, to arrive
приймання, -ня	принятие, приём	reception, receiving
приймати, -ймаю, -ймаєш	1. принимать; 2. убирать	1. to receive; to give (an examination); 2. to take away a man living in his wife's family
прийми, -мів: бути у приймах	<i>здесь: жить в семье жены (о муже)</i>	1. to receive; to give (an examination); 2. to take away
прийняти, прийму, приймеш	1. принять; 2. убрать	1. to receive; to give (an examination); 2. to take away
прийнятий, -та, -те, -ті	принятый	customary
прийом, -му, <i>мн.</i> -ми	приём	reception, receiving
прийти, прийду, прийдеш	прийти	to come
прикидати, -даю, -даєш, <i>недок.</i>	прикидывать	to estimate, to weigh up
прикрашати, -шаю, -шаєш	украшать	to adorn; to decorate(d)
прикрашений, -на, -не, -ні	украшенный	decorated
прикрикнути, -ну, -неш	прикрикнуть	to shout (at)
прикро, <i>присуд. сл.:</i> мені прикро	досадно; неприятно; обидно: (мне) досадно, неприятно, обидно	annoying; it is a pity
прилавок, -вка, <i>мн.</i> -вки	прилавок	counter
прилетіти, -лечу, -летиш	прилететь	to arrive (by plane or air), to fly
приліт, -льоту, <i>мн.</i> -льоти	прилёт	arrival by air
прилітати, -таю, -таєш	прилетать	to arrive (by plane or air), to fly
прилюдно, <i>присл.</i>	публично; на людях	in public
примірник, -ка, <i>мн.</i> -ки	экземпляр	copy; specimen
приміром, <i>присл., розм.</i>	к примеру, например	for example
примірювальна, -ної, <i>у знач. і.м.</i>	примерочная	a room for trying on
примірювати, -рюю, -рюєш	примерять	to try or fit on
приміряти, -ряю, -ряєш	примерить	to try or fit on
приміський, -ка, -ке, -кі	пригородный	suburban
приміщення, -ня	помещение	room; lodging; premises
примусити, -мушу, -мусиш	принудить, вынудить	to compel, to force, to oblige
принести, -су, -сеш	принести	to bring
приносити, -ношу, -носиш	приносить	to bring
принцип, -пу, <i>мн.</i> -пи	принцип	principle
припинити, -пиню, -пийниш	1. прекратить, прервать; 2. остановить	1. to stop, to cease, to end, to interrupt; 2. to stop
припиняти, -няю, -няєш	1. прекращать, прерывать; 2. останавливать	1. to stop, to cease, to end, to interrupt; 2. to stop

приправлений, -на, -не, -ні	приправленный	spiced (with)
припросіти, -рошу́, -росіш	пригласить, уговорить	to entreat
припослувати, -шую, -шуєш	приглашать, упрашивать	to entreat
припущення, -ня	предположение	supposition; admission
прискорювати, -рюю, -рюєш	ускорять	to speed up, to accelerate
прислів'я, -в'я	поговорка; пословица	proverb; saying
прислужитися, -служуся, -служися	услужить, оказать услугу	to do a service or favo(u)r
присутній, -ня, -не, -ні	присутствующий	present
присутність, -ності, тільки <i>одн.</i>	присутствие	presence
притулитися, -люся, -лишся	прислониться	to lean (against)
прихід, -ходу	приход; прибытие	coming; arrival
прихований, -на, -не, -ні	скрытый	concealed; latent; secret
приходити, -ходжу, -ходиш	приходить	to come
причина, -ни	причина	cause; reason
причому, <i>спол.</i>	причём	moreover, and; despite the fact that; while
пришити, -шию, -шиєш	пришить	to sew on
приятель, -ля, <i>мн.</i> -лі	приятель	friend (<i>man</i>)
приятелька, -ки, <i>мн.</i> -льки, -льок	приятельница	friend (<i>woman</i>)
прізвище, -ща	фамилия	family name
про, <i>прим., із знах.</i>	о, об	about, of
проаналізувати, -зую, -зуєш	проанализировать	to analyze
пробачати, -чаю, -чаєш	извинять; прощать	to excuse; to pardon; to forgive
пробачатися, -чаюся, -чаєшся	извиняться	to apologize; to beg to be excused
пробачення, -ня	извинение, прощение	pardon; apology, excuse; forgiveness
пробачити, -чу, -чиш	извинить; простить	to excuse; to pardon; to forgive
проблема, -ми	проблема	problem
проблемний, -на, -не, -ні	проблемный	problematic(al)
пробувати, -бую, -буєш	1. пробовать; 2. пытаться	1. to try; to taste; 2. to try, to attempt
провадити, -джу, -диш	вести, проводить	to take; to carry out, to realize; (<i>time</i>) to spend
проведення, -ня	проведение	carrying out, realization
провести, -веду, -ведеш	провести, проделать	to take; to carry out or through; (<i>time</i>) to spend to see or visit smb.
провідати, -даю, -даєш	провесть	conductor
провідник, -ка, <i>мн.</i> -кі	проводник	to see off, to accompany
проводжати, -джаю, -джаєш	провождать	
проводжаючи, <i>дієприсл.</i>	провожая	while seeing of
проводжачий, -чого, <i>у знач. ім.</i>	провожающий	a person who is seeing off
проводитися, -водиться, <i>недок.</i>	проводиться	to make (made), to carry (-ried) out; to be made, to be carried out

провулоч, -лка, <i>мн.</i> -лки	переулок	by-street, lane
проголосити, -лошу́,	провозгласить	to proclaim; to propose
-лосиш		(<i>toast</i>)
проголошувати, -шую́,	провозглашать	to proclaim; to propose
-шуєш		(<i>toast</i>)
програвати, -раю́, -раєш	проигрывать (<i>матч</i>)	to lose (<i>at play</i>)
програма, -ми	программа	programme, plan
програти, -раю́, -раєш	проиграть (<i>матч</i>)	to lose (<i>at play</i>)
прогулянка, -ки, <i>мн.</i>	прогулка	walk, stroll
-нки, -нок		
прогулятися, -ляюся́,	прогуляться	to walk
-ляєшся		
продавати, -даю́, -даєш	продавать	to sell
продаватися, -дається́	продаваться	to sell;
		to be for or on sale
продавець, -вця́, <i>мн.</i> -вці	продавец	shop-assistant, salesman
продавщиця, -ці	продавщица	shop-assistant,
		saleswoman
продаж, -жу, <i>тільки одн.</i>	продажа	sale
проданий, -на, -не, -ні	проданный, продан	to be sold (it was sold)
продати, -дам, -даси́	продать	to sell
продовжити, -вжу́, -вжиш	продолжить; продлить	to continue; to prolong
продовжувати, -жую́,	продолжать; продлевать	to continue; to prolong
-жуєш		
продовольчий, -ча, -че, -чі	продовольственный	food; grocery (<i>adj.</i>)
продукти, -тів	продукты	foodstuff
проживання, -ня	проживание	living
проживати, -ваю́, -ваєш	проживать, обитать	to live, to dwell
прожити, -живу́, -живе́ш	прожить	to live; to spend one's
		life
прожувати, -жую́, -жуєш	прожевать	to chew
проза, -зи	проза	prose
прозовий, -ва, -ве, -ві	прозаический	prosaic
проїжджий, -жа, -же, -жі:	проезжий: п-жая дорога	public road
п-жа дорога		
проїзд, -ду	проезд	thoroughfare
проїзний, -на, -не, -ні:	проездной: п. билет	monthly ticket
п. квиток		
проїхати, проїду́, проїде́ш	проехать	to pass (by, through)
пройти́, пройду́, пройде́ш	пройти	to go through, to walk
		(all over)
прокоментувати, -тую́,	прокомментировать	to comment (on)
-туєш		
промисловий, -ва, -ве, -ві	промышленный	industrial
промова, -ви	речь	speech
промовити, -мовлю́,	произнести; сказать	to pronounce, to say;
-мовиш		to deliver a speech
промовляти, -ляю́, -ляєш	произносить; говорить	to pronounce, to say;
		to deliver a speech
промтоварний, -на, -не, -ні	промтоварный	manufactured
прописа́ти, -пишу́,	прописать	goods(shop)
-пи́неш		to register; <i>med.</i> to pre-
прописувати, -сую́, -суєш	прописывать	scribe
		to register; <i>med.</i> to pre-
пропозиція, -ції	предложение	scribe
		offer; proposal, proposi-
пропонувати, -ную́,	предлагать	tion, suggestion
-нуєш		to offer; to propose
пропуск, -ку, <i>мн.</i> -ки	пропуск; пробел	omission; gap

пропускний, -на, -не, -ні пропущений, -на, -не, -ні проректор, -ра, <i>мн.</i> -ри просити, прошу́, проси́ш прослухати, -хаю, -хаєш проспати, -сплю, -спиш	пропускной пропущенный проректор просить прослушать проспать	blotting (<i>paper</i>) missed pro-rector to ask, to beg, to request to listen to oversleep; to miss (<i>by sleeping</i>) avenue; prospectus simpe; ordinary
проспект, -ту, <i>мн.</i> -ти простий, -ста, -сте, -сті <i>i</i> прóстий, -та, -те, -ті простирадло, -ла, <i>мн.</i> -радла, -радел простити, прощу́, простиш просто, <i>присл.</i> просто, <i>підсил. част.</i>	проспект простой, обыкновенный простыня простить; извинить просто просто; только, всего лишь простоволосый, с непо- крытой головой протянуть	(bed) sheet to forgive, to excuse, to pardon simply simply, easily, commonly merely bare-headed to stretch <i>or</i> hold out
простоволосий, -са, -се, -сі протягну́ти, -стягну́, -стя́гнеш проти, <i>присл.</i>	против против, напротив противоположный в течение, в продол- жение, на протяжении профессия профессор профессура	against; opposite, in front of opposite; on the contrary opposite; contrary in the course of profession professor professorship; professorate request to go through; to walk (all over) refreshing, cooling
проти, <i>прійм.</i> , <i>з род.</i> протилежний, -на, -не, -ні протягом, <i>прійм.</i> , <i>з род.</i>	професія, -сії професор, -ра, <i>мн.</i> -ри професура, -ри, <i>тільки одн.</i> прохання, -ня проходити, -ходжу, -ходиш прохолоджувальний, -на, -не, -ні прочитаний, -на, -не, -ні прочитати, -таю, -таєш процання, -ня, <i>мн.</i> -щання, -щань прощатися, -щаюся, -щаєшся прямий, -ма, -ме, -мі прямо, <i>присл.</i> прямувати, -мую, -муєш прянощі, -щів, <i>тільки мн.</i> псевдонім, -ма, <i>мн.</i> -ми птиця, -ці, <i>тільки одн.</i> пульс, -су, <i>тільки одн.</i> пункт, -ту, <i>мн.</i> -ти путівник, -ка, <i>мн.</i> -кі путяще, -щого, <i>у знач. ім.</i> пучечок, -чка, <i>мн.</i> -чки, -чок пучок, -чка, <i>мн.</i> -чки пшеничний, -на, -не, -ні пшонина, -ни п'яний, -на, -не, -ні п'яніти, -нію, -нієш п'ятдесят, -ти <i>i</i> -тьох, <i>числ.</i>	прочитанный прочитать прощание просьба проходить прохладительный прочитанный прочитать прощание прощаться прямой; откровенный прямо; начистоту шагать; направляться пряности псевдоним птица пульс пункт путеводитель стоящее; путное, дельное пучёчек, пучок bunch wheaten millet drunk(en) to get drunk fifty

п'ятеро, -тьох, <i>числ.</i>	пятеро	five
п'ятий, -та, -те, -ті	пятый	fifth
п'ятикімнатний, -на, -не, -ні	пятикомнатный	consist of five rooms
п'ятирічний, -на, -не, -ні	пятилетний	
п'ятірка, -ки, <i>мн.</i> -рки, -рок	пятёрка	five-year (old), of five five (very good, <i>mark</i>)
п'ятнадцятий, -та, -те, -ті	пятнадцатый	fifteenth
п'ятнадцять, -ти <i>i</i> -тьох, <i>числ.</i>	пятнадцать	fifteen
п'ятниця, -ці	пятница	Friday
п'ятсот, -тсот, <i>числ.</i>	пятьсот	five hundred
п'ять, -ти <i>i</i> -тьох, <i>числ.</i>	пять	five

P

раб, -ба, <i>мн.</i> -би	раб	slave
рад, рада, раде, раді, <i>прикм. корот. ф. від</i> радий	рад; доволен	glead, pleased
радий, рада, раде, раді радить, раджу, радити радитися, раджуся, радитися	рад; доволен советовать советоваться; совещаться	glead, pleased to advise, to recommend to consult, to deliberate
радіо, <i>несвідм., с.</i>	радио	radio
радіола, -ли	радиола	radio-gramophone
радіотовари, -рів, <i>тільки одн.</i>	радиотовары	radio goods
радісний, -на, -не, -ні	радостный	joyful, happy; merry
радість, -дості	радость	joy, gladness; pleasure
радо, <i>присл.</i>	с радостью (<i>охотно</i>); с радостью (<i>с удовольствием</i>)	kindly, hearty; gladly
радянський, -ка, -ке, -кі	советский	Soviet (<i>adj.</i>)
раз, разу, <i>мн.</i> рази, разів <i>i</i> раз	раз	time
разом, <i>присл.</i>	вместе, совместно, сообща	together; jointly
рай, раю, <i>тільки одн.</i>	рай	paradise
район, -ну, <i>мн.</i> -ни	район	region; district
ракета, -ти	ракета (<i>судно</i>)	hydrofoil
раніше, <i>присл., вищ. ст. від</i> рано	раньше; прежде	earlier; before
ранком, <i>присл.</i>	утром	in the morning
ранній, -ня, -не, -ні	ранний	early (<i>adj.</i>)
рано, <i>присл.</i>	рано	early (<i>adv.</i>)
ранок, -нку, <i>мн.</i> -нки	утро	morning
раптово, <i>присл.</i>	внезапно, неожиданно; мгновенно	suddenly; unexpectedly
раптом, <i>присл.</i>	вдруг	suddenly
рахунок, -нку, <i>мн.</i> -нки	счёт	account, bill
рація, -ції: мати рацію	смысл, резон: 1. иметь основание; 2. быть правым	reason: 1. to be reasonable; 2. to be right
реалізм, -му, <i>тільки одн.</i>	реализм	realism
реальний, -на, -не, -ні	реальный	real; realistic
ревнивий, -ва, -ве, -ві	ревнивый	jealous
регіон, -ну, <i>мн.</i> -ни	регион	region
регулярно, <i>присл.</i>	регулярно	regularly
реєстратура, -ри	регистратура	registry
реєстрація, -ції	регистрация	registration

режисер, -ра, <i>мн.</i> -ри	режиссёр	producer
режисер-постановник,	режиссёр-постановщик	stage-manager
режисера-постановника		
рейс, -су, <i>мн.</i> -си	рейс	trip, run
реклама, -ми	реклама	publicity; advertising
рекомендований, -на, -не, -ні: р. лист	рекомендованный:	recommended; registered
рекомендувати, -дую,	заказное письмо	letter
-душ	рекомендовать	to recommend; to advise
ректор, -ра, <i>мн.</i> -ри	ректор	rector
ректорат, -ту	ректорат	university administration
релігійний, -на, -не, -ні	религиозный	religious
ремісник, -ка, <i>мн.</i> -ки	ремесленник	artisan
ремонт, -ту	ремонт	repair(s); remont(ing)
ремонтувати, -тую, -туєш	ремонтировать	to repair
ремонтуватися, -туюся,	ремонтроваться	to be under repair
-туєшся		
ресторан, -ну, <i>мн.</i> -ни	ресторан	restaurant
ресторація, -ції	ресторан	restaurant
референт, -та, <i>мн.</i> -ти	референт	reviewer
рецензія, -зії	рецензия	review
рецепт, -та, <i>мн.</i> -ти	рецепт	recipe; prescription
рецептурний, -на, -не, -ні: р. відділ	рецептурный: р. отдел	prescription department
решта, -ти, <i>тільки одн.</i>	остаток; остальное,	rest (of); the others
	прочее	
риба, -би, <i>тільки одн.</i>	рыба	fish
рибалка, -ки, <i>мн.</i> -лки,	рыбак, рыболов	fisherman
-лок		
рибний, -на, -не, -ні	рыбный	<i>adj. to fish</i>
риб'ячий, -ча, -че, -чі	рыбий	fish's
ринковий, -ва, -ве, -ві	рыночный	market (<i>adj.</i>)
ринок, -нку, <i>мн.</i> -нки	рынок	market
риса, -си	черта (<i>характера</i>)	trait; feature
рівень, рівня, <i>мн.</i> рівні	уровень	level
рівність, -ності	равенство	equality
рівно, <i>присл.</i>	1. ровно; гладко;	1. evenly;
	2. точно, ровно	2. exactly
рівноцінний, -на, -не, -ні	равноценный	equal (in value)
ріг, рогу	угол (<i>улицы</i>)	corner
рід, роду, <i>мн.</i> роди, родів	1. род, племя;	1. kin; family;
	2. пол	2. genus, race
рідний, -на, -не, -ні	родной	native
рідкісний, -на, -не, -ні	редкостный; редкий	rare
рідко, <i>присл.</i>	редко	seldom, rarely
рідше, <i>присл., вищ. ст.</i>	реже	<i>compar. to seldom</i>
від рідко		
різати, ріжу, ріжеш	резать	to cut, to slice
Різдво, -ва	Рождество	Christmas
різдвяний, -на, -не, -ні	рождественский	Christmas (<i>adj.</i>)
різкий, -ка, -ке, -кі	резкий; пронзительный	harsh; sharp
різний, -на, -не, -ні	разный; разнообразный	various
різниця, -ці	разница, различие,	difference; distinction
	отличие	
різноманітний, -на, -не, -ні	разнообразный	various
рік, ро́ку, <i>мн.</i> роки́,	год	year
років		
ріка́, рі́ки, <i>мн.</i> рі́ки	река	river
річ, ре́чі, <i>мн.</i> ре́чі,	вещь, предмет:	thing:
речей: у чому річ?	в чем дело?	what is the matter?

річковий, -ва, -ве, -ві рішення, -ня, <i>мн.</i> -шення, -шень	речной решение	<i>adj.</i> to river decision; (re)solution
рішуче, <i>присл.</i> робити, роблю, робиш робота, -ти, <i>мн.</i> -боти, -біт	решительно делать, совершать работа, занятие	resolutely to do, to make work, job
родина, -ни родинний, -на, -не, -ні родич, -ча, <i>мн.</i> родичі, родичів	семья семейный родственник	family family (<i>adj.</i>) relation, relative
рожевий, -ва, -ве, -ві розбитий, -та, -те, -ті розбірливо, <i>присл.</i>	розовый разбитый разборчиво; отчётливо; ясно	pink, rosy broken legibly; clearly
розбудити, -буджу, -будиш	разбудить	to wake
розважати, -жу, -жиш розводити, -воджу, -водиш	развлечь разводить	to entertain, to amuse to grow (<i>vegetables</i>)
розговоритися, -ворюся, -воришся	разговориться	to get into conversation (to talk a lot)
розгубитися, -гублюся, -губишся	растеряться	to be taken aback or to lose one's head
розгублено, <i>присл.</i> роздавати, -даю, -даєш роздивитися, -дивлюся, -дивишся	растерянно раздавать рассмотреть	perplexed(ly) to distribute to examine (have a good look)
розділ, -лу, <i>мн.</i> -ли роздягатися, -гаюся, -гаєшся	раздел раздеваться	division; section to take off one's clothes to undress
роздягну́тися, -дягну́ся, -дягнешся	раздеться	to take off one's clothes; to undress
роз'єднати, -наю, -наєш роззиратися, -раюся, -раєшся	разъединить; разделить осматриваться (<i>разг.</i>)	to separate; to divide to look round
розірватися, -зірв'юся, -зірвешся	разорваться	to tear (to be torn)
роз'їзд, -ду роз'їхатися, -їдуся, -їдешся	разъезд разъехаться	separation to separate
розказувати, -зую, -зуєш розкіш, -кошу розклад, -ду: 1. р. руху поїздів; 2. р. занять	рассказывать роскошь расписание: 1. р. движения поездов; 2. р. занятий	to tell, to narrate luxury 1. time-table; 2. schedule
розклеїти, -лею, -леїш розлучитися, -луч'юся, -лучишся	расклеить расстаться; развестись	to stick, to paste to separate; to get divorced
розмальований, -на, -не, -ні	разрисованный; раскрашенный	painted
розмін, -ну, <i>перев. одн.</i> розміняти, -няю, -няєш	размен разменять	(ex)change to (ex)change
розмір, -ру, <i>мн.</i> -ри розмірковувати, -ковую, -ковуєш	размер; величина размышлять; рассуждать	size to meditate, to reflect
розмова, -ви розмовляти, -ляю, -ляєш	разговор; речь; беседа разговаривать, говорить, беседовать	conversation; talk to talk, to speak
розпис, -су	роспись	fresco

розписаний, -на, -не, -ні розпитати, -таю, -таєш розпитувати, -питую, -питуєш розпізнати, -наю, -наєш	расписанный расспросить расспрашивать	painted to inquire, to ask to inquire, to ask
розповідати, -даю, -даєш розповідь, -ді, <i>мн.</i> -віді, -відей розповіді, розповіді, розповіді розпорядження, -ня розпочинати, -наю, -наєш	распознать; различить; отличить рассказывать рассказ; повествование рассказать	to distinguish (from) to tell; to narrate story, tall to tell, to narrate
розрахунковий, -ва, -ве, -ві: р-ва доба розреготатися, -гочуся, -гочешся розсміятися, -міюся, -мієшся розташований, -на, -не, -ні розташування, -ня розташуватися, -шуюся, -шуєшся розтертий, -та, -те, -ті розум, -му, <i>мн.</i> -ми розуміння, -ня	распоряжение; приказ начинать; приниматься за что-либо рассчётный: р-ные сутки расхохотаться рассмеяться расположенный расположение расположиться; разместиться растёртый ум; рассудок 1. понимание; 2. смысл разбираться в чём-либо; понимать разумный, умный, толковый более умный, умнее	order(s), instruction(s) to begin, to start calculated (<i>adj.</i>): calcu- lated day (24 hours) to start roaring with laughter to begin to laughing located location to settle; to place; to lodge spread(e)d; ground mind; intellect 1. understanding; 2. sense to make out, to understand, to know clever, intelligent <i>comp.</i> to clever
розумітися, -міюся, -мієшся розумний, -на, -не, -ні розумніший, -ша, -ше, -ші розчути, -чую, -чуєш: не розчути розширити, -ширю, -шириш розшукати, -каю, -каєш роз'яснення, -ня, <i>мн.</i> -нення, -нень рок, -ку (музика), <i>тільки одн.</i> роковина, -ни, <i>мн.</i> -вини, -вин роль, -лі, <i>мн.</i> -лі, -лей романтично, присл.	расслышать: не расслышать расширить разыскать разъяснение рок годовщина роль романтически; романтично русский; российский расти рубрика рука рукав	to catch; to hear distinctly: to not to (quite) catch to enlarge, to widen to look (for); to find explanation; clarification rock-music anniversary part, role romantic
російський, -ка, -ке, -кі рости, росту, ростеш рубрика, -ки рука, -ки, <i>мн.</i> руки, рук рукав, -ва, <i>мн.</i> -кава і -каві, -кавів рукавичка, -ки, <i>мн.</i> -чки, -чок рукопис, -су, <i>мн.</i> -си рух, -ху	русский; российский расти рубрика рука рукав перчатка рукопись движение	Russian to grow; to increase heading; column hand; arm sleeve glove manuscript motion; traffic; movement

ручка, -ки, <i>мн.</i> -чкі, -чок	1. ручка, рукоятка; 2. ручка	1. handle; 2. pen
рушнік, -ка, <i>мн.</i> -кі	полотенце	towel
ряд, -ду, <i>мн.</i> -ді	ряд	row; series; tier (<i>thea.</i>)
ряжанка, -ки	ряженка, варенец	ryazhenka (<i>fermented backed milk</i>)

C

сад, саду, <i>мн.</i> саді	сад	garden
садовий, -ва, -ве, -ві	садовый	<i>adj.</i> to garden
садок, -дка, <i>мн.</i> -дкі	садик	<i>demon.</i> to garden
салат, -ту, <i>мн.</i> -ти	салат	salad
сало, -ла, <i>тільки одн.</i>	сало	salted or smoked fat of a pig
салон, -ну, <i>мн.</i> -ни	салон	salon
салют, -ту, <i>мн.</i> -ти	салют	salute
сам, сама, само́, самі́, <i>займ.</i>	1. сам; 2. один	1. oneself; myself, him- self, herself; 2. alone
самий, -ма́, -ме́, -мі́, <i>займ.</i>	1. сам; 2. один	1. myself, himself, her- self; 2. alone
самоврядування, -ня	самоуправление	self-government
самовчитель, -ля, <i>мн.</i> -лі	самоучитель	teach-yourself book
самоконтроль, -лю	самоконтроль	self-control
самообслуговування, -ня	самообслуживание	self-service
самостійний, -на, -не, -ні	самостоятельный; независимый	without assistance; independent
санскрит, -ту, <i>тільки одн.</i>	санскрит	Sanscrit
саркофаг, -га, <i>мн.</i> -ги	саркофаг	sarcophagus
сатирик, -ка, <i>мн.</i> -ки	сатирик	satirist
сваритися, сварюся, сваришся	ссориться, ругаться	to quarrel
свекруха, -хи	свекровь	mother-in-law (husband's mother)
свинина, -ни, <i>тільки одн.</i>	свинина	pork
свиня, -ні, <i>мн.</i> свині́, свиней	свинья	pig, swine
свинячий, -ча, -че, -чі	свиной	pig, pork (<i>adj.</i>)
свідчення, -ня	свидетельство	evidence
свіжий, -жа, -же, -жі	свежий	fresh; cool; new
свіжість, -жості	свежесть	freshness
свій, своя, своє, свої́, <i>займ.</i>	свой	one's (own)
світ, -ту, <i>мн.</i> -ти	свет; мир	world
світильник, -ка, <i>мн.</i> -ки	светильник	lamp
світлий, -ла, -ле, -лі	светлый	light, bright
світло, -ла, <i>тільки одн.</i>	свет; освещение	light
світовий, -ва, -ве, -ві	мировой	<i>adj.</i> to world
світський, -ка, -ке, -кі:	светский:	of high society:
с-ка дама	с-кая дама	woman of the world
свобода, -ди	свобода	freedom
Святвечір, -чора	Сочельник	Christmas Eve
святий, -та, -те, -ті	святой	holy; sacred
святки, -ток, <i>тільки мн.</i>	святки	Christmastide
святковий, -ва, -ве, -ві	праздничный	holiday, festive
святкування, -ня	празднование	celebration
святкувати, -кую, -куеш	праздновать	to celebrate
святкуватися, -куюся, -куешся	праздноваться	to celebrate
свято, -та, <i>мн.</i> святá, свят	праздник	holiday; festivity

сеанс, -су, <i>мн.</i> -си	сеанс	show
себе, собі, <i>займ.</i>	себя, себе	oneself
секретар, -ря, <i>мн.</i> -рі	секретарь	secretary
сектор, -ра, <i>мн.</i> -ри	сектор	sector
секція, -ції	секция	section
селектор, -ра, <i>мн.</i> -ри	селектор	selector
селище, -ща	посёлок	settlement
село, -ла, <i>мн.</i> сёла, сіл	село; деревня	village; the country
селянин, -на, <i>мн.</i> селяни, селян	крестьянин	peasant
семестр, -ру, <i>мн.</i> -ри	семестр	semester
семінар, -ру, <i>мн.</i> -ри	семинар	seminar
серветка, -ки	салфетка	napkin
сердечний, -на, -не, -ні	сердечный; душевный	sincere, hearty
сердитися, -дишся	сердиться	to be angry
серед, <i>прийм.</i>	среди; между	between; among
середа, -ди, <i>мн.</i> сєреди, сєред	среда	Wednesday
середній, -ня, -не, -ні	средний	middle; average
середовище, -ща	среда	environment
серія, -рії	серия	series
серйозний, -на, -не, -ні	серьёзный	serious
серйозніше, <i>прикм., вищ.</i>	серьёзнее	<i>comp. to serious</i>
<i>ст. від серйозний</i>		
сєрце, -ця, <i>мн.</i> сєрця,	сердце	heart
сєрдець і сєрць		
сєсія, -сії	сессия	session
сєстра, -рі, <i>мн.</i> сєстри, сєстєр	сестра	sister
сигнал, -лу, <i>мн.</i> -ли	сигнал	signal
сидіти, -джу, -диш	сидеть	to sit
сила, -ли:	сила, мощь:	strength; power:
1. під силу;	1. по силам, по плечу;	1. to be one's power;
2. не під силу	2. не по силам, не по плечу	2. to be beyond one's power
сильний, -на, -не, -ні	сильный	strong
символ, -лу, <i>мн.</i> -ли	символ	symbol
символізувати, -зую, -зуєш	символизировать	to symbolize
симпатичний, -на, -не, -ні	симпатичный	lik(e)able, attractive
симпатія, -тії	симпатия	likings; sympathy
симпозіум, -му, <i>мн.</i> -ми	симпозиум	symposium
симфонічний, -на, -не, -ні	симфонический	symphonic
симфонія, -нії	симфония	symphony
син, -на, <i>мн.</i> -ні	сын	son
синій, -ня, -не, -ні	синий	blue; darkblue
синок, -нка, <i>мн.</i> -нки	сынوك	<i>dim. of son</i>
синочок, -чка, <i>мн.</i> -чки	сыночек	<i>dim. of son</i>
синтетика, -ки, <i>тільки одн.</i>	синтетика	synthetics
синтетичний, -на, -не, -ні	синтетический	synthetics (<i>adj.</i>)
сир, -ру, <i>мн.</i> -ри	сыр; творог	cheese; cottage cheese
систематичний, -на, -не, -ні	систематический	systematic(al)
ситуація, -ції	ситуация	situation
сідати, сідаю, сідаєш	садиться	to sit (down); to take or get into (the train etc.)
сік, соку, <i>мн.</i> соки, соків	сок	juice
сіль, солі	соль	salt

сім, семі і сімо́х, <i>числ.</i>	семь	seven
сімдеся́т, -ти і -тьо́х, <i>числ.</i>	семьдесят	seventy
сімейний, -на, -не, -ні	семейный	family (<i>adj.</i>)
сімна́дцятий, -та, -те, -ті, <i>числ.</i>	семна́дцатый	seventeenth
сім'я́, -м'я́, <i>мн.</i> сім'я́, сіме́й	семья́	family
сірий, -ра, -ре, -рі	серый	grey
сірник, -ка, <i>мн.</i> -кі	спичка	match
сісти, сяду, сядеш	сесть	to sit down; to take <i>or</i> get into (the train etc.)
січень, -чня	январь	January
сказа́ти, скажу́, ска́жеш	сказать	to say, to tell
скандал, -лу, <i>мн.</i> -ли	скандал	scandal; row
скарбни́ця, -ці	сокрови́щница	treasury, thesaurus
скаржитися, скаржуся, скаржи́шся	жаловаться	to complain
сквер, -ру, <i>мн.</i> -ри	сквер	public garden
скі́льки, -ко́х, <i>займ.</i> , <i>числ.</i>	ско́лько	how many, how much
скінчи́ти, скінчу́, скінчи́ш	кончи́ть, окончи́ть	to finish; to graduate
складання́, -ня	складывание; сложение	addition
складати́, -даю́, -даєш	1. складывать; 2. сдавать (экзамен)	1. to lay <i>or</i> put (together); 2. to sit for an examination
складатися́, -даю́ся, -даєшся	1. складываться (из чего- либо); 2. получаться	1. to consist (of); 2. to turn out, to form
складни́й, -на, -не, -ні	сложный	difficult, complicated;
складно́, <i>присл.</i>	сложно́	compound; complex complicated
скласти́, -ладу́, -ладеш	1. сложить, составить; 2. сдать (экзамен)	1. to put together; 2. to sit for an examina- tion
скластися́, складеться	сложиться, сложится	to turn out (it turned out)
скле́піння, -ня	свод	vault
скля́нка, -ки, <i>мн.</i> -нкі́, -но́к	стакан	glass
скориста́тися, -таю́ся, -тає́шся	воспользоваться	to make use
скоро́, <i>присл.</i>	скоро́; быстро́	quickly; soon; soon after, presently
скотина, -ни	скот, скотина (<i>бранное</i>)	brute, beast
скри́нка, -ки, <i>мн.</i> -нкі́, -но́к; пошто́ва с.	ящик: почтовый я.	box: letterbox
скри́п, -пу, <i>мн.</i> -пи	скрип	creak; scratch
скри́пка, -ки, <i>мн.</i> -пкі́, -по́к	скрипка	violin
ску́чити, ску́чу, ску́чиш	соскучиться	to long (for), to miss
скуштува́ти, -тую́, -туєш	попробовать	to taste
слабкий, -ка, -ке, -кі	слабый	weak; light
слабкі́сть, -ко́сті	слабость	weakness
слабо́, <i>присл.</i>	слабо́	weekly
слава́, -ви	слава́	glory; fame
славетни́й, -на, -не, -ні	славный, знаменитый	glorious
слі́д, <i>незм., присуд. сл.</i>	надо, нужно; следует	(is) necessary, (one) must
слі́дкува́ти, -кую́, -куєш	следить	to watch; to spy (on)
слі́дом, <i>присл.</i>	следом, вслед	after, follow (smb.)

слідування, -ня; поїзд далекого слідування	следование: поезд дальнего следования	the train is bound (for); a long distance train
словник, -ка, <i>мн.</i> -кі слово, -ва, <i>мн.</i> слова, слів	словарь слово	dictionary word
слов'янин, -на, <i>мн.</i> слов'яни, слов'ян	славянин	Slav
служба, -би службовий, -ва, -ве, -ві служити, служу, служиш	служба служебный служить	service, work official to serve; to be in use
слух, -ху, <i>тільки одн.</i> слухати, -хаю, -хаєш сльоза, -зи, <i>мн.</i> слези, сліз	слух слушать слеза	hearing, ear to listen tear(s)
смажений, -на, -не, -ні смак, -ку, <i>мн.</i> -кі смакувати, смакую, смакуєш смачний, -на, -не, -ні смачно, <i>присл.</i>	жаренный; жареный вкус быть по вкусу, нравиться	fries; grilled; roast (<i>adj.</i>) taste, savour to be to one's taste
сметана, -ни, <i>тільки одн.</i> смілий, сміливий, -ва, -ве, -ві сміятися, сміюся, смієшся смородина, -ни, <i>тільки одн.</i>	вкусный вкусно	delicious, tasty it tastes well or nice; it is tasty sour cream
сніданок, -нку, <i>мн.</i> -нки снідати, -даю, -даєш снотворне, -ного, <i>у знач. ім.</i> собака, -ки собор, -ру, <i>мн.</i> -ри совість, -сті, <i>тільки одн.</i> солдат, -та, <i>мн.</i> -ти соління, -ня солодкий, -ка, -ке, -кі солодощі, -щів солоний, -на, -не, -ні сом, -ма, <i>мн.</i> соми сон, сну, <i>мн.</i> сні сорок, -ка, <i>числ.</i> соромитися, -млюся, -мишся соромно, <i>присл.</i> сорочка, -чки, <i>мн.</i> -чкі, -чок сотка, -тки соус, -су, <i>мн.</i> -си спадати, -даю, -даєш: с. на думку спакувати, -кую, -куєш спальний, -на, -не, -ні спальня, -ні, <i>мн.</i> -льні, -лень спасибі, <i>незм., виг.</i> спати, сплю, спиш	сметана смелый смеяться смородина завтрак завтракать снотворное собака, пёс собор совесть солдат соление сладкий сладости; сласти солёный сом сон сорок стыдиться	brave, courageous to laugh black (red) currant breakfast to breakfast sleeping pills dog cathedral conscience soldier salted foods, pickles sweet sweets salt(y) catfish sleep; dream forty to feel ashamed
	стыдно рубашка; сорочка	(is) ashamed shirt
	сотка соус падать: приходит на ум (в голову) упаковать, сложить спальный спальня	hundredth part sauce; gravy to take into one's head; It occurred to smb. to pack sleeping bedroom
	спасибо спать	thank you; thanks to sleep

спекти, спеку, спечеш спектакль, -лю, <i>мн.</i> -лі сперечатися, -чаюся, -чаєшся спершу, <i>присл.</i>	испечь спектакль спорить вначале, сначала	to bake performance to argue, to dispute at first, from or at the beginning specialized
спеціалізований, -на, -не, -ні спеціаліст, -та, <i>мн.</i> -ти спеціальний, -на, -не, -ні спеціальність, -ності спина, -ни спинити, -ню, -пінеш список, -ску, <i>мн.</i> -ски спитати, спитаю, спитаєш спів, -ву, <i>мн.</i> -ви співак, -ка, <i>мн.</i> -кі співати, -ваю, -ваєш співачка, -чки, <i>мн.</i> -чки, -чок співдружність, -ності	специализированный специалист специальный специальность спина остановить список спросить пение певец петь певица содружество	 specialist special speciality; profession back to stop list, roll to ask, to inquire singing singer to sing singer (<i>woman</i>) community, companion- ship collaborator collaborator (<i>woman</i>) interlocutor
співробітник, -ка, <i>мн.</i> -ки співробітниця, -ці співрозмовник, -ка, <i>мн.</i> -ки співчувати, -ваю, -ваєш співчуття, -тя спідниця, -ці, <i>мн.</i> -ниці, -ниць спізнитися, спізнюся, спізнишся спізнаватися, -нююся, -нююшся спілий, -ла, -ле, -лі спілкування, -ня спілкуватися, -куюся, -куєшся спільний, -на, -не, -ні спіткати, -каю, -каєш	сотрудник сотрудница собеседник сочувствовать сочувствие юбка опоздать опаздывать	 to sympathize sympathy skirt to be late to be late
сплатити, сплачу, сплатиш сплачувати, сплачую, сплачуєш сповістити, -віщу, -вістиш сподіватися, -ваюся, -ваєшся сподобатися, -баюся, -баєшся спокій, спокіою, <i>перев. одн.</i> спокійно, <i>присл.</i> сполучення, -ня спомин, -ну, <i>мн.</i> -ни спорт, -ту, <i>тільки одн.</i> спортивний, -на, -не, -ні спортсмен, -на, <i>мн.</i> -ни	спелый общение общаться общий; совместный 1. встретить кого-либо; 2. случиться с кем-либо заплатить, уплатить, оплатить платить, уплачивать, оплачивать сообщить надеяться, ждать понравиться покой, спокойствие	ripe intercourse, contact to associate, to mix (with) joint; common 1. to meet; 2. to happen to to pay to pay to inform to hope, to rely (on) to like, to be pleased calm(ness); tranquillity
спокійно, <i>присл.</i> сполучення, -ня спомин, -ну, <i>мн.</i> -ни спорт, -ту, <i>тільки одн.</i> спортивний, -на, -не, -ні спортсмен, -на, <i>мн.</i> -ни	спокойно сообщение воспоминание; память спорт спортивный спортсмен	calmly communication recollection; memory sport sporting, sport(s) (<i>adj.</i>) sportsman, athlete

споруда, -ди, <i>мн.</i> -ди спосіб, -собу, <i>мн.</i> -соби	сооружение; строение способ; средство; приём; образ	construction, building method, means; manner
спочатку, <i>присл.</i>	1. вначале, сначала; 2. раньше, прежде; 3. сначала, опять	1. at first, at the begin- ning; 2. earlier; 3. anew, again
справа, -ви: як справи?	дело: как дела?	business, affair: How are you?
справді, <i>присл.</i>	действительно, в самом деле	actually, indeed, really
справжній, -ня, -не, -ні справити, справлю, справиш: справити враження сприймати, -маю, -маєш сприйнятий, -та, -те, -ті спробувати, -бую, -буєш	настоящий, подлинный 1. устроить; 2. произ- вести: п. впечатление	real, genuine 1. to arrange; 2. to make: to make an impression to perceive perceived 1. to taste; 2. to try, to attempt
спроможний, -на, -не, -ні спросоння, <i>присл.</i> спрямовуватися, -мовуюся, -мовуєшся спускатися, -каюся, -каєшся спуститися, спущуся, спустишся сп'яніти, -нію, -нієш ставати, стаю, стаєш	способный; в состоянии спросонок направляться, устремляться спускаться, сходить	capable (of); to be able half asleep, half-awake to go, to head for; to be directed to go down, to descend
ставити, ставлю, ставиш	спуститися, сойти	to go down, to descend
стадіон, -ну, <i>мн.</i> -ни стайня, -ні, <i>мн.</i> стайні, стаєш стан, -ну, <i>тільки одн.</i> становище, -ща станція, -ції старенька, -кої, <i>у знач. і.м.</i> старий, -ра, -ре, -рі старіти, старію, старієш стародавній, -ня, -не, -ні старожил, -ла, <i>мн.</i> -ли староримський, -ка, -ке, -кі староукраїнський, -ка, -ке, -кі старшенський, -ка, -ке, -кі старший, -ша, -ше, -ші стати, стану, станеш стаття, -ті, <i>мн.</i> статті, статей стаціонар, -ру, <i>мн.</i> -ри стеля, -лі стереотипний, -на, -не, -ні стиль, -лю, <i>мн.</i> -лі стипендія, -дії	опьянеть 1. становиться; 2. останавливаться	to get drunk 1. to become, to turn (into); 2. to stop to put, to place; to stage, to produce stadium stable
стадіон, -ну, <i>мн.</i> -ни стайня, -ні, <i>мн.</i> стайні, стаєш стан, -ну, <i>тільки одн.</i> становище, -ща станція, -ції старенька, -кої, <i>у знач. і.м.</i> старий, -ра, -ре, -рі старіти, старію, старієш стародавній, -ня, -не, -ні старожил, -ла, <i>мн.</i> -ли староримський, -ка, -ке, -кі староукраїнський, -ка, -ке, -кі старшенський, -ка, -ке, -кі старший, -ша, -ше, -ші стати, стану, станеш стаття, -ті, <i>мн.</i> статті, статей стаціонар, -ру, <i>мн.</i> -ри стеля, -лі стереотипний, -на, -не, -ні стиль, -лю, <i>мн.</i> -лі стипендія, -дії	ставити	to put, to place; to stage, to produce stadium stable
стадіон, -ну, <i>мн.</i> -ни стайня, -ні, <i>мн.</i> стайні, стаєш стан, -ну, <i>тільки одн.</i> становище, -ща станція, -ції старенька, -кої, <i>у знач. і.м.</i> старий, -ра, -ре, -рі старіти, старію, старієш стародавній, -ня, -не, -ні старожил, -ла, <i>мн.</i> -ли староримський, -ка, -ке, -кі староукраїнський, -ка, -ке, -кі старшенський, -ка, -ке, -кі старший, -ша, -ше, -ші стати, стану, станеш стаття, -ті, <i>мн.</i> статті, статей стаціонар, -ру, <i>мн.</i> -ри стеля, -лі стереотипний, -на, -не, -ні стиль, -лю, <i>мн.</i> -лі стипендія, -дії	стадіон конюшня	state, condition position; situation station old woman
стадіон, -ну, <i>мн.</i> -ни стайня, -ні, <i>мн.</i> стайні, стаєш стан, -ну, <i>тільки одн.</i> становище, -ща станція, -ції старенька, -кої, <i>у знач. і.м.</i> старий, -ра, -ре, -рі старіти, старію, старієш стародавній, -ня, -не, -ні старожил, -ла, <i>мн.</i> -ли староримський, -ка, -ке, -кі староукраїнський, -ка, -ке, -кі старшенський, -ка, -ке, -кі старший, -ша, -ше, -ші стати, стану, станеш стаття, -ті, <i>мн.</i> статті, статей стаціонар, -ру, <i>мн.</i> -ри стеля, -лі стереотипний, -на, -не, -ні стиль, -лю, <i>мн.</i> -лі стипендія, -дії	состояние, положение положение; состояние станция старушка	old to grow old, to age ancient old-resident old Roman
стадіон, -ну, <i>мн.</i> -ни стайня, -ні, <i>мн.</i> стайні, стаєш стан, -ну, <i>тільки одн.</i> становище, -ща станція, -ції старенька, -кої, <i>у знач. і.м.</i> старий, -ра, -ре, -рі старіти, старію, старієш стародавній, -ня, -не, -ні старожил, -ла, <i>мн.</i> -ли староримський, -ка, -ке, -кі староукраїнський, -ка, -ке, -кі старшенський, -ка, -ке, -кі старший, -ша, -ше, -ші стати, стану, станеш стаття, -ті, <i>мн.</i> статті, статей стаціонар, -ру, <i>мн.</i> -ри стеля, -лі стереотипний, -на, -не, -ні стиль, -лю, <i>мн.</i> -лі стипендія, -дії	староукраїнський	old Ukrainian
стадіон, -ну, <i>мн.</i> -ни стайня, -ні, <i>мн.</i> стайні, стаєш стан, -ну, <i>тільки одн.</i> становище, -ща станція, -ції старенька, -кої, <i>у знач. і.м.</i> старий, -ра, -ре, -рі старіти, старію, старієш стародавній, -ня, -не, -ні старожил, -ла, <i>мн.</i> -ли староримський, -ка, -ке, -кі староукраїнський, -ка, -ке, -кі старшенський, -ка, -ке, -кі старший, -ша, -ше, -ші стати, стану, станеш стаття, -ті, <i>мн.</i> статті, статей стаціонар, -ру, <i>мн.</i> -ри стеля, -лі стереотипний, -на, -не, -ні стиль, -лю, <i>мн.</i> -лі стипендія, -дії	<i>здесь:</i> старший сын	elder son
стадіон, -ну, <i>мн.</i> -ни стайня, -ні, <i>мн.</i> стайні, стаєш стан, -ну, <i>тільки одн.</i> становище, -ща станція, -ції старенька, -кої, <i>у знач. і.м.</i> старий, -ра, -ре, -рі старіти, старію, старієш стародавній, -ня, -не, -ні старожил, -ла, <i>мн.</i> -ли староримський, -ка, -ке, -кі староукраїнський, -ка, -ке, -кі старшенський, -ка, -ке, -кі старший, -ша, -ше, -ші стати, стану, станеш стаття, -ті, <i>мн.</i> статті, статей стаціонар, -ру, <i>мн.</i> -ри стеля, -лі стереотипний, -на, -не, -ні стиль, -лю, <i>мн.</i> -лі стипендія, -дії	старший стать статья	elder to become article
стадіон, -ну, <i>мн.</i> -ни стайня, -ні, <i>мн.</i> стайні, стаєш стан, -ну, <i>тільки одн.</i> становище, -ща станція, -ції старенька, -кої, <i>у знач. і.м.</i> старий, -ра, -ре, -рі старіти, старію, старієш стародавній, -ня, -не, -ні старожил, -ла, <i>мн.</i> -ли староримський, -ка, -ке, -кі староукраїнський, -ка, -ке, -кі старшенський, -ка, -ке, -кі старший, -ша, -ше, -ші стати, стану, станеш стаття, -ті, <i>мн.</i> статті, статей стаціонар, -ру, <i>мн.</i> -ри стеля, -лі стереотипний, -на, -не, -ні стиль, -лю, <i>мн.</i> -лі стипендія, -дії	стаціонар потолок стереотипний стиль стипендія	daily teaching ceiling stereotyped style grant

стискати, -каю, -каєш стіл, стола і столу, мн. столи	сжимать; пожимать стол	to press; to shake table
стілець, -льця, мн. -льці	стул	chair
стільки 1, -кох, займ.	столько	so much, so many
стільки 2, присл.	столько	so much, so many
стіна, -ни, мн. стіни, стін	стена	wall
сто, ста, числ.	сто	hundred
стогнати, стогну́, стогнеш	стонать	to moan, to groan
столовий, -ва, -ве, -ві	столовый	table; dinner (<i>adj.</i>)
стоматолог, -га, мн. -ги	стоматолог	dentist
стомітися, стомлю́ся, стомишся	утомиться; устать	to get tired
сторонá, -ні, мн. сторони, сторін	сторона	side
стосуватися, -сується	касаться чего-либо; относиться к чему-либо	to be about, to deal (with), to concern
стосунки, -ків	отношения; связь	relations; connection
стоянка, -ки	стоянка	stop; station
стояти, стою, стоїш	стоять	to stand
страва, -ви	блюдо, кушанье; пища	dish, course; meal
страждання, -ня	страдание	suffering
страшний, -на, -не, -ні	страшный; ужасный	terrible; frightful
страшно, присл.	страшно; ужасно	terribly, awfully
стрибок, -бка, мн. -бки	прыжок	jump, leap
стривожено, присл.	встревоженно	with anxiety
стригтися, -жуся, -жешся	стричься	to have one's hair cut
стрижка, -ки, мн. -жки, -жок	стрижка	haircut(ing)
студент, -та, мн. -ти	студент	(college or university) student (<i>man</i>)
студентка, -ки, мн. -тки, -ток	студентка	(college or university) student (<i>woman</i>)
студентський, -ка, -ке, -кі	студенческий	student (<i>adj.</i>)
ступати, -паю, -паєш	ступать, шагать	to step, to stride
ступінь, -пеня, мн. -пені	степень	degree
стурбований, -на, -не, -ні	обеспокоенный, встревоженный	alarmed, uneasy
субота, -ти, мн. -ти	суббота	Saturday
сувенір, -ра, мн. -ри	сувенир	souvenir
суворий, -ра, -ре, -рі	суровый, строгий, крутой	strict; severe; stern
суддя́, -ді, мн. судді, суддів, ч.	судья	judge
сузір'я, -р'я	созвездие	constellation
сукня, -ні, мн. -кні, -конь	платьє	dress
сума, -ми	сумма	sum
сумка, -ки, мн. сумкі, сумок	сумка	bag
сумнів, -ву, мн. -ви	сомнение	doubt
сумніватися, -ваюся, -ваешся	сомневаться	to doubt
сумнівний, -на, -не, -ні	сомнительный	doubtful
сумно, присл.	печально; грустно	sadly
сумувати, -мую, -муєш	печалиться, грустить; горевать	to be sad, to grieve
суниці, -ниць	земляника	wild or garden strawber- ries

суп, -пу, <i>мн.</i> -пі	суп	soup
супермаркет, -ту, <i>мн.</i> -ти	супермаркет	supermarket
супроводжувати, -джую, -джусш	сопровождать	to accompany; to escort
супутник, -ка, <i>мн.</i> -ки	спутник	fellow-traveller
сусід, -да, <i>мн.</i> -ди	сосед	neighbour (<i>man</i>)
сусідка, -ки, <i>мн.</i> -ки, -док	соседка	neighbour (<i>woman</i>)
сусідній, -ня, -не, -ні	соседний	neighbour (<i>adj.</i>)
суть, -ті, <i>тільки одн.</i>	суть, сущность	essence; main point
сухар, -ря, <i>мн.</i> -рі	сухарь	rusk
сухий, -ха, -хе, -хі	сухой	dry
сучасний, -на, -не, -ні	современный	modern, contemporary
сушений, -на, -не, -ні, <i>прикм.</i>	сушёный	dried
сушка, -ки	сушилка	drying apparatus; dryer
схвалення, -ня	одобрение	approval
схвально, <i>присл.</i>	одобрительно, с одобрением	with approval
схема, -ми	схема	diagram, scheme
схил: на схилі років	склон: на склоне лет	slope: in one's declining years
схиляти, -ляю, -ляеш	склонять	to incline; to bend
східний, -на, -не, -ні	восточный	east, eastern
східці, -ців	ступеньки	stairs
сходи, -дів	лестница; ступеньки	stairs
сходити, сходжу, сходиш	спускаться, сходить	to go or come down
сходознавець, -вця, <i>мн.</i> -вці	востоковед	
схожий, -жа, -же, -жі	похожий	orientalist
схоплюватися, -плююся, -плюєшся	1. схватываться, хвататься; 2. вскакивать	alike; similar
сцена, -ни	сцена	1. to seize;
сьогодні, <i>присл.</i>	сьогодня	2. to jump
сьомий, <i>числ.</i>	сегодня	stage; scene
сюди, <i>присл.</i>	сегодня	today
сюжет, -ту, <i>мн.</i> -ти	сегодня	seventh
	сюда	here (to)
	сюжет	subject; plot

T

та, <i>спол.</i>	1. и, да; 2. но	1. and; 2. but
та (ну), <i>част.</i>	да (ну); неужели?	really?
табір, -бору, <i>мн.</i> -борі	лагерь	camp
таблетка, -ки, <i>мн.</i> -тки, -ток	таблетка	tablet, pill
таблиця, -ці	таблицы	table
таємниця, -ці	тайна; секрет	secret: mystery
так, <i>част.</i>	да	so
таки, <i>част.</i>	таки; всё же, однако	yet; nevertheless
такий 1, <i>част.</i>	такой	so
такий 2, -ка, -ке, -кі, <i>займ.</i>	такой	such
також, <i>присл.</i>	также	also
таксист, -та, <i>мн.</i> -ти	таксист	taxi-driver
таксі, <i>невідм., с.</i>	такси	taxi
таксофон, -на, <i>мн.</i> -ни	таксофон	public telephone
таксофонний, -на, -не, -ні: т-на будка	таксофонный:	telephone-box
так собі	т-ная будка	
талан, -ну	так себе	so-so
	1. участь, судьба;	1. fate;
	2. талант	2. talent, gift

талон, -на, <i>мн.</i> -ни	талон	coupon
там, <i>присл.</i>	там	there
танцювати, -цюю, -цюєш	танцевать	to dance
тариф, -фу, <i>мн.</i> -фи	тариф	tariff
тарілка, -ки, <i>мн.</i> -лки, -лок	тарелка	plate
тато, -та, <i>мн.</i> тата, тат	папа	dad, father
тахта, -ти	тахта	ottoman
тварина, -ни	животное	animal
твердий, -да, -де, -ді	твёрдый	hard
твій, твоя, твоє, твої, <i>зай.м.</i>	твой	your(s)
твір, твору, <i>мн.</i> твори	произведение, сочинение	work, creation
творчий, -ча, -че, -чі	творческий	creative
творчість, -чості	творчество	creative work; works
театр, -ру, <i>мн.</i> -ри	театр	theatre
теж 1, <i>присл.</i>	тоже, также	also, too
теж 2, <i>част.</i>	тоже	too
текст, -ту, <i>мн.</i> -ти	текст	text
телебачення, -ня	телевидение	television
телевізор, -ра, <i>мн.</i> -ри	телевизор	T.V. set
телеграма, -ми	телеграмма	telegram
телеграф, -фу, <i>мн.</i> -фи	телеграф	telegraph office
телеграфний, -на, -не, -ні	телеграфный	telegraph(ic) (<i>adj.</i>)
телекс, -са, <i>мн.</i> -си	телекс	telex
телетайп, -па, <i>мн.</i> -пи	телетайп	teletype
телефакс, -су, <i>мн.</i> -си	телефакс	(tele)fax
телефон, -ну, <i>мн.</i> -ни	телефон	telephone
телефоніст, -та, <i>мн.</i> -ти	телефонист	operator (<i>man</i>)
телефоністка, -ки	телефонистка	operator (<i>woman</i>)
телефонний, -на, -не, -ні	телефонный	(tele)phone (<i>adj.</i>)
телефонувати, -ную, -нуєш	телефонировать; звонить	to telephone, to phone
тема, -ми	тема	theme, topic
темний, -на, -не, -ні	тёмный	dark
температура, -ри	температура	temperature
тепер, <i>присл.</i>	теперь; сейчас	now, at present
теперішній, -ня, -не, -ні	настоящий; нынешний	present, actual
теплий, -ла, -ле, -лі	тёплый	warm; hot
тепло, <i>присл., присуд. сл.</i>	тепло	(is) warm; warmly
теплохід, -ходу, <i>мн.</i> -ходи	теплоход	motor-ship, motor vessel
терапевт, -та, <i>мн.</i> -ти	терапевт	therapist, physician
територія, -рії	территория	territory, area
термін 1, -на, <i>мн.</i> -ни (слово)	термин	term
термін 2, -ну, <i>мн.</i> -ни (строк)	срок	term, date
терміновий, -ва, -ве, -ві	срочный	urgent
терміново, <i>присл.</i>	срочно	urgent(ly)
термінологія, -гії	терминология	terminology
терпиться: мені не т.	терпится: мне не т.	to be impatient or eager
терпляче, <i>присл.</i>	терпеливо	patiently
техаський, -ка, -ке, -кі	техасский	Texas (<i>adj.</i>)
техніка, -ки	техника	technics; technique(s)
технічний, -на, -не, -ні	технический	technical
технолог, -га, <i>мн.</i> -ги	технолог	technologist
тиждень, тижня, <i>мн.</i>	неделя	week
тижні		
тижневий, -ва, -ве, -ві	недельный	a week's, weekly

тим паче, <i>спол.</i>	тем более	the more so
тимчасово, <i>присл.</i>	временно	temporarily
тип, -пу, <i>мн.</i> -пи	тип	type
типово, <i>присл.</i>	типично	typical
тисяча, -чі	тысяча	thousand
титул, -лу, <i>мн.</i> -ли	титул	title
тихий, -ха, -хе, -хі	тихий	quiet; calm
тихіше, <i>присл., вищ, ст.</i>	тише	<i>compar. to quiet</i>
<i>від</i> тихо		quietly; in a low voice
тихо, <i>присл.</i>	тихо	<i>dim. of body</i>
тілечко, -чка	тельце	body
тіло, -ла	тело	only; merely
тільки 1, <i>присл.</i>	только	no sooner ... than;
тільки 2, <i>спол.</i>	лишь, только;	as soon as
	лишь только	only; just
тільки 3, <i>част.</i>	только, лишь;	
	исключительно	just (now); no
тільки-но, <i>присл., спол.</i>	только что; как только;	sooner...than; as soon as
тінь, -ні, <i>мн.</i> -ні, -ней	лишь только	shade; shadow
тістечко, -ка, <i>мн.</i> -чка,	тень	pastry; fancy cake
-чок	пирожное	
тітка, -ки, <i>мн.</i> -ткі, -то́к	тётя, тётка	aunt
тішити, тішу, тішиш	радовать (<i>кого, что</i>)	to make glad/happy
тканина, -ни	ткань, материя	fabric; material
то, <i>спол.</i>	то; так	then; so
тобто, <i>спол.</i>	то есть	that is; that is to say
товар, -ру, <i>мн.</i> -ри	товар	article;
		<i>pl. goods, wares</i>
товариство, -ва,	общество	company, society; circle
<i>мн.</i> -риства, -риств		
товариш, -ша, <i>мн.</i> -ші	товарищ	comrade, friend
товстіти, -стію, -стіеш	толстеть, становиться	to fatten
	толстым	
тоді, <i>присл.</i>	тогда	then, at that time;
тодішній, -ня, -не, -ні	тогдашний	in that case
		of those days;
тож 1, <i>спол.</i>	ведь; так вот	at that time
тож 2, <i>част.</i>	вот; так вот	so; that is why
той, <i>займ.</i>	тот	here (is); there (is); so
тому, <i>присл.</i>	потому	that
тонкий, -ка, -ке, -кі	тонкий	that is why, therefore
торгувати, -гую, -гуеш	торговать	subtle, thin
торпедина, -ни, тут:	торпедина, <i>здесь:</i>	to deal, to trade; to sell
велика риба	большая рыба	a big fish
торт, -та, <i>мн.</i> -ти	торт	fancy cake
тост, -та, <i>мн.</i> -ти	тост	toast
точний, -на, -не, -ні	точный	exact, precise; punctual
традиційний, -на, -не, -ні	традиционный	traditional
трамвай, -вая, <i>мн.</i> -ваї	трамвай	tram
трамвайний, -на, -не, -ні	трамвайный	<i>adj. to tram</i>
транслявати, -ляю,	транслировать	to broadcast by radio
-ляеш		(by television)
транспорт, -ту, <i>тільки</i>	транспорт	transport; transportation
<i>одн.</i>		
транспортний, -на, -не, -ні	транспортный	(of) transport(ation) (<i>adj.</i>)
трапитися, трапиться,	случиться, случится	to happen,
<i>безос.</i>		to take place
траса, -си, <i>мн.</i> траси,	трасса; путь	route, line
трас		

треба, <i>присуд. сл.</i>	надо, нужно; необходимо	it is necessary; one must (should, ought) to train
тренуватися, -нуюся, -нуешся	тренироваться	
третій, -тя, -те, -ті	третий	third
три, трьох, <i>числ.</i>	три	three
тривалий, -ла, -ле, -лі	продолжительный, длительный; долгий	rather long, prolonged
тривалість, -лості, <i>тільки одн.</i>	продолжительность, длительность	duration
тривати, -ваю, -ваеш	продолжаться; длиться	to last, to continue
тривкий, -ка, -ке, -кі	прочный; крепкий	durable; stable
тривожний, -на, -не, -ні	тревожный; беспокойный	restless, uneasy
тридцять, -ті і -тьох, <i>числ.</i>	тридцать	thirty
тримати, -маю, -маеш	держатъ	to hold; to keep
триматися, -маюся, -маешся	держаться	to hold (on to)
тримісний, -на, -не, -ні	трёхместный	three-seater
тринадцять, -надцяти і -надцятьох, <i>числ.</i>	тринадцать	thirteen
трирічний, -на, -не, -ні	трёхлетний, трёхгодовой	of three years
триста, трьохсот, <i>числ.</i>	триста	three hundred
тричі, <i>присл.</i>	трижды	three times, thrice
Трійця, -ці	Троица	Trinity; Whitsunday (Whitsun)
тролейбус, -са, <i>мн. -си</i>	троллейбус	trolley(bus)
тролейбусний, -на, -не, -ні	троллейбусный	<i>adj. to trolley-bus</i>
тротуар, -ра, <i>мн. -ри</i>	тrotуар	pavement, side-walk
трохи, <i>присл.</i>	немного;	a little; somewhat;
	чуть-чуть; слегка	a trifle; slightly
троянда, -ди	роза	rose
трубка, -ки: телефонна т.	трубка: телефонная т.	tube: receiver
труси, -сів, <i>тільки мн.</i>	трусы	panties, trunks
туалет, -ту, <i>мн. -ти</i>	туалет	toilet; lavatory
туди, <i>присл.</i>	туда	there
турбота, -ти	забота; хлопоты;	care; concern; worry
	беспокойство	
турбувати, -бую, -буеш	затрудняют, утруждают;	to bother, to trouble, to disturb
	беспокоить	
турбуватися, -буюся, -буешся	1. тревожиться;	1. to worry; to bother;
	2. заботиться,	2. to take care (of);
	беспокоиться	to look (after)
турецький, -ка, -ке, -кі	турецкий	Turkish
турист, -та, <i>мн. -ти</i>	турист	1. tourist; 2. hiker
тут, <i>присл.</i>	здесь, тут	here
туфля, -флі, <i>мн. -флі, -фелі</i>	туфля	shoe
тушкований, -на, -не, -ні	тушённый; тушёный	stewed (<i>adj.</i>)
тюльпан, -на, <i>мн. -ни</i>	тюльпан	tulip
тяма: прийти до тями	понятливость: прийти в сознание (в себя)	to come to one's senses

У

у, <i>прій.м., з род., знах., місц.</i>	в, у	at; with; in, into
уболівальник, -ка, <i>мн. -ки</i>	болеельщик	fan

уболівати, -ваю, -ваш увага, -ги, <i>тільки одн.</i> уважний, -на, -не, -ні уважно, <i>присл.</i> увесь і ввесь, уся, усе, усі	болеть за кого-нибудь внимание внимательный внимательно весь	to fan attention attentive attentively; carefully all; whole
увечері і ввечері, <i>присл.</i> увійти і ввійти, увійду, увійдеш	вечером войти	in the evening to go in, to come in, to enter
увімкнути, увімкну, увімкнеш увінчаний, -на, -не, -ні увірватися, -вуся, -вешся	включить увенчанный ворваться	to switch <i>or</i> to turn on to be crowned to rush in (to); to enter (by force) to go in, to come in, to enter
увіходити, -джу, -диш	входить	to enter to guess
угадати і вгадати, -даю, -даєш уголос і вголос, <i>присл.</i>	угадать велух; громко	aloud; (is) noisy; loudly
угорі і вгорі, <i>присл.</i> угору і вгору, <i>присл.</i> удаватися, удається, <i>безос.</i>	вверху вверх удаваться	above, overhead; upstairs up, upwards; upstairs to be a success, to manage (to do smth.)
удар, -ру, <i>мн.</i> -ри	удар	blow; stroke
удатися і вдатися, удамся, удасися удвох і вдвох, <i>присл.</i> удень і вдень, <i>присл.</i> удіяти і вдіяти, удію, удію, удієш: нічого не вдієш	удасться вдвоём днём (ночь) сделать; поделать: ничего не поделаешь	to succeed in, to manage two together in the afternoon to do; there's nothing to be done
удома і вдома, <i>присл.</i> уже і вже, <i>присл., част.</i> уживання і в живання, -ня	дома уже употребление; применение	at home already use; usage
уживати і в живати, -ваю, -ваш уживатися і вживатися, -ваюся, -ваєшся	употреблять; применять 1. употребляться, применяться; использоваться; 2. уживаться	to use, to employ; to apply 1. to be use(d), to be employ(ed); 2. to get up with smb.
узвар, -ру, <i>мн.</i> -ри	компот из сухофруктов	stewed fruit; tinned fruit
узвичаєний, -на, -не, -ні	общепринятый; обиходный	generally accepted, common; everyday
узимку і взимку, <i>присл.</i> укладати, -даю, -даєш укладка, -ки укласти, укладу, укладеш	зимой укладывать укладка уложить	in winter to do/set one's hair (hair) set to do/set one's hair
уклінно, <i>присл.</i>	почтительно; уважительно украденный	respectful(ly)
украдений і вкрадений, -на, -не, -ні	украденный	stolen
українець, -нця, <i>мн.</i> -нці україністика, -ки, <i>тільки одн.</i> українка, -ки	украинец украинистика украинка	Ukrainian Ukrainian philology Ukrainian (woman)

український, -ка, -ке, -кі	украинский	Ukrainian (<i>adj.</i>)
українсько-англійський, -ка, -ке, -кі	украинско-английский	Ukrainian-English
улесливість, -вості, <i>тільки одн.</i>	льстивость	servility, flattery
улюблений, -на, -не, -ні умеблювання і вмеблювання, -ня	любимый; излюбленный меблировка	beloved; favourite furnishing(s)
умеблювати і вмеблювати, -люю, -люєш	меблировать	to furnish
умерти і вмерти, умру, умреш	умереть	to die
уміти і вміти, умію, умієш	уметь	to be able, can
умова, -ви, <i>мн.</i> умови, умов	условие	condition
умовити, -влю, -виш умовляння, -ня, <i>мн.</i> -ляння, -лянь	уговорить; убедить уговоры	to persuade; to convince persuasion(s)
умовляти і вмовляти, -ляю, -ляєш	уговаривать; убеждать	to persuade; to convince
умовлятися, -ляюся, -ляєшся	улаживаться; договариваться	to arrange; to agree
унизу і внизу, <i>присл.</i> уникнути, уникну, уникнеш	внизу избежать	downstairs, below to avoid, to evade
універмаг, -гу, <i>мн.</i> -ги універсальний, -на, -не, -ні: у. магазин	универмаг универсальный: у. магазин	department store department store
універсам, -му, <i>мн.</i> -ми університет, -ту, <i>мн.</i> -ти університетський, -ка, -ке, -кі	универсам университет университетский	supermarket university <i>adj. for university</i>
уособлення, -ня	олицетворение; воплощение	personification; embodiment
упевнений і впевнений, -на, -не, -ні	уверенный	sure; confident
уперед і вперед, <i>присл.</i> упізнати і впізнати, -наю, -наєш	вперёд узнать; опознать	forward to identify
уподобання і вподобання, -ня	вкус	taste, liking
уподобати і вподобати, -добаю, -добаєш	полюбить, облюбовать	to like; to choose
уранці і вранці, <i>присл.</i> уривок, -ка, <i>мн.</i> -ки урожай і врожай, -жаю урок, -ку, <i>мн.</i> -ки урочистий і врочистий, -та, -те, -ті	утром отрывок урожай урок торжественный	in the morning fragment harvest; crop lesson, class solemn; festive
урочистість, -тості урочисто, <i>присл.</i>	торжество, праздник торжественно, празднично правительство	solemnity; celebration solemnly; festively
уряд, -ду, <i>мн.</i> -ди усмішка, -ки, <i>мн.</i> -шки, -шок	улыбка	government smile
усний, -на, -не, -ні успіх, -ху, <i>мн.</i> -хи усталений, -на, -не, -ні	устный успех прочитавшийся, сложившийся	oral success to have formed

установа, -ви усякий і всякий, -ка, -ке, -кі	учреждение 1. всякий, любой; 2. различный, всевозможный уточнение ух; уф схватить, ухватить	institution 1. any; every; anyone; everybody; 2. every or all possible specification oh to grip
уточнення, -ня ух, <i>виг.</i> ухопити і вхопити, ухоплю, ухопиш учасник, -ка, <i>мн.</i> -ки учбовий, -ва, -ве, -ві учениця, -ці, <i>мн.</i> -ці учень, -чня, <i>мн.</i> учні учетверте і вчетверте, <i>присл.</i> училище, -ща учитель і вчитель, -ля, <i>мн.</i> -лі учителька і вчителька, -ки, <i>мн.</i> -льки, -льок учити, учу, учиш учітись і вчітись, учуся, учишся вчора і вчора, <i>присл.</i> уявити, уявлю, уявиш уявлення, -ня уявляти, -ляю, -ляєш	участник учебный ученица ученик в четвёртый раз училище учитель учительница учить учиться вчера представить (<i>себе</i>) представление представлять (<i>себе</i>)	participant educational pupil, schoolgirl pupil, schoolboy for the fourth time (specialized) school teacher, schoolmaster teacher (<i>woman</i>), schoolmistress to learn; to teach to study yesterday to imagine idea; notion to imagine

Ф

фабрика, -ки факс, -су факультет, -ту, <i>мн.</i> -ти фантастичний, -на, -не, -ні фарба, -би фарширований, -на, -не, -ні фах, -ху, <i>тільки одн.</i>	фабрика факс факультет фантастический краска; цвет фаршированный специальность; профессия специалист фен филармония филолог филологический философ фильм финбог (<i>здесь: главный бухгалтер</i>) фирма флиртовать фойе фольклорист фонтан форма формула фортепизанный фортепиано фотография фотоателье фотоплёнка	factory fax faculty fantastic paint; colour stuffed (with) profession, trade, speciality specialist, expert hair-dryer philharmony philologist philological philosopher film accountant general firm to flirt foyer folklorist fountain form, shape formula piano (<i>adj.</i>) fortepiano photograph(y) photographer's studio film
фахівець, -вця, <i>мн.</i> -вці фен, -на, <i>мн.</i> фени філармонія, -нії філолог, -га, <i>мн.</i> -ги філологічний, -на, -не, -ні філософ, -фа, <i>мн.</i> -фи фільм, -му, <i>мн.</i> -ми фінбог, -га (<i>тут: головний бухгалтер</i>) фірма, -ми, <i>мн.</i> -ми фліртувати, -тую, -туєш фойе, <i>невідм., с.</i> фольклорист, -та, <i>мн.</i> -ти фонтан, -на, <i>мн.</i> -ни форма, -ми формула, -ли фортепанний, -на, -не, -ні фортепіано, <i>невідм., с.</i> фотографія, -фії фотоательє, <i>невідм., с.</i> фотоплівка, -ки, <i>мн.</i> -вки, -вок і -вки, -вок		

фототовари, -рів, <i>тільки мн.</i>	фототовары	photo-goods
фрагмент, -та, <i>мн.</i> -ти	фрагмент	fragment
фраза, -зи	фраза	phrase
французський, -ка, -ке, -кі	французский	French
фреска, -ки, <i>мн.</i> -ски, -сок	фреска	fresco
фрукт, -та, <i>мн.</i> -ти	фрукт	fruit
фужер, -ра, <i>мн.</i> -ри	фужер	tall wine glass
футбол, -лу, <i>тільки одн.</i>	футбол	football; soccer
футбольний, -на, -не, -ні	футбольный	football; soccer (<i>adj.</i>)

X

хазяїн, -на, <i>мн.</i> хазяї, -ів <i>i</i> -їні, -їнів	хозяин	owner; host; master
хай, <i>част.</i>	пусть	let (her, him ... it)
халат, -та, <i>мн.</i> -ти	халат	dressing-gown, bathrobe
хан, -на, <i>мн.</i> -ни	хан	khan
характер, -ру, <i>мн.</i> -ри	характер	character, nature
характеризування, -ня	характеризация	characterization
характеристика, -ки	характеристика	character(istic)
характерний, -на, -не, -ні	характерный	characteristic; typical
хартія, -тії	хартія	charter
харчування, -ня	питание	nourishment
харчуватися, -чуюся, -чуєся	питаться	to feed
хата, -ти, <i>мн.</i> хаті, хат	хата; дом (<i>сельский</i>)	(peasant's) hut; small house
хахаль, -ля, <i>мн.</i> -лі	хахаль, ухажёр	<i>coll.</i> ladie's man
хвалити, хвалю, хвалиш	хвалить; одобрять	to praise
хвастати, -таю, -таеш	хвастаться, хвастать	to boast
хвилина, -ни	минута	minute
хвилинка, -ки	минутка	<i>dim. of</i> minute
хвилювання, -ня	1. волнение; 2. тревога, беспокойство	1. alarm, emotion; 2. anxiety
хвилюватися, -лююся, -люєся	волноваться, тревожиться	to worry; to be worried
хвіст 1, хвоста, <i>мн.</i> -ти (<i>у тварин</i>)	хвост	tail
хвіст 2, хвоста, <i>мн.</i> -ти (<i>не складений іспит</i>)	хвост (<i>жарг.</i>)	arrear
хворий, -ра, -ре, -рі, <i>прикм.</i>	больной	sick, unhealthy
хворий, -рого, <i>у знач. ім.</i>	больной	patient
хворіти, -рію, -ріеш	болеть	to be sick (ill)
хвороба, -би	болезнь	illness, sickness
хвостист, -та, <i>мн.</i> -ти	хвостист	a student having arrears
хист, -ту, <i>тільки одн.</i>	способність, талант	(cap)ability, talent, gift
хіба, <i>част.</i>	1. разве, неужели; 2. разве что	1. is that so? really? 2. perhaps
хіба ж, <i>спол.</i>	разве что (только)	unless
хідник, -ка, <i>мн.</i> -кі	тротуар	pavement, sidewalk
хімічний, -на, -не, -ні	химический	chemical
хімія, -мії, <i>тільки одн., тут: хімічна заливка</i>	химия, <i>здесь:</i>	chemistry:
хімістка, -ки, <i>мн.</i> -тки, -ток	химическая заливка	chemical permanent
хірург, -га, <i>мн.</i> -ги	хирург	dry-cleaning
		surgeon

хліб, -ба, <i>тільки одн.</i>	хлеб	bread
хліб-сіль, хліба-солі	хлеб-соль	hospitality
хлопець, -пця, <i>мн.</i> -пці	мальчик; юноша	boy; youth
хлопчик, -ка, <i>мн.</i> -ки	мальчик	boy
хлопчисько, -ська, <i>ч. і с.</i>	мальчишка	<i>dim. of boy</i>
ходити, ходжу, ходиш	ходить	to go, to walk
хокей, -кею, <i>тільки одн.</i>	хоккей	hockey
холодець, -дцю́,	холодец, студень,	meat-jelly
<i>персв. одн.</i>	холодное	
холодильник, -ка, <i>мн.</i> -ки	холодильник	refrigerator
холодний, -на, -не, -ні	холодный	cold
холодно, <i>присл.</i>	холодно	cold(ly); it is cold
хороше, <i>присл.</i>	хорошо	well
хороший, -ша, -ше, -ші	хороший	good
хотіти, хочу́, хочеш	хотеть	to wish, to want, to desire
хотітися, -чється, <i>безос.</i>	хотеться	to want; I want
хоч, хоча, <i>спол.</i>	хоть, хотя	even though
храм, -му, <i>мн.</i> -ми	храм	temple; church
християнин, -янина, <i>мн.</i> -яни, -ян	христианин	Christian
християнський, -ка, -ке, -кі	христианский	Christian (<i>adj.</i>)
Христос, -са	Христос	Christ
хто, кого, <i>займ.</i>	кто, кого	who, whom
хто-небудь, кого-небудь, <i>займ.</i>	кто-нибудь, кто-либо	somebody, anybody
хтось, когось, <i>займ.</i>	кто-то; некто	somebody; someone
художник, -ка, <i>мн.</i> -ки	художник	painter
художній, -ня, -не, -ні	художественный	artistic; feature (<i>film</i>)
хустка, -ки, <i>мн.</i> -тки, -то́к	платок	shawl, kerchief

Ц

цвісти, цвіту, цвітеш	цвести	to bloom, to blossom
це, <i>част.</i>	это	this (is); that (is); it (is)
пей, ця, це, ці	этот	this, that
центр, -ру, <i>мн.</i> -ри	центр	centre
центральний, -на, -не, -ні	центральный	central
церемонія, -нії	церемония	ceremony
церква, -ви, <i>мн.</i> -ркві́, -рків	церковь	church
церковний, -на, -не, -ні	церковный	church (<i>adj.</i>)
цибуля, -лі, <i>тільки одн.</i>	лук	onion(s)
цирк, -ку, <i>мн.</i> -ки	цирк	cirkus
цифра, -ри	цифра	figure
цікавий, -ва, -ве, -ві	интересный; любопытный, любопытательный	interesting; inquisitive, curious
цікавити, -влю, -виш	интересовать	to interest
цікавитися, -влюся, -ви́шя	интересоваться	to be interested (in)
цікаво, <i>присл.</i>	интересно; любопытно;	(is) interesting; how
цілий, -ла, -ле, -лі	занятно	interesting
цілком, <i>присл.</i>	цельный, весь	whole, all
	целиком, полностью, совсем	wholly; entirely
ціна, -ні́, <i>мн.</i> ці́ни, ці́н	цена	price; coast
цінний, -на, -не, -ні	ценный	valuable

цінувати, -ную, нуеш	ценить	to value; to appreciate
цукерка, -ки, <i>мн.</i> -рки,	конфета	sweet
-рок		
цукор, -кру, <i>тільки одн.</i>	сахар	sugar
цуратися, -раюся,	сторониться, чуждаться,	to avoid, to shun
-раешся	избегать	

Ч

чай, чаю, <i>тільки одн.</i>	чай	tea
чайові, -вих, <i>у знач. ім.</i>	чаевые	tip
чара, -ри, <i>див.</i> чарка	чара, чаша	cup; bowl
чарка, -ки	рюмка; чарка	wineglass
час, часу, <i>мн.</i> часі	время; час; пора	time
часник, -нику,	чеснок	garlic
<i>тільки одн.</i>		
часом, <i>присл.</i>	1. порою, порой, иногда;	1. sometimes, now and
	2. случайно	then;
		2. by chance
частина, -ни	часть	part
частіше, <i>присл., вищ. ст.</i>	чаще	more often
<i>від</i> часто		
часто, <i>присл.</i>	часто	often; frequently
частування, -ня	угощение	refreshments, fare
частувати, -тую, -туеш	угощать	to entertain, to treat
чашка, -ки, <i>мн.</i> -шки	чашка	cup
чверть, -ті	четверть	quater
чек, -ка, <i>мн.</i> -ки	чек	(in shops) bill, chit
чекання, -ня: зал(а) ч.	ожидание: зал о.	expectation: waiting room
чекати, -каю, -каєш	ждать, ожидать,	to wait, to expect
	дождаться	
чемний, -на, -не, -ні	вежливый, учтивый;	polite; respectful
	почтительный	
чемпіон, -на, <i>мн.</i> -ни	чемпион	champion
червоний, -на, -не, -ні	красный	red
черга, -ги	очередь	turn
черговий, -ва, -ве, -ві	очередной; дежурный	next (in turn); usual
черговий, -вого,	дежурный	man on duty
<i>у знач. ім.</i>		
чергувати, -гую, -гуєш	дежурить	to be on duty
черевик, -ка, <i>мн.</i> -ки	ботинок	boot
через, <i>прійм., із знах.</i>	1. через, сквозь; 2. из-за;	1. across, over, through;
	3. через, спустя	2. because of; from behind; 3. (time) in, after
чесний, -на, -не, -ні	честный	honest
чесність, -ності	честность	honesty
чесно, <i>присл.</i>	честно	honestly
честь, -ті, <i>тільки одн.</i>	честь	honour
четвер, -верга, -вергі	четверг	Thursday
четвертий, -та, -те, -ті,	четвёртый	fourth
<i>числ.</i>		
чи 1, <i>спол.</i>	или, ли	if, or, or else
чи 2, <i>част.</i>	ли	whether
чий, чия, чие, чії, <i>займ.</i>	чей	whose
чийсь, чиясь, чиесь,	чей-то	somebody's
чийсь, <i>займ.</i>		
чим <i>від</i> що	чем	what
число, -ла, <i>мн.</i> числа,	число	number; date
чисел		

чистий, -та, -те, -ті	чистый	clean; pure; clear
чистити, чищу, чистиш	чистить	to clean; to brush; to scale (<i>fish</i>); to peel (<i>fruit</i>)
чистка, -ки	чистка	cleaning; peeling
чистота, -ти, <i>тільки одн.</i>	чистота	clean(li)ness
читальний, -на, -не, -ні:	читальный: ч. зал	reading: reading-room
ч. зал		
читати, -таю, -таєш	читать	to read
читацький, -ка, -ке, -кі:	читательский: ч. билет	reading: reader's card
ч. квиток		
член, -на, <i>мн.</i> -ни	член	member
чобіт, чобота,	сапог	(high) boot(s)
<i>мн.</i> чоботи, чобіт		
чобітók, -тká, <i>мн.</i> -ткі	сапожок, сапог	<i>dim. of</i> (high) boot
човен, човна, <i>мн.</i> човни	лодка	boat
чоловік, -ка, <i>мн.</i> -кі	1. мужчина;	1. man;
	2. муж;	2. husband;
	3. человек	3. man
чоловічий, -ча, -че, -чі	мужской	male, men's
чому, <i>присл.</i>	почему, отчего	why
чорний, -на, -не, -ні	чёрный	black
чорнило, -ла, <i>тільки одн.</i>	чернила	ink
чорт, -та, <i>мн.</i> чорти:	чёрт: ч. знаєт що!	devil: What the devil!
ч. зна що!		
чотири, -р'юх, <i>числ.</i>	четыре	four
чотирікімнатний, -на,	четырёхкомнатный	with four rooms
-не, -ні		
чотіриста, чотирьохсót,	четыреста	four hundred
<i>числ.</i>		
чотирнадцятий, -та, -те,	четырнадцатый	fourteenth
-ті, <i>числ.</i>		
чудовий, -ва, -ве, -ві	чудный, чудесный, пре- красный, великолеплный	wonderful, beautiful, miraculous
чудово, <i>присл.</i>	чудесно, прекрасно, великолепно	wonderful(ly), beauti- ful(ly), marvellous(ly); lovely
чути, чую, чуєш	1. слышать;	1. to hear;
чутно, <i>присл.</i>	2. чувствовать	2. to scent, to feel
	слышно	One can hear (distinctly)

III

шампанське, -кого, <i>у знач. ім.</i>	шампанское	champagne
шампунь, -ню, <i>мн.</i> -ні	шампунь	shampoo
шанований, -на, -не, -ні	почтенный, уважаемый	honoured, respected
шановний, -на, -не, -ні	уважаемый, почтенный	honoured, respected
шанувальник, -ка, <i>мн.</i> -ки	почитатель	admirer
шанувати, шаную,	почитать, уважать	to respect, to honour, to esteem
шануєш		
шапка, -ки, <i>мн.</i> -пкі,	шапка	cap
-пók		
шафа, -фи	шкаф	cupboard; wardrobe
шахи, -хів, <i>тільки мн.</i>	шахматы	chess
шашлік, -кú, <i>мн.</i> -кі	шашлык	shashlik (<i>pieces of mutton roasted on a spit</i>)
швейцар, -ра, <i>мн.</i> -ри	швейцар	door(-)keeper
швидка, -кої, <i>у знач. ім.</i>	скорая (помощь)	ambulance

швидкий, -ка, -ке, -кі	быстрый, скорый	quick, fast; speedy
швидкісний, -на, -не, -ні (трамвай)	скоростной (трамвай)	(high) speed (tram)
швидкість, -кості	скорость	speed; rate; <i>mot. gear</i>
швидко, <i>присл.</i>	быстро, скоро	quickly, rapidly
швидше, <i>присл., вищ. ст.</i>	быстрее	<i>comp. of</i> quickly, rapidly
від швидко		
шевченківський, -ка, -ке, -кі	шевченковский	<i>adj. to</i> Shevchenko
шеф-повар, шефа-повара	шеф-повар	chief-cook
шинка, -ки	ветчина	ham
широкий, -ка, -ке, -кі	широкий	broad; wide
шия, шиї	шея	neck
шістдесят, -ті і -тьох, <i>числ.</i>	шестьдесят	sixty
шістнадцять, -ти і -тьох, <i>числ.</i>	шестнадцать	sixteen
шість, -ті і -тьох, <i>числ.</i>	шесть	six
шкарпетка, -ки, <i>мн. -тки, -ток</i>	носок	sock
шкільний, -на, -не, -ні	школьный	school (<i>adj.</i>)
шкіра, -ри	кожа	leather; skin
шкіряний, -на, -не, -ні	кожаный	made of leather
шкода 1, -ди, <i>і.м.</i>	вред; ущерб	harm; detriment
шкода 2, <i>нззм., присуд. сл.</i>	жаль, жалко	It (is) a pity
шкода 3, <i>нззм.</i>	напрасно, бесполезно; не стоит	in vain, useless; for nothing
шкодувати, -дую, -дуеш	жалеть (<i>что, чего</i>), сожалеть (<i>о ком, о чём</i>)	to pity; to be sorry; to regret
школа, -ли, <i>мн. -ли</i>	школа	school
школяр, -ра, <i>мн. -рі</i>	школьник	schoolboy
шлунок, -нка, <i>мн. -нки</i>	желудок	stomach
шлях, -ху, <i>мн. -хи</i>	1. путь, дорога; 2. путь, способ	1. way; road; 2. way, mode; method
шматок, -ка, <i>мн. -тки</i>	кусок; ломоть	piece; lump
шницель, -ля, <i>мн. -лі</i>	шницель	(<i>cutlet</i>) schnitzel
шовк, -ку, <i>мн. -кі</i>	шёлк	silk
шовковий, -ва, -ве, -ві	шёлковый	silk (<i>adj.</i>); silken
шоколад, -ду, <i>тільки одн.</i>	шоколад	chocolate
шостий, -та, -те, -ті, <i>числ.</i>	шестой	sixth
шофер, -ра, <i>мн. -ри</i>	шофёр	driver, chauffeur
шпиталь, -лю, <i>мн. -лі</i>	госпиталь, больница	hospital
штани, -нів, <i>тільки мн.</i>	брюки, штаны	trousers
шттовхнути, -ну, -неш	толкнуть	to push
штраф, -фу, <i>мн. -фи</i>	штраф	fine
штука, -ки	штука	piece
шукати, -каю, -каеш	искать, разыскивать	to look for, to seek

III

щасливий, -ва, -ве, -ві	счастливый	happy; lucky
щасливо, <i>присл.</i>	счастливо	happily
щастити, щастить, <i>безос.</i>	везти, удаваться	to have luck, to be lucky, to succeed, to turn out well
щастя, -тя, <i>тільки одн.</i>	счастье	happiness, good fortune
ще і іще, <i>присл.</i>	ещё	still, yet
щебетати, -бечу, -бечеш	щебетать; щёлкать	to chirp, to twitter

щедрівка, -ки, <i>мн.</i> -вки, -вок	«щедрівка» (<i>обрядова песня, исполняемая в канун Нового года</i>)	Shchedrivka (<i>Christmas carol</i>)
щедрувати, -рую, -руєш	щедровать (<i>ходить по дворам в канун Нового года с поздравительными песнями</i>)	to sing Christmas carols
щирий, -ра, -ре, -рі	искренний; сердечный; душевный; откровенный	sincere; frank, candid
щиро, <i>присл.</i>	искренне; душевно; сердечно; откровенно	sincerely, frankly
щітка, -ки, <i>мн.</i> -тки, -ток	щётка	brush
що, <i>займ., спол., част.</i>	что, который	what; that, who
щоб, <i>спол.</i>	чтобы	in order to
щоденник, -ка, <i>мн.</i> -ки	дневник	diary
щодня, <i>присл.</i>	каждый день, ежедневно	every day
щодо, <i>прійм., з род.</i>	относительно (<i>кого, чего</i>), в отношении (<i>кого, чего</i>)	concerning, about
щойно, <i>присл.</i>	только что, только-только	just (now)
щойно, <i>спол.</i>	как только	as soon as
щонеділі, <i>присл.</i>	каждое воскресенье	every Sunday
щоправда, <i>незм., встав. сл.</i>	правда	really, indeed
щоразу, <i>присл.</i>	каждый раз	every time
щоранку, <i>присл.</i>	каждое утро	every morning
щорічно, <i>присл.</i>	каждый год, ежегодно	annually
щось 1, <i>чогось, займ.</i>	что-то; нечто; что-нибудь	something
щось 2, <i>присл.</i>	что-то (<i>почему-то</i>); что-то (<i>приблизительно</i>)	for some reason; somewhat

Ю

ювілей, -лею, <i>мн.</i> -леї	юбилей	jubilee
юліанський, -ка, -ке, -кі:	юлианский:	Julian calendar
ю. календар	ю. календарь	
юнак, -ка, <i>мн.</i> -кі	юноша, молодой человек	youth
юнацький, -ка, -ке, -кі	юношеский	youthful
юшка, -ки	суп; уха	soup; fish soup

Я

я, мене, <i>займ.</i>	я	I
яблуко, -ка	яблоко	apple
явно, <i>присл.</i>	явно, открыто, откровенно	evidently
ягода, -ди	ягода	berry
ядро, -ра, <i>мн.</i> ядра, ядер	ядро	kernel
язик, -ка, <i>мн.</i> -ки	язык (<i>орган</i>)	tongue
яйце, -ця, <i>мн.</i> яйця, яєць	яйцо	egg
як, <i>присл.</i>	как	how, as like, as if, as though
який, яка, яке, які, <i>займ.</i>	какой; каков; который	what, wich, what kind, that
який-небудь, яка-небудь, яке-небудь, які-небудь, <i>займ.</i>	какой-нибудь	some, any
якийсь, якась, якесь, якісь, <i>займ.</i>	какой-то; один; некий	some, any

якісний, -на, -не, -ні	качественный	qualitative
якість, -кості	качество	quality
якнайбільше, <i>присл.</i>	как можно больше	as much as possible
якогомога, <i>присл.</i>	1. по возможности; по мере сил; изо всех сил;	1. as soon as possible; as far as possible
якось, <i>присл.</i>	2. (<i>при сравн. ст.</i>) как	2. as
	1. как-то, однажды, раз;	1. oncl, one day;
	2. как-нибудь, как-то, сяк-так	2. some how; somewhat
якраз 1, <i>присл.</i>	как раз; в самый раз	just, exactly; the very (thing)
якраз 2, <i>част.</i>	как раз	just
якщо, <i>спол.</i>	если	if
яловичина, -ни, <i>тільки одн.</i>	говядина	beef
ярус, -су, <i>мн. -си</i>	ярус	circle
ясен, ясна, ясне, ясні, <i>прикм., корот. ф. від</i>	ясен, ясный	clear
ясний		
ясний, -на, -не, -ні і -на, -не, -ні	ясный	clear
ячмінний, -на, -не, -ні	ячменный	barley

ЗМІСТ

<i>Передмова</i>	3
Знайомство	6
Звертання	16
Зустріч	25
Телефон	38
Місто	47
Готель. Гуртожиток.	61
Житло. Дім	71
Пошта. Телеграф	76
Кав'ярня. Ресторан	83
Торгівля. Магазини	93
Побут	107
Здоров'я	116
Навчання. Вуз. Бібліотека	128
Дозвілля	138
Подорож. Екскурсія	154
Традиції. Звичаї. Свята	166
<i>Граматичні таблиці</i>	181
<i>Матеріали для самоконтролю</i>	199
<i>Словники. Склад та структура словників</i>	215
<i>Словник спеціальної лексики</i>	217
<i>Словник</i>	227

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ЗАЙЧЕНКО Неоніла Федорівна
ВОРОБІЙОВА Сусанна Артемівна

**ПРАКТИЧНИЙ КУРС УКРАЇНСЬКОЇ
МОВИ ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ:
усне мовлення**

Навчальний посібник
У авторській редакції

Відповідальні за випуск: **Кушерець Д.В., Харлан Є.А.**

Комп'ютерне верстування **Перловської М.І.**
Художники **Новіков О.Г., Сидавський О.С.**

Підписано до друку 14.10.2003 р. Формат 60x84/16. Папір офс.
Друк офс. Умов.-друк арк. 18,83. Обл.-вид. арк. 21,60.
Тираж 3000 прим. Замовл. № 3-908

Видавництво «Знання України».
03150, м. Київ-150,
вул. Велика Васильківська (Червоноармійська), 57/3, к. 314.
Тел. 227-41-45, 227-30-97.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
(ДК №217 від 11.10.2000 р.)

Віддруковано з готових діапозитивів
у ВАТ "Харківська книжкова фабрика "Глобус"".
61012, Харків, вул. Енгельса, 11.

**ЗНАЙОМСТВО
ЗВЕРТАННЯ
ЗУСТРІЧ
ТЕЛЕФОН
МІСТО
ГОТЕЛЬ. ГУРТОЖИТОК
ЖИТЛО. ДІМ
ПОШТА. ТЕЛЕГРАФ
КАВ'ЯРНЯ. МАГАЗИН
ПОБУТ
ЗДОРОВ'Я
НАВЧАННЯ. ВУЗ
БІБЛІОТЕКА
ДОЗВІЛЛЯ
ПОДОРОЖ. ЕКСКУРСІЯ
ТРАДИЦІЇ. ЗВИЧАЇ
СВЯТА**

